Рада наукового товариства студентів Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету державної фіскальної служби України
Рада молодих вчених Університету державної фіскальної служби України
Кафедра бухгалтерського обліку
Кафедра обліково-аналітичних баз знань
Кафедра аудиту та економічного аналізу
Громадська організація «Україна інтелектуальна»
Науково-аналітичний журнал «Наша перспектива»

До 21-ї річниці Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту (обіково-економічного факультету)

МатеріалиII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції **«Облік і оподаткування: реалії та перспективи»**

15-17 травня 2017 р.,
Україна, м. Ірпінь
www.ossa.com.ua

Рада наукового товариства студентів
Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету державної фіскальної служби України
Рада молодих вчених
Університету державної фіскальної служби України
Кафедра бухгалтерського обліку
Кафедра обліково-аналітичних баз знань
Кафедра аудиту та економічного аналізу
Громадська організація «Україна інтелектуальна»
Науково-аналітичний журнал
«Наша перспектива»

До 21-ї річниці Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту (обіково-економічного факультету)

Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції **«Облік і оподаткування: реалії та перспективи»**

15-17 травня 2017 р.,
Україна, м. Ірпінь
www.ossa.com.ua

УДК 657:336.22(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)052.2я 431
0-17

Редакційна колегія: **Мацелюх Н. П.**, д.е.н., професор; **Рябчук О. Г**., к. е. н., доцент; **Мискін Ю. І**., к.е.н., доцент; **Лісовий А. В.,** д.е.н, професор; **Осмятченко В. О.,** д.е.н., професор; **Токар В. В.**, д.е.н., професор;**Максименко І. А**. к.ф.н., доцент; **Паянок Т. М.,** к.е.н., доцент.

О-17 Облік і оподаткування: реалії та перспективи [Текст]: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Ірпінь, 15-17травня 2017 року), 2017. – с. 521.

Збірник містить тези доповідей вітчизняних учасників, які були розглянуті на ІІ Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Облік і оподаткування: реалії та перспективи», що відбулась 15-17травня 2017 року.

У збірнику розглянуті найбільш актуальні питання сучасного стану та перспектив розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні за наступними напрямами: бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю та аналізу; обліково-аналітичне забезпечення управлінської діяльності; перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні; державний фінансовий контроль: проблеми та напрями удосконалення; контроль та прогнозування податкових надходжень; облік і оподаткування: нормативно-правове забезпечення; наукові теоретичні економічні знання та їх роль у формуванні професіоналізму майбутніх фахівців.

Видання розраховане на науковців, викладачів, економістів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, працівників державного сектору економіки та суб’єктів підприємницької діяльності.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних, інших відомостей.

УДК 657:336.22(477)(063)
ББК 65.9 (4Укр)052.2я 431

© Університет
ДФС України, 2017

Зміст

СЕКЦІЯ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ 15

Безпалько І. М. 15

ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ 15

Бестюк А.М. 18

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК СУКУПНІСТЬ ПРИНЦИПІВ, МЕТОДІВ ТА ПРОЦЕДУР, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ 18

Бігун В.І. 22

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ 22

Білохвост Я.С. 26

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ 26

Блищик Л.В. 30

ЗМІНИ В ОФОРМЛЕННІ ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТІВ З 2017 РОКУ 30

Бурятинський В.В., ... 34

Поляков В.М. 34

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 34

Важалюу Ю.О. 38

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ 38

Валігура А.Т. 42

ОБЛІК ЗАПАСІВ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ 42

Головій Т.В., Дойонко А.М. 46

СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕР: МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ 46

Грищук В. Р. 50

ПРОБЛЕМИ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОГО ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ 50

Дзюба Т. В. 54

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ 54

Жидєєва Л. І., ... **58**

Андрієнко О. М., ... **58**

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЗА КЕКВ 2700 «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ» **58**

Замота І.О. **62**

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ **62**

Колісник О.П.,Кітченко М.І. **65**

НОВІ НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ЩОДО СКЛАДАННЯ ПЕРВИННИХ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ **65**

Ковальчук О. О. **69**

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ **69**

КолейкоВ. М. **74**

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА **74**

Корнійчук О.О. **78**

ОБЛІК – ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ **78**

Коротаєва І.Р. **81**

ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ **81**

Кулик К. Б. **85**

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ СПРЯМУВАННЯ ДВНЗ УКРАЇНИ **85**

Куць А.Р. **89**

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ **89**

Ландик Л.Ю. **92**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ **92**

Левіна Д.О. **95**

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ **95**

Лепеха О. В. **99**

АНАЛІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА **99**

Литвиненко О.А. **104**

ОБЛІК ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ **104**

Любченко В.С. **107**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ **107**

НевмержицькаО.А. **111**

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ... **111**

ОсмятченкоВ. О., Олійник В.С. **114**

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ **114**

Палажченко О.І. **117**

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ УКРАЇНИ В ПОРІВНЯННІ З ДОСВІДОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН **117**

Плахотнюк В.В. **121**

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ В ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ . **121**

Поліщук О.О., Добриніна Є.В. **126**

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАПОБІГАННІ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ПІДПРИЄМСТВ ... **126**

Сабадаш І. Ю. **130**

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА **130**

Суріна С. О. **134**

АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ **134**

Тригуб С.Е. **138**

РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ **138**

Умерова Г. В. **141**

АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ НА СТИПЕНДІЮ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ **141**

Федоренко Р.І. **144**

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ **144**

Хрящевська В.В. **147**

ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ **147**

Чернушич В. С. **149**

АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ **149**

Чуркіна Т.В. **153**

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ... 153

Якимець Ю. В. ... 156

ОБЛІК ДОХОДІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ... 156

СЕКЦІЯ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ... 160

Бабак А.М. ... 160

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ... 160

Безпала Т.А. ... 165

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ЕТАПИ ЗДІЙСНЕННЯ ... 165

Бубнівська Д.І. ... 169

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОНТЕКСТІ МЕТОДІВ АМОРТИЗАЦІЇ ... 169

Вітренко Ю. В. ... 173

АНАЛІЗ ІНВЕСТАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ АУДИТУ ... 173

Гнатюк А.В., Мискін Ю.І. ... 178

ТЕХНОЛОГІЯ ВИБОРУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВІТУВАННЯ ... 178

Гоч І.В. ... 182

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬВ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ... 182

Дерев'янко Л.О. ... 187

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ... 187

Замота І.О. ... 192

СЕРЕДОВИЩЕ КОНТРОЛЮ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ... 192

Іванишина О.С. ... 195

Ярошук Я.В., ... 195

ФІНАНСОВИЙ КОНСАЛТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ... 195

Камбур А.Р. ... 200

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ... 200

Каменчук Л.В. ... 203

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ 203

Кондукова Е. В. 207

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ 207

Левіна Д.О. 211

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 211

ЛісоваА. А. 214

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 214

Мироненко Т.В. 217

ЗАРЕЄСТРОВАНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ 217

Мироненко Т.В., Корнійчук О.О. 220

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 220

Мисько А. А. 224

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ 224

Назаренко Ю. О. 228

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 228

Огороднічук О.М. 232

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ 232

Паламарчук В. В. 236

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА 236

Пілевич Д.С. 240

ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНИХ УСТАНОВНА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 240

Половинець Д.В. 244

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ РАХУНКАМИ 244

Старостенко Г.Г. 247

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ 247

Старчук М. В.,Мискін Ю. І. 251

ПЕРЕВАГИ НА НЕДОЛІКИ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВІТУВАННЯ В УКРАЇНІ **251**

Тесленко Т.І. **255**

ОБЛІК РЕЗЕРВНОГО КАПІТАЛУ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ **255**

Титенко Л.В. **258**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРВИННОЇ ВАРТОСТІ ІМПОРТОВАНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ **258**

Шевчук О., Федоренко Р. **262**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇБУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ **262**

СЕКЦІЯ 3. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ **266**

Гудим І.А. **266**

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ **266**

Матійко О.О. **269**

АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ **269**

Мельник А.О. **273**

НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ **273**

Микитюк А.С. **276**

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ В ПРИВАТНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ **276**

Прощина Т. А. **280**

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АУТСОРСИНГУ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ **280**

Стародуб І.В. **282**

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ **282**

Тушинська Л.М. **286**

МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ **286**

Чиж О. А. **289**

НЕДОЛІКИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ **289**

Чушак І.В. **293**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ **293**

СЕКЦІЯ 4. ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ **297**

Кальницька А.О. **297**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ З БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я **297**

Король К.Ю. **301**

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЯК ОСНОВНИЙ ПАПРЯМ СТИМУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ **301**

Лісовий А. В. **305**

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ:УНІФІКАЦІЯ ПОНЯТІЙНОГО І ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ **305**

Палійчук Н. Ю. **308**

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НАДОДАНУ ВАРТІСТЬ **308**

Пастернак М.М. **311**

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ **311**

Перець М.С. **316**

МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГОФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ **316**

Рябчук О.Г. **319**

НЕОБХІДНІСТЬ КОНТРОЛЮ ЗА ЕФЕКТИВНИМ ВИКОРИСТАННЯБЮДЖЕТНИХ КОШТІВ **319**

Сидоренко О. М. **323**

НАУКОВА ПАРАДИГМА ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНРОЛЮ» **323**

Халамай А.К. **326**

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИПІДПРИЄМСТВА **326**

Шевчук О.А. **329**

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ **329**

СЕКЦІЯ 5. КОНТРОЛЬ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ....336

Біланюк В.В. 336

РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ....336

Гожуловський С.С. 340

МІСЦЕ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ 340

СікачП. Ю. 344

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ТА ЇХ КОНТРОЛЬ....344

Таращенко В.А., ЗамогильнаА. В. 347

СХЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОБЛЕМНОГО ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ....347

Токар В.В. 350

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ 350

Щербіна В.В. 353

МАКРОЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ: ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ....353

СЕКЦІЯ 6. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ....358

Блищик Л.В. 358

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ЧАСТКА В НАДХОДЖЕННЯХ ДО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ 358

Відливана С. П. 363

ОСНОВНІ НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ....363

Гаджімагомедова Е.М. 366

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІВ....366

Левіна Д.О. 371

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ 371

Леус Ю.М. 375

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ **375**

Малишкін О.І. **381**

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ В БУХГАЛТЕРСКИХ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДИРЕКТИВАХ **381**

Прокопенко І.А. **385**

ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ СТИМУЛЮВАННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ **385**

Романушко Т.В. **390**

СУДОВО-ЕКОНОМІЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЕКСПЕРТНІ ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ОПОДАТКУВАННІ **390**

Шайко Д.Р. **393**

ПРАВОВІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ **393**

Шараєнко О.А. **397**

ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ **397**

СЕКЦІЯ 7. НАУКОВІ ТЕОРЕТИЧНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗНАННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ФІНАНСІВ **402**

Бідюк О.О. **402**

ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК ДЖЕРЕЛО СТАБІЛЬНОСТІ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ УКРАЇНИ **402**

Зайцева І.В. **406**

МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІСТАЯК ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ **406**

Карасевич А.П. **410**

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИВ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТАХ **410**

Качур А.В. **413**

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИКРАЇНИ **413**

Ковальчук В. М.,Ковальчук Н. І. **417**

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГОРОЗВИТКУ УКРАЇНИ **417**

Максименко І.А. **420**

РОЛЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙМАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ **420**

Мартиненко В.В. **424**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ **424**

Мацелюх Н.П. **428**

РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХПАПЕРІВ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗ **428**

Олянецька М.С., Сидоренко А.В. **433**

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТА ДОТРИМАННЯ НОРМПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА **433**

Павлова А. К. **436**

КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНИХТЕРМІНІВ ЯК СЕМАНТИЧНИХ ЦЕНТРІВ НАУКОВОГО ТЕКСТУ **436**

Поснова Т.В. **440**

ЗНАЧЕННЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ **440**

Чорна О. В. **443**

СУЧАСНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ **443**

СЕКЦІЯ 8. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ОЦІНЦІ МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ **447**

Бойчук А.Б. **447**

ЯКІСНА ОЦІНКА РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУПІДПРИЄМСТВА **447**

Бур І. С. **451**

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ **451**

Воленко В.Г. **455**

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОГОКОНСУЛЬТУВАННЯ **455**

Головенко І.П. **458**

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ **458**

Городнича К.В. **462**

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ В УКРАЇНІ **462**

Грязєва Т. В. **465**

АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГОБЮДЖЕТУ УКРАЇНИ 465

Дударчук М.В. 469

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ 469

Замота І.О. 473

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДЕКСІВ ЦІН ВИРОБНИКІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ..... 473

Мазіна О. І. 477

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ 477

Мацелюх Ю.В. 481

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ В РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ 481

Кобзар І.А. 486

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ 486

Кулик В.О. 490

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ОСНОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ 2011-2016 РОКИ 490

Микитюк А.С. 498

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ ЦІН НА СПОЖИВЧОМУ РИНКУ 498

Морозова І.В. 500

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РІВНЯ І СТРУКТУРИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ 500

Паянок Т.М.,Савченко А.М. 504

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗАДОПОМОГОЮ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ 504

Саламаха Ю.В. 509

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 509

Чинкуляк Н.М. 514

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В MICROSOFTEXCELЯКВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХСПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 514

Ярошук Я.В. 517

ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ УСФЕРІ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ 517

Секція 1. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю та аналізу

Безпалько І. М.
студентка групи ФФБС, КНТЕУ
Науковий керівник:
Кузуб М. В.,
старший викладачКНТЕУ

ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Зараз бухгалтерський облік в бюджетних установах України знаходиться на етапі гармонізації вітчизняної облікової теорії та практики до найпоширеніших світових аналогів. Його завдання фактично завершено через кінцеве запровадження та реалізацію з 01.01.2017. розроблених впродовж останнього десятиріччя методологічних положень, методичних та організаційних підходів, закріплених відповідним пакетом документів з регламентації та регулювання бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління.

План рахунків бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління як загалом і облік в бюджетних установах досліджували багато вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як Атамас П.Й., Бєлов А.М., Кузьміновський А.М, Соборніков І.Т., Чечуліна О.О, Фаріон А.І.. Грунтовне визначення терміну «план рахунків бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління» дає А.І. Фаріон, що пропонує розуміти його як «...систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку однойменних суб’єктів, який забезпечує групування необхідної інформації про виконання бюджетів та кошторисів. Він виступає: інструментом формалізації сукупної дії двох елементів методу бухгалтерського обліку – рахунків та подвійного запису; унікальною обліковою модель відображення операцій суб’єктів секторі

загального державного управління; засобом інформаційного забезпечення управління державними фінансами як на мікро-, так і на макрорівні» [1].

Загалом план рахунків бухгалтерського обліку, який вступив у дію з 01.01.2017 р. в державному секторі складається з двох розділів: розділ I «Балансові рахунки» (класи 1–8); розділ II "Позабалансові рахунки" (клас 9 і клас 0). Порівнюючи його з попереднім, можемо бачити, що змінили назву деякі класи рахунків, а також деякі рахунки та субрахунки. Наприклад, перший клас рахунків тепер має назву «Нефінансові активи» і зараз його складовими є : основні засоби — 10 рахунок; інші необоротні матеріальні активи — 11 рахунок; нематеріальні активи — 12 рахунок; капітальні інвестиції — 13 рахунок; знос необоротніх матеріальних активів — 14 рахунок; виробничі запаси — 15 рахунок; виробництво — 16 рахунок; біологічні активи — 17 рахунок та інші нефінансові активи — 18 рахунок. Тут ми і бачимо зміни, адже тепер у першому класі поєдналися як оборотні активи, так і необоротні, які раніше обліковувалися на рахунках 1 і 2 класу.

Складовими 2 класу рахунків «Фінансові активи» тепер є дебіторська заборгованість, грошові кошти та інвестиції, а також Єдиний казначейський рахунок (тепер він під номером 24).

Варто зазначити, що насемперед, такі зміни були зроблені, для того, щоб:

- Уніфікувати у єдиний фінансовий організм України фінансову інформацію про окремих розпорядників бюджетних коштів та бюджети різних рівнів;
- Ввести іншу, нову і більш зручнішу для використання логіку поділу активів. Адже, у Плані рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі з’являється: поняття «нефінансові активи» (клас 1), він об’єднує поняття «необоротні активи», «запаси»; поняття «фінансові активи» (клас 2), що об’єднує поняття «грошові кошти та їх еквіваленти», «фінансові інвестиції», «дебіторська заборгованість».
- Ввести в дію два класи позабалансових рахунків. Тепер, один клас позабалансових рахунків відображає операції, що

здійснюютьсярозпорядниками бюджетних коштів, а інший –Державною казначейською службою України [2]

Кожен з класів включає певну кількість синтетичних рахунків (загалом їх 80), Вони, в свою чергу, поділяються на субрахунки 1-го і 2-го рівня (їх кількість складає 199 та 768 субрахунківвідповідно).

Характерною особливістю структури плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі є те, що синтетичні рахунки використовуватимуться окремо в обліковому процесі бюджетних установ, органів Державного казначейства України, державних цільових соціальних фондів вибірково; цей підхід закріплено через механізм спеціального кодування рахунків в межах загальної десятинній системи.

Так, перша цифра балансового рахунку визначає клас рахунків, друга - номер синтетичного рахунку, а третя - виступає ідентифікатором суб'єкта державного сектору (1 – розпорядник бюджетних коштів, 2 – державні цільові фонди), четверта цифра – номер субрахунка (за винятком рахуныв класу 9 та 0).

Така побудова Плану рахунків забезпечує:

- доведення до загального відома широкої громадськості інформації про облікові процеси і достовірне об'єднання і систематизація інформації в рамках бюджетної системи України;
- повне охоплення всіх економічних операцій суб'єктів бюджетного обліку в умовах сучасного їх функціонування;
- порівнянність показників системи державних фінансів України на глобальному рівні [3]

Отже, затвердження нового Плану рахунків бухгалтерського обліку в бюджетних установах – це крок до вдосконалення системи обліку в державному секторі загалом, а також до модернізації національних стандартів в умовах глобалізації, а також інтеграції у європейський простір. Проте він потребує подальшого вивчення та удосконалення з метою більш якісного функціонування системи обліку .

Список використаних джерел

1. Свірко С.В. План рахунків бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління: вихідні положення та формотворчі фактори / С.В. Свірко, А.І. Фаріон //Формування ринкової економіки. – Вип. – № 32. – К. :КНЕУ, 2014. – С. 349–360.

2. Аналіз нового плану рахунків для бюджетних установ, який діє з 01.01.2017 р. [Електронний ресурс] // Бухгалтер24. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://www.buh24.com.ua/analiz-novogo-planu-rahunkiv-dlya-byudzhetnih-ustanov-yakiy-die-z-1-sichnya-2017/.

3. Свірко С. В. Первинна організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах України :розробка робочого плану рахунків / С. В. Свірко, А. П. Дикий, М. Ю. Самчик. // Вісник ЖДТУ. – 2017. – С. 53–65.

Бестюк А.М.

студентка

Університет ДФС України

Науковий керівник:

***Максименко І.А**., к.ф.н.*

Університет ДФС України

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК СУКУПНІСТЬ ПРИНЦИПІВ, МЕТОДІВ ТА ПРОЦЕДУР, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Поняття облікової політики виникло в процесі реформування системи бухгалтерського обліку та звітності,в Україні у 1999 році. Згідно з Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[1]. Тож багато вчених почали детально вивчати всі аспекти політики.Т. В. Барановська розглядає облікову політику як методологію, обрану підприємством з урахуванням встановлених норм та особливостей [2,с.21].

Метою формування облікової політики є одержання максимального сумарного ефекту від діяльності підприємств. При формуванні мети облікової політики необхідно враховувати фінансову, інвестиційну, амортизаційну політику конкретного підприємства. Таким чином, визначення мети облікової політики повинно конкретизуватися з огляду особливостей діяльності суб'єктів господарювання.

Головне призначення облікової політики - установити оптимальні для конкретного підприємства методи обліку та на їх підставі скласти фінансову звітність, що відповідає якісним характеристикам, встановленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Отже, облікова політика повинна забезпечити:

- упорядкування облікового процесу на підприємстві;
- методологічне і методичне відображення господарських операцій, майна підприємства та фінансових результатів його діяльності;
- надання бухгалтерському обліку цілеспрямованості та гармонійності;

Облікова політика – це сукупність облікових принципів, методів, процедур та заходів для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнюючого — формування звітності.

Облікова політика дозволяє вирішувати тактичні та стратегічні завдання суб’єкта господарювання і в цьому сенсі виступає механізмом впливу укладачів фінансової звітності на рішення, що приймають на основі її інформації користувачі звітності.

Облікова політика підприємства містить основні складові: організаційний, технічний та методичний аспекти[3].

Організаційна складова включає об’єкти, які покликані забезпечити взаємозв’язок при організаційній побудові облікових підрозділів, визначення їх місця в управлінській та виробничій структурі підприємства:

- структура бухгалтерії;
- система обробки інформації;

- спосіб ведення обліку;

- наявність та зміст внутрішніх стандартів бухгалтерського обліку;

- взаємодія бухгалтерії з іншими структурними підрозділами підприємства тощо.

Технічна складова облікової політики містить у собі визначення наступних елементів:

- форма бухгалтерського обліку;

- робочий план рахунків бухгалтерського обліку;

- графік документообігу;

- організація внутрішнього контролю, зокрема, інвентаризаційної роботи, внутрішнього аудиту тощо.

Методична складова передбачає визначення способів ведення обліку об'єктів бухгалтерського обліку, які мають альтернативні способи відображення, зокрема:

- критерії визнання елементів звітності;

- правила оцінки;

- критерії розмежування основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів;

- порядок розрахунку амортизації засобів праці;

- критерії капіталізації витрат;

- порядок обліку та розподілу комплексних витрат;

- правила формування витрат та доходів;

- інші.

Облікова політика як специфічний елемент системи бухгалтерського обліку повинна створювати організаційно-методичне забезпечення виконання наступних функцій:

– надання достовірної, своєчасної, повної інформації менеджменту для здійснення управління;

– забезпечення власника релевантною інформацією, у т.ч. через створення системи внутрішнього контролю;

– забезпечення інтересів власника, у т.ч. щодо збереження майна;

– захист інтересів суспільства через загальносуспільне значення обліку.

Носієм облікової політики підприємства може виступати наказ, положення про облікову політику, інша організаційно-розпорядча документація, система внутрішньої документації, що визначається особливостями суб'єкта господарювання, внутрішнім розпорядком підприємства, характером питань облікової політики тощо.

У наказі про облікову політику зазначається вибраний підприємством варіант з альтернатив, дозволених чинним законодавством. Якщо нормативними документами не регламентується порядок ведення обліку чи окрема процедура, то підприємство самостійно визначає його, базуючись на професійних судженнях та чинних П(С)БО і затверджує цю норму в наказі про облікову політику.

На практиці структура наказу про облікову політику складається з таких розділів: преамбула, облікова політика, організація бухгалтерського обліку, додатки (перелік статей загальновиробничих, адміністративних, маркетингово-збутових витрат; робочий план рахунків; схема документообігу; перелік первинних документів, що застосовуються на підприємстві; зразок підписів осіб, які мають право підпису первинних документів; склад та форми внутрішньої звітності тощо). Деякі підприємства виділяють окремим документом організаційні аспекти обліку.

Список використаних джерел

1.Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] //Режим доступу:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/996-14

2.Барановська Т. В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 – «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. В. Барановська / Нац. аграр. ун-т. – К., 2005. – 21 с.

3.Принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку в системі облікової політики[Електронний ресурс] //Режим доступу:http://pidruchniki.com/1376102546000/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/printsipi_metodi_protseduri_buhgalterskogo_obliku_sistemi_oblikovoyi_politiki

Бігун В.І.
студентка групи ОБМ-13.5,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Михасик О.Д.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Під час господарської діяльності підприємство здійснює операції, які вимагають розрахунків з бюджетом, податковими органами, покупцями, замовниками та ін..[3]. На сьогоднішній день питання обліку розрахунків з дебіторами має значний обсяг невирішених проблем. В основному це класифікація заборгованостей, відображення заборгованостей в системі рахунків бухгалтерського обліку, автоматизація бухгалтерського обліку взаєморозрахунків, організація внутрішнього контролю дебіторської заборгованості.

Дослідженням бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості займались такі вітчизняні та зарубіжні вчені як: Бутинець Ф.Ф., Гончаренко Т.В., Лищенко О.Г., Нашкерська Г., Завгородній В.П., Савицька Г.В., С. Хенк та ін..

Існують різні трактування поняття «дебіторська заборгованість». Згідно з П(С)БО – 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість це

суми заборгованості дебіторів підприємству на певну дату[2]. Голов С.Ф. визначає дебіторську заборгованість як фінансовий актив, що є контрактним правом однієї сторони отримати гроші й узгоджується з відповідним зобов'язанням сплати іншої сторони[6]. На думку Момота Т. дебіторська заборгованість це безвідсоткова позика контрагентам[5]. На нашу думку, найбільш вдалим є визначення Крайник О.П. та Клепікова З.В., які визначають дебіторську заборгованість як форму відстрочки платежу - відкритого кредиту (неформальна або формальна угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них. Такий кредит вважається безкоштовним та без чіткого визначення строку.

Цікавий підхід до тлумачення дебіторської заборгованості наведено у закордонних авторів. Зокрема, як зазначають Д. Стоун та К. Хітчинг: дебіторська заборгованість має назву «рахунки до отримання», а дебітори - це особи, які винні гроші за товари і послуги, вже одержані, але не оплачені ними [4].

Закордонний досвід по дебіторській заборгованостіговорить, що вона виникає під час реалізації господарюючим суб'єктом товарів (робіт, послуг) покупцям та замовникам на умовах відстрочки платежу. Також, в таких випадках, існує ймовірність того, що надавши комерційний кредит можна наразити себе на те, що дебітори, за виникненні певних обставин, не зможуть повернути кредит, але позитивним є момент, що кредитування споживачів збільшує обсяги продажу.

Розмір дебіторської заборгованості визначають багато чинників, а саме: вид продукції, місткість ринку певною продукцією, умови договору, прийнята на підприємстві система розрахунків тощо.

Для вирішення поставлених проблем, необхідно мати план дій стосовно ефективного управління дебіторською заборгованістю. При побудові плану, слід приділити значну частину уваги класифікації дебіторської заборгованості. Класифікація, яка існує наразі, розподіляє дебіторську

заборгованість на прострочену або строкову, чого не достатньо. Ми вважаємо за доцільне класифікувати заборгованість за часом її повернення : прострочена чи строкова, безнадійна.

Досліджуючи стан економіки сьогодення, можна сказати, що дебіторська заборгованість є одним з найбільших негативних явищ в економіці України. Велика сума заборгованості, яка існує між українськими підприємствами, призводить до сумнівно відомої кризи неплатежів. Криза неплатежів призводить до гальмування розвитку ринків, на яких працюють підприємства, платіжна криза є значною проблемою у національній економіці в цілому.

Один із науковців, а саме Н.В. Жуков, відносить до проблем з обліку дебіторської заборгованості недосконале законодавче регулювання обліку знижок у продавця і покупця[7].

Він пропонує відображати в обліку знижки у продавця; облік знижок у покупця. При наданні знижок є обов'язковим надання уточнюючих документів, що підтверджують факт отримання знижки з подальшим корегуванням податкового кредиту та зобов'язання у покупця та продавця. З думкою науковця ми погоджуємося, адже при наданні знижок необхідно ефетнивно аналізувати заборгованість.

Тобто, можна сказати, що економічне становище, що склалося в Україні, потребує використовувати радикальні заходи, які нададуть можливість забезпечити розрахунки на принципах оптимізації інтересів підприємств-партнерів. Також, питання, які стосуються проблеми невиплати заборгованості пов'язані, в більшості випадків, з відсутністю майнової відповідальності покупців за невиконання своїх договірних зобов'язань.

Для того, щоб термін погашення дебіторської заборгованості був якомога меншим, потрібно звертатися до диверсифікації покупців продукції, суворого планування заборгованості, оформлення угоди з покупцями комерційним векселем з одержанням певного відсотка за відстрочення платежу та відпускання товарів покупцям на умовах передоплати.

Список використаних джерел

1.Податковий кодекс України: за станом на 21.12.2016р. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://sfs.gov.ua/nk/.

2.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено Міністерством фінансів України від 08.10.99р. № 237 зі змінами та доповненням. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/.

3. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств /М.Д.Білик //Фінанси підприємств. – 2003. - №12.

4.Стоун Д. Бухгалтерський учет и финансовый анализ / Стоун Д., Хитчинг К.; пер. с англ. Ю.А. Огибин , Г.А. Огибив. - М.: Сирин, 1998. - 302 с.

5. Момот Т.В., Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства / Т.В. Момот, Г.М. Бреславська // Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст». - 2008. - №85.- С. 201-211.

6.Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарії: практ. Посіб./ С.Ф. Голов, В.М. Костюшенко.—К.: Лібра, 2001.- 670 с.

7. Жуков В.Н. Постачальник надав покупцю знижку: що повинен знати бухгалтер? / В.Н. Жуков // Бухгалтерский учет - 2008. - №3. - с.52-59.

Білохвост Я.С.
студентка групи ОМБ-16.2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А.М., *к.е.н.,*
доцентУніверситет ДФС України

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Розрахунки з оплати праці є невід'ємною та важливою складовою діяльності будь-якої установи, які складають левову частку (60 – 80 %) у складі сукупних витрат бюджетної установи. Саме тому управлінським кадрам потрібно періодично проводити аналіз даних розрахунків, і за можливості приймати рішення, які впливатимуть на склад та розмір витрат відносно розрахунків з працівниками установи.

Організація аналізу розрахунків з оплати праці є важливим інструментом, в умовах дотримання бюджетною установою завдань щодо заощадливого використання бюджетних коштів, необхідності дотримання нормативів і положень, передбачених законодавством з оплати праці, основним призначенням якого є забезпечення керівництва бюджетної установи інформацією [3]. А основною метою, з якою отримується дана інформація, є прийняття рішень відносно підвищення ефективності управління, що надасть можливість здійснити: фінансове планування; оцінку результатів діяльності установи в цілому та у розрізі структурних підрозділів; управління витратами.

В умовах жорсткої економії бюджетних коштів, необхідності постійного пошуку резервів підвищення ефективності їх використання актуальною виступає проблема наукових досліджень методики економічного аналізу розрахунків з оплати праці бюджетних установ та розробка способів впровадження такої методики в практичну діяльність.

Найбільш систематизовані дослідження з питань аналізу розрахунків з оплати праці були проведені в наукових працях М. Болюх, А. Заросило, Т. Кумченко, В. Льовочкіна, Т. Мельник, К. Назарової, Р. Наконечної та ін.

Проте, незважаючи на значний науковий доробок вітчизняних вчених і практиків з даної теми, проблемам аналізу розрахунків з оплати праці в бюджетних установах приділена недостатня увага з боку вітчизняних науковців порівняно з бухгалтерським обліком та фінансовим контролем, майже у всіх наукових розробках висвітлюється методика і організація аналізу розрахунків з оплати праці суб'єктів господарювання, що не відносяться до бюджетної сфери. [3]. Наявні наукові публікації є дуже часто застарілими та використовують розрізнені підходи до методики аналізу. Усе це свідчитьпро актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

Систематизуючи матеріали наукових досліджень вчених, доцільно буде узагальнити та виокремити основні напрямки аналізу розрахунків з оплати праці в бюджетних установах на основі узагальнення основних видів аналізу та їх сутності, які подані в таблиці 1.

Отже, існує широке коло традиційних методів аналізу розрахунків з оплати праці, які дають змогу отримати загальні результати дослідження, але вони не визначають конкретних факторів, які впливають на збільшення чи зменшення показників розрахунків з оплати праці [1]. Тому незважаючи на достатньо глибоке дослідження вітчизняними вченими проблеми ефективного аналізу розрахунків з оплати праці все ж багато питань потребують доопрацювання, зокрема щодо визначення реальних факторів, які впливають на зміну продуктивності праці, витрат на оплату праці та інших економічних показників.

Так, наприклад, коли проводити аналіз фонду оплати праці в бюджетній установі, то встановлюється вплив зміни кількості робочих днів у періоді, середньоспискової чисельності працівників та середньогодинної заробітної плати. Але на даний фактор впливають багато інших факторів, зокрема: ступінь

використання досягнень науково-технічного прогресу, належні умови праці, ефективна система стимулювання працівників, скорочення чисельності працівників, критична економічна ситуація бюджетної установи, конкурентоспроможність та кваліфікація працівників, економічна та політична ситуація у країні, клімат у колективі та багато інших факторів [2, с. 191] .

Таблиця 1

Основні напрямки аналізу розрахунків з оплати праці в бюджетних установах

Вид аналізу	Напрямки аналізу
Горизонтальний (трендовий) аналіз розрахунків з оплати праці	Порівняння витрат на оплату праці бюджетної установи звітного періоду з показниками аналогічного періоду попереднього року Порівняння витрат на оплату праці бюджетної установи у розрізі декількох попередніх періодів
Вертикальний аналіз розрахунків з оплати праці бюджетної установи	Структурний аналіз розрахунків з оплати праці за видами виплат працівників Структурний аналіз розрахунків з оплати праці за категоріями працівників Структурний аналіз утримань та нарахувань різних податків та платежів за розрахунками з оплати праці
Порівняльний аналіз розрахунків з оплати праці	Порівняльний аналіз звітних та планових показників Порівняльний аналіз показників за сегментацією працівників Порівняльний аналіз показників за сегментацією розрахунків Порівняльний аналіз бюджетної установи з іншими установами бюджетної сфери
Коефіцієнтний аналіз	Коефіцієнт співвідношення між темпами зростання продуктивності праці Коефіцієнт оборотності робочих місць Коефіцієнт вагомості видатків на оплату праці
Факторний аналіз розрахунків з оплати праці	Аналіз зміни ФОП за рахунок зміни чисельності працівників Аналіз зміни ФОП за рахунок зміни середньої заробітної плати

Для аналізу розрахунків з оплати праці в бюджетних установах використовують велику кількість показників. До них, зокрема, належать коефіцієнт співвідношення між темпами зростання продуктивності праці та рівнем середньої заробітної плати, коефіцієнт співвідношення між темпом зростання фонду оплати праці та доходами суб’єктів господарювання. Необхідно зауважити, що зазначені показники не враховують ще всі особливості процесу оплати праці в бюджетній сфері, частина з них, крім того, має певні недоліки з погляду методики побудови.

Варто зауважити, що з метою підвищення рівня об'єктивності результатів аналізу розрахунків з оплати праці в бюджетних установах та вдосконалення методики їх аналізу, слід доповнити існуючий склад показників аналізу розрахунків з оплати праці спеціальними коефіцієнтами, які б враховували специфіку бюджетної сфери.

За результатами проведеного дослідження було встановлено, що традиційні методи аналізу розрахунків з оплати праці є ефективними, але не у повному обсязі розкривають усі напрямки для прийняття ефективних управлінських рішень. Саме тому необхідним є створення уніфікованої моделі аналізу розрахунків з оплати праці з урахуванням існуючих наукових розробок та передового міжнародного досвіду. В той же час доцільним є розробка методичних рекомендацій з проведення економічного аналізу видатків на оплату праці на рівні головних розпорядників бюджетних коштів з метою врахування специфічних галузевих особливостей.

Список використаних джерел

1. Лобачова І.Ф. Методичні прийоми аналізу та оцінки видатків на оплату праці в бюджетних установах і організаціях[Електронний ресурс]/ І.Ф. Лобачова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2014/Economics/7_1545 54.doc.htm(дата звернення: 05.03.2017).

2. Цятковська О.В. Розрахунки з працівниками: джерела інформації та вектори аналізу / О.В. Цятковська // Європейський вектор економічного розвитку (INDEX COPERNICUS, РИНЦ, GOOGLE SCHOLAR): науковий журнал. - №2(19). - 2015. – с.189-197.

3. Шоляк О. Ю. Методика проведення економічного аналізу виплат працівникам [Електронний ресурс] / О. Ю. Шоляк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_ Gum / Vchnu_ekon/2009_6_2/157-164 (дата звернення: 03.04.2017).

Блищик Л.В.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
***Михасик О.Д.,** старший*
викладачУніверситет ДФС України

ЗМІНИ В ОФОРМЛЕННІ ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТІВ З 2017 РОКУ

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть також складатися зведені облікові документи. Слід зазначити, що лише якісний первинний документ, який оформлений з урахуванням всіх законодавчо встановлених вимог, набуває юридичної сили та доказовості. Натомість відхилення від діючих норм, що допущені при створенні первинного документа, може нести негативні наслідки.

Над проблемою документального оформлення господарських операцій працювали такі вітчизняні науковці як: Безверхий К.В., Височан О.О., Волошан І.Г., Кім Ю.Г., Ксендзук В.В., Петренко Н.І., Попко Є.Ю., Столяренко О. М., Тарасова Т.О., Ткаченко Н.М. та інші.

Основними нормативними актами, які визначають порядок створення, прийняття та відображення у бухгалтерському обліку первинних документів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [1]. Проте оформлення первинних документів зазнало деяких змін з 2017 року, у зв’язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар’єрів для експорту послуг» [3], яким внесено зміни до Закону України № 996-XIV [2].

Згідно з внесеними змінами змінилося навіть визначення «первинний документ». Адже з 2017 року, первинний документ – це документ, який містить відомості про господарську операцію [2]. Тобто із визначення первинного документа виключили норму, що він є доказом здійснення господарської операції. Відповідні зміни внесено у ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Зокрема, виключено вимогу щодо порядку складання первинних документів в момент здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення.

Варто відмітити, що ці зміни лише враховують факти реального життя і приводять законодавство у відповідність до практики бухгалтерського обліку. Адже існують документи у бухгалтерському обліку, що і так не фіксували факт здійснення операції. Наприклад, платіжне доручення. Цей документ не фіксує факту платежу, навіть якщо на ньому є штамп банку і підпис його працівника. Це доручення банку здійснити платіж з рахунку підприємства та підтвердження банком того, що він прийняв його до виконання. Факту переказу він не фіксує, як і виписка з рахунку, яка взагалі є звичайним реєстром аналітичного обліку. Але платіжне доручення слугує підставою відображення платежу у бухгалтерському обліку.

Ще один приклад – це рахунок-фактура. Фактура – це супровідний запис товару з зазначенням ціни. Наприклад, є домовленість між постачальником і покупцем, за якою постачальник зобов’язується поставити товар, а покупець оплатити його. Товар відправлений (внесений до фактури), і у рахунку-фактурі зазначається кількість товару, ціна, вартість, дата відвантаження, кількість місць, вид транспорту, станція відправлення, станція призначення та інше. Але при цьому він не фіксує факт відправлення, ні отримання товару.

Законом № 1724 [3] передбачено, що первинні документи можуть бути складені не тільки в паперовій, а й в електронній формі. Електронні первинні документи застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Але як паперові, так і електронні первинні документи повинні містити усі обов'язкові реквізити, встановлені ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], а саме: назву документа (форми); дату складання; назву підприємства, від імені якого складено документ; зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції; посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Проте виключено обов'язковий раніше реквізит «місце складання» та вимогу про аналог власноручного підпису або підпис, прирівняний до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис» [4].

Ще однією так званою новацією є те, що дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на кінець останнього дня кожного місяця, а не на перше число, як це було раніше. Хоча закриття рахунків здійснюється на кінець кожного місяця і, зрозуміло, що дані аналітичного та дані синтетичного обліку, які формуються на підставі аналітичного обліку, повинні бути рівними саме на кінець місяця. А на початку місяця починають відображати нові операції, і може з'явитися різниця, оскільки не всі операції одночасно відображаються в аналітичному та синтетичному обліку.

Отже, оформлення первинних документів зазнало таких змін в 2017 році, як: первинний документ не підтверджує факту провадження господарської діяльності; відсутня вимога складання первинних документів під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення; виключено обов'язковий раніше реквізит «місце складання»; дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на кінець останнього дня кожного місяця, а не на перше число, як це було раніше; виключено вимогу про аналог власноручного підпису

на первинному документі. Проте ці зміни не є революційно новими, вони просто узаконили реалії бухгалтерського обліку в Україні.

Список використаних джерел

1. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. – [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 01.01.2011 р.). – [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг : Закон України від 03.11.2016 року № 1724-VIII. – [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1724-19
4. Про електронний цифровий підпис: Закон України від від 22.05.2003 № 852-IV. – [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15

Бурятинський В.В.,
Поляков В.М.
студенти групи ОБ-14-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Бухгалтерський облік в Україні, не зважаючи на євроінтеграційні процеси, економічні та політичні зміни має багато відмінностей від обліку в інших державах. Це обумовлено тим, що бухгалтерський облік досить тривалий час формувався під впливом адміністративної системи господарювання. Модель керівництва з боку держави в Україні поступово замінюється на державне регулювання.

Вивчення проблемних аспектів та перспективних напрямів процесу реформування бухгалтерського обліку займає одне з провідних місць в наукових працях українських вчених, серед яких Єфіменко Т.І., Кірейцев Г.Г., Ловінська Л.Г., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Петрук О.М. та ін. Проте актуальні питання реорганізації системи управління бухгалтерським, удосконалення нормативно-правового, методичного та організаційного забезпечення застосування національних і міжнародних стандартів залишаються неврегульованими та відсутні методичні рекомендації відносно застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у співставленні з діючими національними.

Система нормативно-правового регулюваннябухгалтерського обліку в Україні включає 4 рівня регламентації. На першому рівні бухгалтерський облік регламентує Закон “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в

Україні” [1]. Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Крім Закону “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, окремі аспекти бухгалтерського обліку регулюються Конституцією та законами України, а також указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України. Функція регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності покладена на Міністерство фінансів України, яке затверджує нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку. Тобто державна регламентація бухгалтерського обліку в Україні спрямована лише настворення (затвердження) нормативної бази.

Документи другого рівня включають національні. положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Положення(стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) – нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України,що визначає принципи та методи ведення бухгалтерськогообліку і складання фінансової звітності, що не суперечатьміжнародним стандартам.

Документи третього методологічного рівня регламентації підготовлюються та затверджуються Міністерством фінансів України для всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування (крім банків та бюджетних установ), а також фізичних осіб – підприємців, на основі документів першого та другого рівня регламентації. Документи цього рівня мають рекомендаційний,пояснюючий та уточнюючий характер по відношенню додокументів більш високих рівнів регламентації та не мають їмсуперечити. У разі виникнення суперечностей діють нормидокументів першого та другого рівня. До документів третього рівня регламентації відносяться плани рахунків та інструкції про їх застосування підприємствами, установами і організаціями (крім банків і бюджетних установ); типові форми регістрів бухгалтерського обліку і фінансової звітності, методичні рекомендації та інші нормативно-методичні

документи з питань бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємств, установ і організацій.

Правила ведення бухгалтерського обліку, якірегламентуються документами другого та третього рівня,реалізуються підприємствами і організаціями для розробкиоблікової політики. Документи, які регламентують обліковуполітику на рівні підприємства відносяться до четвертого рівнярегламентації.

В нинішній час Україна перебуває у процесі реформування у сфері бухгалтерського обліку. Метою реформування є забезпеченняуніфікації та прозорості фінансової звітності суб'єктівгосподарювання, що виходять на міжнародні ринки, сприяннязалученню іноземних інвестицій. Забезпечення уніфікації тапрозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання суттєвознижує ризики для кредиторів та інвесторів, які спричиненівідсутністю необхідної інформації, забезпечує порівнянністьзвітності, знижує витрати кожної країни на розробку власнихнормативних актів (стандартів) та забезпечує зростання довіридо показників фінансової звітності. Головними напрямами реформи залишаються:

1. Нормативно-правове забезпечення реформи. Внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Закону України “Про аудиторську діяльність”, внесення змін до діючих положень (стандартів) бухгалтерського обліку, розробка та прийняття нових національних стандартів бухгалтерського обліку на основі міжнародних стандартів.

2. Методичне та організаційне забезпечення застосування національних і міжнародних стандартів та єдиних методологічних засад ведення бухгалтерського обліку всіма суб'єктами господарювання[3].

3. Реорганізація системи управління бухгалтерським обліком у напрямку зростання значення професійних організацій у методичному забезпеченні організації бухгалтерського обліку.

4. Міжнародне співробітництво через вступ і активнуроботу в міжнародних спеціалізованих професійнихорганізаціях.

5. Підготовка та перепідготовка кадрів. Реформаповинна починатися з людей. Тому дане направлення єнайважливішою складовою реорганізації бухгалтерськогообліку[4].

Отже, зароки реформування бухгалтерського обліку в Україні буластворена достатньо ґрунтовна законодавча база зрегламентації системи бухгалтерського обліку, яка складаєправову основу реформи. Проте нагальною необхідністюзалишається усунення недоліків прийнятих нормативно-правових документів, положень (стандартів) бухгалтерськогообліку та розробка методичного забезпечення до них. Головною умовою ефективного продовження процесу реформування бухгалтерського обліку в України є забезпечення законодавчих й організаційних передумов: усунення неузгодженості у роботі законодавчих органів країни стосовно повноважень і компетенції з питань розробки та впровадження положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також недоліків, прийнятих нормативно-правових документів; розробка методичного забезпечення до положень (стандартів)бухгалтерського обліку; гармонізація вимог бухгалтерського та податкового обліку; налагодження умов для професійного судження бухгалтерів, тощо.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996 – XIV (зі змінами і доповненнями)// zakon.rada.gov.ua.

2. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 18.03.2004 року № 1629-IV (зі змінами і доповненнями)// zakon.rada.gov.ua.

3. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. N 1706// zakon.rada.gov.ua.

4. “Про внесення зміни до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” Законом України від 14.01.2009 р. № 852-VI// zakon.rada.gov.ua.

Важалюу Ю.О.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

В умовах ринкової економіки значно зростає роль бухгалтерського контролю на підприємстві. На сьогоднішній день на кожному підприємстві функціонує бухгалтер або бухгалтерська служба, які забезпечують своєчасне відображення господарських операцій відповідно до їх економічного змісту в облікових регістрах, контроль за використання фінансових, трудових і матеріальних ресурсів, перерахування податків та зборів відповідно до чинного законодавства, достовірне відображення інформації про діяльність підприємства в фінансовій звітності тощо.

Метою бухгалтерського контролю діяльності підприємства є встановлення достовірності первинних та звітних даних про господарські операції, законності здійснення цих операцій, визначення правильності, повноти та своєчасності документування, відображення в регістрах обліку та бухгалтерській звітності даних про господарську діяльність та методи управління нею.

Контроль за фінансовою діяльністю підприємств і організацій є однією із

найважливіших функцій керівництва і управління. Це система спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта, визначення результатів управлінського впливу на керований об'єкт з виявленням відхилень, допущених в ході виконання цих рішень. Суть контролю полягає в тому, щоб за допомогою певної системи перевірок, встановити причини і винних у відхиленнях з метою усунути негативні явища, щоб не допустити їх у майбутньому, а також забезпечити виконання господарських планів, раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [1].

Бухгалтерський контроль є складовою внутрішнього контролю підприємства. Зокрема, згідно з Міжнародними стандартами аудиту 315 “Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб’єкта господарювання і його середовища” внутрішній контроль – це процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення обґрунтованої впевненості у досягненні цілей суб’єкта господарювання стосовно достовірності фінансової звітності, ефективності та результативності діяльності, а також дотриманні застосовних законів і нормативних актів [2].

Щодо бухгалтерського контролю, то це сукупність контрольних дій працівників бухгалтерії підприємства на чолі з головним бухгалтером з метою перевірки законності та відповідності фактів господарських операцій підприємства.Такий контроль в себе включає:

- заходи щодо забезпечення безпомилкового відображення господарських операцій відповідно до їх економічної сутності;
- продуктивність системи документообігу;
- операційні процедури: опис операцій; встановлення відповідальності осіб, які їх здійснюють; розподіл обов'язків між виконавцями в процесі проведення господарських операцій; ухвала, запис та контроль за здійсненням господарських операцій; внутрішні перевірки до моменту

виконання господарських операцій системою автоматизованого контролю тощо [3].

За допомогою внутрішнього бухгалтерського контролю в системі ВФК підприємств можна виявити основні порушення, які виникають в ході організації та ведення такого обліку, а також проаналізувати їх наслідки. До таких порушень відносять:

- не затвердження графіку документообігу;
- порушення порядку проведення інвентаризації;
- відсутність договорів про повну матеріальне відповідальність;
- не забезпечення збереження документів;
- не затвердження посадових інструкцій працівників бухгалтерії;
- не затверджено коло осіб, яким можна підписувати документу щодо руху окремих ТМЦ [4].

Такі порушення в обліку найчастіше призводять до порушення у взаєморозрахунках, недостачі майна, зайвого нарахування платежів до бюджету, не відображення окремих господарських операцій, не своєчасне оприбуткування ТМЦ тощо.

Основною причиною перелічених порушень є прагнення суб'єктів господарювання знизити податкове навантаження. Можна виділити ще ряд причин, а саме: недостатній рівень кваліфікації працівників, відсутність досвіду роботи на тій чи іншій посаді, не виконання співробітниками своїх службових обов'язків та зловживання службовим становищем.

Бухгалтерський контроль на підприємстві забезпечує уникнення цих порушень, своєчасне виявлення та шляхи і методи їх вирішення. Даний вид контролю спрямований на забезпечення безпомилкового відображення господарських операцій в обліку, своєчасне і достовірне відображення операцій в регістрах бухгалтерського обліку, формування первинних документів відповідно до чинного законодавства, проведення процедур, що забезпечують збереження активів підприємства та дозволяють мінімізувати витрати у ході здійснення господарської діяльності. Важливою функцією бухгалтерського

контролю є забезпечення формування фінансової звітності підприємства відповідного до чинного законодавства та забезпечення її своєчасного подання. Оскільки, правдиве відображення інформації у фінансовій звітності відіграє дуже важливу роль у подальшій діяльності підприємства, оскільки, на її основі приймаються управлінські рішення та обираються шляхи розвитку суб'єкта господарювання.

Отже, бухгалтерський контроль є важливою складовою внутрішнього контролю підприємства і відіграє важливу роль у здійсненні підприємством господарської діяльності. Так, головною метою бухгалтерського контролю є попередження та уникнення правопорушень, які можуть виникати у ході здійснення обліку та мати негативний вплив на діяльність підприємства.

Список використаних джерел

1. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : Підруч. для студ. ВНЗ / М. Т. Білуха, Т. В. Микитенко. - К. : Укр. акад. оригін. ідей, 2005. - 888 с.
2. Аудиторська палата України: [Електронний ресурс].–Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. – Режим доступу : http://www.apu.com.ua
3. Подолянчук О.А. Управлінський контроль як вид внутрішньогосподарського контролю підприємства/Подолянчук О.А. / Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики – Вінниця: Видавництво Вінницького національного аграрного університету, 2015. – Вип. 1. – с. 117-126.
4. Тихонченко О.С., Іваніна О.О. Система внутрішнього бухгалтерського контролю та її вдосконалення: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com

Валігура А.Т.
студентка групи МЕБ-15-1
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
***КітченкоМ.І.**, старший викладач*
Університет ДФС України

ОБЛІК ЗАПАСІВ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Особливості облікових процедур, пов'язаних із надходженням, зберіганням і використанням запасів на підприємствах, потребують та зумовлюють необхідність впровадження технічних засобів для механізації й автоматизації обліку запасів. На підприємства надходить, зберігається і використовується у виробництві значна кількість різних запасів, аналітичний облік яких має враховувати не тільки кількісні показники, а й якісні, в тому числі властиві тільки підприємствам конкретної галузі. Тому основою побудови обліку цих запасів є насамперед якісні показники. Використання засобів автоматизації дає змогу практично повністю вирішити проблему точності та оперативності інформації.

Проблеми комп'ютеризації обліку в сучасних умовах розглядаютьсяу працях С.Івахненкова, В.Сопка, З. Тичука, А. Козирєва, Є.Мниха та інших.

Оперативність та точність інформації, а також автоматизація бухгалтерського обліку є вагомими чинниками успішного розвитку економіки в Україні саме в період переходу до повноцінної ринкової економіки. Завданням автоматизації є зростання ефективності якості праці як бухгалтерії в цілому, так й окремо бухгалтерів[1, с.57].

Завданням автоматизації господарських операцій з обліку запасів на підприємстві полягає в забезпеченні щоденного радикального обліку їх наявності, надходження та витрачання. Щодо вихідних показників, то варто зазначити основні з них, серед яких: залишок запасів на кінець звітного

періоду, надходження, витрачання та рух за період, а вхідними показниками є залишок запасів на початок звітного періоду, їх надходження та відпуск у виробництво.

Тривалий час не враховувалися пов'язані з автоматизацією обліку галузеві особливості при впровадженні програмного забезпечення – про це свідчить саме практика роботи вітчизняних підприємств. В програмному забезпеченні, яке використовують на підприємствах, також відсутня низка необхідних даних для відображення руху і зберігання запасів у кількісних і якісних показниках. Так, підприємства застосовують загальні програми "1С: Бухгалтерія 6.0", "Best", „Парус","1С: Бухгалтерія 7.7", „Акорд", „Дебет +".

Також, існує велика кількість програмних продуктів щодо облікової автоматизації. Проте вони мають цілком загальне значення і кожне підприємство повинно адаптувати їх для особистих потреб, враховуючи певні особливості і ознаки своєї діяльності. Багато підприємств використовують неліцензійні продукти, а це в свою чергу спричиняє збої у роботі програми, затримання у відображенні господарських процесів та в отриманні результатів. Такі автоматизовані бухгалтерські програми, як "1С: Бухгалтерія", "Best","Дебет +", Парус" та інші, вимагають чималих додаткових зусиль при впровадженні їх для конкретної галузі, а також не враховують особливостей обліку певної чітко визначеної сфери діяльності. Враховуючи зазначені труднощі, на деяких підприємствах розроблені й удосконалюють власні програмні продукти, призначені для потреб бухгалтерського обліку, зокрема обліку запасів. Також багато вчених вважають, що автоматизація обліку виконується не лише з метоюзастосування технічних засобів для виконання обчислювальних робіт, а й для формування принципово нової форми автоматизованого бухгалтерського обліку [2, с. 31]. Погоджуючись із цим, можна стверджувати, що ефективне використання програм потребує запровадження на підприємстві досконалої системи автоматизації бухгалтерського обліку запасів.

На рахунок створення автоматизованих робочих місць бухгалтера,вчені-науковціформулюють наступне: “Неодмінною умовою вдосконалення управління є докорінна реконструкція його технічної та інформаційної бази на основі автоматизованої системи обліку, контролю й аналізу з використанням автоматизованих робочих місць бухгалтера” [3, с. 11]. “Організація автоматизованих робочих місць на базі персональних комп'ютерів, створення локальних обчислювальних сітей висувають нові вимоги до організації інформаційної бази й формування комплексів економічних задач” [4, с. 32].

Отже, основна мета створення АРМБ з обліку запасів полягає в автоматизованій обробці інформації безпосередньо на місці бухгалтера. АРМБ з обліку запасів має виконувати комплекс завдань, які інформаційно пов’язані із завданнями суміжних автоматизованих робочих місць бухгалтера (з обліку заробітної плати, з обліку витрат на виробництво, зведеного обліку та складання звітів) та з завданнями підприємства в цілому. Тобто при розробці АРМБ з обліку запасів основним є орієнтація на кінцевого користувача інформації – бухгалтера з обліку запасів.

Важливим є те, що облік операцій із запасами є доволі складною ділянкою бухгалтерського обліку, тому задля вирішення завдань з обліку запасів при використанні автоматизованого робочого місця бухгалтеранеобхідні дані аналітичного та первинного обліку, а також дані нормативно-довідкової інформації. Це певним чиномдозволяє бухгалтеру проаналізувати стан запасів на підприємстві.

Також, при визначенні завдань автоматизації обліку запасів, вартозважати й нафактори, які здійснюють вплив на їхню структуру. Це, в першу чергу, галузеві фактори; фактори, пов’язані з особливостями й ознаками виробництва та з організацією бухгалтерського обліку.

Цікавим є той факт, що проводячи огляд бухгалтерських програмних продуктів, програма “1 С” дає можливістьстворювати стандартні звітні документи. Крім того, програмою визначеноспроможність створення звітів

довільної форми. Користувач має змогу за власним розсудом коректувати чинні документи або створювати нові.

Тому можливим і більш ефективним методом автоматизації бухгалтерського обліку є саме доцільне використання на підприємствах програми “1С:Бухгалтерія” версія 7.7. Адже, ця програма дає можливість вести бухгалтерський облік на різних підприємствах; найбільш адаптований для ведення бухгалтерського обліку запасів; дає змогу вести як облік на окремих ділянках, так і зведений бухгалтерський облік; може бути такожзалученапевною мірою і для процедур виконання внутрішнього аудиту, як-от під час ведення інвентаризації запасів і визначення її результатів.

Таким чином, можна зробити висновок, що формування на підприємстві автоматизованого робочого місця бухгалтера і використанняновітніх програмних засобів, таких як “1С:Бухгалтерія”, дозволяє автоматизувати процес обліку, що в свою чергу сприятиме підвищенню контролю з боку працівників у процесі використання й збереження відповідних запасів.

Список використаної літератури

1. Івахненков С. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики / С. Івахненков // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 4. – С. 52–58.

2. Мних Є. Концепція побудови комп’ютерної інформаційної системи обліку діяльності корпорацій / Мних Є., Брадул О. // Бухгалтерський облік і аудит –2008. – № 4. –С.41–45.

3. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Сопко В.В., Завгородній В.П. – К. : КНЕУ, – 2004. – 160 с.

4. Тичук З. Облік виробничих запасів з допомогою програми «1 С: Бухгалтерія» / З.Тичук / Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2008. – № 6 – С.30–33.

Головій Т.В., Дойонко А.М.
студентки
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕР: МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ

Професія бухгалтера має великий спадок і є однією з найдавніших професій. Проте сьогодні ми можемо згадувати минуле лише як історію, оскільки зі стрімким плином часу вона набуває значних змін, а її представники постійно удосконалюються.

Проблема, що досліджується, в загальному вигляді полягає в невідповідності рівня підготовки сучасних бухгалтерів вимогам інформаційного (постіндустріального) суспільства.

Розвинута і ефективноорганізована бухгалтерська справа є однією з невід'ємних елементів будь-якої економіки. Бухгалтери відіграють життєво важливу роль в наданні доказової і достовірної інформації, яка необхідна для прийняття управлінських рішень [2, с.5].

З підвищенням значення бухгалтера в інформаційному суспільстві на перший план ставиться питання його професійної підготовки. В більшості країн світу знання бухгалтерськогообліку є необхідною частиною кваліфікації кожного економіста.

Крім того, в постіндустріальну епоху великого значення набуває соціальний фактор. Виробниче підприємство вже розглядається не тільки як виробник матеріальних благ, але й як елемент суспільства, що активно впливає на зовнішнє середовище. Система управління чітко розподіляється по рівнях (мікро- та макро-), причому кожна розв'язує свої специфічні завдання та потребує різної професійної підготовки [2, с.3].

Як наслідок набуває актуальності питання розробки теоретичних аспектів підготовки спеціалістів з бухгалтерськогообліку, які б сприяли задоволенню потреб соціальноорієнтованого суспільства. Сьогодні бухгалтер повинен забезпечувати ефективну роботу облікової служби, контроль за правильністю ведення бухгалтерськогообліку на підприємстві, організовувати облік відповідно до потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів [4, с.237].

Проблемою кваліфікації сучасного бухгалтера займаються такі вітчизняні і закордонні вчені, як Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Соколов Я.В., Соколов В.Я., Сопко В.В., Чижевська Л.В. та деякі інші.

Проте при вивченні поставленої проблеми, не приділено достатньо уваги адаптації бухгалтера до умов зовнішнього середовища, як необхідності неординарності та всебічного розвитку сучасних працівників сфери бухгалтерськогообліку [1, с.2].

В умовах господарської самостійності підприємств значення бухгалтерської служби та облікової інформації помітно зросло. Крім того, бухгалтер, сьогодні, повинен бути не тільки економістом, але і юристом. Вся його діяльність регламентується тими або іншими нормативними документами, сукупність вимог яких дозволяє говорити про бухгалтерське право [3, с.238].

Теперішні умови дозволяють бухгалтеру творчо підійти до своєї роботи. Все це розширює діапазон його можливостей та одночасно підвищує відповідальність бухгалтера за виконані ним облікові процедури.

Сучасний бухгалтер займається не тільки веденням рахунків, але й здійснює широку діяльність, яка включає планування і прийняття управлінських рішень, контроль і привернення уваги керівництва до порушень, оцінку, аналіз діяльності та аудит. Крім того, бухгалтер повинен задовольнити потреби користувачів облікової інформації, як зовнішніх, так і внутрішніх.

На сьогоднішній день, щоб отримати гідну роботу, спеціалісту з бухгалтерськогообліку просто недостатньо мати відповідну вищу освіту та досід роботи. Сучасний бухгалтер має постійно змінювати, розширювати і удосконалювати нові види спеціалізацій бухгалтерської професії, підвищувати

свій професійний рівень, відповідати іміджу ділової презентабельної людини, дотримуватися етичного та морального принципів, за вимогами часу підвищувати професійну кваліфікацію за сучасними стандартами Міжнародної федерації бухгалтерів [1, с.2].

Ведення бізнесу в ринкових умовах висуває підвищені вимоги до якості інформації, яка повинна бути пристосована до запитів користувачів. Завдання бухгалтера або бухгалтерської служби полягає у формуванні якісної, достовірної і повної інформації про ведення господарської діяльності та її результати. Її правильне використання дозволить зробити оптимальними управлінські та фінансові рішення.

Ринку бухгалтерських послуг притаманні такі ж проблеми, як і ринковому господарству країни в цілому. На сьогодні в багатьох країнах цей ринок є нерозвиненим та нестабільним. У розподілі попиту і пропозиції становище є стихійним та нерівномірним. В таких умовах фірмам досить важко знайти необхідні та кваліфіковані кадри, бухгалтерам не менш важко знайти роботу, яка б відповідала їх прагненням, як щодооплати праці, так і щодо інших умов діяльності [1, с.3].

Бухгалтерський облік - це не тільки потужний інструмент формування обґрунтованої інформації. В руках несумлінних людей він може служити засобом шахрайства, афер і фальсифікацій. У Кодексі етики професійних бухгалтерів повинні отримати відображення кращі традиції нашої професії, які складалися століттями, сформовані вітчизняною і міжнародною практикою, створені багатьма поколіннями бухгалтерів з часів Л. Пачолі і його попередників.

На додаток, до набуття технічних бухгалтерських знань і навичок професійним бухгалтерам потрібні навички, які нададуть їм можливості у разі потреби виступати в ролі бізнесових радників, фінансових аналітиків, менеджерів, фахівців, які можуть вести переговори та готовність займати тверду позицію - необхідні якості професійних бухгалтерів. Професійні

цінності, етика, відносини є невід'ємними складовими професійного бухгалтера.

Отже, сучасний бухгалтер має бути високоосвіченою, компетентною людиною, з кваліфікацією, яка відповідає вимогам професії, суспільства, часу; бути яскравою, неординарною і всебічно розвиненою особистістю, що постійно удосконалює свій професійний рівень; сучасний бухгалтер - це комунікабельний, здатний до продуктивного ділового спілкування спеціаліст, який розбирається в питаннях, що більшості людей здаються «китайською грамотою», чимось недосяжним, і водночас бути спокійною, розсудливою, виваженою людиною. Вимоги, висунуті дооблікової професії, досить високі. У сучасного бухгалтера повинен бути «сильний розум, послідовні практичні цілі».

Таким чином, все це зумовлює необхідність вдосконалення освітньої та кваліфікаційної підготовки сучасних бухгалтерів.

Список використаних джерел

1.Антоненко Н.В. Проблеми підготовки бухгалтерських кадрів в Україні / Н.В. Антоненко[Електронний ресурс]. – Режим доступу :https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=problemi_pidgotovki_bukhgalterskikh_kadriv_v_ukraini.

2. Гуцалюк О.М. Сучасний бухгалтер: його місце та роль в світі / О.М. Гуцалюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://intkonf.org/gutsalyuk-om-suchasniy-buhgalteryogo-rol-ta-mistse-v-sviti/

3. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Сайт міністерства фінансів України: www.minfin.gov.ua

4. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: Монографія. - Житомир: ЖДТУ, 2012. - 528 с.

Грищук В. Р.
студент
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А.М,*к.е.н.. доцент*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОГО ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Бюджетні установи різних рівнів та сфер діяльності є найбільшими одержувачами бюджетних ресурсів.Мережа бюджетних установ охоплює всі сфери функціонування держави і включає в себе установи, різні за повнотою повноважень, кількістю працюючих тощо. Управління бюджетним сектором потребує постійного надходження інформації про стан доходів та витрат бюджетних установ, про фактичні та касові видатки, про потребу у коштах для здійснення основної діяльності тощо. Накопичення такої інформації, її обробка і узагальнення є одними із завдань обліку в бюджетних установах[1].

Важливим елементом побудови сучасної, ефективної системи бухгалтерського обліку в державному секторі є вдосконалення бюджетної та фінансової звітності, оскільки саме звітність є ключовим інформаційним джерелом для прийняття управлінських рішень.Однак, слід відмітити, що існує безліч різноманітних форм фінансової та бюджетної звітності, враховуючи додаткові форми, що розкривають елементи звітності.

Основним фінансовим звітом бюджетної установи є Баланс. У річній фінансовій звітності розділи "Витрати" Активу та “Доходи” Пасиву не заповнюються у зв'язку з тим, що усі фактичні видатки і витрати розпорядників бюджетних коштів, проведені у звітному році, а також отримані доходи в кінці звітного року списуються на результат виконання кошторису за звітний

рік.Для бюджетних установ Баланс, як джерело інформації про стан та результати діяльності, не несе повної інформаційної насиченості для аналізу і управління, яку ця форма звітності має для комерційних структур. Пояснюється це в першу чергу тим, що для бюджетних установ першочерговим завданням є не досягнення фінансової результативності, а належне виконання своїх функцій у межах встановленого кошторису витрат, дотримання цільового призначення наданих державою коштів та раціональне їх використання. Тому проведення аналізу Балансу не дасть повної картини діяльності організації.А отже, ключовою залишається бюджетна звітність[2].

Бюджетна звітність відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації. Дана звітність повинна містити інформацію про всі проведені господарські операції, які відображені в бухгалтерському обліку.

При цьому, доречним є звернути увагу на багаторазове повторення показників у формах: доходи загального та спеціального фондів; обсяги надходження і видатків, а також інші показники, що розкриваються у фінансовій звітності, так і деталізуються у бюджетній звітності. Поряд з багаторазовим дублюванням інформації щодо одних показників, має місце недостатнє розкриття інших: стан фондів у необоротних активах та малоцінних швидкозношуваних предметів, стан довгострокових та короткострокових зобов’язань, заборгованість із заробітної плати[3].

Наочним прикладом може слугувати інформація, що наведена у Звітах про надходження та використання коштів спеціального фонду (форма №4-1, №4-2, №4-3). Заповнення цих трьох форм є копіювальним процесом, адже вони містять майже ідентичну інформацію, відрізняючись тільки статтями надходжень. Тобто альтернативним варіантом цим формам може бути одна, яка об’єднає дві групи надходжень та видатків. Ілюстративно дана форма мала б вигляд, як відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Звіт про надходження та використання коштів спеціального фонду

Показники	КЕКВ та/або ККК	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів за звітний період	Касові за звітний період	Фактичні за звітний період	Залишок на кінець звітного періоду
1	2	3	4	5	6	7
Надходження – усього:	X			X	X	X
Власні надходження – I група	X			X	X	X
у тому числі: плата за послуги, що надаються бюджетною установою	X			X	X	X
надходження бюджетної установи від додаткової діяльності	X			X	X	X
плата за оренду майна бюджетних установ	X			X	X	X
надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна	X			X	X	X
Власні надходження – II група	X			X	X	X
у тому числі: благодійні внески, гранти та дарунки	X			X	X	X
кошти, що отримані від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів	X			X	X	X
Інші надходження спеціального фонду (крім власних)	X			X	X	X
Видатки та надання кредитів - усього	X		X			
у тому числі: Поточні видатки	2000		X			
Капітальні видатки	3000		X			

Досліджуючи формування та подання звітності бюджетними установами не можна оминути питання нормативного регулювання обліку в бюджетній сфері, оскільки з 1 січня 2017 року в державному секторі почали діяти нові НП(С)БО. Зокрема, це такі: 101 «Подання фінансової звітності», 102 «Консолідована фінансова звітність», 103 «Фінансова звітність за сегментами».

Актуальність цих змін не викликає сумнівів, оскільки необхідність удосконалення системи регламентування обліку в державному секторі назріла давно. Адже існуюча система бухгалтерського обліку бюджетних установ характеризується великою кількістю звітних форм, невідповідністю

законодавства міжнародним стандартам, дією значної кількості інструкцій, роз'яснювальних листів тощо.

Отже, досліджуючи звітність бюджетних установ як джерело інформації для прийняття управлінських рішень, можна зробити висновки про наступне:

- система звітності бюджетних установ потребує оптимізації у частині кількості необхідних до подання в органи казначейства форм;

- у зв'язку з тим, що бюджетні установи подають майже тридцять звітів, більша частина показників у них дублюються, що свідчить про неефективність інформаційного насичення фінансової та бюджетної звітності. Водночас, такі важливі показники діяльності як заборгованість перед працівниками, кредиторська заборгованість за роботи і послуги та інші залишаються недостатньо розкритими.

Список використаних джерел

1.Боярська Ю. В. Фінансова звітність бюджетних установ та її удосконалення / Ю. В. Боярська, І. В. Мельниченко // Вісник: Удосконалення бухгалтерського обліку. – 2016. - № 11 – С. 22-28.

4. НП(С)БО № 101 «Подання фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2010 р. № 1629.

3.Про затвердження Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів: Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 р. № 44 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України–Режим доступу:http://zakon2.rada.gov.ua/show/z0196-12.

4. Шаповал А. С. Методика економічного аналізу виконання кошторису бюджетних установ / А. С. Шаповал. – 2016. – №3. – С. 234-238

5.Штимер Л. Т. До питання фінансового аналізу діяльності установ державного сектору економіки / Л. Т. Штимер. – 2016. – №2. – С. 329-338.

Дзюба Т. В.
студентка групи ФБМОі-15-3
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М. І., *старший викладач*
Університет ДФС України

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В сучасних умовах для ефективного управління підприємством необхідно мати достовірну інформацію, яка є підставою для формування економічного мислення та свідомості суспільства, сприяє довірі до бухгалтерського обліку і фінансової звітності. А також, щоб задовольнити потреби зацікавлених користувачів, необхідна якісна облікова інформація, яка відображає високий ступінь придатності такої інформації для досягнення визначених цілей і рішення конкретних завдань, що стоять перед користувачами.

Основи теоретичних досліджень в області формування та оцінки якості облікової інформації закладено в наукових працях, зокрема, М.І. Бондаря Е. Демінга, Ф.Ф. Бутинця, Н.Ю. Єршової, Т.Ф. Плахтій, Г.М. Лучик, Є.С. Соколової, С.А. Кузнецової.

Облікова інформація є специфічним продуктом (товаром) системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Отже, як і будь який товар, облікова інформація має бути відповідної якості для задоволення потреб користувачів [1].

Одним із напрямів забезпечення подальшого розвитку бухгалтерського обліку є застосування якісного підходу, виходячи з якого облікову інформацію слід розглядати як певний продукт, генерований даною системою, якому притаманний певний рівень якості. Основне припущення, яке випливає в результаті застосування даного підходу є те, що чим вищою є якість облікової інформації, тим вищим є рівень задоволення потреб її користувачів. Виходячи з

цього, основним завданням дослідників у сфері бухгалтерського обліку є розробка таких пропозицій щодо вдосконалення теорії та методології бухгалтерського обліку, що сприятимуть підвищенню якості облікової інформації.

Варто зазначити, що в напрямі підвищення якості облікової інформації, окремі дослідники зазначають необхідність розробки відповідних документів, що дозволять усунути існуючу прогалину. Так Л.В. Гуцаленко пропонує з метою забезпечення прогнозної функції обліку та контролю підприємству сформувати стратегічну програму розвитку на ближчий період і на її основі визначити стратегічний напрям – підвищення якості, доступності та прогнозованості облікової інформації [2, с. 68]. Розробка подібних документів дозволить сформулювати подальші напрями розвитку бухгалтерського обліку як системи інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень, що відповідатиме зростаючим вимогам користувачів у XXI столітті.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації [3, с.15].

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок і перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

- фінансові звіти підприємства за різні періоди;
- фінансові звіти різних підприємств.

За міжнародними стандартами перелік вимог до облікової інформації та фінансової звітності є дещо ширшим [3].

Відмітимо також, що якість облікової інформації значною мірою залежить від рівня її формування – централізованому (на рівні підприємства) або децентралізованому (на рівні структурних підрозділів).

Підкреслимо, що незважаючи на зростання попиту на облікову інформацію головною метою є не збільшення обсягів інформації взагалі, а збільшення обсягів інформації високої якості. Цінність інформації розглядається як сукупність очікуваних користувачем показників якості інформації. З підвищенням рівня якості підвищується її цінність для користувачів. Увага до оцінки якості облікової інформації зростає останнім часом у всьому світі і зокрема в Україні. Особливо гостро проблема оцінки якості облікової інформації постала у світлі реформування облікової системи і фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Якість інформації має піддаватися оцінці на всіх етапах формування облікової інформації [4].

Значна кількість вчених звертається до поняття якості облікової інформації в контексті глобалізації економіки та необхідності реформування національної облікової системи. Так, на думку проф. Ф.Ф. Бутинця, форсування змін обліку і звітності, незважаючи на реальні умови економіки, може призвести до зниження ролі бухгалтерського обліку в суспільстві, якості інформації і дискредитації МСФЗ [5, с. 121]. Таким чином, автор відстоює позицію щодо необхідності поступового реформування національної облікової системи, а дуже швидкий перехід до ринкової облікової системи призводитиме до зниження якості облікової інформації.

Отже, можна зробити висновок, що якісна облікова інформація потрібна не лише для оперативного і тактичного управління, на інформаційну підтримку яких переважно спрямована чинна облікова система, а й для стратегічного управління. Світовий досвід використання облікової інформації показує, що підвищення її якості може бути досягнуто шляхом дотримання

фундаментальних принципів формування облікової інформації, обґрунтованих у міжнародних стандартах фінансової звітності, а також через вдосконалення механізму регулювання та оцінки якості облікової інформації. Перспективами подальших досліджень є розробка методів оцінки якості облікової інформації та дослідження можливості їх практичного застосування для визначення ступеня корисності такої інформації для різних груп користувачів.

Список використаних джерел

1. Бондар М.І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління // Вісник НУ «Львівська політехніка». – Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2012.– №721. – С. 50–53.

2. Гуцаленко Л.В. Поліпшення якості та прогнозованості облікової інформації для забезпечення прибутковості підприємства / Л.В. Гуцаленко // Економіка АПК : Міжнар. науково-виробн. журнал. – 2011. – № 7. – С. 67–71.

3. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом МФУ від 07.02.13 р. №73 // Все про бухгалтерський облік. – 2013. – №55. – С.12-16

4. Кузнецова С.А. Бухгалтерський облік в системі формування управлінської інформації: методологія та практика : монографія / С.А. Кузнецова. – Мелітополь : Таврійський держ. агротехнол. ун-т, 2007. – 297 с.

5. Бутинець Ф.Ф. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна не сповідь : монографія / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 328 с

Жидєєва Л. І.,
к. е. н., доцент
Університет ДФС України
Андрієнко О. М.,
Головний бухгалтер Ірпінського державного коледжу економіки та права, старший викладач,
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЗА КЕКВ 2700 «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Бюджетні установи (заклади освіти, охорони здоров'я тощо) здійснюють видатки за кодом економічної класифікації видатків (КЕКВ) 2700 «Соціальне забезпечення», а саме за КЕКВ 2710 «Виплати пенсій і допомоги», 2720 «Стипендії» та 2730 «Інші виплати населенню». До цих виплат належать: поточні трансферти населенню, що включають виплату всіх видів соціальної допомоги, пільг, субсидій; стипендій; пенсій; путівок на оздоровлення.

Відповідно до Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету [3] трансферти населенню – це поточні платежі фізичним особам або надання їм матеріальної допомоги у натуральному вигляді, які передбачені для збільшення їх доходу. Для розпорядників бюджетних коштів КЕКВ «Соціальне забезпечення» є трансфертним платежем – невідплатним і безповоротним платежем, що не передбачає придбання товарів чи послуг, надання кредиту або не пов'язаний з виплатою непогашеного боргу[3].

З 01.01.2017 року витрати суб'єктів державного сектору відповідно до НП(С)БОДС 135 «Витрати» [1] класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: витрати за обмінними операціями, витрати за необмінними операціями.

Витрати за обмінними операціями включають такі елементи витрат:

- оплата праці (заробітна плата, грошове забезпечення військовослужбовців);
- відрахування на соціальні заходи;
- матеріальні витрати (використання предметів, матеріалів, обладнання, інвентарю, медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування тощо);
- амортизація;
- фінансові витрати (витрати суб'єкта державного сектору, пов'язані із запозиченнями згідно із законодавством: відсотки за користування кредитами, премія, дисконт за цінними паперами, витрати на обслуговування боргу тощо);
- інші витрати за обмінними операціями (курсові різниці, витрати, пов'язані з реалізацією активів, уцінка активів, втрати від зменшення корисності активів тощо).

Витрати за необмінними операціями включають такі елементи витрат:

- трансферти (субсидії, гранти, соціальні виплати тощо);
- інші витрати за необмінними операціями (витрати, пов'язані з передачею активів, що передають суб'єкти державного сектору суб'єктам господарювання, фізичним особам та іншим суб'єктам державного сектору для виконання цільових заходів, списана дебіторська заборгованість, неповернення депозитів тощо).

Таким чином, відповідно до НП(С)БОДС 135 «Витрати» [1] витрати за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» є витратами від необмінної операції, і повинні відображатися бухгалтерському обліку за субрахунками призначеними для відображення витрат за необмінними операціями.

Проте, у різних нормативно-правових актах, які вступили в дію з 01.01.2017 року відображення витрат за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» на субрахунках бухгалтерського обліку державного сектору трактується по-різному.

Згідно з Типовою кореспонденцією субрахунків бухгалтерського обліку, для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами [5] (далі – Типова кореспонденція № 1219)

нарахування стипендій за КЕКВ 2720 «Стипендії» здійснюється за дебетом 8011 «Витрати на оплату праці»;

нарахування сум субсидій, допомоги, пільг з оплати спожитих житлово-комунальних послуг та послуг зв'язку (у частині абонентної плати за користування квартирним телефоном), компенсацій громадянам з бюджету за КЕКВ 2710 «Виплати пенсій і допомоги» та КЕКВ 2730 «Інші виплати населенню» здійснюється за дебетом 8511 «Витрати за необмінними операціями».

Тобто, витрати за КЕКВ 2720 «Стипендії» відноситься до витрат від обмінних операцій, а витрати за КЕКВ 2710 «Виплати пенсій і допомоги» та КЕКВ 2730 «Інші виплати населенню» відноситься до витрат від необмінних операцій.

Разом з тим, Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [3] надає наступну характеристику субрахунків:

- 8011 «Витрати на оплату праці» ведеться облік витрат на оплату праці, що здійснюються в процесі основної діяльності суб'єкта державного сектору та на виконання бюджетних програм (заробітна плата, грошове забезпечення військовослужбовців тощо;
- 8511 «Витрати за необмінними операціями» ведеться облік видатків, пов'язаних із наданням субсидій, дотацій, поточних трансфертів юридичним особам, поточних трансфертів населенню, у тому числі з виплатою всіх видів соціальної допомоги, пільг, субсидій; стипендій; пенсій; путівок на оздоровлення, капітальних трансфертів урядам іноземних держав та міжнародним організаціям, капітальних трансфертів населенню, інших поточних видатків, списаної дебіторської заборгованості.

Характеристика субрахунків вказує на те, що витрати за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» належать до витрат за необмінними операціями.

Крім того, згідно з Рекомендаціями зі співставлення субрахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат з кодами бюджетної класифікації» [5] витрати за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» або КЕКВ 2280 «Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм» – соціальне забезпечення у вищих навчальних закладах та наукових установах, також відображаються за субрахунком 8511 «Витрати за необмінними операціями».

У результаті невідповідності нормативно-правових актів виникла проблема щодо правильності відображення визнаних витрат у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Таким чином, проаналізувавши нормативно-правові акти можна зробити висновок про те, що витрати за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» є витратами від необмінних операцій і для відображення їх у бухгалтерському обліку потрібно застосовувати субрахунок 8511 «Витрати за необмінними операціями», а також передбачати бухгалтерські проводки щодо їх нарахування у Робочій кореспонденції субрахунків – додатку до Положення про облікову політику.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати», затв., наказом МФУ від 18.05.2012 № 568.URL:http://www.minfin.gov.ua/ userfiles/file/180512-u pdf

2. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затв., наказом МФУ від 29.12.2015 № 1219. URL:http:///userfiles/file/291215-u pdf

3. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затв. наказом МФУ від 12.03.2012 № 333, із змінами. URL:http://www.minfin.gov.ua/userfiles/file/120312-u pdf

4. Рекомендації зі співставлення субрахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат з кодами бюджетної класифікації, лист МФУ від 30.12.2016 №31-11420-06-/37851.URL:http://www.minfin.gov. ua/userfiles/file/ 301216-u pdf

5. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами, затв., наказом МФУ від 29.12.2015 № 1219. URL:http://www.minfin.gov.ua /userfiles/file/291215-u pdf

Замота І.О.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
КітченкоМ.І.,*старший*
викладачУніверситет ДФС України

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

В сучасних умовах підприємницької діяльності одним з найбільш важливих питань бухгалтерського обліку є облік дебіторської заборгованості, що пов'язано з несплатою платежів. Діяльність майже всіх підприємств України характеризується погіршенням фінансового стану, оскільки вони мають певну довгострокову чи короткострокову дебіторську або кредиторську заборгованості. І тому особливо зростає роль ефективного управління дебіторської заборгованості, своєчасного її повернення та попередження безнадійних боргів.

Проблемам обліку дебіторської заборгованості у своїх наукових розробках приділяли увагу такі вітчизняні вчені-економісти, як: Ф.Ф.

Бутинець, М. В. Кужельний, Ю. Я. Литвин, О. В. Лишиленко, В. Г. Лінник, В. Я. Плаксієнко, В. В. Сопко, К. С. Сурніна, Н. М. Ткаченко та ін. У більшості робіт досліджені теоретичні, методичні аспекти управління дебіторською заборгованістю, однак недостатньо вивченими залишаються питання оперативного управління дебіторською заборгованістю, розподілу відповідальності між підрозділами, що беруть участь у процесі управління даним видом активу. Таким чином, існує необхідність в розробці та удосконаленні методів дослідження дебіторської заборгованості на підприємстві та прийняття фінансових рішень в сучасних умовах.

У процесі здійснення виробничої та комерційної діяльності у суб'єкта господарювання виникає дебіторська заборгованість за розрахунками з покупцями та замовниками, персоналом, бюджетом, акціонерами та ін. Згідно Національно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» – дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату[2]. Як говорить Ф.Ф. Бутинець: «наявність великих обсягів дебіторської заборгованості спричиняє низьку платоспроможність підприємства»[1]. Серед вітчизняних підприємств виділяють наступні проблеми управління дебіторською заборгованістю: немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами; не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю; відсутні дані про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості і часу її оборотності; не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців і ефективності комерційного кредитування; функції збору грошових коштів, аналізу дебіторської заборгованості і ухвалення рішення про надання кредиту розподілені між різними підрозділами.

Тому основними принципами, на яких базується розробка ефективної політики дебіторської заборгованості на підприємстві є: оцінка кредитоспроможності підприємства, за якою необхідно визначити суму на яку може бути збільшена дебіторська заборгованість покупців (замовників) за

визначених умов, і щоб при цьому дохід від утворення такої заборгованості перевищував витрати. Наступним принципом є стандарти керування кредитів покупців та замовників, який включає аналіз платоспроможності нових покупців та замовників, і складається зі збору інформації про клієнта за допомогою фінансової звітності, рейтингами платоспроможності, банку, у якому обслуговується клієнт. Хоча аналіз є ефективним засобом, проте, значення аналізу дебіторської заборгованості особливо збільшується в період інфляції, коли іммобілізація власних коштів стає дуже невигідною. Тобто потрібно проводити постійний моніторинг заборгованості, своєчасно висувати претензії щодо виникнення боргів та по переджувати їх виникнення у майбутньому[3]. При цьому, процедура стягнення дебіторської заборгованості на підприємстві має включати наступні етапи: по-перше бухгалтерія має зателефонувати в бухгалтерію покупця і нагадати про суму дебіторської заборгованості та період її прострочення, а також уточнити про причини затримки платежу та можливий строк оплати рахунка, у разі, якщо дебіторська заборгованість і надалі залишається непогашеною, то боржнику почергово направляють наступні документи: акт звіряння разом із листом, який містить прохання погасити наявну дебіторську заборгованість,вимоги про сплату боргу протягом визначеного строку, лист, підписаний юридичною службою підприємства (або керівником у разі її відсутності), про наміри звернення до суду з метою стягнення боргу. На цьому ж етапі доцільно провести переговори з метою пошуку альтернативних варіантів погашення заборгованості. При значних сумах боргу, підприємство, повинно терміново звертатися до суду або колекторської компанії.

Таким чином, щоб, уникнути безнадійного боргу дебіторської заборгованості необхідно постійно контролювати і здійснювати моніторинг за нею різними методами та способами на підприємстві за її формуванням та погашенням. організація управління дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових

операцій за борговими правами (з дебіторами). А керівнику підприємства з метою отримання повної й оперативної інформації щодо різних видів дебіторської заборгованості, які складають значну частку у структурі оборотних коштів, доцільно забезпечити організацію цієї ділянки обліку із залученням відповідних фахівців.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / Ф.Ф.Бутинець, А.М. Герасимович / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – 7-е вид., доп. і перероб.- Ж.:Рута, 2006.

2. НП(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (зі змінами і доповненнями) – Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.

3. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : [навчальний посібник] / В.В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2014.

Колісник О.П.,Кітченко М.І.

Університет ДФС України

НОВІ НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ЩОДО СКЛАДАННЯ ПЕРВИННИХ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

Технологічно бухгалтерський облік як процес розпочинається з виявлення, вимірювання і реєстрації фактів та подій з метою отримання інформації про господарські операції за допомогою первинних документів. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов’язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Документація є важливим елементом методу бухгалтерського обліку, оскільки служить для первинного спостереження за господарськими операціями, і обов’язковою умовою для відображення їх в обліку.

Первинне спостереження, документування та документація відіграють важливу роль в управлінні діяльністю підприємства, а саме:дають уявлення про фактичний стан господарських засобів, джерел їх утворення та зміни у процесі діяльності підприємства; є важливим джерелом контролю для зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Донедавна, первинні документи були юридичним (правовим) свідченням господарських операцій, що здійснюються. Проте зміни Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі Закон), що стосуються нормативно-правового регулювання первинних документів, які вступили в силу з 03.01.2017 р., внесли відповідні корективи та полягають у наступному. По-перше, п*ервинний документ вже не підтверджує факт здійснення господарської операції, а* містить відомості про господарську операцію [1].

Одночасно, Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, трактує, що первинні документи - це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення [2]. Тобто факт підтвердження господарської операції залишився, що по-суті, суперечить змінам Закону.

З огляду на зазначене, цю зміну можна вважати однією з найнебезпечніших, тому що в деяких випадках довести, що господарська операція відбулась насправді буде досить складно. До того ж, саме на підставі сукупності всіх первинних документів ґрунтується весь аналітичний та синтетичний облік. І, нарешті, головним документом, в дослідницькій частині висновку судового експерта-бухгалтера є первинний документ під час проведення економічних експертиз.

Об’єкти судово-бухгалтерської експертизи повинні включати лише ті документи (первинні, зведені документи, бухгалтерські регістри та форми звітності), які підтверджують факт здійснених господарських операцій

підприємства за відповідний період і в тому числі можуть містити ознаки злочинної діяльності.

Саме бухгалтерські документи створюють специфічний об'єкт судово-бухгалтерської експертизи. Власне на підставі безпосереднього та ґрунтовного дослідження необхідних документів експерт-бухгалтер формує висновки щодо законності здійснених господарських операцій і правильності їх відображення у системі бухгалтерського обліку. Таким чином, проблема формування доказової бази розслідуваної справи, у вигляді об’єктів судово-бухгалтерської експертизи, яка залишалася не вирішеною впродовж тривалого часу, ще більш посилиться.

Одночасно з вище зазначеною проблемою, позитивним є те, що навіть за відсутності первинного документу, може бути достатньо іншого документу, що відображає факт здійснення господарської операції (наприклад, рахунка-фактури) та щоб підсилити цей аргумент, можна внести відповідні зміни до договорів, де вказати, що підтвердженням здійснення операції є наявність рахунка-фактури чи іншого аналогічного документу

Із Закону видалили посилання на дату складання первинних документів. Отже,якщо дата документа не буде відповідати періоду фактичного здійснення операції, а більш пізньому, то все одно можна відображати операцію в обліку датою складання первинного документу.

Внесені зміни і щодо форми складання первинних документів. Первинні та зведені облікові документи складаютьсяв паперовій або в електронній формі, тобто зараз в Законі чітко зазначено право складання первинних та зведених документів в електронній формі. Як і раніше, первинні документи, що складені в електронній формі, можуть застосовуватися в бухгалтерському обліку за умови дотримання вимогзаконодавства про електронні документи та електронний документообіг.

На вимогу контролюючих абосудових органів та своїх контрагентів підприємство, установа зобов'язані за свій рахунок зробити копії таких документів на паперовому носії.

До набрання чинності нових змін у Законі для того, щоб первинні документи мали юридичну силу й доказовість, вони повинні були містити обов'язкові реквізити, що передбачені діючим законодавством України. Одним з них був реквізит «місце складання». Проте Законом до складу таких реквізитів внесено зміну: реквізит «місце складання» виключено, тобто вже не має значення, де саме складено документ.

Отже, документ, який буде складено починаючи з 04.01.2017 р. в паперовому чи електронному вигляді має містити такі обов’язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст, обсяг та одиницю виміру господарської операції;
- осади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції;
- особистий підпис або інші відомості, які дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Таким чином, *можуть вказуватись окрім власноручного підпису*інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції. Тим самим втратила чинність можливість підписувати первинні документи факсиміле чи іншим аналогом механічного або іншого копіювання власноручного підпису особи, яка бере участь у здійсненні господарської операції, що діяла на підставі прийняття Закону України «Про електронну комерцію».

Відповідно до нової редакції Закону, дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на кінець останнього дня кожногомісяця, а не на перше число кожного місяця, як зазначалося у попередній редакції.

Отже, зміни внесені до Закону, найбільше спричинили проблему взаємної узгодженості нормативних документів, що регулюють питання складання первинних бухгалтерських документів. Саме тому, необхідним вважається

приведення у відповідність законодавчої бази щодо первинної документації та її використання з метою формування достовірної фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 03.01.2017 р., підстава 1724-19) [Електронний ресурс] // Режим доступу: Режим доступу:www. rada. gov. ua
2. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затв. наказом МФУ від 22.05.1995 р. № 88 (з змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: www. rada. gov. ua
3. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII[Електронний ресурс] // Режим доступу: Режим доступу: www. rada. gov. ua

Ковальчук О. О.
студентка групи ОБП-14-3,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Кітченко М . І.**,старший викладач*
Університет ДФС України

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Одним із центральних елементів системи бухгалтерського обліку є облік взаєморозрахунків суб’єктів господарювання. Управління дебіторською заборгованістю є невід’ємною складовою збутової діяльності будь-якого суб’єкта господарювання наявність дебіторської заборгованості та ефективне управління нею мають значний вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства.

На сьогодні існує ряд проблем щодо обліку розрахунків з покупцями, а саме: недостатня розробленість методичних підходів до класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, погано налагоджена система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємствах, нерозвиненість форм рефінансування для ефективного управління дебіторською заборгованістю [1, с. 30].

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [2], дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

За кордоном не існує окремого стандарту щодо регулювання дебіторської заборгованості. Окремі аспекти визначені в МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття", МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання», де дебіторська заборгованість трактується як фінансовий актив.

Найбільш точна дефініція дебіторської заборгованості на думку Скляр Є.В. і Храпливого А.І. наступна: «дебіторська заборгованість – це майно (матеріальні ресурси), що не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена з кругообігу оборотних засобів». [3, с. 154].

Щодо стану дебіторської заборгованості в Україні, то і для вітчизняних підприємств проблема управління дебіторською заборгованістю як основа забезпечення економічної безпеки стоїть дуже гостро. Як свідчать результати статистичних досліджень (рис. 1) частка дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів вітчизняних підприємств постійно зростає.

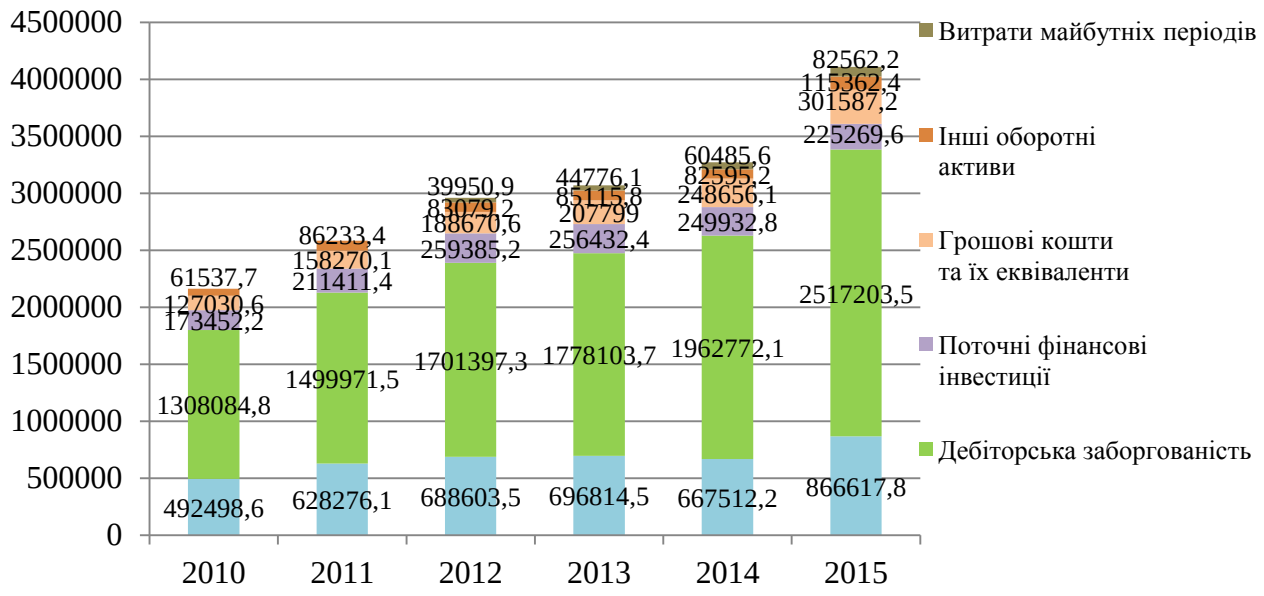

Рис. 1. Структура оборотних активів підприємств підприємств України в 2010-2015 рр., млн. грн.

* побудовано за даними [4]

В економічно розвинутих країнах заходу нормальним вважається доля дебіторської заборгованості в активах підприємства біля 20 %. Проте стан в Україні є критичним – як свідчать статистичні дані, фактичний розмір дебіторської заборгованості на більшості підприємств складає не менш 50 %.

Домінування у загальній структурі оборотних активів дебіторської заборгованості може вказувати на збільшення обсягів реалізації, або ж неефективну кредитну політику підприємства до покупців та неплатоспроможність частини покупців. Це пояснюється занепадом економіки України, в зв’язку з подіями на Сході країни, застоєм сільськогосподарської галузі, нестабільним політичним становищем.

Для розуміння причин зростання дебіторської заборгованості доцільно розглянути її структуру (рис. 2).

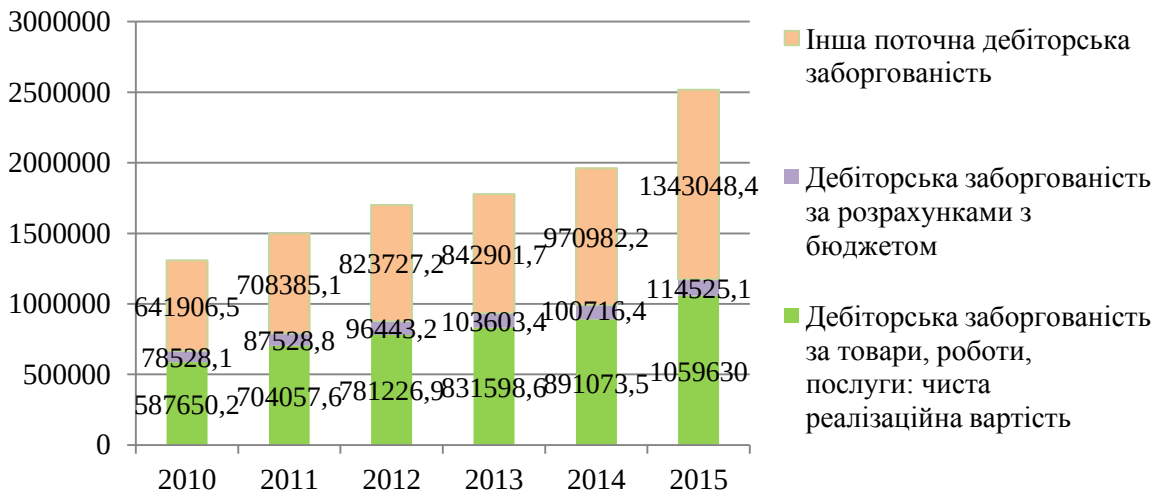

Рис. 2. Структура дебіторської заборгованості підприємств України у 2010-2015 рр., млн. грн.

* побудовано за даними [4]

Частка дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги в структурі дебіторської заборгованості за досліджуваний період коливається в межах 42,1 – 46,9 %, та зросла з 2010 по 2014 р. від 44,9 до 45,4 %. Це можна пояснити, тим, що суб'єкти господарювання на перший план ставлять вирішення власних проблем, замість виконання зобов'язань перед партнерами та постачальниками, а відсутність майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятись від таких взаєморозрахунків. В 2015 році частка дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги досягла найнижчого рівня протягом досліджуваного періоду – 42,1 %.

Важливим і в той же час, не досконало вивченим є облік резерву сумнівних боргів. Існує проблема недостатнього вивчення обліку сумнівних боргів, а саме резерву сумнівної дебіторської заборгованості з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку.

Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська та інші науковці, вважають, що резерв сумнівних боргів необхідно формувати лише за дебіторською заборгованістю за продукцію, товари, роботи, послуги, оскільки внаслідок виплати грошових коштів (видані аванси і позики) у підприємства не виникають доходи [5, с. 34].

Також важливим є правильність списання простроченої дебіторської заборгованості, бо існує прямий взаємозв'язок між списанням такої заборгованості і формуванням оподатковуваної бази податком на прибуток. У Податковому кодексі України [6] передбачено облік різниць, які виникають при здійсненні операцій з резервом сумнівних боргів.

Ці різниці впливають на фінансовий результат до оподаткування, а саме:

- фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ (пп. 139.2.1 п. 139.2 ст. 139 ПКУ);

- фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ (пп. 139.2.2 цього пункту).

Отже, проблеми великої частки дебіторської заборгованості в активах підприємства пов’язані з специфікою кредитування, а саме небажанням, або нездатністю дебіторів, внаслідок економічного та соціально-політичного становища в країні розраховуватись зі своїми боргами. А в зв’язку з несвоєчасним, або навіть з абсолютним не виконанням зобов’язання, безпомилкове і своєчасне списання дебіторської заборгованості є досить важливим фактором у процесі формування фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Щоб зменшити витрати на сплату податків, необхідно створювати резерв сумнівних боргів.

Список використаних джерел

1. О. В. Костюнік. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості / О. В. Костюнік, Л. Л. Турова, В. М. Ковтуненко // АГРОСВІТ/– Київ, 2016. – (6). – С. 29–31.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. №237 зі змінами і доповненнями, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. № 627 // База даних «Законодавство

України»/ВР України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99 (дата звернення: 10.04.2017).

3. Скляр Є.В. Теоретичні засади дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей / Скляр Є.В., Храпливий А.І // Молодий вчений, 2016. – С. 153–156.

4. Державна служба статистики України: сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 10.04.2017).

5. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія /Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. – Харків : ХДУХТ, 2016. – 285 с.

6. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI //[Електронний ресурс].– URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення: 10.04.2017).

КолейкоВ. М.
студентка групи ОМО-16-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М.,*к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених в часі надходжень і виплат грошових коштів, які створюються його господарською діяльністю. Повнота, вчасність, збалансованість забезпечення господарських процесів підприємства грошовими коштами визначають результати його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, рівень фінансової

стійкості, платоспроможності, конкурентоспроможності. Правильна і ефективна організація грошових потоків забезпечує ефективність діяльності підприємства, що є передумовою досягнення високих кінцевих фінансових результатів.

Основними показниками які використовуються при аналізі грошових потоків є показники ліквідності та платоспроможності (чистий оборотний капітал, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт операційної ліквідності, маневреність функціонуючого капіталу, показники динаміки і структури грошових потоків підприємства, грошовий потік від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності та загальний грошовий потік, валовий і чистий грошовий потік тощо). Показники аналізу грошових потоків забезпечують підтримку фінансової рівноваги підприємства та надають інформацію для оцінки ефективності фінансових рішень [1, с. 121-123].

У процесі управління грошовими потоками підприємства запропоновано реалізувати такі функції, виконання яких дозволить здійснити поставлені задачі управління грошовими потоками. Це облік, аналіз, планування і контроль.

Функція обліку забезпечує достатню, вчасну і об’єктивну інформацію про фактичне формування грошових потоків. «Звіт про рух грошових коштів» (форма звітності №3) є досить важливим документом, який надає корисну інформацію кредиторам, інвесторам та іншим користувачам при з’ясуванні питань про прибутковість і платоспроможність підприємства.

Функція аналізу забезпечує необхідну інформацію про стан і ефективність управління рухом коштів за допомогою системи відповідних показників. Аналіз дозволяє виявити негаразди в різних аспектах діяльності (фінансування виробничого процесу за рахунок власних, бюджетних або залучених коштів; управління оборотними активами, капіталом, ціноутворенням тощо).

Функція планування передбачає розробку заходів для досягнення встановленої мети і задач управління грошовими потоками. План грошових потоків підприємства (або «касовий бюджет», «платіжний календар», «баланс

грошових видатків і надходжень», «кошторис готівки») повинен враховувати механізм їх формування, а також ґрунтуватися на розробленому виробничому плані та інших функціональних планах. Планування грошових потоків потрібне для створення умов, які б забезпечували платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Функція контролю дозволяє забезпечити об'єктивне оцінювання результатів діяльності підприємства стосовно управління грошовими потоками [2, с. 61-63].

Для ефективного проведення аналізу грошових потоків підприємства та отримання результату необхідним є виокремлення послідовності проведення аналізу грошових потоків підприємства. Етапи аналізу грошових потоків підприємства вказані на рис.1. Розглянемо більш детально кожний етап аналізу грошових потоків підприємства.

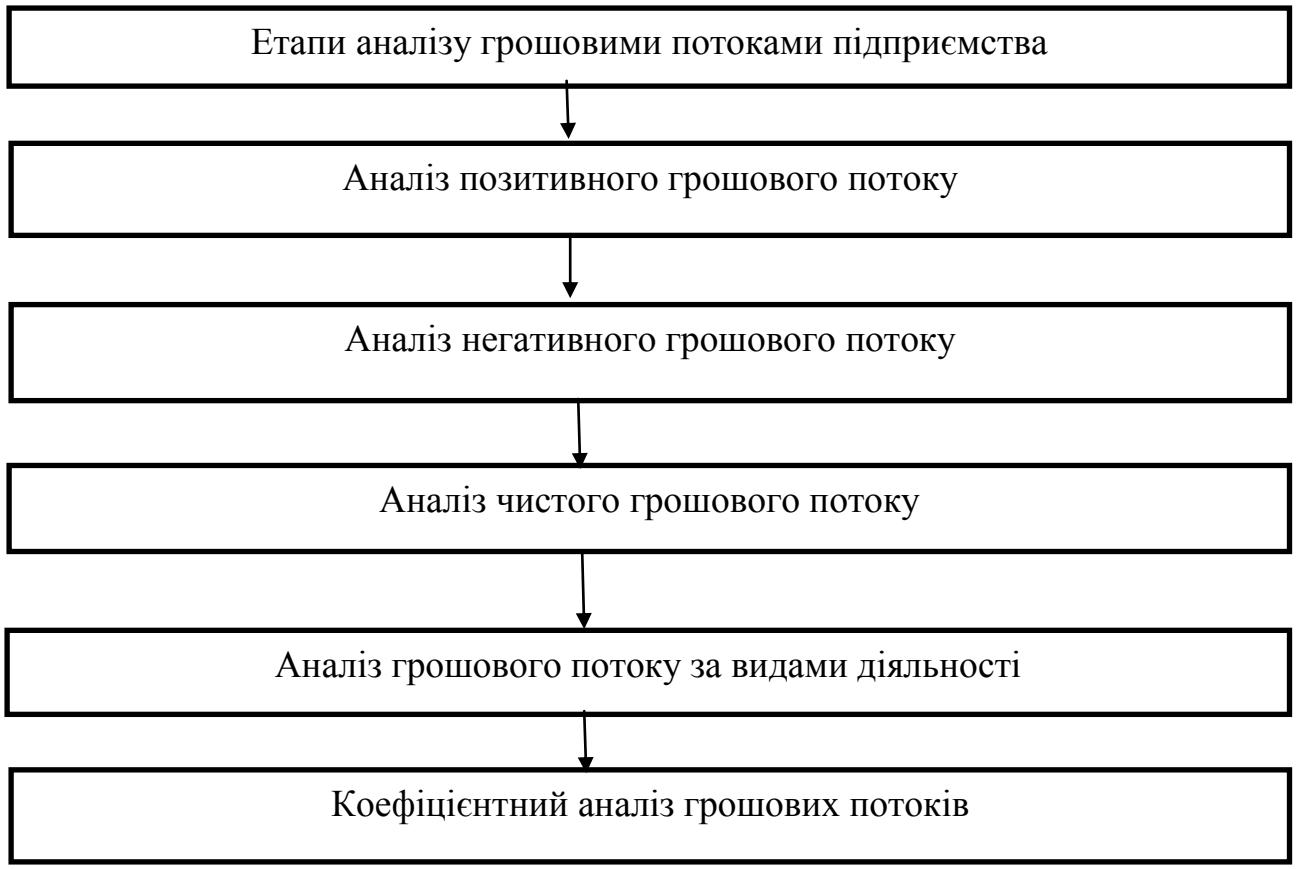

Рис. 1. Основні етапи аналізу грошовими потоками підприємства

Поетапне здійснення аналізу грошовими потоками підприємства забезпечить постійний моніторинг рівномірності і синхронності формування грошових потоків в розробці окремих інтервалів часу.

Перший етап аналізу грошового потоку полягає у дослідженні структури джерел надходження грошових коштів, динаміку джерел надходження грошових коштів, а також зіставлення темпів приросту позитивного потоку капіталу з темпами приросту обсягів виробництва та реалізації.

Під аналізом негативного грошового потоку підприємства розуміють процес дослідження структури напрямків використання грошових коштів та динаміку використання грошових коштів.

Наступним етапом аналізу грошовими потоками підприємства є наліз чистого грошового потоку. На даному етапі досліджують збалансованість позитивного та негативного потоків, якість чистого грошового потоку та достатність надходження грошових коштів.

На етапі аналізу грошового потоку за видами діяльності здійснюється аналіз структури грошового потоку від операційної діяльності (за прямими і не прямими способами) , аналіз структури грошового потоку від інвестиційної діяльності (за прямим способом), аналіз структури грошового потоку від фінансової діяльності (за прямим способом), а також досліджується вплив факторів на зміну кінцевого залишку грошових коштів.

При прямому способі грошовий потік розраховують як різницю між надходженням грошових коштів та витратами, пов’язаними з їх виплатою. Цей спосіб базується на порівнянні показників ф.3 «Звіт про рух грошових коштів», обчисленні і оцінці необхідних величинза звітний період, а також оцінці динаміки досліджуваних показників.

Непрямий спосіб базується на основному положенні бухгалтерського обліку, що активи повинні дорівнювати сумі зобов’язань і власного капіталу (складовою якого є прибуток), і полягає у коригуванні суми прибутку на величину зміни поточних активів, зобов’язань та інших балансових рахунків.

На останньому етапі здійснюється коефіцієнтний аналіз грошових потоків, на якому здійснюється розрахунок відносних показників ефективності використання грошових коштів підприємством.

Таким чином, можна зробити висновки, що ефективне управління грошовими потоками забезпечує фінансову рівновагу підприємства в процесі його стратегічного розвитку. Правильно керуючи грошовими потоками, можна забезпечити більш раціональне використання власних фінансових ресурсів, формованих із внутрішніх джерел, знизити залежність темпів розвитку підприємства від кредитів.

Список використаних джерел

1. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками: навчальний посібник / Л.О. Лігоненко, Г. В. Ситник. – К. : КНТЕУ, 2005.- 255 с.

2. Харченко В. А. Система управління грошовими потоками підприємства / В. А. Харченко // Формування ринкових відносин в Україні.- 2011. - № 1.- с. 61-65

Корнійчук О.О.
студентка групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Тесленко Т.І., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ОБЛІК – ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ефективність прийняття управлінських рішень в процесі здійснення господарської діяльності залежить від якості інформації, яка використовується керівним складом підприємства. Основним джерелом економічної інформації є

дані бухгалтерського обліку. Під час розгляду функцій бухгалтерського обліку науковці в першу чергу виділяються інформаційну функцію, яка полягає у передачі інформації про наявність і рух активів, власного капіталу та зобов'язань, здійснення господарських операцій та процесів з використанням притаманних бухгалтерському обліку прийомів та методів. Така інформація передається користувачам у вигляді внутрішньої та зовнішньої бухгалтерської звітності. Бухгалтерська звітність включає в себе фінансову, управлінську та податкову звітність.

До фінансової звітності в обліковій практиці країн з розвинутою ринковою економікою висуваються вимоги щодо дотримання нею якісних характеристик. Якісні характеристики роблять інформацію, що подається у звітності, корисною для споживачів.Основними якісними характеристиками фінансової звітності є дохідливість, доречність, достовірність, зіставність [2]:

дохідливість — це якість інформації, яка дає можливість користувачам сприймати її значення;

доречність — характеризує здатність інформації впливати на рішення, що приймаються на її основі;

достовірність — означає, що представлена інформація не містить помилок і перекручень, які можуть вплинути на прийняття рішень;

зіставність інформації характеризується можливістю користувачів порівнювати дані фінансових звітів за різні періоди, або фінансові звіти різних підприємств.

На нашу думку, такі вимоги щодо якості звітності повинні висуватись й до складання управлінської та податкової звітності, оскільки без якісної інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку неможливо дати об'єктивну оцінку результатам господарської діяльності підприємства в цілому та окремих його структурних підрозділів. Облікова інформація є підґрунтям для оцінювання ефективності функціонування підприємств.

До найважливіших об’єктів інформаційного забезпечення управління підприємством з позиції реалізації задач бухгалтерського обліку, слід віднести [1]:

- нормативно-правову базу бухгалтерського обліку;
- облікову політику підприємства;
- дані синтетичного та аналітичного обліку;
- первинні документи;
- фінансову звітність;
- внутрішню (управлінську) звітність.

Отже, задля вдосконалення управління на мікрорівні і підвищення престижності та конкурентоспроможності бізнесу дуже велике значення має якість інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку. Ключовим важелем підвищення якості фінансової, управлінської та іншої інформації є вдосконалення облікового процесу на підприємстві, шляхом підвищення кваліфікації працівників, запровадження інформаційних систем в обліку, використання зарубіжного досвіду країн з розвинутою економікою тощо.

Список використаних джерел

1. Волот О.І.Облік як основа інформаційного забезпечення управління підприємствами/Волот О.І.//Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2012. – 1. – с.214-217

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_010

Коротаєва І.Р.
студентка групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
***Михасик О.Д.,** старший викладач*
Університет ДФС України

ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства потребує своєчасної та достовірної інформації про стан та рух господарських засобів за складом і розміщенням, джерелами формування та цільовими призначеннями. Такі відомості можна отримати за допомогою бухгалтерського балансу.Управлінські рішення, які приймають користувачі фінансових звітів, вимагають оцінки здатності підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, а також часу та впевненості в їх генеруванні. Власне, цим і визначається спроможність підприємства здійснювати виплату заробітної плати, розраховуватися із постачальниками, своєчасно повертати позики, сплачувати дивіденди тощо. Баланс є основною формою фінансової звітності, яка дозволяє зовнішнім і внутрішнім користувачам інформації оцінити фінансовий стан підприємства.

Дослідженню питання значення бухгалтерського балансу присвятили свої праці такі вчені, як Ф. Бутинець, М. Білуха, Ю. Верига, С. Голов, Г. Кірейцев, Н. Литвин, Л. Сук, В. Швець, Н. Малюга, М. Пушкарь. Серед сучасних науковців роль балансу досліджували О.В. Лега, Г.О.Германчук, Т.Сагайдак тощо.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов’язання і власний капітал [1]. Серед науковців існують різні

думки щодо поняття «Бухгалтерський баланс». Так, Н.В. Дембінський трактує бухгалтерський баланс, як одним з прийомів узагальненого відображення на певну дату (як правило, на 1-ше число місяця) в грошовій оцінці стану засобів підприємства і джерел їх утворення[2, с.147]. В.Г. Швець говорить, що бухгалтерський баланс – це метод узагальнення даних через рахунки і подвійний запис[3, с.46]. Л.В. Чижевська наголошує на тому, що баланс являє собою спосіб узагальненого відображення в грошовій оцінці стану господарських засобів, власності та зобов'язань на певну дату у формі звітної таблиці, складеної бухгалтером для внутрішніх та зовнішніх користувачів з метою прийняття ними управлінських та інвестиційних рішень [4, с.26].

Баланс будується у формі таблиці, що складається з двох частин: ліва – актив, права – пасив. В активі наводиться склад і розміщення господарських засобів, у пасиві – джерела господарських засобів і призначення коштів. Кожний розділ балансу об'єднує відповідний цільовий напрям показників, які доповнюють один одного й усебічно характеризують діяльність підприємства [5]. Структуру балансу (звіту про фінансовий стан) представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Структура балансу [6]

Актив		**Пасив**	
Розділ I	Необоротні активи	Розділ I	Власний капітал
Розділ II	Оборотні активи	Розділ II	Довгострокові зобов'язання і забезпечення
Розділ III	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Розділ III	Поточні зобов'язання і забезпечення
		Розділ IV	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
Баланс		**Баланс**	

Кожне підприємство повинно здійснювати фінансово-господарську діяльність відповідно до свого статуту. Для цього йому необхідно мати основні й оборотні засоби, нематеріальні активи, певні кошти, здійснювати фінансові вкладення тощо. Інформація про наявність і рух майна та джерела його

утворення має надходити своєчасно, а періодично її треба узагальнювати для більш ефективного використання в управлінні, для здійснення контролю за збереженням засобів виробництва, вивчення складу та цільового використання господарських засобів. З цією метою засоби господарства та джерела їх утворення на підприємствах об'єднують в економічно однорідні групи, що знаходить відображення в бухгалтерському балансі [7, с.70].

За даними бухгалтерського балансу можна отримати важливі фінансово-аналітичні характеристики підприємства, а саме: оцінку ліквідності підприємства, оцінку фінансової залежності від зовнішніх джерел та ефективності використання активів підприємства. Оцінка ліквідності активів підприємства в загальних рисах здійснюється шляхом розрахунку показників, де в чисельнику наводять дані активів за ступенем їх, а у знаменнику — дані про поточні зобов'язання підприємства. Оцінка фінансової стійкості (залежності) підприємства здійснюється шляхом зіставлення основних розділів пасиву балансу: власного капіталу і залучених коштів, тобто знаходження співвідношення між джерелами власних і залучених засобів. Допоміжним є показник частки власного капіталу в активах підприємства. Крім цих характеристик бухгалтерський баланс дає змогу розрахувати вартість власних оборотних активів, що необхідно для здійснення контролю їх використання, та показник ефективності використання активів, що дає оцінку результатам господарської діяльності підприємства [8].

Бухгалтерський баланс - завершальний етап облікового процесу на підприємстві, в установі. У ньому відбиваються наростаючим підсумком майнове та фінансове становище підприємства, установи, результати господарської діяльності за звітний період (місяць, квартал, рік).

Таким чином, бухгалтерський баланс є не тільки важливим методом узагальнення даних про господарські засоби підприємства і джерела їх формування, а й джерелом економічної інформації про кількісні та якісні параметри господарської діяльності підприємства, необхідні для оцінки, економічного аналізу і прийняття управлінських рішень. Він займає центральне

місце у фінансовій звітності підприємства. Саме завдяки йому можна побачити склад і структуру активів, ліквідність і оборотність коштів, наявність власного капіталу й зобов'язань, стан і динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13

2.Дембинский Н.В. Теория советского бухгалтерского учета / Н.В. Дембинский. – М. : Госиздат БССР, 1957. – 220 с.

3.Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку [Текст] : навч. посібник /В.Г. Швець. – К. : Знання–Прес, 2003. – 444 с.

4.Чижевська Л.В. Бухгалтерський баланс : проблеми теорії і практики [Текст] / Л.В. Чижевська. – Житомир : ЖІТІ, 1998. – 408 с.

5. Бухгалтерський баланс як елемент методу, його зміст і побудова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.if.ua/book/49/3589.html

6.Баланс підприємства як компонент фінансової звітності[електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rdak.edu.ua/assets/files/konferencia/18.doc

7.Сагайдак Т. Бухгалтерський баланс та його роль в управлінні підприємством//Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання: IX Всеукраїнська студентська науково - технічна конференція, 20-21 квітня 2016 р.: тези доповідей. – Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя, 2016. – Т. 2. – С.70.

8. Призначення та побудова бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.refine.org.ua/print.php?rid=5632&page=2

Кулик К. Б.
студентка групи ОМБ 16-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ СПРЯМУВАННЯ ДВНЗ УКРАЇНИ

В умовах дефіциту бюджетних коштів, найголовнішою проблемою сучасних державних вищих навчальних закладів (далі ДВНЗ) на сьогодні стала їх фінансова спроможність. Недостатнє бюджетне фінансування вищої освіти в Україні обумовлює підвищення ролі власних надходжень як засобу фінансування бюджетних установ та організацій. Комерціалізація сфери освітніх послуг об’єктивно зумовлює збільшення частки платних послуг бюджетних установ - закладів освіти. Тобто бюджетне недофінансування державних вищих навчальних закладів на сьогодні заміщується коштами спеціального фонду, який формується за рахунок плати за надання додаткових послуг: платних освітніх послуг понад державне замовлення, здачі в оренду державного майна, реалізації непотрібних установі основні засоби та інших матеріалів, ведення наукової роботи за господарськими договорами тощо.

У ході дослідження було проаналізовано бюджети та структуру витрат 21 ДВНЗ. Аналізом охоплено всі регіони України (крім тимчасово окупованих та анексованих) (табл. 1). Результати аналізу свідчать, що у ВНЗ державного сектору в середньому 59,43% студентів здобувають вищу освіту за рахунок коштів державного бюджету, а 40,57% за кошти фізичних та юридичних осіб. Тобто робимо висновок про те, що основним джерелом формування доходів спеціального фонду ДВНЗ залишаються кошти від надання платних освітніх послуг, які надаються ДВНЗ понад державне замовлення.

Таблиця 1

Формування фінансових ресурсів та їх спрямування ДВНЗ України в 2015 році за КПКВК 2201160

Вищий навчальний заклад	Співвідношення здобувачів вищої освіти, %		Залишок коштів, тис. грн.		Касові видатки, тис. грн.		Спрямовано ресурсів на видатки розвитку, %	
	Державне замовлення	Кошти фізичних і юридичних осіб	На 01.01.2015	На 01.01.2016	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Бердянський державний педагогічний університет	62,5	37,5	2956,6	2144,5	36690,8	16091,3		5,1
Вінницький національний технічний університет	61,5	38,5	20800,5	26249,4	81294,6	38045,3		1,0
Житомирський державний технологічний університет	52,8	47,2	1767,3	470,5	36126,1	20190,7		0,1
Запорізька державна інженерна академія	55,3	44,7	1635,1	1116,8	53262,8	22859,3		2,7
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	52,0	48,0	6052,6	3547,7	49970,9	18820,3		1,2
Київський національний торговельно-економічний університет	33,0	67,0	169154,3	144451,3	97235,5	143938,3		27,6
Кіровоградський національний технічний університет	69,1	30,9	5546,4	2465,1	48395,7	19803,1		2,5
Львівський національний університет імені Івана Франка	63,7	36,3	72352,9	45858,9	271117,4	122879,7		11,2
Луцький національний технічний університет	72,0	28,0	728,1	301,8	60339,4	16928,4		7,4
Маріупольський державний університет	52,5	47,5	619,7	38,2	37087,4	15261,3		1,4
Одеський національний університет харчових технологій	52,0	48,0	14918,0	10269,8	94144,9	42543,1		5,4
Полтавська державна аграрна академія	53,5	46,5	0	1156,1	37423,9	30760,3		0,2
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	78,0	22,0	17737,8	11605,1	103977,0	18148,0		1,2
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка	72,3	27,7	15254,3	13314,1	71960,8	30316,2		10,7
Ужгородський національний університет	55,5	44,5	16490,5	27089,5	127573,4	96137,9		8,5
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	47,9	52,1	37245,6	19378,2	58555,6	61929,4		23,9
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	54,0	46,0	139559,6	259147,8	213113,7	323067,3		10,3
Хмельницький національний університет	67,7	32,3	13663,0	9465,6	80172,1	34868,5		3,0
Херсонський національний технічний університет	75,1	24,9	5866,3	5621,5	47865,6	14687,9		0,7
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	61,2	38,8	53761,1	53391,4	132660,3	84637,9		9,3
Чернігівський національний технологічний університет	56,4	53,6	9922,2	6420,8	70020,6	39823,3		0,5

Джерело: самостійно згруповано автором на підставі інформації, яка оприлюднена на офіційних веб-сайтах досліджених вищих навчальних закладів

Вагоме значення при формуванні власних надходжень ДВНЗ належить вартості освітньої послуги. У сучасних умовах застосовувані на практиці методики калькулювання освітніх послуг не дозволяють розрахувати вартість конкретної освітньої послуги, яка надається вищим навчальним закладом за певною спеціальністю, що включає різний набір дисциплін. В основному застосовується узагальнюючий облік витрат і розраховується середня вартість освітньої послуги по навчальному закладу. Також слід зазначити, що оскільки державні вищі навчальні заклади є неприбутковими установами, то у вартість навчання не закладається сума прибутку. Фактично освітня послуга надається за собівартістю на рівні попереднього календарного року і у разі зміни економічної ситуації в країні заклад не має чим покривати свої фактичні видатки [1, с.13].

Внаслідок нестабільного політичного та економічного клімату в Україні у більша частина ДВНЗ із проаналізованих спостерігається зменшення власних надходжень, що дає підстави зробити висновки про скорочення контингенту здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, про незначне підняття плати за навчання, про стрімкі інфляційні процеси та покриття видатків загального фонду коштом спеціального [2, с. 146].

У всіх ДВНЗ, звітність яких була проаналізована, різні фінансові можливості та пріоритети використання фінансових ресурсів. Жоден навчальний заклад із проаналізованих 21 протягом 2015 року не отримав бюджетних асигнувань на здійснення капітальних видатків (видатків розвитку). Так, 11 ВНЗ із проаналізованих 21 спрямовують кошти спецфонду на здійснення капітальних видатків в обсязі до 5%, що свідчить про слабке оновлення матеріально-технічної бази у цих закладах.

Лише 6 ДВНЗ спрямували понад 9% власних коштів на капітальні видатки. Серед них: Київський національний торговельно-економічний

університет–27,6%; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця – 23,9%; Львівський національний університет імені Івана Франка – 11,2%; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка – 10,7%; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна – 10,3%; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича – 9,3%.

Для підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів потрібно вжити наступних заходів:

посилити роль спеціального фонду в якості джерела фінансових ресурсів ДВНЗ, шляхом розширення спектру надання платних послуг;

для того, щоб захистися від інфляційних втрат, доходи від оплати за навчання, рекомендуємо розміщувати на депозитному рахунку в банку, що суттєво збільшить дохідну частину ДВНЗ;

направляти кошти, отримані від надання платних освітніх послуг на капітальні видатки установи;

враховуючи те, що надання освітньої послуги ДВНЗ має довгостроковий період (як мінімум чотири роки), а кошти, отримані протягом звітного року від надання платних освітніх послуг використовуються на поточні видатки ДВНЗ, пропонуємо розробити заходи, направлені на отримання плати від фізичних та юридичних осіб за весь період навчання в ДВНЗ. Тоді в ДВНЗ з’явиться можливість акумулювати вільні кошти, отримуючи при цьому додаткові доходи спеціального фонду.

Отже, виходячи з вищенаведеного можна зробити висновок про те, щл використання спеціального фонду закладами освіти можливе при прогнозуванні та управлінні процесом надходження грошових коштів від платних послуг, що дозволить забезпечити покриття видатків, пов’язаних як із наданням даних платних послуг, так і з необхідністю нагромаджень коштів для оновлення матеріально-технічної бази ДВНЗ.

Список використаних джерел

1. Откаленко О. М. Аналіз і контроль фінансових ресурсів вищих навчальних закладів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.09 – «бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Олена Миколаївна Откаленко. - Київ, 20016. - 25 с.

2. Ковнір Д. А. Методика й організація аналізу доходів за напрямами діяльності державних вищих навчальних закладів / Д. А. Ковнір // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – № 19. – Ч. 1. – С.

3. Бюджетна звітність вищих навчальних закладів за 2015 рік. яка оприлюднена на офіційних веб-сайтах досліджених вищих навчальних закладів.

Куць А.Р.
студент групи ФБ-15-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І.,*сторший викладач*
Університет ДФС України

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ

Вдосконалення організації передбачає докорінну реконструкцію його технічної та інформаційної бази. Одним з найважливіших завдань у цій справі є подальший розвиток і вдосконалення інформаційних систем підприємства із використання нових засобів управління та сучасних технічних засобів. Така реконструкція можлива на основі запровадження автоматизованої системи обліку, контролю і аналізу з використанням автоматизованих робочих місць бухгалтерів (АРМБ).

У зв’язку з цим змінюється роль бухгалтерського обліку, а отже, методологічні і методичні його аспекти потребують коригування. Бухгалтерський облік і бухгалтерська інформація в умовах автоматизованої обробки інформації використовуються значно ширше, ніж у разі ручної обробки. Змінюється й цільове призначення бухгалтерського обліку. Він дедалі більше стає складовою управлінської системи підприємства[1, с. 186-192].

Останнім часом проблеми, пов'язані з використанням машинних носіїв як виправданих документів обліку, стали особливо актуальними завдяки широкому розвитку робіт з автоматизації бухгалтерського обліку. Цим проблемам присвячені праці В.П. Завгороднього, Ф.Ф. Бутинця, С.В. Івахненка,В.П. Маслова й інших вчених. Деякі перспективи щодо створення умов для реального використання машинних носіїв як виправданих документів у бухгалтерському обліку відкриваються в зв'язку з прийняттям нормативного акта про надання юридичної сили документам на машинних і паперових носіях, створених засобами обчислювальної техніки [2, с. 32-34].

При застосуванні автоматизованих облікових систем можна вирішити проблему оперативності звітних даних. Якщо при паперовій бухгалтерії операції накопичення даних в облікових регістрах, обчислення підсумків та перенесення даних між обліковими регістрами потребують великих витрат праці та завжди пов’язані з помилками, то при застосуванні комп’ютерів ці операції виконуються з мінімальною участю людини.

Застосування автоматизованих система посилює функцію контролю правильності, законності, а іноді доцільності бухгалтерських операцій (записів), не підвищуючи трудомісткості введення обліку. Це досягається попереднім програмуванням відповідних перевірочних нормативів та алгоритмів. При цьому автоматизована інформаційна система забезпечує безперервний контроль як складання документів, так і поточних облікових записів. Такий підхід обумовлено тим, що комп’ютерна система бухгалтерського обліку має свою внутрішню структуру та вбудовані алгоритми, нав’язує бухгалтеру правила обліку і схему документообороту, задані відповідальними особами та

зафіксовані в структурі системи. Практичний результат для підприємства – зменшення ймовірності помилок як неграмотність або випадкову помилку бухгалтера, так і через навмисну шкоду.

Зазначимо, що практично всі наведені вище можливості стають доступними не відразу після придбання програм налагодження програми під особливості господарської діяльності й обліку конкретного підприємства.

Автоматизація бухгалтерського обліку здійснюється і з метою отримання інформаційного інструмента, який би давав змогу вирішувати поточні управлінські завдання тоді, коли додаткові інформаційні можливості починають дуже цікавити керівників підприємства, адже це спрощення організації обліку на підприємстві [3, с. 56-59].

Отже, у цілому незважаючи на певні недоліки, я вважаю, що альтернативи інформаційним обліковим технологіям в середньостроковій перспективі як і в бухгалтерів, так і у керівників немає. І це стосується підприємства будь-яких розмірів і галузей. Все більшого поширення набуває думка, що для вдосконалення організації обліку потрібні ІТ-технології, тому що, це питання гігієни підприємства, а не розкоші або стратегічної конкурентної переваги.

Список використаних джерел

1. Сопко В.В., Бенько М.М. Мета і принципи автоматизації бухгалтерського обліку// Актуальні проблеми економіки – 2015. - №2. С.186-192.

2. Завгородній В. П. Автоматизация бухгалтерского учета, контроля, анализа и аудита //Бухгалтерський облік і аудит. – 1997.- № 3 – с.32-34.

3. Івахненко С. Р. Впровадження програмного забезпечення обліку і контролю в умовах амортизації // Бухгалтерський облік і аудит – 2014. - №2. – с. 56-59.

Ландик Л.Ю.
студентка групи ОБ-16-1
Університет ДФС України

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ

У сучасних умовах господарювання, в Україні змінюються і удосконалюються функції бухгалтерського обліку з метою поліпшення інформаційного забезпечення управління.Формування ринкової економіки обумовлює розвиток контролю та аналізу як на макрорівні, так і на мікрорівні – на рівні окремих підприємств і їх внутрішніх структурних підрозділів, оскільки ці низові ланки при будь-якій формі власності складають основу ринкової економіки. Без даних бухгалтерського обліку неможливо дати об’єктивну оцінку результатам господарської діяльності підприємства.

Для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки конче потрібно, щоб учасники, приймаючи рішення, мали достовірну, об’єктивну та повну інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, а також про процеси їх формування як на власному підприємстві, так і в партнерів. Таку інформацію надає тільки бухгалтерська система обліку.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [1].

Згдно з інтересами різних груп споживачів інформації сучасна система бухгалтерського обліку повинна служити трьом головним цілям [2]:

• облік активів підприємства, його зобов'язань і капіталу, періодична публічна звітність про фінансовий стан і фінансові результати;

• інформаційна підтримка керування – забезпечення інформацією, необхідної для прийняття управлінських рішень;

• «облік майбутнього» – забезпечення керівників інформацією для розробки управлінських рішень, що стосується майбутньої господарсько-фінансової діяльності.

На підставі облікової інформації створюється інформаційна основа для розвитку ринку та оцінювання ефективності функціонування підприємств. Швейцарський професор І. Ф. Шерр ще на початку XX століття підкреслював роль обліку в управлінні підприємством: «Бухгалтерський облік – безгрішний суддя минулого, необхідний керівник теперішнього та надійний консультант майбутнього кожного підприємства» [3].

Контроль і аналіз господарської діяльності як прийоми її перевірки й оцінки застосовуються здавна, проте як система спеціальних знань, пов’язаних з вивченням і дослідженням економічних процесів у їх взаємозв’язку, науковим обґрунтуванням прогнозів і планів, виявленням позитивних і негативних чинників, розкриттям тенденцій розвитку господарства та узагальненням досвіду, вони почали формуватися порівняно недавно.

У системі управління бухгалтерський облік, контроль та аналіз характеризуються, з одного боку, як види діяльності, а з іншого – як види інформації, що поділяються на підвиди: технічна, соціальна та економічна. В свою чергу економічна інформація включає в себе: нормативну, облікову (облік господарських фактів), контрольну (контроль господарських фактів), аналітичну (аналіз господарських фактів) та планову. Таким чином, облікова інформація формується в процесі здійснення оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку [4].

З цього випливає, що кожний вид господарського обліку, контролю та аналізу є самостійним родом діяльності та видом економічної інформації. А це означає, що кожний із них організаційно виокремлюється в управлінській системі як підсистема нижчого порядку.

Система бухгалтерського обліку повинна формувати інформацію, що задовольняє потребам широкого кола зацікавлених користувачів. Сучасний бухгалтерський облік є інформаційною базою, на основі якої можлива підготовка різних видів бухгалтерської і іншої звітності, зокрема, фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, управлінської звітності, податкової звітності, статистичної звітності, звітності перед державними органами контролю тощо. При цьому слід враховувати, що підсумкова (звітна) інформація тісно пов'язана з нормуванням, плануванням, контролем та аналізом. У зв'язку з цим у складі звітної інформації повинні бути, крім фактичних даних, планові, нормативні, кошторисні показники, а також показники відхилення від них як в абсолютних, так і у відносних величинах [5].

Отже, основою інформаційного забезпечення управління підприємством є бухгалтерський облік. Для вирішення задач, що стоять перед бухгалтерським обліком, його розглядають у двох напрямах: фінансовий облік і управлінський облік. Управлінський облік повинен надавати інформацію, засновану на даних як фінансового, так і не фінансового характеру, для прийняття рішень керівниками. Однак у багатьох підприємств служби фінансового і управлінського обліку частково дублюються за своїми функціями. Для вдосконалення управління на мікрорівні і підвищення конкурентоспроможності бізнесу дуже велике значення має якість інформації, що надається бухгалтерським обліком. Важливим чинником підвищення якості фінансової, управлінської та іншої інформації є вдосконалення облікового процесу на підприємстві. До найважливіших об'єктів інформаційного забезпечення управління підприємством з позиції реалізації задач бухгалтерського обліку, слід віднести: нормативно-правову базу бухгалтерського обліку; облікову політику підприємства;дані синтетичного та аналітичного обліку; первинні документи; фінансову звітність; внутрішню (управлінську) звітність. Зазначені об'єкти повинні бути покладені в основу формування інформаційного забезпечення управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закону України : № 996-ХІУ від 16.07.99 р.

2. Бенько М.М. Місце бухгалтерського обліку в інформаційній технології управління торгівельним підприємством [Електронний ресурс] / М.М.Бенько – Режим доступу до журн. //D:/Users/Admin/Desktop/%D0%B1%

3.Шерр И. Ф. Бухгалтерия и баланс / И. Ф. Шерр; пер. с нем. – М. : Экономическая жизнь, 1925. – 575 с.

4. .Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http: http://studentbooks.com.ua/content/view/130/35/1/1/#1393

5. О. І. Волот, ст. викладач, Облік як основа інформаційного забезпечення управління підприємствами. Науковий вісник ЧДІЕУ, Управління підприємством, № 1 (13), 2012.

Левіна Д.О.

студентка групи ОБФі-14-2

Університет ДФС України

Науковий керівник:

Тесленко Т.І.,*к.е.н., доцент*

Університет ДФС України

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ

Для здійснення господарської діяльності підприємства всіх галузей економіки використовують виробничі запаси. Вони є складовою частиною групи матеріальних ресурсів та займають особливе місце у складі активів підприємства та у структурі витрат.Раціональне використання і управління

запасами на виробничих підприємствах є одним з факторів їх ефективного функціонування.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» [1] запаси мають три види оцінки: оцінка надходження, оцінка вибуття та оцінка на дату складання балансу. Зокрема, при визначенні вартості вибуття виробничих запасів можуть використовуватись різні методи оцінки, що передбачені П(С)БО 9 «Запаси» [2], зокрема: метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО і метод нормативних затрат.

Кожен із зазначених у вітчизняному законодавстві методів оцінки вибуття запасів має переваги та недоліки.

Так, метод ідентифікованої собівартості є незамінним, якщо на підприємстві використовуються запаси високої вартості або такі, що не можуть бути взаємозамінні. Проте даний метод недоцільно застосовувати при наявності на підприємстві великої кількості запасів та значній різноманітності їх номенклатури.

Метод середньозваженої собівартості, котрий практично повністю виключає можливість маніпуляції обліковими записами. Простота та доступність цього методу дозволяють широко застосовувати його на практиці. Водночас слід мати на увазі, що використання даного методу за умов щоденного надходження та використання виробничих запасів у великих обсягах (наприклад, на крупних промислових підприємствах) може бути неефективним та досить трудомістким [3].

Недолік методу ФІФО у тому, що його застосування дозволяє зовнішнім чинникам економічного життя держави впливати на показник прибутку кожного окремо взятого підприємства. Так, в умовах постійно зростаючих цін метод ФІФО дає найвищий показник прибутку. Звичайно, будь-яке підприємство в умовах загального зростання цін прагне підвищити ціни на свою продукцію, роботи, послуги, тоді при застосуванні методу ФІФО до оцінки виробничих запасів під час вибуття, показник прибутку буде

завищеним. Якщо ж спостерігається зниження цін, то показник прибутку внаслідок застосування методу ФІФО виходить заниженим.

Метод нормативних затрат при оцінці вибуття запасів базується на застосуванні затверджених підприємством норм витрат на виробництво одиниці продукції (робіт, послуг). Норми розраховуються з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін.

Щодо зарубіжних країнах, то там використовують здебільшого такі методи оцінки вибуття виробничих запасів: метод специфічної ідентифікації; метод середньої вартості; метод ФІФО. В свою чергу, М.О. Виноградова [4], порівнюючи методичні підходи до обліку запасів в Україні та Росії, звертає увагу на те, що в Росії, на відміну від України, використовується лише три методи визначення собівартості виробничих запасів: за собівартістю кожної одиниці; за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально - виробничих запасів (метод ФІФО).

Однак, О.В. Лишиленко [5] вважає, що використання на практиці лише традиційних методів оцінки вибуття виробничих запасів в системі управлінського обліку не повною мірою забезпечує керівництво підприємств необхідною інформацією в системі оптимізації ціноутворення на власні продукцію, роботи і послуги, та визначення точки беззбитковості. Так, О.В. Лишиленкозапропоновано додатково ще два методи оцінки вибуття виробничих запасів: найменшої собівартості запасів ЧІФО; найбільшої собівартості запасів ЕІФО. Зміст методів ЧІФО і ЕІФО наведений у таблиці 2.

Таблиця 2

Зміст методів оцінки вибуття запасів ЧІФО і ЕІФО

Метод	Переклад (з англійської мови)	Зміст методу
ЧІФО	cheapest - in – first - out, тобто «найдешевший в – перший із»	Оцінка вибуття запасів базується на припущені, що з початку вибувають найдешевші запаси, які першими відпускаються у виробництво (продажу та іншому вибутті)
ЕІФО	expensive - in – first - out, тобто «найдорожчий в – перший із»	Оцінка вибуття запасів базується на припущені, що спочатку вибувають найдорожчі запаси, які першими відпускаються у виробництво.

Тобто, дані методи оцінки вибуття запасів базуються ні на хронології їх надходження (метод ФІФО і метод ЛІФО), а на їх вартості – найдешевші або найдорожчі. В цих двох методах також присутня протилежність, тобто у методі ЕІФО закладений принцип вибуття запасів прямо протилежний тому, який використовується при методі ЧІФО.

Наведені вище методи оцінки вибуття запасів мають свої переваги та недоліки, але кожен з них має право на існування. Підприємство самостійно обирає методи оцінки вибуття запасів в межах вимог чинного законодавства. Вибір залежить від суб'єктівних та об'єктів факторів, що впливають на господарську діяльність підприємства, у тому числі й в частині використання запасів.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», затверджений Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів від 01.01.2005 р.

3. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: Монографія / В.А. Кулик. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – с. 373.

4. Виноградова М.О. Методичні підходи до обліку запасів в Україні і Росії та їх відповідність міжнародним стандартам / М.О. Виноградова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2007. - № 577. - С. 58-66

5. Лишиленко О.В. Напрямки покращення методів оцінки списання виробничих запасів в системі аналізу беззбитковості виробництва продукції аграрних підприємств / О.В. Лишиленко // URL:www.rusnauka.com/SND/Economics/

Лепеха О. В.
студентка групи ОМО-16-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою проблемою сучасної економіки України є подолання спаду виробництва, відновлення нормального відтворювального процесу. Перед підприємствами постає першочергове завдання підвищення ефективності використання основних засобів як важливого матеріального елемента виробництва, що значною мірою визначає їх потенціал.

На сьогодні важливою проблемою, що потребує вивчення і подальшого вдосконалення, є підвищення ефективності використання основних засобів, а саме: забезпеченість підприємства основними засобами; ефективність використання обладнання; виявлення факторів і резервів підвищення ефективності використання основних засобів [5].

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку й аналізу основних засобів зробили провідні вчені-економісти, як вітчизняні – Білуха М. Т., Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Грінько А. П., Кузьмінський А. М., Лінник В. Г., Моссаковський В. Б., Огійчук Н. Ф., Пушкар М. С., Сопко В. В., Сук Л. К., Кір О., Янчева Л. М., так і зарубіжні – Палій В. Ф., Соколов Я. В., Шеремет А. Д та ін.

Метою написання статті є проведення комплексного аналізу основних засобів та обґрунтування напрямів підвищення ефективності основних засобів, що забезпечить ефективність і результативність роботи підприємств.

У сучасних умовах ринкової економіки питання особливостей стану та підвищення ефективності використання основних засобів є одним з найважливіших та найболючіших у господарській діяльності підприємства. При вивченні значення кожного елемента основних засобів у виробничому процесі, фізичного та морального їх зносу, чинників, які впливають на ефективність використання і відтворення основних засобів, виявляються методи і прийоми, напрями, за допомогою яких можливо підвищити ефективність, що забезпечує зниження витрат виробництва і зростання продуктивності праці.

Діяльність підприємства нерозривно пов'язана з наявністю та використанням основних засобів, які повинні характеризуватися відповідним складом та структурою для здійснення процесу виробництва. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та отримання необхідної величини прибутку необхідно здійснювати постійний аналіз ефективності використання основних засобів та досліджувати фактори, які впливають на цю зміну.

Згідно з П(с)БО 7, основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше ніж один рік [6].

Розглядаючи завдання аналізу стану та ефективності використання основних засобів, можна виділити основні його пріоритетні напрями:

- вивчення складу, структури, руху та технічного стану основних засобів;
- дослідження забезпеченості підприємства основними засобами;
- оцінка ефективності використання основних засобів;
- визначення та розрахунок кількісного впливу факторів на ефективність використання основних засобів;
- виявлення та розрахунок розміру резервів підвищення ефективності; використання основних засобів [7, с. 107].

Бондар Н.М. для характеристики стану і використання основних засобів підприємства застосовує чотири групи показників:

- показники технічного стану та руху основних засобів (коефіцієнти зносу, придатності, оновлення, вибуття);

- показники завантаження основних засобів (коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального використання);

- показники технічного оснащення підприємства (фондооснащеність, фондоозброєність та енергоозброєність праці);

- показники ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість, рентабельність основних засобів) [1, с. 89-90].

Для забезпечення нормальних умов здійснення виробничого процесу та підвищення його ефективності основні засоби мають бути у відповідному технічному стані, який оцінюють на підставі таких показників, як коефіцієнт зносу та коефіцієнт придатності.

Коефіцієнт зносу показує, яка частина вартості основних засобів перенесена на готову продукцію (списана на витрати діяльності в попередніх періодах). Розраховується як відношення зносу основних засобів підприємства (суми амортизації об’єкта основних засобів з початку його корисного використання) на певну дату до первісної (переоціненої) їх вартості на ту ж дату.

Коефіцієнт придатності – показник, зворотний до коефіцієнта зносу. Він показує, яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі здійснення господарської діяльності (не перенесена на готову продукцію), і обчислюється як відношення залишкової вартості основних засобів підприємства на певну дату до їх первісної (переоціненої) на ту ж дату [4, с. 163].

Коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує інтенсивність уведення в дію нових основних засобів. Він показує частку введених основних засобів за визначений період у загальній вартості основних засобів на кінець звітного періоду [3, с. 441].

Коефіцієнт вибуття основних засобів характеризує рівень інтенсивності їх вибуття зі сфери виробництва. Коефіцієнти вибуття та придатності

якнайтісніше залежать від темпів оновлення основних засобів: що більше коефіцієнт вибуття наближається до коефіцієнта оновлення, то нижчим є рівень зносу основних засобів і ліпшим їх технічний стан. Коефіцієнт приросту основних засобів характеризує рівень приросту основних засобів або окремих його груп за певний період [3, с. 442-443].

Для кількісної характеристики ефективності використання основних засобів при аналізі розраховують показники фондорентабельності, фондовіддачі, фондомісткості, які порівнюються за ряд звітних періодів. При цьому визначаються темпи і напрями зміни показників. Основну увагу при дослідженні ефективності використання основних засобів необхідно приділити факторному аналізу [2, с. 222].

Проблема ефективності використання основних засобів полягає в тому, що потенціал екстенсивних факторів підвищення ефективності використання основних засобів вже вичерпано; низькі темпи оновлення основних засобів обумовлені нестачею у суб'єкта господарювання власних фінансових ресурсів та високою вартістю новітньої техніки. Тому, проблема удосконалення ефективності використання основних засобів стає одним із пріорітетних напрямів стратегічної політики підприємства.

Напрями підвищення ефективності використовування основних засобів мають матилокальний для підприємства характер, зокрема:

1) Установка, монтаж та введення в експлуатацію основних засобів по можливості одночасно.

2) Збільшення капітальних вкладень в активну частину основних засобів підприємства.

3) Максимально можливе використання продуктивності та потужності наявного на підприємстві парку обладнання.

4) Максимально можливе використання календарного фонду часу згідно з технічними характеристиками обладнання.

5) Забезпечення належного обслуговування та дотримання необхідних умов експлуатації основних засобів.

6) Своєчасне оновлення основних виробничих фондів підприємства.

7) Підвищення професійно-кваліфікаційного рівня обслуговуючого персоналу.

Отже, дослідження необхідності аналізу стану та ефективності використання основних засобів підприємства показує, що він є важливим для покращення технічної озброєності підприємств, впровадження нових машин та механізмів, модернізації діючого обладнання, підвищенні рівня механізації та автоматизації виробничих процесів, що дозволить покращити структуру виробничих фондів та фінансовий стан підприємства.

Список використаних джерел

1. Бондар Н.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Бондар Н.М. – К. : Видавництво А.С.К., 2015. – 400 с.

2. Булонська В.І. Основні засоби підприємства та проблеми ефективності їх використання //Науковий вісник. - № 2. - 2010. - С. 221-224.

3. Економічний аналіз : Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін. ; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – [Вид. 2-ге, перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2012. – 556 с.

4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика : Підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – [Вид. 2-ге, перероб. і доп.]. – Львів : Магнолія 2014. – 440 с.

5. Падалка К. Основні засоби / К. Падалка // Главбух. – 2007. – № 21. – С. 106–146

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ Мінфін № 92 від 27.04.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2007. – № 21. – Ст. 871.

7. Талах Т.А. Економічна ефективність використання потенціалу основних засобів підприємства //Економічний форум. - №1.- 2015. - С. 106-112.

Литвиненко О.А.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ОБЛІК ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах для організації взаємодії різних інформаційних систем з різними користувачами та між собою, дані потрібно відповідним чином описати в усіх системах на різних рівнях. Це досягається створенням інформаційного забезпечення. Інформаційне забезпечення - це сукупність форм документів, нормативної бази та реалізованих рішень щодо обсягів, розміщення та форм існування інформації, яка використовується в інформаційній системі. Без належного інформаційного забезпечення неможливо забезпечити економічну безпеку підприємства та прорахувати його загрози і ризики [1]. Саме в цьому процесі неабияку роль відіграє система організації обліку, адже саме достовірні та своєчасні облікові дані є основою проведення аналітичних досліджень.

Оскільки інформаційний простір, в сучасних умовах, належить до ресурсів підприємства, які здатні приносити величезний дохід, тому виникає коло проблем щодо інформаційного забезпечення економічної безпеки підприємств. Саме облік допомагає вирішити необхідні завдання, оскільки є основним джерелом інформації, щодо економічної безпеки підприємства.Облік через економічну інформацію перетворюється у функцію системи управління, що можна прослідкувати на рис. 1.

Рис.1. Схема організації облікового процесу [2].

Відображаючи господарські процеси в динаміці саме бухгалтерський облік виступає у ролі інструмента, що забезпечує всі щаблі управління інформацією. Основною ж метою бухгалтерського обліку є відображення повної, правдивої та неупередженої інформації для прийняття рішень. Якщо з однієї сторони бухгалтерська інформація є достовірним, документально підтвердженим, джерелом даних для проведення різноманітної діяльності, то з іншої сама підсистема бухгалтерського обліку в системі управління є фактором загроз інформаційній безпеці суб'єкта господарювання. Оскільки можлива реєстрація в обліку недостовірної інформації, маніпуляції, приховування та спотворення інформації, що призводить до зниження рівня захищеності підприємства.

Висока якість системи обліку у всіх суттєвих аспектах знижується до прийнятного рівень інформаційного ризику для її користувачів. Недаремно поняття якості в обліку тісно переплетене з поняттям інформації, як продукту облікової системи та, в основному, визначається її якісними характеристиками. Під якістю облікової системи слід розуміти її здатність створювати інформацію про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства, що відрізняє його від

інших економічних наук та дозволяє ідентифікувати певні процедури й методики на належність до облікової системи [3].

Незахищеність інформаційних систем обліку призводить до надмірних витрат, недостатніх доходів, втрати активів, недостовірного обліку, перешкод у бізнесі, санкцій, збитків та шахрайства.

Отже, в інформаційному суспільстві саме інформація відіграє роль важливого чинника розвитку економічних систем та отримує статус економічного ресурсу, адже під впливом інформації трансформуються форми економічної діяльності, приймаються управлінські рішення та розробляються стратегії розвитку підприємств. Бухгалтерська інформація виступає внутрішнім ресурсом забезпечення інформаційної безпеки, яка в собі несе суттєві ризики діяльності підприємства.

Тож ключовим завданням кожного підприємства є збереження інформаційного забезпечення економічної безпеки за допомогою саме бухгалтерського обліку, шляхом виявленнянеточностейв обліку через низку несприятливих чинників. А належна організація обліку на підприємстві дасть можливість чітко встановити виконавців щодо збору інформації, порядок її обробки, строки надходження в бухгалтерію підприємства. Тому необхідно в подальшому здійснювати розробку внутрішніх регламентів щодо організації обліку на всіх підприємствах.

Список використаних джерел

1. Захаров О.І. Інформаційне забезпечення управління системою Економічноїбезпеки підприємства / О.І. Захаров. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:file:///C:/Users /Downloads/zakharov_0010.pdf.

2. Семанюк В.З. Критерії якості облікової системи підприємства: теоретичний аспект [Текст] / В.З. Семанюк // Вісник ДонНУЕТ; Серія Економічні науки. – 2013.– № 3/2 (51). – С. 232-237.

3. Боримська К.П. Реалізація концепцій інформаційної безпеки підприємств в спектрі бухгалтерського обліку проблеми і шляхи їх вирішення / К.П.Боримська// Вісник ЖДТУ. – 2013. – № 1(63). – С. 33-38.

Любченко В.С.
студент групиОБФі-14-2,
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
Скоробагач А.Є.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка передбачає вибір комплексу методичних прийомів, способів та процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством.

Проблеми формування облікової політики підприємств розглядаються у працях багатьох відомих науковців: Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, С.Ф. Голова, М. Я. Дем'яненка, О. В. Лишиленка, В. В. Сопка, М. Г. Чумаченка тощо.

ЗгідноЗакону України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" **о**блікова політика –сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Подібне визначення наводиться у МСБО 8, згідно якого облікова політика – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [2].

В процесі формування облікової політики більшість підприємств зіштовхуються з низкою проблем. Перша помилка виникає при здійсненні вибору принципів, прийомів та методів бухгалтерського обліку із існуючої нормативної бази. В наказах про облікову політику можна знайти скопійований перелік певних елементів, так як більшість бухгалтерів сприймають принципи, прийоми та методи, як ті правила, які прописані в стандартах і є обов'язковими для всіх, що є невірним, оскільки облікова політика підприємства відображає

позицію підприємства стосовно тих елементів обліку, щодо яких нормативні документи дають право вибору. Тобто якщо норма наказова, вона не повинна знаходити свого відображення в обліковій політиці підприємства, тому що це не є обліковою політикою підприємства. Друга помилка, це формальне сприймання наказу про облікову політику. Більшість підприємств використовують або копіюють накази інших підприємств, що також не є вірним. Облікова політика повинна враховувати специфіку певного суб'єкта господарювання і розроблятися виключно з урахуванням його характеристик [3].

Найістотнішими проблемами формування облікової політики, на думку Ю. О. Ночовної, В. А. Кулик, є такі: недоречність застосування окремих елементів облікової політики; нерозкриття або поверхневе розкриття сутності та методики застосування окремих елементів облікової політики; нерозкриття сфери застосування альтернативних прийомів і способів для конкретних об'єктів обліку і відсутність характеристики їх переваг та недоліків; суперечливість окремих елементів облікової політики принципам обачності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат; відсутність чіткої межі між поняттями "облікова політика" та "облікова оцінка"; відсутність жорстких вимог щодо строків, порядку формування та внесення змін в облікову політику підприємства [4, с. 144-145].

Саюн А.О. основними проблемами, які виникають при формуванні облікової політики підприємства, визначає наступні: чинне бухгалтерське та податкове законодавство на якому ґрунтуються принципи, прийоми та методи бухгалтерського обліку, які використовуються підприємством, недосконале в багатьох питаннях; при формуванні облікової політики підприємства керівниками та бухгалтерами присутній фактор ризику, оскільки рішення приймаються під дією суб'єктивного судження; недостатня інформованість користувачів фінансової інформації про нові методи обліку потребує додаткового обґрунтування доказів щодо правильності використання принципів та методів обліку; неможливість через механізм облікової політики

підприємствами вирішувати питання, які безпосередньо не входять до їх компетенції та не врегульовані нормативними документами [5].

Враховуючи наведені вище недоліки при формуванні облікової політики на підприємстві, можна рекомендувати наступні етапи:

визначення предмету облікової політики для конкретного підприємства відповідно до сукупності об'єктів бухгалтерського обліку (фактів діяльності);

виявлення, аналіз та оцінка факторів впливу на формування облікової політики;

аналіз загальновизнаних припущень у побудові облікової політики з погляду виявленої сукупності факторів впливу;

вибір потенційно придатних для підприємства способів ведення бухгалтерського обліку;

безпосередній вибір способів ведення бухгалтерського обліку;

документальне оформлення облікової політики у вигляді Наказу про облікову політику [6].

Облікова політика є важливим інструментом організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Вдало, попередньо глибоко проаналізована комбінація можливих варіантів облікової політики дає змогу підприємству ефективно здійснювати господарську діяльність.

Сьогодні власники не приділяють належної уваги формуванню облікової політики, що негативно впливає на обліковий процес і визначення фінансових результатів. Керівники повинні ефективно налагоджувати аналітичну роботу на підприємстві, що дозволить робити аналіз і використовувати його результати, особливо для формування власної особливої облікової політики. Головним завданням керівництва підприємства повинно бути створення належної облікової політики, яка б дозволяла формувати об'єктивну та правдиву інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

В той же час серед актуальних питань щодо облікової політики можна назвати наступні: формування та упорядкування понятійного апарату; розробка методики формування облікової політики підприємств; дослідження та

удосконалення реалізації облікової політики; вивчення можливостей використання облікової політики при здійсненні господарського контролю.

Список використаних джерел

1.Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [електронний ресурс]. – URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14

2.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (мсбо 8) «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [електронний ресурс]. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020

3.Облікова політика**:** проблеми та шляхи вирішення[електронний ресурс]. – URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_11_25_lutsk/sekcija_section_2_2015_11_25/oblikova_politika_problemi_ta_shljakhi_virishennja/108-1-0-1667

4.Ночовна Ю. О.Сучасний стан та проблеми формування облікової політики підприємства // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2013. № 776. С. 141-146.

5.Саюн А..О. Особливості формування облікової політики підприємства в сучасних умовах / Збірник наукових праць. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2013. С. 197-202.

6.Облікова політика підприємства: мета, проблеми формування та шляхи їх вирішення [електронний ресурс].– URL:http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3263

НевмержицькаО.А.
студентка групи ОБП-14-3
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Економічні перетворення, які відбуваються в Україні, мають на меті поступову інтеграцію українських підприємств до системи міжнародних економічних зв'язків, з одного боку, і залучення іноземних підприємців до діяльності в Україні - з другого. Значимість таких зв'язків у розвитку країн, у тому числі й України, постійно зростає. Очевидним є той факт, що зовнішньоекономічна діяльність кожної країни є важливою умовою її економічного зростання.

Орієнтація нашої держави на ринкову економіку, необхідність підготовки ґрунту для вступу України до Світової організації торгівлі, постійне залучення іноземних інвесторів та розвиток комерційних відносин між вітчизняними й іноземними підприємствами доводить, що облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств є досить актуальною темою для дослідження.

Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності ведуть бухгалтерський та оперативний облік ЗЕД, а також складають статистичну звітність, яку надсилають органам Державної статистики України [2].

Облікзовнішньоекономічної діяльності в Україні викликає зацікавленість у таких вітчизняних науковців, як Є.К. Бабець, В.І. Шалацький, Є.К. Бабець, В.І. Шалацький та інші.

Для бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій суб'єкти ЗЕД користуються діючим планом рахунків (згідно з Інструкцією № 291) та відповідними змінами і доповненнями, які відображають специфіку зовнішньоекономічної діяльності. Вони самостійно визначають порядок аналітичного обліку ЗЕД, використовуючи відповідні субрахунки.

Організація бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій ведеться, дотримуючись принципів організації та принципів ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності». Зокрема, необхідно відзначити принцип нарахування та відповідності доходів та витрат, який означає, що для визначення витрат звітного періоду необхідно доходи звітного періоду порівняти з витратами, здійсненими для отримання цих доходів. Крім того, доходи і витрати звітного періоду визнаються в момент їх здійснення, незалежно від дати отримання грошових коштів [3, с.59].

Головною складовою при здійсненні ЗЕД підприємства є підготовка, укладання і виконання договору між двома і більше сторонами, які знаходяться в різних країнах. Він є головним комерційним документом, що визначає відносини сторін. Порядок обліку зовнішньоекономічних операцій на підприємстві залежить від умов цих договорів, в яких визначаються умови поставок товарів чи надання послуг, форми розрахунків та інше.

Відповідно до Закону України " Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" звітність підприємства ведеться виключно у гривнях. Тому в бухгалтерському обліку необхідно проводити перерахунок сум операцій та залишків з іноземної валюти у гривні, як правило, за офіційним курсом НБУ на дату здійснення господарської операції та на останній день звітного періоду.

Організацію обліку зовнішньоекономічних операцій можна відобразити схематично на рис.1.1.

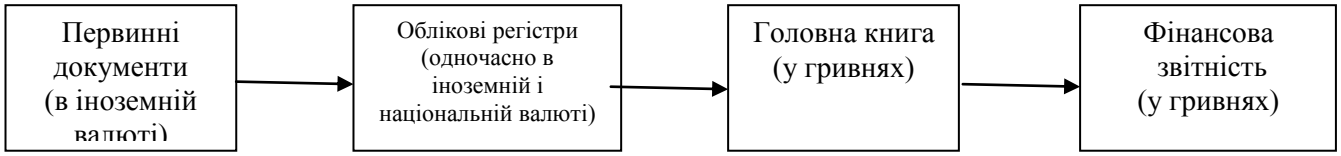

Рис.1.1 Схема організації обліку зовнішньоекономічних операцій на підприємстві

Одна з головних складових організації та ведення обліку ЗЕД є складання первинної документації. Облікові регістри відкриваються на кожен вид іноземної валюти окремо. Підприємство може також складати зведений обліковий регістр, якщо кількість валют є великою. Записи у зведених регістрах проводяться виключно у гривнях. На кожен кореспондуючий рахунок в обліковому регістрі відкривається три позиції: сума в іноземній валюті (заповнюється на підставі первинного документа); офіційний курс НБУ або інший валютний курс на дату здійснення господарської операції; сума у гривнях (розраховується за допомогою переведення суми в іноземній валюті в суму у гривнях за офіційним курсом НБУ на відповідну дату). Облікові регістри можуть також складатися, виходячи з робочого плану рахунків підприємства та запитів користувачів[4,с.17].

Отже, для забезпечення ефективного процесу організації обліку зовнішньоекономічних операцій повинні бути створені відповідні умови ,а саме: чіткого відображати в обліку експортно-імпортні операції; визначення послідовності етапів здійснення операцій з давальницькою сировиною; здійснення аналітичного та синтетичного обліку валютних засобів на розрахунковому рахунку; складання контрактів (форвардного, опціонного, ф’ючерсного). Також важливо при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності особливу увагу необхідно приділяти формуванню зовнішньоекономічних відносин.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.99 р. № 996–XIV. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14.

2. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16.04.1991 р. № 959- XII (із змінами і доповненнями). — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/959-12

3.Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В., Пархоменко В. М. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. — 3-е вид., доп. і перероб. — Житомир: Рута, 2016. — 544 с.

4.Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник: 4-е вид, випр. і доп. / За заг. ред. А. І. Кредісова. — К.: ВІРА-Р, 2016. — 552 с.

ОсмятченкоВ. О., Олійник В.С.

УніверситетДФС України

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Інформаційна місія забезпечення раціональної системи управління підприємством чи бюджетною установою належить інформаційній системі бухгалтерського обліку, що представляє основуприйняття ефективних управлінських рішень, зокрема і по виплатах працівникам. Для управління виплатами працівникам потрібна систематизована та своєчасна інформація. Саме тому, встановлення ролі інформаційних систем обліку для проведення ефективного менеджменту виплатами працівникам є актуальним питання.

Доцільно зазначити, що система управління характеризується наявністю двох взаємопов’язаних компонентів: суб’єкта та об’єкта управління. В частині обліку виплат працівникам суб’єктом управління є управлінський апарат підприємства чи бюджетної установи, у тому числі бухгалтерська служба, що здійснює формування мети й ухвалення рішень, а також забезпечує контроль їх виконання; об’єктом управління є виплати працівникам, зокрема їх нарахування, утримання, виплата заробітної плати та інших нарахувань.

У рамках системи управління виплатами працівникам циркулюють інформаційні потоки, що характеризуються наявністю прямого та зворотного зв'язків. Центральне місце в контурі системи управління виплатами працівникам належить інформаційній системі бухгалтерського обліку, що забезпечує обробку, пошук, зберігання, видачу інформації за запитами користувача. В основі інформаційної системи бухгалтерського обліку лежать розв'язання облікових задач, об'єднаних у комплекси, які виконують окремі ділянки обліку [1, с.17]. Бухгалтерський облік праці та заробітної плати є однією із підсистем інформаційної системи бухгалтерського обліку.

Комплекс задач по обліку виплат працівникам характеризується визначеним економічним змістом, веденням затверджених синтетичних рахунків, первинними та зведеними документами, взаємопов'язаними алгоритмами розрахунків, а також методичними матеріалами й нормативними документами бухгалтерського обліку виплат працівникам.

Взаємозв'язок комплексів облікових задач закладено в самій методології бухгалтерського облік праці та заробітної плати, системі ведення рахунків і виконання проводок, де кожна господарська операція в частині виплат працівникам відображається двічі: у кредиті одного рахунку та дебеті іншого.

Інформаційні зв'язки комплексу облікових задач дають можливість виокремити три основні фази оброблення, закладені в основу програмних продуктів для обліку виплат працівникам. На першій фазі виконуються: первинний облік, складання первинних документів, та їх обробка.

Друга фаза оброблення – складання проводок та їх розміщення в регістри аналітичного та синтетичного обліку по виплатах працівникам.

Третя фаза оброблення – внесення записів до Головної книги в частині виплат працівникам та складання форм фінансової, податкової, статистичної, бюджетної звітності.

Доцільно зазначити, що будь-яка система характеризується наявністю технології перетворення початкових даних у результатну інформацію. Такі технології прийнято називати інформаційними. Поняття «інформаційні

технології» невіддільне від технічного й програмного середовища та відображає величезну кількість найрізноманітніших технологій у різних комп'ютерних середовищах і наочних галузях[2]. Таким чином, робота бухгалтера групи розрахунків з оплати праці, який використовує персональний комп'ютер, обов'язково припускає застосування бухгалтерських, податкових і банківських технологій:

- застосування алгоритмів розрахунків із різних видів нарахувань, наприклад, погодинна та відрядна оплата праці, надбавки, премії, відпускні, лікарняні, компенсаційні виплати тощо;
- використовування алгоритмів розрахунків із різних видів утримань: розрахунки податку на доходи фізичних осіб та військового збору із кожного працівника, утримання за виконавчими листами, позиками тощо;
- використовування алгоритмів перерахунку заробітної плати на карткові рахунки працівників;
- формування довідок про нараховані доходи, про сплачений податок на доходи фізичних осіб і військовий збір;
- використовування інших технологій, реалізованих у якійсь інформаційній технології (системі управління базами даних, електронній пошті, текстовому процесорі, електронній таблиці)[2].

Сучасний стан ринку інформаційних систем в Україні представлений різноманітними автоматизованими системами бухгалтерського обліку, в тому числі, з виокремленими модулями по обліку виплат працівникам.

Отже,характеристика інформаційних потоків в системі управління сучасним підприємством чи бюджетною установою в частині виплат працівникам має розглядатися в системі двох взаємопов'язаних компонентів суб'єкта і об'єкта управління, що характеризує прямий і зворотній зв'язки звітної інформації. Підсистемою інформаційної системи бухгалтерського обліку є облік виплат працівникам, що має певні особливості та облікові задачі, якісна обробка яких безпосередньо впливає на ефективність функціонування підприємства чи суб'єкта державного сектору в цілому.

Список використаних джерел

1. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку. [текст] навч. посіб. / В. Т. Сусіденко. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 224 с.

2. Осмятченко В. О. Роль і місце інформаційної системи бухгалтерського обліку в управлінні економічним об'єктом / В. О. Осмятченко, М. М. Матюха // Формування ринкової економіки. – 2013. – Вип. 29. – С. 499-507.

Палажченко О.І.
аспірант Національного університету біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник:
***Калюга Є. В.**, д.е.н., професор*
Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ УКРАЇНИ В ПОРІВНЯННІ З ДОСВІДОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Європейський вибір жадає від України приведення бухгалтерського законодавства й обліку до бухгалтерських норм і принципів економічно розвинутих країн. В сучасних умовах нематеріальні активи (НМА) є досить важливим об'єктом бухгалтерського обліку на провідних підприємствах світу, адже саме їх наявність значною мірою визначає конкурентоспроможність. Але, на відміну від підприємств розвинених країн, в українській практиці існує безліч проблем, пов'язаних із оцінкою та відображенням в обліку даних активів. Відповідно, все більшої популярності набуває питання удосконалення обліку необоротних активів в Україні на основі економічно розвинутих країн.

У законодавстві з бухгалтерського обліку більшості економічно розвинутих країн необоротні активи поділяють за основними функціональними видами або за статтями балансу. У зарубіжній обліковій практиці поняття «необоротні активи» позначається різними термінами: постійні активи; власність, споруди і обладнання; матеріальні активи тощо. Так, у Швейцарії необоротні активи в активі балансу об‘єднані в одну групу – основні засоби; в Росії – позаоборотні активи, які включають нематеріальні активи, основні засоби; в Німеччині – основний капітал та фінансові активи; в країнах англо-американської групи – це довгострокові активи, що об‘єднують у собі основні засоби або власність; в Естонії – основний (основні засоби), моральний (нематеріальні активи) та ресурсний капітал (природні багатства). В країнах англо-американської системи обліку це довгострокові активи, що об‘єднують в собі основні засоби або власність, будівлі та обладнання, невідчутні (нематеріальні) активи.

На відміну від зарубіжного досвіду, повне відображення вітчизняними підприємствами у своїй звітності нематеріальних активів є рідкісним явищем, оскільки зазвичай дані активи хоча й використовуються в діяльності підприємства, але в документації не наводяться в повній мірі. Так, як свідчить звітність підприємств України, нематеріальні активи займають лише 2-5% у складі всіх активів. Натомість у провідних компаніях світу частка НМА становить 30-40%, а в наукомістких компаніях цей показник досягає 70-80% [1].

Відповідно до концептуальної основи Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – МСБО) будь-який актив для відображення в обліку повинен відповідати таким критеріям: 1) у майбутньому бути корисним підприємству; 2) його вартість можливо достовірно визначити. Питання обліку та відображення довгострокових активів у фінансовій звітності суб‘єктів господарювання на міжнародному рівні регулюється МСБО 38 «Нематеріальні активи», МСБО 36 «Зменшення корисності активів [2]. В Україні - Положення

(стандарти) бухгалтерського обліку: НП(С)БОДС 121 «Основні засоби»; НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи» [3].

Для того, щоб визначити цінність нематеріальних активів, у зарубіжних країнах використовують наступні підходи оцінки їх вартості: 1) витратний – полягає у розрахунку витрат на відтворення нематеріального активу; 2) дохідний – полягає у врахуванні економічних вигід, які планується отримати від використання даного об‘єкта активу в майбутньому; 3) порівняльний (ринковий) – полягає в порівнянні об‘єкта нематеріального активу, який оцінюється, з аналогічними об‘єктами на ринку. Кожний з цих підходів має свою методологію, і тому внаслідок їх одночасного використання підприємство отримує різні значення оцінки нематеріальних активів. В свою чергу, це дає змогу більш достовірно визначити вартість об‘єкта НМА.

Розуміння поняття «нематеріальні активи» в різних країнах, загалом, не відрізняється. Критеріями зарахування до такого виду активів є відсутність матеріальної форми, довгостроковість використання і здатність приносити дохід. Відмінності ж спостерігаються на рівні складу нематеріальних активів, їх відображення в балансі, визначення терміну використання. Наприклад, в обліку окремих країн, на відміну від українського обліку, до складу нематеріальних активів відносяться організаційні витрати (витрати на створення підприємства, на рекламу, випуск акцій). Із міжнародної практики обліку нематеріальних активів в Україні найменше розповсюджений термін «гудвіл», який, в основному, означає добру репутацію фірми. За кордоном склалися три підходи до визначення вартості гудвілу: оцінка репутації фірми; поточна дисконтована оцінка; оцінка за залишковою вартістю [4, с. 302].

Методологія визначення позитивного гудвілу, рекомендована в МСБО 22, виходить із визначення різниці між купівельною вартістю та оціночною вартістю придбаних активів і зобов‘язань на час здійснення угоди. Гудвіл підприємства підлягає амортизації впродовж строку його корисного використання [2, с. 114]. Списання гудвілу безпосередньо за рахунок власного капіталу дозволяється у Данії, Ірландії, Великій Британії, Нідерландах та

Португалії. Крім того, у Бельгії, Данії, Греції, Нідерландах, Німеччині дозволяється списувати гудвіл на витрати звітного періоду. Максимальний період амортизації гудвілу становить: в Іспанії – 10 років; у Фінляндії, Португалії, Швеції, Великій Британії – 20 років; в інших державах - він не визначений.

У країнах ЄС зберігаються значні розбіжності щодо капіталізації витрат на нематеріальні активи, термінів амортизації капіталізованих витрат та методів відображення гудвілу у фінансових звітах. Капіталізація організаційних витрат дозволена у Данії, Швеції та Великій Британії. Максимальний термін амортизації капіталізованих організаційних витрат у всіх державах становить 5 років.

В Австрії, Бельгії, Німеччині, Греції, Люксембурзі та Іспанії капіталізовані організаційні витрати відображаються окремою статтею балансу, а у Фінляндії, Франції, Італії, Нідерландах та Португалії такі витрати включаються до складу статті «Нематеріальні активи». У Бельгії, Фінляндії, Франції, Греції, Італії, Люксембурзі, Нідерландах, Іспанії, Португалії, Швеції дозволяється капіталізація витрат на дослідження та розробки, у Данії, Ірландії та Великій Британії - лише на розробки. А в Австрії та Німеччині – ні один із аспектів не здійснюється [4, с. 309].

В Ірландії та Великій Британії максимальний термін амортизації капіталізованих витрат не встановлено. У Португалії він залежить від витрат. В інших державах він становить 5 років, у Фінляндії – 20 років у виняткових випадках.

Нематеріальні активи постають рушійною силою економіки, що забезпечує підприємствам унікальні конкурентні переваги для розвитку в умовах конкуренції. Наявність нематеріальних активів у складі ресурсів підприємства збільшує ринкову вартість підприємств, підвищує інвестиційну привабливість та забезпечує захист їхніх прав.

Серед перспектив удосконалення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку на основі досвіду економічно розвинутих країн є

уніфікація правил бухгалтерського та податкового обліку нематеріальних активів; розширення спектру елементів нематеріальних активів, але за умови, що вони матимуть чітку юридичну ідентифікацію. Тому, організаціям слід більш активно залучати, ефективніше використовувати та обліковувати нематеріальні активи на основі запозичення досвіду економічно розвинутих країн.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: Підручник / За ред. С.Ф. Голова. – К.: ФПБАУ, 2004. – 248 с.

3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua.

4. Губачова О.М. Облік у зарубіжних країнах: Підручник / О.М. Губачова, С.І. Мельник. - К.: Центр учбової літератури, 2012.- 432с.

Плахотнюк В.В.
студент групи ФБМОі 15-З,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ В ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ

Використання математичних методів в науках стало невід’ємною частиною дослідження, це не обходить і економічний аналіз, що спонукає до нових можливостей в розвитку економічної науки й практики.

Диференціальне числення — розділ математики, в якому вивчаються похідні, диференціали та їх застосування в дослідженні властивостей функцій. Створення диференціального числення відкрило нову епоху в розвитку математики. Методи математичного аналізу знайшли використання у всіх розділах математики. Дуже поширилася область застосування математики у природничих науках та техніці.

Метою роботи є з'ясувати, які з методів диференціального числення в економічному аналізі використовуються найчастіше, та показати, як вони застосовуються в податковій системі України.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Над проблемою застосування методів диференціального числення в економічному аналізі працювали такі дослідники: А.В. Барковський, В. В. Бізюк, Ю. П. Буценко, С. С. Гринкевич, М. В. Грищенко, О. О. Диховичний, В. М. Кміль, А. Н. Колесников, В. М. Міхайленко, О. А. Тимошенко, Н. Д. Федеров. Сьогодні, нажаль, вагомих зрушень у даній сфері не відбувається, мабуть через брак фінансування, відсутність зацікавленості з боку держави та багато інших чинників.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що для успішної діяльності підприємств в ринкових умовах необхідно вміти правильно проводити економічний аналіз, робити розрахунки та вміти оптимізувати роботу підприємства, щоб зменшити витрати та збільшити прибуток.

Важливим напрямом застосування диференціального числення в економіці є введення з його допомогою поняття еластичності. Коефіцієнт еластичності показує відносну зміну досліджуваного економічного показника внаслідок одиничної відносної зміни економічного фактору, від якого він залежить, за незмінності інших факторів, що впливають на нього [1 С.85].

Еластичністю функції *y=f(x)* називають границю відношення відносного приросту функції *y* до відносного приросту аргументу *x* при $\Delta x \to 0$ і позначають:

$$E_x(y) = \lim_{\Delta x \to 0} \left(\frac{\Delta y}{y} : \frac{\Delta x}{x} \right) \qquad (1,1)$$

Еластичність− безрозмірна величина, значення якої не залежить від того, в яких одиницях виражають величину y і x, тобто:

$$E_{ax}(by) = E_x(y) \qquad (1,2)$$

Еластичність функцій застосовується для аналізу попиту й споживання, прогнозів цінової політики. Нехай q=q(p) - функція попиту на товар ціною *p* за одиницю.

Еластичність попиту за ціною:

$$E_p(q) = \frac{p}{q} \cdot \frac{dq}{dp} = \frac{p}{q} \cdot q' \qquad (1,3)$$

де q - обсяг товарів, p– їх ціна.

Виражає відносну зміну (в процентах) розміру попиту на будь-який товар або послугу зі зміною ціни на 1% і характеризує чутливість споживачів до зміни цін на продукцію.

Тепер проаналізуємо всі варіанти еластичності попиту.

1. $E_p(q) < -1.$ Тоді R´(p)<0. Таким чином, за еластичного попиту збільшення ціни *p* спричиняє зниження доходу. І навпаки: зниження ціни на товар збільшує дохід.

2. $E_p(q) = -1.$ Тоді R´(p)=0, тобто за нейтрального попиту зміна ціни на товар не впливає на дохід.

3. $E_p(q) > -1.$ Тоді R´(p)>0, тобто за нееластичного попиту збільшення ціни *p* зумовлює збільшення доходу.

Еластичність попиту за ціною завжди від'ємна, оскільки q'(p) < 0. Отже, еластичність доходу за ціною від'ємна ($E_p(R) < 0$) для товарів, попит на які еластичний, і додатна ($E_p(R) > 0$) для товарів, попит на які нееластичний. Це означає: якщо попит нееластичний, то зміна ціни спричиняє зміну доходу в тому самому напрямі, й продавцям вигідно підвищувати ціну (що веде до збільшення їхнього доходу). За еластичного попиту зміна доходу відбувається в напрямі, протилежному зміні ціни, й для його підвищення продавцям вигідно знижувати ціну. Аналогічно підвищення податку на товар з еластичним

попитом зумовлює скорочення доходу від оподаткування.

За еластичного попиту доход збільшується зі збільшенням кількості товару або зменшенням ціни, а за нееластичного — зменшується. Наприклад, доходи фермерів за гарного врожаю скоротяться, оскільки еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію достатньо низька. Аналогічно підвищення цін на залізничні квитки може спричинити скорочення надходжень у бюджет, якщо попит на відповідну послугу виявиться еластичним[3 С.369].

Еластичність – здатність податків миттєво та адекватно реагувати на зміни економічного та соціального становища в країні шляхом автоматичного збільшення або зменшення їх надходжень в залежності від стадії економічного циклу, у якій перебуває країна [2 С.18].

Коли уряд вводить податки на деякі товари, він має знати: на які товари вводити податок; з кого стягувати податок – із виробників чи споживачів; які будуть податкові надходження в бюджет; на кого ляже основний податковий тягар; якщо податок вже стягується, чи варто підвищувати податкову ставку для покриття дефіциту бюджету.Інтуїтивно здавалося б, що основний податковий тягар ляже на тих, із кого стягуватиметься податок, і що, чим вища податкова ставка, тим більшими ставатимуть надходження від податків у бюджет держави. Детальніший економічний аналіз показує, що розмір податкового тягаря визначається не формальними платниками податку, а еластичністю попиту й пропозиції. Аналогічно, підвищення податкової ставки, еквівалентне збільшенню ціни оподаткованого товару, може спричинити як збільшення податкових надходжень у бюджет, так і їх зменшення, знову ж таки залежно від еластичності. Аби розібратися в цих питаннях, розглянемо детальніше модель стягування податку.

Нехай p – ціна одиниці товару на деякому ринку, s (p) – пропозиція, q (p) – попит на нього. Рівноважна ціна p_0 визначається з рівняння:

$$s(p_0) = q(p_0) \qquad (1,4)$$

Припустимо, що вводиться додатковий податок із виробників у розмірі t з кожної одиниці товару. Оскільки залежність пропозиції від ціни визначається

прибутком, а за ціни p і податку t прибуток такий самий, як і за ціни p – t і відсутності додаткового податку, то

$$s_t(p) = s(p - t) \qquad (1,5)$$

де $s_t(p)$ – функція пропозиції після введення податку [3 С. 278].

Таким чином, крива пропозиції після введення податку посувається вгору на t одиниць (рис. 1.1)[3 С.370].

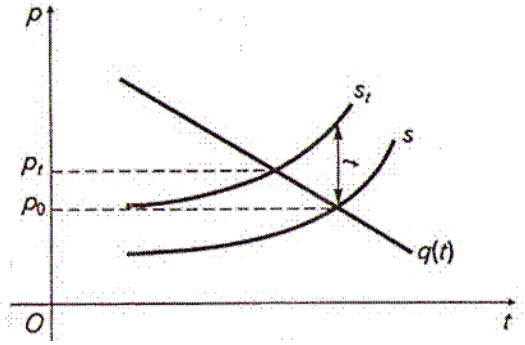

Рис. 1.1. Крива пропозиції [3 С. 370].

Аналізуючи це співвідношення, бачимо, що майбутній податковий тягар лягає на економічного агента з меншою еластичністю, в якого менше можливостей уникнути його. Зокрема, якщо еластичність попиту дорівнює нулю, то весь податковий тягар лягає на плечі споживачів, оскільки, незалежно від розміру податку (а отже й від ціни), вони не змінять обсягу купівлі. Якщо ж попит на який-небудь товар характеризується цілковитою еластичністю, то програють виробники, оскільки споживачі уникають податку, знижують попит і переходять до споживання інших товарів. У цьому разі весь податковий тягар лягає на плечі виробників[3 С. 370].

Сучасні економічні відносини потребують прийняття швидкісних, оптимальних і головне точних рішень, та до прийняття їх повинні проводитись розрахунки та дослідження можливого позитивного або негативного результату. Також потрібен розрахунок оптимального об’єму випуску продукції відносно витрат та доходу. Використання диференціального числення дозволяє проводити відносно точні розрахунки.

Отже, у роботі показані методи диференціального числення в економічному аналізі та його використання для дослідження операцій в

економіці, тому неможливо не помітити наскільки воно важливе для прийняття оптимальних рішень, а також для вирішення економічних задач. Нажаль, сьогодні через брак фінансування, незацікавленість країни у розвитку науки, відсутність чіткої програми розвитку науки вагомих досліджень та, відповідно, нових відкриттів у даній галузі немає. І це сумно, адже за допомогою методів диференціального числення в економічному аналізі можна покращити роботу підприємств, зокрема, оптимізувати оподаткування підприємства, а також його витрати, що дозволить заощадити значну суму коштів. Це допоможе збільшити прибуток, що є основною метою будь-якої підприємницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Бізюк В. В. Програма нормативної навчальної дисципліни / В. В. Бізюк. – Харків: ХНУМГ, 2014. – 360 с.
2. Буценко Ю. П. Математичні моделі в економічних задачах / Ю. П. Буценко, О. О. Диховичний, О. А. Тимошенко. – Київ: НТУУ «КПІ», 2014.
3. Грищенко М. В. Математика для економістів: Методи й мо- делі, приклади й задачі: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 2007. – 720 с.

Поліщук О.О., Добриніна Є.В.

студентки група ОБ-14-1

Університет ДФС України

Науковий керівник:

Кітченко М.І.,*старший викладач*

Університет ДФС України

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАПОБІГАННІ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансово-господарська діяльність не менше третини підприємств України є збитковою. Це відбувається через неефективність діяльності антикризового

управління. Як наслідок, на таких підприємствах загострюється проблема ліквідності, з'являються заборгованості що може призвести до банкрутства. Бухгалтерський облік посідає важливе місце у заходах щодо проведення у господарюючих суб'єктів антикризового управління фінансів. Через вихідну інформацію, яка надається у формі зовнішньої (фінансової) та внутрішньої звітності, керівники підприємства мають можливість зрозуміти фінансовий стан та прийняти рішення щодо його поліпшення [2].

Питанням попередження економічних криз і ролі в цьому бухгалтерського обліку займались такі науковці: Гайдуцький П.І., Гавриловський О.С., Вигівська І.М., Бабанін О.С.

Протягом 2013 – 2016 років частка збиткових підприємств значно зросла. Це відбувається через довготривалу економічну кризу яка існує в Україні на базі політичного конфлікту. Для підтримання стійкості фінансової системи країни, забезпечення ліквідності банківської системи, підтримання виробництва і економічного зростання, а також мінімізації соціальних втрат працівників і населення уряду України доводиться вживати швидкі та дієві рішення. Заходи антикризового спрямування, щодо стабілізування економічного стану підприємств в Україні, можна поділити на три групи:

заходи з фінансової стабілізації (регулювання фінансового сектора, підтримка банківського сектора, валютне регулювання, покращення структури платіжного балансу);

заходи з макроекономічного регулювання (вплив на реальний сектор економіки, захист та стимулювання національного виробника, підтримка внутрішнього попиту);

заходи з соціальної політики (соціальний захист населення, стримування безробіття) [1].

Однак серед урядових антикризових заходів не знайшлося місця таким важливим елементам управління, як бухгалтерський облік, фінансова звітність, які, як відзначають Гайдуцький П.І. і Жук В.М., здатні знаходити шляхи виходу з економічних криз [2].

Цілком протилежну ситуацію ми маємо на прикладі подолання наслідків світової фінансової кризи на глобальному рівні. У 2009 році група країн «великої двадцятки» G20 опублікувала доповідь «Декларація про зміцнення фінансової системи», в якій закликала розробників стандартів для роботи з поліпшення облікових стандартів і досягнення єдиного набору високоякісних глобальних стандартів бухгалтерського обліку [3].

Для того щоб підприємства України мали можливість виходити на світовий рівень, українські стандарти з бухгалтерського обліку, на прикладі досвіду інших країн, вдосконалюють подібно до міжнародних.

У березні 2013 року було зроблено крок в сторону покращення структури вихідної інформації бухгалтерського обліку в Україні. Це відбулося у зв'язку з затвердженням нових форм фінансової звітності. Однак, існує невпевненість в тому, що ці форми, як і попередні, можуть стати лише статистичною звітністю і майже не використовуватися для управління на галузевому рівні [4].

Обсяг тіньової економіки в Україні за різними розрахунками складає від 35% до 50%, і, якщо взяти до уваги контекст бухгалтерського обліку та звітності, складається враження, що така ситуація зі значною кількістю збиткових підприємств, влаштовує і уряд і підприємства. Звісно, в певній мірі таку ситуацію можна пояснити невисоким розвитком процесів кредитування та інвестування, здійснення яких прямо пов'язане з якістю фінансових звітів. [3].

Через те, що збитковість багатьох підприємств відбувається як наслідок низької якості управління витратами, то іншим важливим елементом в системі антикризових заходів можна виділити налагодження ефективного управлінського обліку. Цей вид обліку на вітчизняних підприємствах, як правило, обмежується обліком витрат на виробництво, визначенням собівартості і доходів за окремими видами продукції, робіт і послуг. Ведення управлінського обліку регламентують Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», галузеві методичні рекомендації з планування обліку та калькулювання продукції (робіт, послуг), які є застарілими і не відповідають сучасним запитам управління. Тому методичне забезпечення управлінського

обліку на підприємствах вимагає вдосконалення, через запровадження нових підходів до обліку та класифікації витрат, методів управління витратами та аналізу собівартості продукції. [2].

Як висновок можна сказати , що залучення бухгалтерської науки до вирішення проблем попередження та подолання економічних криз першочергово пов'язано з розвитком саме методології оцінки.

Отже, важливими напрямами антикризового управління повинні стати методологія формування показників внутрішньої і зовнішньої звітності та забезпечення ними відповідних управлінських суб'єктів різного рівня. Бухгалтерський облік є важливим соціально-економічним інститутом, який не тільки інформаційно забезпечує управління на всіх рівнях, але й здатний сигналізувати про економічні кризи та знаходити шляхи виходу з них.

Список використаних джерел

1.Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи. / Жаліло Я.А., Бабанін О.С. та ін. // за заг. Ред. Я.А.Жаліла. – К.: НІСД, 2009. – 142 с.

2. Гайдуцький П.І. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз / П.І. Гайдуцький, В.М. Жук // Економіка України. – 2012. – 12. – С.72-82.

3. Вигівська І.М. Місце бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькими ризиками [Електронний ресурс] / І.М. Вигівська. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2009/Economics/40407.doc.htm

4. Гавриловський, О. С. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз [Текст] / Олександр Степанович Гавриловський // економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2014. – Том 17. – № 2. – С. 155-159. – ISSN 1993-0259.

Сабадаш І. Ю.
студентка групи ОМО-16-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Савченко А. М.**,к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Аналіз фінансового стану підприємства є важливим етапом стратегічного і поточного планування фінансового оздоровлення підприємства. Стійкий фінансовий стан підприємства формується в процесі всієї його виробничо-господарської діяльності.

Значна кількість підприємств в Україні має незадовільну структуру капіталу та відчуває нестачу оборотних коштів. За своєчасної розробки та впровадження заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану в довгостроковому періоді, такі підприємства можуть збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві є можливим тільки за систематичного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та здатність підприємства до подальшого розвитку. Така фінансово-аналітична інформація повинна отримуватися за результатами оцінювання фінансового стану підприємства.

Дослідженню значення та особливостей оцінювання фінансового стану на підприємстві, а також шляхи його покращення присвячено ряд праць таких науковців, як: Аверіна М.Ю., Акопян А.А., Шмалюк Л. І., Безбородова Т.В., Бурковська А.В., Соловйов О.Ю., Ковалевська А.В. та ін.

Фінансовий стан підприємства - це одна з найважливіших характеристик результатів діяльності кожного підприємства, що визначається взаємодією всіх

складових фінансових відносин підприємства, сукупністю усіх виробничо-господарських факторів [1,с.3].

Таблиця 1

Основні показники, що характеризують фінансовий стан підприємства

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт зносу основних засобів	ф1р.1012/ф1р.1011	<0,5
Коефіцієнт оновлення основних засобів	ф.5 р.260 (гр.5)/ф.1 р.1011	>0,1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	ф1(р.1160 + р.1165) / ф1р.1695	≥0,2
Коефіцієнт покриття	ф1р.1195/ф1р.1695	1,5-2,5,але не менше 1
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	ф1р.1495 / ф1р.1900	>0,5
Коефіцієнт фінансування	ф1(р.1595 + р.1695 + р.1700 + +р.1800) / ф1р.1495	0,67-1,5
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	ф2р.2000/ф1(S(р.1120/р.1155) гр.3 + S(р.1120/р.1155)гр.4) / 2	збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	ф2р.2000 / ф1(S(р.1605 / / р.1670)гр.3 + S(р.1605 / / р.1670)гр.4) / 2	збільшення
Коефіцієнт рентабельності активів	ф2р.2350 або р.2355 / / ф1(р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2	>0,14
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	ф2р.2350 або р.2355 / / ф1(р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4)) / 2	>0,2

Позитивним у роботі підприємства є зменшення коефіцієнта зносу основних засобів, що може свідчити про збільшення потужності виробництва підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів показує яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби,позитивним є збільшення.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності нижчий за нормативний показник вказує на те, що підприємство не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром. Значення вище нормативного також може вказувати на проблеми в компанії і свідчити про неефективну стратегію управління фінансовими ресурсами. Грошові кошти, на відміну від інших активів, не беруть участі у виробничо-збутовому процесі, вони не генерують дохід компанії. Тому занадто високий показник абсолютної ліквідності

говорить про те, що значна частина капіталу відволікається на формування непродуктивних активів.

Коефіцієнт покриття нижче нормативного свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат.Для кредиторів принцип очевидний: чим вищий показник - тим краще. Однак з точки зору власників і менеджменту показник вище нормативного значення є ознакою неефективної структури активів.

Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про більшу фінансову незалежність, підвищення гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань. Отже, що більший коефіцієнт автономії, то кращий фінансовий стан підприємства.

Значення коефіцієнта фінансування нижче 0,67 свідчить про високий рівень фінансових ризиків. Значення вище 1,5 може означати наявність додаткових резервів підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів.

Як правило, чим вище коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, тим краще, тому що підприємство швидше одержує оплату по рахунках. З іншого боку, надання покупцям товарного кредиту є одним з інструментів стимулювання збуту, тому важливо знайти оптимальну тривалість кредитного періоду.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству. Зростання коефіцієнта означає збільшення швидкості оплати заборгованості підприємства, зниження – ріст покупок у кредит.

Для коефіцієнта рентабельності активів не існує єдиного нормативного значення показника,необхідно аналізувати його в динаміці. Крім цього, варто

порівняти значення показника зі значеннями прямих конкурентів (які мають однаковий розмір суми активів або доходу).Чим вищий показник, тим більш ефективним є весь процес управління, адже показник рентабельності активів формується під впливом всієї діяльності компанії. Зменшення рівня рентабельності активів може свідчити про падаючий попит на продукцію підприємства й про пере нагромадження активів.

Розрахунок коефіцієнта рентабельності власного капіталу для різних періодів допомагає зрозуміти зміни в прибутковості. Очевидно, що більш високі коефіцієнти кращі, тому що вони демонструють відносне збільшення чистого прибутку, що генерується на ту ж суму капіталу. Тенденція стабільного зростання коефіцієнта рентабельності власного капіталу означає підвищення здатності компанії генерувати прибуток власникам. Проте зниження власного капіталу призводить до збільшення коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Високий рівень боргу також викликає збільшення показника, адже це означає, що компанія використовує кредитний капітал замість власного як джерело фінансування[2,с.231].

Отже, покращення фінансового стану підприємства можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності. Задовільний фінансовий стан є найважливішою характеристикою діяльності підприємства, яка відображає конкурентоспроможність підприємства та його потенціал у діловому співробітництві.

Список використаних джерел

1.Денисенко М. П. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємства / М. П. Денисенко, О. В. Зазимко. // Агросвіт. – 2015. – №10. – С. 7.

2. Фещенко О. П. Розрахуннок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм звітності / О. П. Фещенко. // Бізнесінформ. – 2015. – №2. – С. 229–236

Суріна С. О.
студентка групи ОМО-16-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ

Сучасні економічні відносини, породжені ринковим господарюванням, висувають і нові вимоги до персоналу. Це не тільки добір, навчання і розташування кадрів, але і формування нової свідомості, менталітету, а отже, і методів мотивації. Актуальність теми полягає в тому, що з відомих на сьогодні чинників виробництва та сфери послуг одним із головних, який вимагає найбільших затрат, є праця і її належне оцінювання та мотивування. Отже, мотивація працівників потребує подальшого вивчення та систематизації. Багато авторів ставить проблему аналізу заробітної плати на головне місце серед інших аспектів системи управління персоналом. Питання розрахунків з працівниками розглядаються у працях Н. Горицької, Пилипенка А. А., Отенка В. І., В. Рожнова, Д. Соломченко, Н. Ткаченко та ін. [2, 5-7]. Але жодним із них не наведено чіткої схеми організації праці та її оплати відповідно до сучасних змін у законодавстві та умовах господарювання.

Під час аналізу дієвості системи оплати праці необхідно враховувати ступінь задоволення матеріальних стимулів працюючих. Для визначення ступеня задоволення необхідно проводити соціологічне дослідження, головною метою якого буде виявлення найбільш істотних потреб працівників, задоволення яких забезпечить підвищення продуктивності їхньої праці. Необхідно також зазначити, що з інтелектуальним і моральним розвитком особистості спостерігається тенденція до задоволення саме потреб соціального характеру, тому в анкеті необхідно враховувати як матеріальні, так і соціальні стимули

персоналу, не виходячи при цьому за межі допустимих можливостей підприємства. Такий захід забезпечить спрямованість системи матеріального стимулювання на задоволення потреб персоналу і при цьому не зажадає значних витрат. При цьому, невід'ємною вимогою результативності анкетування буде формування в анкеті питань з позиції особливостей певного підприємства.

Теорія і практика економічної діяльності пропонують багато визначень мотивації праці. Основним серед них є розгляд мотиву як спонукання до діяльності, викликаного потребами людини. Звідси випливає, що в основі мотивів діяльності лежать потреби людини, без задоволення яких вона відчуває дискомфорт і прагне його подолати. У цьому контексті потреба розглядається як усвідомлена необхідність у чомусь потрібному, що спонукає до дії (діяльності).Мотивація праці є потужним інструментом впливу на ефективність діяльності персоналу. З її допомогою можливо стимулювати окремого працівника до більш якісної роботи, а колектив – до більш згуртованих дій. При цьому, наявність чинників, що знижують мотивацію праці, призводить до виникнення в системі управління персоналом такого негативного явища, як плинність кадрів. Саме рівень плинності персоналу здебільшого визначає частку працівників зі зниженою мотивацієї[3]. Люди прагнуть повторювати ті дії, які забезпечили їм задоволення потреб, і уникають тих, які не дали достатнього задоволення. Цей факт кваліфікується як закон результату.

Стимули можуть бути ефективними лише в тому разі, якщо вони викликають реакцію з боку людини. Керівництво підприємств повинне добре знати чинники, які викликають мотивацію працівників, щоб спонукати їх виконувати роботу з найбільшим ентузіазмом. В якості стимулів можуть бути використані будь-які чинники впливу, зокрема, оплата праці, застосування системи преміювання, гнучкий графік роботи, приємна робоча обстановка, можливість кар’єрного зростання, визнання заслуг, можливість внесення ідей та пропозицій, почуття впевненості в роботі тощо. Виокремлюють два види стимулювання персоналу – матеріальне та нематеріальне. Матеріальне

стимулювання має грошовий вираз та спрямоване на задоволення переважно фізіологічних потреб працівників. Основним елементом матеріального стимулювання виступає заробітна плата. Вона, а також різні виплати і пільги, є основною формою грошових доходів, пов’язаних з виробничою діяльністю [1].

За А.Смітом, заробітна плата включає в себе вартість життєвих засобів людини, щоб вона могла "працювати". А.Маршал в "життєво необхідні засоби" включає вже засоби "щоб працювати" і "щоб жити". В.Петті в XVII ст. вважав, що зарплата - це ціна праці.

З точки зору відносин розподілу заробітна плата - це грошове вираження частини необхідного продукту, яка надходить в індивідуальне споживання робітникам фірми у відповідності з кількістю і якістю затраченої ними праці у виробництві.Оплата праці повинна бути безпосередньо пов’язана з підсумками праці. На сьогоднішній день необхідним є впровадження таких систем оплати праці, які б найповніше стимулювали ріст продуктивності праці та сприяли ефективності діяльності підприємства. Тому в заробітній платі обов’язково повинен бути присутній компонент, який залежить від досягнутих результатів. Нематеріальне стимулювання не несе безпосередніх матеріальних виплат і дозволяє працівникам задовольнити психологічні та соціальні потреби. До нематеріальних методів стимулювання відносяться організаційні та морально-психологічні методи. Організаційні мають на увазі залучення працівників до участі у справах організації. Морально-психологічні методи полягають у створенні умов, при яких працівники відчували б професійну гордість[4].

Оплата праці працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форм власності й господарювання, регулюється, з одного боку, шляхом встановлення державного розміру мінімальної заробітної плати, норм, гарантій і компенсацій, а з другого – угодами, які укладаються на державному, галузевому, регіональному рівнях і на підприємстві.

Підсумовуючи викладений матеріал, варто зазначити, що основною ідеєю, яка є загальною для всіх підходів до визначення поняття мотивації, є те, що

мотивація являє собою внутрішнє спонукання людини до дії відповідно до поставлених цілей та задово- лення потреб. Оскільки потреби людей час від часу мають схильність до змін, то і процес мотивації є нескінченним. Саме тому потрібно постійно вивчати потреби працівників та будувати і вдосконалювати систему мотивації відповідно до нових умов, в яких доводиться діяти підприємству. Для того щоб створена система мотивації була найбільш ефективною та результативною, необхідно вміти правильно поєднувати матеріальні та моральні стимули, що може бути зроблено на основі вивчення зарубіжного досвіду в цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Белозеров С.М. Организация внутреннего мира человека и общества. Теория и метод ком- позиций. – М.: Алетейа, 2002. – 768 с.

2. Горицька Н. Виплата заробітної плати: строки і відповідальність / Н. Горицька // Заробітна плата. – 2006. – № 3. – С. 18–24.

3. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000 – 512 с.

4. Пилипенко А.А. Організація обліку і контролю: навч. посібн. / А.А. Пилипенко, В.І. Отенко. – Х.: ХНЕУ, 2009. – 288 с.

5. Рожнов В. Організаційно-нормативні документи підприємства / В. Рожнов // Заробітна плата. – 2006. – № 1. – С. 9–14.

6. Соломченко Д. Організація обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві / Д. Соломченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2004. – № 1. – С. 46–50.

7. Ткаченко Н. Узагальнення методичних підходів до організації обліку оплати праці / Н. Ткаченко // Україна: аспекти праці. – 2001. – № 5. – С. 31–36

Тригуб С.Е.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Кітченко М.І.**,старший викладач*
Університет ДФС України

РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ

Економічні відносини та економіка загалом у сучасних умовах розвиваються досить високими темпами, цим самим прискорюючи розвиток обліку в теоретичному та прикладному аспектах.

На сьогоднішній день питання щодо вдосконалення системи бухгалтерського обліку є досить актуальним в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні. Наша країна потребує прориву наукової думки в означеному напрямі, адже від того, як рахувати і що рахувати, в остаточному результаті залежить весь господарський процес [1].

Система бухгалтерського обліку є підґрунтям інформаційного забезпечення користувачів для осмислення і прийняття ними зважених управлінських рішень. Українській економіці необхідні якісні зміни та реформування у системі бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародних бухгалтерських та аудиторських стандартів. Про це свідчить застосування в сучасних господарських умовах пострадянських методів виробництва, застарілих підходів до бухгалтерського обліку та контролю.

Дослідженням доцільності такого реформування та питанням гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні з МСФЗ займається ряд провідних вчених економістів: таких як Моссаковський В., Голов С., Бутинець Ф., Костюченко В., Швець В., Пархоменко В., Кірейцев Г., Малюга

Н., Жук В., Хомин П., Чижевська Л. та інші. Широке висвітлення даної проблеми знайшло відображення у працях багатьох вітчизняних вчених. У своїх працях вони розглядають принципи та методику формування облікової інформації для подальшого застосування МСФЗ.

Про неефективність наявної системи обліку говорить проф. Н. М. Малюга: „Органи державної статистики втратили вплив на побудову обліку, в результаті чого держава має недостовірні макроекономічні дані, що не відповідають дійсності” [2]. Однак це не означає, що вітчизняна система повинна копіювати американську чи західноєвропейську моделі. Необхідним є поєднання прогресивної методології інтеграції облікових підсистем з особливостями вітчизняної практики бухгалтерського обліку та зарубіжними досягненнями в галузі технологій обробки економічної інформації.

Сьогодні постала нова ціль: пристосування українського законодавства до законодавства Європейського Союзу відповідно до закону «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства Європейського Союзу» [3]. Виконання цієї вимоги прискорить інтеграцію економіки України у світову спільноту, а також сприятиме формуванню стійкого інвестиційного клімату і підвищить рівень професійності бухгалтерів.

В програмі реформування системи бухгалтерського обліку із використанням міжнародних стандартів також одним з основних завдань реформи поставала активна робота у міжнародних професійних організаціях[2]. На сьогодні уже три професійні організації бухгалтерів і аудиторів України є членами міжнародних бухгалтерських організацій, це - Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України.

На жаль, в даний час в український економіці спостерігається значна кількість проблем у даній сфері діяльності. По-перше, це труднощі, що мають правовий характер. Проблема полягає у визначення шляху включення міжнародних стандартів у правове поле України. По-друге, проблема впровадження МСФЗ пов’язані з потребою мати стабільні та регулярні джерела

інформації про всі зміни які вносяться в діючі міжнародні стандарти, і про нові стандарти, що затверджуються. Суттєвими є проблеми і в сфері професійного навчання молоді та підвищення рівня кваліфікації бухгалтерських кадрів.

Також гострою проблемою являється діяльність контролюючих інститутів. Досі не визначено чітко, який орган нестиме відповідальність за контроль щодо дотримання вимог МСФЗ. Якщо відповідальність за методологію несе Міністерство фінансів, то який же орган відповідатиме за контроль у дотриманні даної методології. Це питання залишається відкритим по сьогоднішній день [1].

Отже, наша держава на даному етапі розвитку повинна подолати чимало труднощів в економіко-бухгалтерській сфері, доопрацювати проблемні питання як на мікро, так і на макрорівнях.

Список використаних джерел

1. Георгієва А. І. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації / А. І. Георгієва // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – 2014. – № 53. – с. 184-186.

2. Малюга, Н. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи [Текст] / Н. М. Малюга : Наукова доповідь за дисертацією на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, 08.06.04. – Житомир, ЖДТУ, 2009. – 84 с

3. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 р., №911-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: - //Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ «Ліга». – 2007 – 2009.

4. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена постановою Кабіну Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1706-98-%EF.

Умерова Г. В.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ НА СТИПЕНДІЮ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ

Розвиток України як демократичної держави із сучасною соціально спрямованою економікою може стати ефективнішим лише за умови активного залучення молоді, оскільки її творчий потенціал та соціальний ресурс є одним з найважливіших основ модернізації суспільства [3, с. 126]. А тому фінансування видатків на стипендію з боку державного бюджету набуває неабиякої актуальності, тому що вкладення в інтелектуальний капітал студентства є запорукою успіху в майбутньому для держави, кроком для зупинення «відпливу умів» закордон, а також вагомим фінансовим стимулом у здобутті вищої освіти та досягненні відмінних результатів. Саме тому необхідно здійснити аналіз видатків на стипендію за 2010-2017 роки, а також визначити частку цих видатків серед загальних видатків на вищу освіту (табл. 1).

Таблиця 1

Видатки з державного бюджету на вищу освіту

Роки	Видатки на вищу освіту, тис. грн.	Видатки на стипендію, тис. грн.	Частка видатків на стипендію у загальних видатках на вищу освіту, %
2010 рік	19 977 778,10	15 323,20	0,08
2011 рік	20 121 953,40	12 811,30	0,06
2012 рік	27 293 212,30	13 811,30	0,05
2013 рік	24 304 439,90	15 103,30	0,06
2014 рік	24 023 987,00	13 036,20	0,05
2015 рік	25 470 764,80	25 216,10	0,10
2016 рік	26 033 913,90	23 233,00	0,09
2017 рік	32 260 711,00	22 939,40	0,07

**Сформовано авторами на основі Закону України «Про державний бюджет» на відповідний рік [1]*

Аналіз табл. 1 показав, що видатки на стипендію впродовж даного періоду змінювали тенденцію як до зменшення, так і до зростання. А середня величина частки видатків на стипендію за аналізований період становить 0,07 %, тобто видатки на стипендії складали приблизно більшу половину тисячної частини коштів, виділених з державного бюджету на фінансування вищих навчальних закладів, що є абсолютно низьким значенням. У подальшому необхідно визначити важелі, за рахунок яких частка видатків на стипендії буде зростати.

За допомогою квадратичного тренду необхідно розрахувати прогнозне значення фінансування видатків на стипендію у майбутньому, що дасть змогу передбачити витрати з державного бюджету на стипендіальне забезпечення студентів, а також обґрунтувати на даний момент ці зміни (рис. 1).

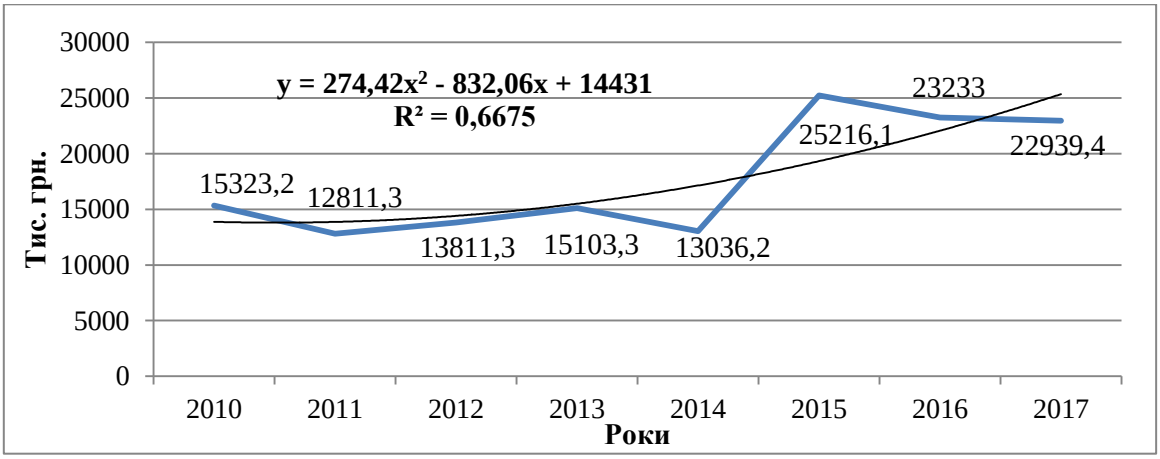

Рис. 1. Динаміка видатків на стипендію з державного бюджету України

З рис. 1 видно, що спостерігаються незначні коливання в динаміці впродовж 2010-2014 років, у 2015 році видатки на стипендію збільшуються майже в 2 рази, а вже протягом останніх років наявна поступова тенденція до спаду видатків, а отже, і економії коштів з бюджету держави, що є безумовно позитивним, враховуючи кризовий стан економіки в країні. За допомогою трендового аналізу видатків на стипендію, а саме квадратичної моделі, варто прорахувати прогнозні значення фінансування стипендіального забезпечення у майбутньому [2, с. 456]. Тому в 2018 році прогнозується фінансування видатки на стипендію у розмірі 29170,48 тис. грн., а у 2019 році – 33552,4 тис. грн. Такі

прогнозні числові дані є вкрай адекватними, враховуючи подальші неминучі зміни у стипендіальній системі України.

У перспективі розмір фінансування стипендіального забезпечення студентів вищих навчальних закладів буде зростати за рахунок таких факторів:

- збільшення розмірів стипендії (за основу нарахування стипендії варто брати прожитковий мінімум на працездатну особу);
- проведення індексації розмірів стипендії, яке відбувається за рахунок знецінення грошових засобів;
- зменшення кількості студентів, які будуть отримувати стипендію, але при цьому буде відбуватись більш реальне матеріальне забезпечення цих студентів, за рахунок якого вони зможуть знімати житло, харчуватись, розвиватись тощо.

Отже, одним із основних проявів накопичення інтелектуального капіталу нації є, передусім, відношення до науки та освіти. Належне фінансування видатків на стипендії у майбутніх роках сприятиме зростанню інтелектуального капіталу держави в цілому, що потягне за собою динамічний розвиток економіки в Україні.

Список використаних джерел

1. Про Державний бюджет: Закон України від 21.12.2016 р. № 1801-8 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/1801-19

2. Тоцька О. Фінансове стимулювання наукової діяльності у сфері вищої освіти з державного бюджету України / О. Тоцька // Вісник Львівського університету. – 2012. – № 48. – С. 452-459

3. Шашкевич О. Л. Проблематика стипендіального забезпечення студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / О. Л. Шашкевич // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2013. – № 7. – С. 126-127

Федоренко Р.І.
студентка групиОБФі-14-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Скоробагач А.Є.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Однією з найважливіших складових механізму управління господарською діяльністю підприємства є вміло сформована облікова політика. Достовірність показників фінансової звітності та прийняття ефективних управлінських рішень стосовно фінансових ресурсів підприємства забезпечує саме облікова політика. Останнім часом в Україні велика увага приділяється удосконаленню системи бухгалтерського обліку, при цьому одним із пріоритетних напрямків є розробка аспектів практичного впровадження облікової політики.

На сьогоднішній день в Україні основний документ, яким би було врегульовано зміст облікової політики, вважаються Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013 р. № 635 [1]. Але підприємство не зобов’язане дотримуватись таких рекомендацій, адже вони носять рекомендаційний характер.

Окремі аспекти облікової політики висвітлені в таких нормативних документах: Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», де облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності [2]; НП(С)БО1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3]; П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [4], у якому розглядаються умови, за яких облікова політика може змінюватися, а також

порядок відображення впливу змін облікової політики; листах та методичних рекомендаціях Міністерства фінансів України.

Але їх положення узгоджуються не повною мірою.

Проаналізувавши наведені нормативно-правові акти, можна стверджувати, що національна база має ряд недоліків:

відсутність чіткої межі між поняттями «облікова політика» та «облікова оцінка»;

недостатність розкриття окремих елементів (готова продукція, незавершене виробництво та товарні запаси);

недостатність розкриття сфери застосування окремих прийомів та методів (переваги, недоліки та ступінь впливу на фінансові результати);

відсутність рекомендацій про відображення окремих господарських операцій (комерційна таємниця);

незатверджена типова форма Наказу про облікову політику, що дозволяє підприємствам складати його в довільній формі [5].

Крім того можна також виділити наступні проблемні питання у сфері облікової політики підприємств в Україні, які потребують законодавчого регулювання: критерії визначення суттєвості інформації; застосування нової облікової політики до операцій, інших подій та умов таким чином, начебто ця політика застосовувалася завжди; застосування нової облікової політики до операцій, які відбулися після дати введення такої політики; критерії та ієрархія джерел, якими необхідно керуватися при формуванні облікової політики з питань, які не врегульовані діючими нормативними актами; застосування положень облікової політики, коли вплив їх застосування неістотний; підґрунтя зміни облікової політики; деталізований перелік інформації, що має бути розкрита про зміну облікової політики; порядок розкриття інформації про оцінку впливу стандартів і рекомендацій, які опубліковані, але ще не вступили в силу [6].

Таким чином, з метою вдосконалення методології та організації обліку всіх підприємств, доцільно буде затвердити окреме Положення (стандарт)

бухгалтерського обліку «Облікова політика підприємств», в якому буде відображена сутність, особливості застосування й організації бухгалтерського обліку на підприємствах, переваги та недоліки окремих елементів облікової політики.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» від 27 червня 2013 року N 635 .URL: http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461833/.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 25.06.2016 р.)//База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 (в редакції від 18.03.2014р.)// Бібліотека бухгалтерського обліку. URL: http://www.pro-u4ot.info/.
4. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 : затв. наказом МФУ від 28.05.1999р. № 137. URL: http://www/rada.gov.ua.
5. Часовнікова Ю. С. Облікова політика : проблеми та шляхи вирішення // Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін та сталого економічного розвитку : Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференція, 27 берез. 2015 р. : тези доповідей. – Луцьк : Луцький нац. технічний ун-т., 2015. – С. 95-98.
6. Деркач Ж.В., Безноєва О.В. Удосконалення нормативно-правового регулювання облікової політики підприємств // Економічні проблеми сталого розвитку : Міжнародна науково-практична конференція, 3–5 квітня 2012 р. : тези доповідей. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – Т. 7. – С. 119–121.

Хрящевська В.В.
студентка групи ОБП 15-З,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Тесленко Т.І.**,к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

У сучасних умовах господарювання все більше зростає потреба всіх рівнів управління підприємства в достовірній і своєчасній інформації про його господарську діяльність. Інформація, як продукт обліку, необхідна для прийняття управлінських рішень, відповідно, бухгалтерський облік є засобом і функцією управління будь-яким підприємством. Як засіб управління, бухгалтерський облік виконує ряд функцій, які по-різному визначаються науковцями.

Так, А. М. Кузьмінський, Ю. А. Кузьмінський[3] визначають такі функції бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки: інформаційну функцію обліку як систему спостереження, виміру, реєстрації, обробки та передачі до апарату управління інформації щодо господарської діяльності підприємства, організації, установи, яка є, на їх думку, основною функцією; функцію контролю, яка набула розвитку в умовах ринкової економіки та важливу функцію бухгалтерського обліку – підготовку облікових рішень. При цьому вони зазначають, що «незважаючи на те, що бухгалтерія займається питаннями і контролю, і аналізу господарської діяльності, підстав для надання обліку функцій контролю і аналізу немає».

В. В. Сопко[4] найважливішими функціями бухгалтерського обліку в управлінні вважає інформаційну, контрольну, оцінювальну та аналітичну функції.

В. С. Білоусько, М. І. Беленкова[2] зазначають, що бухгалтерський облік виконує такі важливі функції, як інформаційна, контрольна, управлінська та виховна.

Також в економічній літературі виділяють функцію зворотнього зв'язку, забезпечення схоронності цінностей, соціальну, правову (юридичну), управлінську, науково-пізнавальну, мотиваційну, комунікаційну та інші. Але, в процесі дослідження було встановлено, що всі науковці в першу чергу виділяють інформаційну функцію.

Щодо контрольної функції, то тут існують достатньо суперечливі думки. Так, професор Гуцайлюк З.В. [1], за результатами свого дослідження зробив висновок, що сьогодні контроль пов'язують з системою обліку лише в тому сенсі, що облік, по-перше, служить інформаційною базою для контролю і, по-друге, використовується у якості механізму зворотного зв'язку в системі управління. Основним завданням бухгалтерського обліку, таким чином, є формування необхідних для контролю інформаційних потоків.

Аналізуючи вищенаведену інформацію, ми погоджуємось із Сопко В.В. [4] щодо основних функцій бухгалтерського обліку, а сам інформаційна, контрольна, аналітична та оціночна. Характеристика яких наведена у таблиці.

Таблиця

Характеристика функцій бухгалтерського обліку

Функція	Зміст функції
Інформаційна	Забезпеченні керівництва як структурних підрозділів, так і підприємства в цілому, інформацією, яка необхідна для здійснення контролю, планування і прийняття оперативних управлінських рішень
Контрольна	Можливість контролювати використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства методами бухгалтерського обліку
Аналітична	На підставі інформації, отриманої за даними бухгалтерського обліку, з використанням спеціальних прийомів здійснюється економічний аналіз відхилень від планових і бюджетних завдань, попередніх періодів та середньостатистичних даних по галузі з метою виявлення причин і винуватців та розробки заходів щодо виправлення негативних ситуацій
Оцінююча	Здійснюється вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку, на підставі чого є можливість визначати фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання, співставляти результати діяльності за періоди, передбачати розвиток

Отже, бухгалтерський облік виконує ряд функцій в процесі управління підприємством, а саме надає інформацію керівництву про господарську діяльність підприємства, контролює стан його активів, власного капіталу та зобов'язань, надає можливість оцінити їх вартість, а також на підставі бухгалтерського інформації провести аналіз показників діяльності підприємства та прийняти ефективні управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. Білоусько В. С. Теоріябухгалтерськогообліку : навч. посібник / В. С. Білоусько, М. І. Беленкова. – К. :Алерта, 2010. – 402 с.
2. Гуцайлюк З.В.Економічний контроль і контрольна функція бухгалтерського обліку. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16495/1/273-Gucajljuk-465-466.pdf
3. Кузьмінський А. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / А. М. Кузьмінський, Ю. А. Кузьмінський. – К : "Все про бухгалтерський облік", 1999. – 288 с.
4. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник / В. В. Сопко. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.

Чернушич В. С.

студент групи ФБ-15-2,

Університет ДФС України

Науковий керівник:

Кітченко М. І., *старший викладач*

Університет ДФСУкраїни

АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

За сучасних умов збільшуються потреби в оперативній, якісній, та повній обліковій інформації. Як для системи управління підприємством так і для

користувачів різних категорій, важливим чинником, який сприяє своєчасному забезпеченню обліковою інформацією власників, бухгалтерів, інвесторів та інших користувачів є впровадження автоматизованих інформаційних систем обліку на базі комп'ютеризації [1, ст. 18-19].

Ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управління на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, системі управління щодо ефективності роботи, підвищувати ефективність праці аудиторів, ревізорів.

Окремі теоретичні та практичні аспекти мети, принципів й економічного ефекту автоматизації бухгалтерського обліку висвітлені у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких варто виділити А.М. Березу, С.В. Івахненкова, Т.А. Писаревську, М.С. Пушкаря, І.Ф. Рогача, В.С. Пономаренко, Т.Г. Кравчук, Т.В. Шевчук, У.М. Коновал.

Становлення ринкових відносин в Україні сприяло створенню значної кількості малих і середніх підприємств, реструктуризації великих у результаті роздержавлення, що розширило сферу ведення бухгалтерського обліку та застосування засобів його автоматизації. Останнім часом на ринку програмних засобів автоматизації обліку запропоновано десятки систем, які забезпечують належне ведення автоматизованого обліку. Їхня технічна ефективність не викликає сумнівів[2, ст. 182-183].

Характерними особливостями сучасного стану автоматизації обліку є те, що:

- автоматизація обліку здійснюється локально і як складова інтегрованих систем автоматизації управління підприємствами;
- рівень автоматизації обробки облікової інформації найвищий порівняно з рівнем автоматизації обробки інформації інших функцій управління;

- успішність впровадження значно вища порівняно з іншими підсистемами управління.

Разом з тим виникає питання, чи досягла автоматизація обліку неперевершеного рівня, і якщо ні, то які напрями розвитку диктуються об'єктивними потребами користувачів, можуть бути запропоновані науковцями та розробниками з урахуванням потенціалу сучасних обчислюваних машин, технологій проектування та обробки даних [3, ст. 158-159].

Відповідь на поставлене питання однозначна: потенціал і необхідність розвитку автоматизованого обліку існує. Визначення ж заходів щодо подальшого розвитку потребує проведення наукових досліджень та обґрунтування [2, ст. 192].

Процес управління промисловими підприємствами, організаціями потребує прийняття складних управлінських рішень із підвищенням ефективності діяльності підприємства і виведення його зі збиткового становища або підвищення прибутковості, що передбачає здійснення діагностики поточного стану підприємства, аналізу фінансової спроможності підприємства, аналізу виробничого потенціалу підприємства, аналізу можливостей покращення ефективності функціонування підприємства. Це зумовлює необхідність використання сучасних інформаційних систем, які здатні підвищити рівень рішень, що приймаються, своєчасність і швидкість реалізації обраних управлінських рішень [3, ст. 158-159].

Розробка та побудова автоматизованої системи бухгалтерського обліку є складовою частиною задачі організації бухгалтерського обліку на підприємстві й створення автоматизованої системи управління підприємством.

Отже, метою створення і запровадження автоматизованої системи бухгалтерського обліку є забезпечення підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності економічного об'єкта, покращення його техніко-економічних показників через кращу якість управління, соціальних умов через зменшення чисельності працівників, підвищення рівня кваліфікації персоналу, інших результатів [1, ст. 248].

Необхідною передумовою розробки і запровадження автоматизованих систем бухгалтерського обліку є вирішення певних взаємопов'язаних аспектів (задач): організованих, кадрових, фінансових, розробка технологій й методологій організації професійної діяльності в конкретній предметній ділянці бухгалтерського обліку.

В результаті аналізу сучасного стану автоматизації обліку я б запропонував здійснювати подальший розвиток систем на основі розширення складу функціональних задач за рахунок невирішених задач з незначним обсягом вхідної інформації, та інтелектуалізації раніше розроблених.

Метою створення і запровадження автоматизованої системи бухгалтерського обліку полягає у забезпеченні підвищення ефективності виробничо-економічних показників, соціальних умов, підвищення рівня кваліфікації персоналу, підвищення якості управління об'єктами господарювання, підвищення іміджу підприємства та інших результатів.

Список використаних джерел

1. Марченко Д.М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності// Актуальні проблеми економіки – 2015. - №6(96). - С.248-254.

2. Сопко В.В., Бенько М.М. Мета і принципи автоматизації бухгалтерського обліку// Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2016. - №2. С.186-192.

3. Демченко Т.А. Застосування комп'ютерської бухгалтерської програми в обліку активів промислового підприємства// Інформаційні технології в економіці і управлінні. – 2016. - №7(61). С.158- 159.

Чуркіна Т.В.
студентка групиФОАІС 1-3м,
КНТЕУ
Науковий керівник:
Шарапа О. М., *к. е. н.,*
статрший викладач КНТЕУ

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток суспільства неможливий без повноцінного представлення інформації для прийняття ефективних обґрунтованих рішень. Спостерігається процес переорієнтації інформаційних систем на задоволення потреб внутрішніх користувачів, яка характеризується недостатнім вивченням та розробкою. Одним із важливих елементів генезису бухгалтерського обліку є управлінська звітність, яка має специфічні особливості формування в умовах застосування інформаційних технологій[1].

При формуванні системи управлінської звітності потрібно:

- визначити форму, термін надання звіту і відповідального за його складання;
- скласти схему формування управлінських звітів, визначити джерела та користувачів вихідної інформації;
- визначити алгоритм координатора (в інформаційних системах це адміністратор) інформаційної бази щодо формування та репрезентації управлінської звітності;
- визначити користувачів інформації та форму, в якій вона буде їм надаватися. [2]

Для створення автоматизованої системи управлінської звітності існує ряд вимог, які повинні враховувати можливості відповідного програмного забезпечення. Основними з них є наступні:

- наявність розвиненої системи аналітичного обліку, що дозволяє використовувати автоматизоване формування аналітичних проведень на підставі реквізитів первинних документів;
- забезпечення обліку за центрами витрат із наскрізною аналітикою;
- наявність механізму бюджетування на підприємстві;
- використання спеціальних функціональних модулів, що забезпечують накопичення інформації по центрах прямих і непрямих витрат.

При створенні автоматизованої системи управлінської звітності слід враховувати, що показники, які характеризують об'єкт управління як елемент звітності повинні бути об'єктивними (реальними). Це зумовлене тим, що для підприємств набір об'єктів управління є загальним і зумовлюється лише виробничими чинниками та господарськими процесами, щодо яких здійснюється управління. Однак, слід звернути увагу на те, що різні умови здійснення господарської діяльності та різні фактори впливу на неї, різноманітність стилів управління підприємством зумовлюють і різні інформаційні потреби щодо об'єктів управління та переліку показників, що їх характеризують.

Найбільш доцільною формою організації системи управлінської звітності в умовах застосування інформаційних систем можна вважати модель її побудови за центрами відповідальності. Центр відповідальності являє собою частину управлінської системи організації, керівник якої несе відповідальність за ті чи інші показники підпорядкованого сегмента [3].

При впровадженні системи управлінської звітності за центрами витрат (є одним із різновидів центрів відповідальності) необхідним є дотримання наступного алгоритму:

- виділення центрів витрат підприємства;

- визначенняконтрольованих статей витрат і надходжень за кожним центромвідповідальності;
- розрахунок нормативних значень показників звітних форм;
- встановлення термінів і періодичності складання звітів різних рівнів управління, призначення працівника, відповідального за їх подання;
- виявленнясприятливих і несприятливих відхилень від плану, проведення аналізу причинтаких відхилень [3].

Отже, система формування управлінської звітності сучасних підприємств потребує дотримання вимог до управлінської інформації, зокрема саме до структури управлінської інформації. Для вирішення періодичних завдань доцільно використовувати автоматично сформовані звітні форми. Набір застосовуваних форм повинен періодично оновлюватися як за складом, так і за змістом, для підвищення їх актуальності серед користувачів управлінської звітності.

Список використаних джерел

1. Матюха М.М. Сучасне методологічне забезпечення управлінської звітності в умовах застосування інформаційних систем [Електронний ресурс] / М. М. Матюха // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - № 7. - С. 230-237. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_7_28
2. Матюха М. М. Модернізована система управлінської звітності в умовах використання інформаційних технологій [Електронний ресурс] / М. М. Матюха // Фінанси, облік і аудит. - 2013. - Вип. 1. - С. 269-276. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2013_1_34
3. Писаренко Т. М. Послідовність впровадження управлінської звітності на промисловому підприємстві [Електронний ресурс] / Т. М. Писаренко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2013. - № 1(2). - С. 226-232. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_1_2_30

Якимець Ю. В.
студентка ФОАІС КНТЕУ,
Науковий керівник:
Шарапа О. М., *к. е. н.,*
старший викладач КНТЕУ

ОБЛІК ДОХОДІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

В теперішній час Україна знаходиться в складному положенні - девальвація національної валюти, складні економічні та політичні умови, нестабільність та непрогнозованість подій в країні та в сегменті роздрібної торгівлі. Базовою галуззю економіки України є роздрібна торгівля.За таких умов надзвичайно актуальних є створення передумов для продуктивної роботи працівників, забезпечення прибуткової діяльності підприємства. Абсолютне ж вирішення проблеми збільшення доходів підприємств дещо проблематичне без зростання ефективності їх діяльності.

Головною спонукальною основою кожного підприємництва та вагомою метою діяльності підприємств є одержання доходів. За сприянням системи бухгалтерського обліку постійно та цілеспрямовано здійснюється формування інформації про доходи від операційної діяльності.

Окремі питання бухгалтерського обліку доходів знайшли відображення у працях вітчизняних науковців таких, як В.В Собко, Ф.Ф Бутинець, М.С. Пушкар, В.А. Дерій, Л.В. Нападовська, Н.П. Тарнавська, В.М. Костюченко, Д.В. Карпенко, М.І. Небава.

Метою дослідження є висвітлення теоретичних і практичних засад обліку доходів від операційної діяльності та пошук напрямів їх покращення.

У бухгалтерському обліку методологічною основою формування інформації про доходи нині є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» .

Згідно з П(с)БО № 15 (п.4) доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу, за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників. Не визнаються доходами: суми податків на додану вартість, акцизів, інших податків і обов’язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів; сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента тощо; сума попередньої оплати продукції (товарів,робіт, послуг); сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг); сума завдатку під заставу або на погашення позики, якщо це передбачено відповідними угодами; надходження, що належать іншим особам [1].

Доходи від операційної діяльності – це доходи (виручка) від реалізації продукції та інші операційні доходи. Інші операційні доходи включають усі доходи від операційної діяльності, крім доходу від реалізації продукції.

Для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства призначено рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності». Рахунки даного класу використовують для обліку господарських процесів [2].

Узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, а також про суми знижок, наданих покупцям, та про інше впрохування з доходу ведеться на рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Рахунок 70 “Доходи від реалізації” має такі субрахунки:

701 “Дохід від реалізації готової продукції”;

702 “Дохід від реалізації товарів”;

703 “Дохід від реалізації робіт та послуг”;

704 “Вирахування з доходу”.

По кредиту рахунку 70 «Доходи від реалізації» на підставі довідок та розрахунків бухгалтерії відображається збільшення (отримання) доходів від реалізації продукції, товарів, послуг без вирахування наданих знижок, по дебету:

- належна сума непрямих і податків (акцизного збору, ПДВ та інших,передбачених законодавством);
- суми, які одержуються підприємством на користь комітента, принципала; повернуті страховиками частки страхових платежів; результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях);
- списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Відображення в обліку доходів від реалізації відбувається на підставі первинних документів: рахунків-фактур, договорів купівлі-продажу, товарно-транспортних накладних, розрахунків (довідок) бухгалтерії на субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів».

Бухгалтерський облік доходів від реалізації ведеться щодо кожного об’єкта за відповідними групами, для яким відкривається окремий рахунок, що передбачений Планом рахунків бухгалтерського обліку.

Розрахункові документи вважаються пред’явленими покупцеві за умови, що не відбулося способом, передбачених договором (якщо розрахунки здійснюються без участі установи банків) або після подання їх до установи банку (якщо розрахунки здійснюються через установи банків).

Рахунок 74 «Інші доходи» призначений для обліку доходів, пов’язаних перед усім з інвестиційною діяльністю, але не пов’язані з операційною або фінансовою діяльністю.

На рахунку 76 «Страхові платежі», протягом звітного періоду по кредиту відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів (обов’язкових платежів), по дебету – щорічне або місячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 «Фінансові результати» [3].

Отже, деталізовано облікову інформацію доходів відповідно до номенклатури рахунків (субрахунків), які використовують для їх відображення.

Це підвищить оперативність і ефективність використання облікових даних в управлінні підприємства.

Таким чином, облік доходів операційної діяльності є основою інформаційних джерел про доходи операційної діяльності роздрібної торгівлі підприємства, а також надає узагальнюючі результати діяльності підприємства. Дохід виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його діяльності.

Список використаних джерел

1. П(С)БО 15 «Дохід», затверджено наказом МФУ від 29.11.99 ; укл. В. Кузнєцов. – Х. : Фактор, 2008. – 176 с.

2. П(С)БО 15 «Дохід», затверджено наказом МФУ від 29.11.99 ; укл. В. Кузнєцов. – Х. : Фактор, 2008. – 176 с.

3. Marenych, T. “The methods of cost accounting and calculation of cost of production in the Ukraine”. Accounting and Auditing.(2009): 12–13. Print

Бабак А.М.
студентка групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Михасик О.Д., *старший викладач*
Університет ДФС України

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день, ведення обліку на підприємствіне можливо уявити без застосування відповідних програмних продуктів з його автоматизації. Кваліфікований бухгалтер характеризується повною адаптацією до діяльності із застосуванням комп'ютерної техніки, перед ним стоїть задача лише у виборі зручної та ефективної в роботі програми для ведення бухгалтерського обліку. Тогочасний ринок інформаційних систем представлений великою кількістю комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку: «1С: Підприємство»,«Акцент-бухгалтерія», «Парус–Підприємство», «Бест Звіт Плюс», «Галактика» тощо.Метою дослідження є визначення ролі автоматизації облікових процесів на сучасному етапі та аналіз використання найбільш популярних програм.

Сучасний стан автоматизації облікових процесів та їх місце у системі бухгалтерського обліку розглядають Н. І. Бузак, Ю. Єльникова [4], С. В. Івахненков [7], Я. Д. Крупкою, М. С. Пушкарем та ін.

На даному етапі розвитку економіки, не кожне підприємство може собі дозволити запровадити найкращі та найефективніші автоматизовані системи з

ведення бухгалтерського обліку. Але варто звернути увагу на ефективність від впровадження програмного забезпечення з обліку, яке дає змогу прискорити інформаційні потоки в декілька разів, тому витрати на його встановлення відходять на другий план. При аналізі наукових праць фахівців з обліку, аналізу й аудиту, можна виділити такі роботи як: Ф. Ф. Бутинця та С. В. Івахненков розглядали класифікацію усіх існуючих комп'ютерних програм, які застосовуються в організації обліку й аудиту; Я. Д. Крупкою та М. С. Пушкарем розробили механізми оцінки та облікового відображення результатів використання нематеріальних активів, якими є бухгалтерські програми в діяльності підприємств; Н. І. Бузак розглядала інформаційні технології як об'єкт обліку; використовуючи дослідження В. В. Євдокімова, у яких автор пов'язав розміри господарюючого суб'єкта із класом комп'ютерних програм, можна обґрунтувати вибір конкретного програмного забезпечення для торгівельних підприємств.

Кожне підприємство обирає певний програмний продукт відповідно до власної структури та особливостей своєї господарської діяльності. Яким програмним продуктам для ведення бухгалтерського обліку віддають перевагупідприємства на практиці можна розглянути на рисунку 1.

Рис.1. Програмні продукти для ведення бухгалтерського обліку з відповідною кількістю підприємств-партнерів станом на 2017 рік. [2]

Для автоматизації бухгалтерського обліку підприємства віддають перевагу комп'ютерним програмам «1С:Підприємство»та «Парус – Підприємство». Дані програми є зручними у використанні, дозволяють комплексно автоматизувати ведення бухгалтерського та податкового обліку. Варто зазначити те, що великі підприємства комерційного спрямування обирають «1С» (LGElectronicsUkraine, DeltaMedical, «Zara»), а бюджетні організації –«Парус – Підприємство» (Секретаріат Президента України; Державний комітет статистики України; Державне підприємство «Укрзалізничпостач» тощо).

За результатами дослідження, проведеного науково-практичним виданням «Дебет-Кредит» (рис. 2), ступінь задоволення бухгалтерів програмними продуктами обернено пропорційний мірі їх застосування в автоматизації обліку на господарюючому суб'єкті.Аналізуючи дані, варто зазначити, що із використанням програми Excel в автоматизації обліку, суб'єкту господарювання не вдасться уникнути чинника суб'єктивності, оскільки успішність здійснення обліку, аналізу й контролю за рухом товарів

Рис.2. Кількість користувачів (у відсотковому відношенні) програмними продуктами для ведення бухгалтерського обліку [1].

безпосередньо залежить від майстерності, професійності та порядності бухгалтера, який працює із програмним продуктом, тому використання лише електронних таблиць з метою обробки облікових даних не може вважатися ефективним засобом автоматизації обліку. Програма класу «1С:Бухгалтерія» відображає принцип подвійного запису в здійсненні обробки облікових даних, що дає змогу бухгалтеру бути впевненим у достовірності проведених розрахунків й представленої звітної інформації.

Узагальнюючи вище сказане, можна сказати: для полегшення ведення бухгалтерського обліку сучаснийбухгалтер використовує спеціалізовані комп’ютерні програми. Найпопулярнішими з них є: «1С:Підприємство», «Парус-Підприємство» та «Бест Звіт Плю»». Дані перераховані програми дозволяють повністю автоматизувати процес реєстрації, накопичення, узагальнення та зберігання інформації про господарські процеси. Також, особливу увагу обліковим працівника доцільно звернути на вибір програмного забезпечення у випадку придбання універсальної бухгалтерської програми та формування вимог й функціональних можливостей вирішувати завдання з

обліку й аналізу товарообігу в комп'ютерній програмі для автоматизації обліку, яка розробляється на замовлення господарюючого суб'єкта

Список використаних джерел

1. Багатоликий управлінський облік – автоматично з «Дебетом-Кредитом» // Дебет-Кредит – № 3/4. – 2016. – С. 25-30.
2. Волошина В.В. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації [Електронний ресурс] / В.В. Волошина, Б.О. Язлюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент. Збірник наукових праць, м. Одеса: Вип. 15. – 2016р. – URL:: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/15-2016/27.pdf
3. Івахненков С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. / С.В. Івахненков. – К. : Знання-Прес, 2003. – 349 с
4. Шипунова О. В., Єльникова Ю. В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи / [Електронний ресурс] //URL:http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_31/11_31_34. pdf
5. Користувачі програмного забезпечення Парус [Електронний ресурс] // Офіційний сайт корпорації Парус. – Режим доступу : http://parus.ua/ua/12.
6. Реализованные проекты 1С [Електронный ресурс] //URL: Офіційний сайт «ABBY 1С». – Режим дос- тупа : http://1c.abbyy.ua/about/projects.
7. Івахненков, С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. / С. В. Івахненков. – К. : Знання-Прес, 2003. – 349 с.

Безпала Т.А.
студентка групи ОБП-15-3
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
***Тесленко Т.І.**,к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ЕТАПИ ЗДІЙСНЕННЯ

В умовах розвитку ринкової економіки для розвитку господарської діяльності важливим є правдивість, достовірність інформації щодо економічного стану підприємства. Тому для ефективної діяльності підприємства важливою складовою є інвентаризація, яка є способом перевірки і документального підтвердження наявності і стану активів, капіталу і зобов'язань[1].

Здійснюється інвентаризація шляхом перевірки в натурі наявності активів підприємства (зважуванням, переліком, обміром тощо) і порівняння одержаних результатів з даними бухгалтерського обліку. Це дає змогу встановити розходження між даними обліку і фактичною наявністю засобів, тобто лишки або нестачі (якщо вони мали місце), які оформляють відповідними документами і відображають в обліку [4].

Інвентаризація здійснюється в декілька етапів.

Рис.1. Етапи інвентаризації

Джерело: узагальнено автором на підставі [2]

Так, на підготовчо-організаційному етапі для проведення інвентаризації керівник створює інвентаризаційну постійно діючу комісію з числа працівників підприємства за обов’язкової участі головного бухгалтера. Очолює її керівник підприємства або його заступник.Підставою для інвентаризації є наказ керівника, що передбачає конкретні об’єкти інвентаризації, терміни початку та завершення робіт, здачі матеріалів інвентаризації, порядок відображення її результатів в обліку.

На великих підприємствах проведення інвентаризації можуть забезпечувати робочі інвентаризаційні комісії, які очолені представниками керівника підприємства. Головний бухгалтер не може очолювати інвентаризаційну комісію.Постійно діюча інвентаризаційна комісія має працювати на підприємстві цілий рік, а робочі інвентаризаційній комісії створюють у разі виникнення потреби[3].

В процесі процедурного етапу інвентаризації до початку інвентаризації цінностей комісія зобов’язана опломбувати місця їх зберігання, які мають окремі входи і виходи, перевірити справність вимірювальних приладів, отримати на момент інвентаризації реєстри прибутково-видаткових документів і звітів про рух запасів та коштів [2]. Інвентаризації підлягають**:** активи, які:

є власністю підприємства;

знаходяться на відповідальному зберіганні;

орендовані;

й ті, що не належать підприємству.

У процесі інвентаризації, яка відбувається шляхом підрахунку, зважування, обмірювання, визначають фактичну наявність об'єктів інвентаризації, дані про які записують в інвентаризаційному описі, який підписують усі члени комісії. При проведенні інвентаризації неодмінно повинна бути присутня матеріально відповідальна особа.

Третій етап – порівняльно-аналітичний – передбачає передачу до бухгалтерії оформлені інвентаризаційні описи й акти, де їх перевіряють і порівнюють фактичну наявність активів та зобов'язань підприємства з даними у відповідних регістрах бухгалтерського обліку.Внаслідок такого порівняння встановлюють відповідність або невідповідність облікових і фактичних даних, тобто[2]:

фактичний і бухгалтерський запис збігаються;

фактичний залишок менше облікового — нестача;

фактичний залишок більше облікового — надлишок.

Такі розбіжності можуть бути зумовлені рядом причин, що відображено у таблиці.

Таблиця

Причини розбіжностей та їх виникнення

Причина розбіжностей	Місце або причина виникнення
Фізико-хімічні властивості цінностей	Всихання, утруска, розпилювання тощо
Погрішності показань вимірювальних приладів	У процесі приймання або відпуску цінностей
Наявність ненавмисних помилок	У вигляді описок у первинних документах
Наявність арифметичних помилок	У розрахунках
Допущення неточностей	В облікових регістрах
Наявність навмисних«помилок»	Результат зловживання і шахрайства

Джерело: узагальнено автором на підставі[2]

Виявлені відхилення відображаються у порівняльній відомості.

На підсумково-результативному етапі інвентаризаційна комісія перевіряє правильність складеної бухгалтерською службою порівняльної відомості. Свої висновки та пропозиції комісія відображає у зведеному акті інвентаризації активів, який у п'ятиденний термін розглядається і затверджується керівником. За рішенням керівника результати інвентаризації відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, а саме: лишки оприбутковуються, а нестачі списуються[2].

Заключний етап є стягнення заподіяної підприємству шкоди з винної особи. До встановлення винної особи сума нестачі списується з балансу підприємства і обліковується на позабалансовому рахунку. Після встановлення

винної особи сума нестачі списується з позабалансового рахунку, а сума відшкодування включається до складу інших операційних доходів.

Отже, інвентаризація є не лише засобом уточнення показників обліку, а й засобом боротьби із зловживаннями на підприємстві, упорядкування складського господарства, оскільки при її проведенні одночасно перевіряють стан складських приміщень, правильність зберігання матеріальних цінностей, справність ваговимірних приладів. Інвентаризація зобов'язань допомагає уточненню розрахункових відносин з дебіторами і кредиторами, зміцненню розрахунково-фінансової дисципліни. Тому, дотримання процедури її проведення є важливим фактором впливу на результати інвентаризації і подальше прийняття управлінських рішень на підставі одержаної інформації.

Список використаних джерел

1. Кузьмін Дм. Л. Інвентаризація і матеріальна відповідальність як об'єкт дослідження. – URL: https://ztu.edu.ua/ua/science/publishing/visnik/econom/2_48/11.pdf
2. Кузьмін Дм. Л. Інвентаризація на підприємстві: принципи, процес, технологія. – URL: http://library.ztu.edu.ua/e-copies/Zbirnyk/Problems_%20accounting_3_12/271.pdf
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 (із змінами)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14
4. Сморжанюк Т.П. Інвентаризація – один із головних методів обліку і контролю. – URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/129.pdf

Бубнівська Д.І.
студентка групи ФБМОі – 15 – 3
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І.,*старший викладач*
Університет ДФС України

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОНТЕКСТІ МЕТОДІВ АМОРТИЗАЦІЇ

В обліку основних засобів використовують різні методи нарахування амортизації. Їх варіанти зумовлюють потребу в розгляді сутності, переваг і недоліків або альтернатив. Питанням вдосконалення методів амортизації основних засобів вивчали такі вчені, як: Лінник В.Г., Зюкова М.М., Задорожній З., Сопко В.В., Жедєєва Л.І. Бутинець Ф.Ф.[2,с.407].

З моменту введення нового Плану рахунків і Національних стандартів, за якими підприємства України ведуть бухгалтерський облік, пройшло немало часу і це дало змогу виявити їх недоліки та переваги. До переваг можна зарахувати:

1. Зрозумілість вітчизняного обліку для іноземних інвесторів.
2. Узгодженість Плану рахунків з фінансовою звітністю.
3. Регламентація основних ділянок обліку окремими положеннями, які дають змогу при його веденні використовувати різні варіанти й кожному підприємству обирати найефективніші для нього методи.

Серед недоліків можна виділити:

1. Велику трудомісткість трансформаційних процесів.
2. Низка стандартів, зрештою, як і більшість законів в Україні, написані важкодоступною мовою і є не досить зрозумілими.
3. В опублікованих нормативних актах не охоплено без винятку питань, які виникли у зв’язку з реформуванням обліку основних засобів.

4. Амортизація по основних засобах починає нараховуватися в бухгалтерському обліку з наступного місяця після введення їх в експлуатацію.

Згідно з П(С)БО 7 визначені такі методи нарахування амортизації : прямолінійний, зменшення залишкової вартості (відсотковий), прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий.

В П(С)БО 7 такої чіткості немає, у п.29 стандарту зазначено, що «нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт став придатним для корисного використання». Однак придатним для корисного використання може бути й обладнання, яке не потребує монтажу і зберігається на складі, а також інші види капітальних інвестицій. Таке визначення може спричинити формування неправильної думки на практиці стосовно того, що по капітальних інвестиціях теж можна нарахувати амортизацію.

У зв'язку із зазначеним, передостанній абзац п.29 П(С)БО 7 треба викласти в такій редакції: «Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів було введено в експлуатацію»[3,с.135].

Важливу роль при амортизації основних засобів відіграє вибір методу нарахування амортизації. Найбільший вплив на вибір методу нарахування амортизації у практичній діяльності справляють такі фактори:

1) простота (складність) методу та можливість його застосування;
2) вплив на собівартість продукції й вартість засобів у звітності;
3) кваліфікація працівника, уповноваженого вирішувати це питання;
4) наявність корпоративної політики у сфері нарахування зносу[5,с.387-388].

Найбільше принципу обачності відповідає метод зменшення залишкової вартості, при якому нараховується найбільша сума амортизації в перші роки використання об'єкта. Наступним є метод прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод. За рівномірного випуску продукції показники виробничого методу наближається до прямолінійного.

Основні засоби умовно можна поділити на 2 типи:

1) а) безпосередньо зайняті у виробництві, допоміжні та обслуговуючі (рахунки обліку 104, 105, 106);

2) б) інші основні засоби, які переважно становлять інфраструктуру підприємства (рахунки обліку 102, 103, 107, 108,109)[2,136].

Стосовно першого типу об'єктів, то для всіх основних засобів, щодо яких є можливість достовірно та з мінімальними витратами визначити обсяг виробленої продукції, застосовується виробничий метод. Якщо ж визначити фактичну потужність важко або неможливо, то застосовується один з так званих прискорених методів, що сприятиме швидшому поверненню капітальних вкладень.

До другого типу основних засобів зараховано специфічні об'єкти, які можуть не брати безпосередньої участі у виробничому процесі, їх фактичну потужність важко визначити, та вони не становлять питому частину основних засобів на підприємствах (крім сільськогосподарських). До цієї групи пропонуємо застосовувати прямолінійний метод[4,389].

Наступним моментом, який суттєво впливає на величину нарахованої амортизації, є визначення строку корисного використання.

Надана свобода в цьому питанні призводить до того, що для однакового об'єкта на різних підприємствах такий строк може суттєво відрізнятись.

Іншим ключовим моментом є визначення ліквідаційної вартості основних засобів. Ліквідаційну вартість доцільно розраховувати лише для об'єктів, що знаходяться на рахунках 103, 104, 105 та мають у своїй структурі суттєву однорідну складову (метал, будівельні конструкції і т.д.) [1,с.68].

Податковий Кодекс України визначає мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів, існує 16 груп:

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 – земельні ділянки	-
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов’язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов’язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов’язані з ними комп’ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12
група 10 – бібліотечні фонди	-
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 – природні ресурси	-

Ще однією проблемою є те, що первинна облікова інформація про наявність, рух, капітальний ремонт та інші операції щодо основних засобів відображається в численних спеціалізованих регістрах, постійні реквізити яких тотожні. Це не сприяє якісному веденню обліку, збільшує трудомісткість опрацювання та відображення інформації, створює певні труднощі у формування документообігу й забезпеченні необхідними видами бланків[4,с.33- 34].

З вище зазначеного випливає, що процедура нарахування амортизації основних засобів складна та суперечлива. Недоліки національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку створюють перешкоди для стандартизації та гармонізації обліку. І саме гармонізація бухгалтерського і податкового обліків має базуватися на вимогах методики саме бухгалтерського обліку, який більш повно враховує амортизаційну політику підприємства.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом МФУ від 27.04.2000р. №92 із змінами і доповненнями від 11.12.2006р.№1176.

2. Панасенко А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку// Держава та регіони. – 2008. - №3. – С.407-410.

3. Рибченко М.Ф., Кириленко В.М. Проблеми та шляхи вдосконалення основних засобів// Держава та регіони. – 2007. - №6. – С.135-137.

4. Власюк Г.В., Зиміна О.І. Шляхи вдосконалення основних засобів //Держава та регіони. – 2008. - №4. – С. 32-36.

5. Муріна Т.С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві//Держава та регіони. – 2007. - №6. – С.387-390.

Вітренко Ю. В.

студентка групи ОМО-16-1

Університет ДФС України

АНАЛІЗ ІНВЕСТАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ АУДИТУ

Розвиток ринкових економічних відносин супроводжується активною співпрацею у сфері інвестування. Інвестиції є важливим джерелом формування фінансових ресурсів вітчизняних підприємств. Інвестиції можна розглядати як різновид ресурсів акціонерного товариства, у якому відображається

взаємозв’язки усіх корпоративних економічних відносин: акціонерів, ринкових партнерів, інвесторів. Зовнішній аудит відіграє одну з провідних ролей у залученні іноземних інвестицій та виході вітчизняних компаній на ринок інвестиційної привабливості. Тому проблема надання аудиторських послуг суб’єктам господарювання при залученні іноземних інвестицій у сучаснихумовах є достатньо актуальною і потребує подальшого дослідження.

Значну увагу у своїх наукових працях щодо питання залучення іноземних інвестицій, інвестиційної привабливості та ролі зовнішнього аудиту при виході вітчизняних компаній на ринок приділяли такі науковці: Коваленко С. О., Партин Г. О., Юркевич О. М., Дорошенко С. І. та інші [1]. Проте дане питання ще не є повністю вирішеним і потребує подальшого вивчення та дослідження.

Українназавжди була об’єктом цікавостііноземних інвесторів. Проте, інвестор повинен завжди бути у курсі поточного стану справ на підприємстві, щоб правильно прораховувати свої ризики та перспективи. Основою цього знання є бухгалтерська й податкова звітність.

При цьому розбиратися у ній інвестор не зобов'язаний, його справа – економічна стратегія. Контролем вірогідностіінформації, яка відображена у бухгалтерській і податковій звітності, займаються незалежні кваліфіковані фахівці. Саме висновки їх внутрішніх аудиторських перевірок дозволяють зацікавленим особам приймати правильні управлінські рішення, знижують підприємницькі ризики інвестування.

Потрібно зауважити, що пріоритетом будь-якого інвестора є зростання вартості власного бізнесу. Тому він здійснює пошук цікавих об'єктів для інвестицій, передбачувана рентабельність яких значно перекриває рівень ризику. Важливою функцією інвестиційної привабливості підприємства є інвестиційний аналіз. Інвестиційний аналіз спрямований на виявлення позитивних і негативних факторів, що впливають на інвестиційну активність підприємства, і кількісними вимірами їхнього впливу, він розкриває тенденції господарського розвитку, з визначенням невикористаних внутрішніх резервів

та сприяє контролю інвестиційної діяльності, а також прийняттю оптимальних управлінських інвестиційних рішень.

Природно, що фінансовіінвестори вимагають контролю над використанням інвестицій. У такому випадку вартість бізнесу, відповідно до канонів сучасної міжнародної практики, інвестор буде оцінювати під кутом зору так званої "доданої вартості", на яку впливають ринкова стратегія компанії, її конкурентна позиція на ринку і кваліфікація управлінської команди [2, с.7]. Таким чином, фінансовий інвестор максимально зацікавлений у високій рентабельностіі зміцненні ринкових позицій підприємств, які він фінансує. І в цьому його інтереси цілком збігаються з інтересами підприємства. За таких умов, угоди проходять в обстановці більшої інформаційної відкритості, а для оцінки бізнесу використовуються незалежні фахівці (аудитори, юристи, консультанти).

Інвестиційні процеси завжди стикалися з небезпекою втрати капіталу. Для цього є багато природних причин. Але останнім часом дуже поширилися зловживання, використання коштів не за цільовим призначенням. При інвестуванні в інші підприємства, у нові види діяльності, при видачі усіляких позичок і кредитів, а також при підписанні умов інвестування, неминучим є певний ризик. З метою їх зниження можна рекомендувати попереднє проведення незалежноого фінансового аналізу діяльності фірми за наступними напрямками: - визначення платоспроможностіі ліквідності підприємств, якіінвестуються, та реальностіінвестиційних проектів; - розрахунок ефективності вкладення інвестицій; - контроль виконання інвестиційних проектів і використання інвестицій; - організація мультивалютного обліку інвестиційної діяльності; - трансформація звітності в інші системи обліку; - оцінка діяльності підприємств при реорганізації, зміні власників або керівництва.

Немає сумніву, що проведення незалежного та об’єктивного аудиту підвищить інвестиційну привабливість підприємств, адже усім відомо, що інвесторів найбільш лякає саме відсутність на українських підприємствах

належного контролю за цільовим використанням вкладених коштів. Серед факторів, що знижують притоки інвестицій у вітчизняні підприємства, є високий рівень корумпованості та тіньової економіки, яка не визнає законів власної держави[3, 279-287].

Незалежний попередній та поточний аудит в змозі допомогти вирішити більшість із подібних проблем. Так для попередньої оцінки інвестиційного проекту аудитору необхідно використовувати вітчизняні й зарубіжні методики, враховуючи особливості України: рівень рентабельності, паралельне використання вільноконвертованої валюти і гривні, структурні зміни у ціноутворенні, затримання взаємних платежів, нестабільність поставок таін. [4, с.322]

Операційний аналіз служить для відповіді на основні запитання, які постають перед фінансовими аналітиками, особливо на першому етапі, коли оцінюється інвестиційна програма (проект): - скільки потрібно капіталу; - яким чином можна мобілізувати ці капітальні вкладення; - до якого рівня можна доводити фінансовий ризик.

Не зважаючи на те, що метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства [5, с.4], існує реальний ризик перекручень або приховування даних. Також, слід відзначити, що визначення економічної ефективності будь- якого інвестиційного проекту будується на прогнозуванні майбутніх доходів (або вигод). Інвестори діють згідно ретельно прорахованого плану, який повинен виконуватися як точніше. Великою мірою майбутній результат залежить від правильних дій виконавців проекту, тобто керівників таінших ведучих спеціалістів об’єктів інвестування.

Розглянувши питання аналузу інвестиційної привабливості, як елементуаудиту можна зробити висновок, що він є необхідним при здійсненні будь-якої інвестиційної діяльності, як при прийняттіінвестиційного рішення, так і у процесі використання залучених коштів. Перевірка цільового

використання інвестицій, прозорість звітності, аналіз економічної ситуації таінші види контролю сприятимуть зниженню інвестиційних ризиків, при цьому вартість проведення аудиту знаходиться у межах можливостей більшостіінвесторів. Все це у перспективі допоможе сприяти залученню інвестиційних проектів.

Список використаних джерел

1. Коваленко С. О. Особливості фінансування капіталь- них вкладень в Україні С. О. Коваленко, Я. Р. Коваленко // Ефек- тивна економіка. – 2014. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3696

2. Ованесов А. Стратегический инвестор стремится обеспечить максимальный контроль над предприятием / А. Аванесов // Экономика и жизнь. – 2010 г. – №14. – С.6-8.

3. Лубенченко О. Е. Проблеми залучення капітальних інвестицій в сучасних умовах / О. Е. Лубенченко, Н. Л. Петришина // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. – 2015. – № 32. – С. 279–287.

4. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник / В.Я. Савченко. – К: КНЕУ, 2010. – 322 с.

5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями, внесеними Законами України від 11.05.2000 р. №1707-III, від 08.06.2000 р. № 1807-III, від 22.06.2000 р. № 1829 – № 1829-III). // Все про бухгалтерський облік. – 2000 – № 86. – С. 3-6.

Гнатюк А.В., Мискін Ю.І.
Університет ДФС України

ТЕХНОЛОГІЯ ВИБОРУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВІТУВАННЯ

В Україні всі підприємства, які офіційно зареєстровані та ведуть підприємницьку діяльність, повинні звітуватись перед контролюючими органами. В наш час є можливість подання звітності не виходячи із дому чи офісу. Однак виникає проблема, що на ринку існує велика кількість програмних продуктів, і постає питання: необхідність обґрунтування алгоритму вибору програмного продукту серед існуючих.

Проблемам автоматизації обліково-аналітичного забезпечення управління присвячували своїм працям : Боримський П.А., Гаркуша С.А, Івахненков С.В, Іщенко В.В., Мискін Ю. І., Осмятченко В.О., Чистова Е.Л., Шуремова Е.Л. та інші науковці.

Метою дослідження є обґрунтування алгоритму вибору програмного забезпечення звітування перед контролюючими органами на різних підприємствах.

На сьогодні основними ініціаторами фінансового звітування у електронному вигляді в Україні є державні контролюючі органи. З розвитком інфраструктури мережі Інтернет з метою полегшення обробки звітної інформації вони запроваджують подання звітності підприємств в електронній формі. Проте це відбувається без належного теоретичного обґрунтування та організаційної підтримки, а також без використання досвіду розвинутих країн. Крім того, різні контролюючі органи запроваджують форми та формати звітності, не узгоджені між собою. Це призводить до численних проблем в процесі впровадження нового методу звітування і викликає спротив з боку господарюючих суб’єктів [3].

«M.e.doc»,«Арт-звіт плюс»,«iFin»,«1С-Звіт»,«Соната»,«Taxer», «Єдине вікно надання електронної звітності», «Електронний кабінет платника податків» - всі ці програмні продукти забезпечують подання фінансової інформації у відповідні державні органи. Єдиної програми, яка б забезпечувала подання саме фінансової звітності основним її користувачам немає, що і зумовлює проблемність [4]. В Україні створене необхідне нормативно-правове поле для забезпечення таких процесів. Згідно із законами України "Про електронний документ та електронний документообіг" [1] та "Про електронний цифровий підпис" [2], електронний документ, підписаний електронним цифровим підписом, набуває статусу оригіналу і не потребує паперового підтвердження.

Все вищесказане свідчить про те, що існує необхідність створення алгоритму для вибору єдиного програмного забезпечення. Для цього необхідно розглянути важливі критерії, які зображені у табл.1.

Таблиця 1

Алгоритм вибору програмного продукту

Етап	Критерій
1. Вартість програмного продукту	1. Безкоштовна : а) «Електронний кабінет платника податків»; б) «Єдине вікно надання електронної звітності». 2. Комерційна (платна) : а) «M.e.doc» ; б) «Арт-звіт плюс» ; в) «iFin»; г) « 1С-Звіт» ; д) «Соната» ; е) «Taxer» ; ж) та ін.
2. Співпраця з електронними сертифікатами	1. АЦСК Україна а) «M.e.doc»; б) « 1С-Звіт». 2. АЦСК ІДД Міндоходів а) «M.e.doc»; б) «Арт-звіт плюс»; в) «iFin»; г) « 1С-Звіт»; д) «Taxer»; е) «Соната»; ж) «Єдине вікно надання електронної звітності»; з) «Електронний кабінет платника податків».

	3. АЦСК «MASTERKEY» а) «M.e.doc»; б) «Арт-звіт плюс»; в) «iFin»; г) « 1С-Звіт»; д) «Taxer»; е) «Соната»; ж) «Єдине вікно надання електронної звітності». 4. АЦСК «ІВК» а) «M.e.doc»; б) «Арт-звіт плюс»; в) «iFin»; г) « 1С-Звіт»; д) «Соната»; е) «Єдине вікно надання електронної звітності». 5. АЦСК «ключові СИСТЕМИ» а) «Соната».
3. Чи є можливість перенесення електронного архіву на інший комп'ютер , чи завантажити з веб-порталу	1. Так : а) «M.e.doc» ; б) «iFin»; в) « 1С-Звіт» ; г) «Taxer». 2. Ні : а) «Арт-звіт плюс»; б) «Соната»; в) «Електронний кабінет платника податків»; г) «Єдине вікно надання електронної звітності».
4. Зручність користування та інтерфейс	1. Так : а) «M.e.doc»; б) «1С- Звіт»; в) «Taxer»; г) «Соната». 2. Ні: а) « Арт-звіт плюс»; б) «iFin»; в) «Єдине вікно надання електронної звітності».
5. Наявність висококваліфікованої технічної підтримки	1. Так: а) «M.e.doc»; б) « Арт-звіт плюс»; в) «1С- Звіт»; г) «Соната». 2. Ні: а) «iFin»; б) «Єдине вікно надання електронної звітності»; в) «Електронний кабінет платника податків».
6. Періодичність оновлення	1. Постійно: а) «M.e.doc»; б) « Арт-звіт плюс»; в) «1С- Звіт»; г) «Соната». 2. Рідко : а) «iFin»;

	б) «Єдине вікно надання електронної звітності»; в) «Електронний кабінет платника податків».
7. Наявність мережі для роботи	1. Так : а) «M.e.doc»; б) «1С- Звіт»; 2. Ні : а) « Арт-звіт плюс»; б) «iFin»; в) «Taxer»; г) «Соната»; д) «Єдине вікно надання електронної звітності»; е) «Електронний кабінет платника податків».

Джерело : розроблена автором на основі [5].

Виходячи з даного алгоритму кожне підприємство може вибрати для себе найоптимальніший варіант для подання електронної звітності зручним способом.

Список використаних джерел

1. Про електронний документ та електронний документообіг: Закон України [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15
2. Про електронний цифровий підпис: Закон України [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/ show/852-15
3. Івахненков С.В. Електронні технології звітування як передумова аналізу та контролю фінансової звітності [Текст] / С.В. Івахненков // Облік і фінанси АПК : Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2008. – № 4. – С. 67-76
4. Яцко М.В. Особливості процесів подання та оприлюднення фінансової звітності за допомогою мережі інтернет [Текст] / М.В. Яцко // Вісник ЖДТУ 2012 №2(60) с.283-287
5. Яку програму вибрати для подачі звітності в електронному вигляді[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.buhuslugi.com.ua/ua/publikatsiji/562-yaku-programu-vibrati-dlya-podachi-zviti-v-elektronnomu-viglyadi.html

Гоч І.В.
студенткагрупи ФБМОі 15-3,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М. І.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬВ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах ринкової економіки в Україні послідовно проводиться інституційна реформа, пов'язана з розвитком суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм, форм власності, відкритості організації бізнес-процесів і стратегій розвитку господарюючого суб’єкта. При цьому чітко проявляється тенденція активізації процесів інтеграції суб’єктів господарювання. Разом з тим, все чіткіше проявляються тенденції формування інтегрованої звітності підприємства, в якій поряд з економічними результатами їх діяльності знаходять відображення соціальні та екологічні аспекти. В індустріально розвинених країнах з традиційною ринковою економікою формування такої звітності стало нормою не тільки для великих, а й для середніх підприємств.

Питанню щодо складання і подання інтегрованої звітності у своїх роботах приділяли увагу – О. І. Гриценко, Н. О. Лоханова, Р. О. Костирко, О. П. Атамас, І. О. Макаренко, К. В. Безверхий, К. В. Гнедіна та А. М. Гордієнко, О. В. Будько, Т. С. Сікорська та О. О. Осадча та інші. Завдяки цим роботам сформовано фундаментальні основи для подальших наукових досліджень. Проте, процес формування і подання інтегрованої звітності та питання організації та методики її складання на даний момент не повністю розкриті і вивчені, що і актуалізує подальші дослідження у піднятій сфері обліку.

Метою даної роботи є обґрунтування необхідності побудови нової моделі фінансової звітності в Україні в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності.

Перехід України до сталого економічного розвитку, її інтеграція до європейського і світового співтовариства вимагають запровадження сучасної практики взаємодії держави і бізнесу, а також бізнесу і суспільства, які б дозволили посилити взаємну відповідальність учасників суспільного життя, створити умови для подальшого стабільного розвитку [3].

На сьогодні за всіма щаблями сфери управління і регулювання, особливе значення відводиться питанню забезпечення сталого розвитку вітчизняних підприємств. При прийнятті керівниками підприємств управлінських рішень важливо спиратися на інформацію, яка характеризує всі аспекти діяльності суб'єкта господарювання. Звітністю, яка дає можливість об'єднати як фінансові, так і не фінансові показники та надати повну інформацію щодо діяльності суб'єкта господарювання є інтегрована звітність, складання якої вже стало звичайною практикою для зарубіжних підприємств, в той час як порядок подання такої звітності вітчизняними підприємствами потребує роз'яснень та уточнень [2].

Важливим є те, що найбільші світові компанії активно долучаються до складання звітності в інтегрованому форматі. Загалом за 15 років (за період 1991 – 2016 рр.) згідно з даними Реєстру нефінансових звітів у світі 11122 компаніями, підготовлено 55747 звітів, що можуть претендувати на роль інтегрованих [6].

Інтегрована звітність в Україні поступово почала формуватися на підприємствах, але вона як і всі види звітності має як переваги, так і недоліки. Труднощі у застосуванні інтегрованої звітності вітчизняними підприємствами полягають в тому, що існуюча система звітності не завжди має внутрішні взаємозв'язки і вимагає від інвесторів та менеджменту компанії докладання серйозних зусиль із пошуку необхідної інформації щодо стійкого розвитку і збільшує витрати. Як наслідок, не розкриваються взаємозв'язки між стратегією

і ризиком, фінансовими і не фінансовими показниками, корпоративним управлінням і показниками, показниками компанії та інших організацій в ланцюжку створення доданої вартості [4].

Потреба у складанні інтегрованої звітності виникала під впливом внутрішніх факторів (менеджмент підприємства починає глибше розуміти існуючі зв'язки між показниками діяльності підприємства та процесами, що відбуваються за його межами) та зовнішніх (користувачі звітності за межами підприємства прагнуть мати інформацію не лише про ретроспективні фінансові показники діяльності підприємства, а й про майбутній його вплив на економіку, суспільство та екологію, про перспективи розвитку та можливості створювати нову вартість, задовольняти зростаючі потреби інвесторів та суспільства в цілому) [1].

Інтегрована звітність підприємства являє собою поєднання елементів як фінансової, так і нефінансової звітності.

Головна особливість інтегрованої звітності полягає в тому, що в ній робиться акцент на факторах виробництва, які компанія споживає та створює, – фінансових, виробничих, людських, інтелектуальних, природних та соціальних [5].

Інформація, що подається в інтегрованих звітах, має більшу цінність для користувачів, аніж стандартна фінансова звітність.

В грудні 2013 року був прийнятий Міжнародний стандарт з інтегрованої звітності, головною метою якого є становлення провідних принципів і елементів, які визначають загальний зміст інтегрованого звіту, а також пояснення фундаментальних концепцій, які лежать в їх основі.

Інтегрований звіт згідно з Міжнародним стандартом з інтегрованої звітності має містити вісім елементів:

1. огляд організації і зовнішнє середовище;
2. управління;
3. бізнес модель;
4. ризики і можливості;

5. стратегія і розподіл ресурсів;

6. результати діяльності;

7. перспективи на майбутнє;

8. основні принципи підготовки та презентації.

Інтегрована звітність для потреб управління відіграє важливе значення, оскільки вона надає вичерпну інформацію, яка необхідна менеджменту для щоденного управління і прийняття рішень.

Формування інтегрованої звітності передбачається МСФЗ 1 (п. 9, 10) [7], а також Міжнародним стандартом з інтегрованої звітності, який містить 4 розділи:

1. використання стандарту;

2. фундаментальні концепції;

3. провідні принципи;

4. елементи змісту.

Кожному підприємству рекомендовано встановити етапи формування інтегрованої звітності, які забезпечать процес її складання.

На сьогодні, структура інтегрованого звіту не є уніфікованою та підприємство може самостійно обирати склад показників даного звіту.

Підсумовуючи результати виконаної роботи, можна стверджувати, що становлення інтегрованої звітності почалося ще з 70-х років XX століття, цей процес триває і на сьогодні, оскільки існує необхідність створення інтегрованої моделі звітності на основі світового досвіду, яку можна буде адаптувати до діяльності вітчизняних підприємств.

Список використаних джерел

1. Атамас П. Й. Інтегрована корпоративна звітність : проблеми впровадження / П. Й. Атамас // Ака- демічний огляд. – 2015. – № 1 (42). – С. 78–85. 9 «МСФЗ: ДОСЛІДЖЕННЯ, НАУКА, ПРАКТИКА, ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ»

2. Гордієнко А. М. Інтегрована звітність як інструмент забезпечення сталого розвитку суб’єктів господарювання / А. М. Гордієнко, К. В. Гнедіна // Удосконалення методики та організації обліково-аналітичної роботи :

матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції. – Чернігів : ЧНТУ, 2015. – С. 45–47.

3. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/

4. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент соціально відповідального бізнесу / Р. О. Костирко // Часопис економічних реформ. – 2014. - № 1 (13). – С. 49–54.

5. Лісова Е. Тенденції та проблеми формування інтегрованої звітності / Е. Лісова // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит : проблеми та перспективи розвитку : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Миколаїв : НУК, 2016. – 164 с.

6. Макаренко І. О. Сучасні тенденції складання і подання корпоративної звітності / І. О. Макаренко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінан- совий простір ; збірник наукових праць / НАН України. – Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2015. – Випуск 1 (105). – С. 410 – 415.

7. Міжнародний стандарт фінансової звітності: [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010

Дерев'янко Л.О.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А.М., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Діяльність підприємства спрямована на отримання прибутку. Тільки завдяки одержанню прибутку розвиватиметься підприємство. У сукупності це свідчить про те, що відбувається економічне зростання і в державі. В умовах ринкової економіки прибуток є найважливішим критерієм успішної роботи підприємств, який характеризує остаточний результат усіх видів діяльності і є джерелом приросту активів їх власників. В той же час, з кожним роком стан формування фінансових результатів вітчизняних підприємств погіршується.

Прибуток - це кінцевий фінансовий результат від здійснення підприємством підприємницької діяльності, який є приростом усього фінансового потенціалу суб'єкта господарювання. Прибуток, зокрема, є видом фінансових ресурсів підприємства.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового результату вітчизняних підприємств здійснили вчені-економісти Б. Є. Грабовецький, Г. О. Крамаренко, Є. В. Мних, П. Я. Попович, І. Ф. Прокопенко, Г. Г. Кірейцев, Л. А. Лахтіонова, М. Г. Чумаченко, М. Д. Білик, Ю. С. Цал-Цалко, І. О. Бланк й ін. Питання, пов'язані з фінансовими результатами як аналітичною категорією, піднімалися в дисертаційних дослідженнях українських науковців І. В. Головко, М. І. Гордієнко, Я. В. Лебедзевич, С. О. Кучеркова, І. І. Мельничук, М. Є. Скрип- ник, І. М. Динько, Т. Р. Фецович та ін.

Фінансові результати займають центральне місце в системі управління підприємством. Це важлива й водночас дуже складна як економічна, так і обліково-аналітична категорія. Зміст поняття «фінансовий результат» виражається в категоріях «прибуток» і «збиток», які є протилежними за змістом, але порядок їх формування єдиний. Застосування принципу нарахування та відповідності доходів і витрат передбачає формування фінансових результатів методом їх порівняння. Основним джерелом при здійсненні аналізу фінансових результатів є Звіт про фінансові результати поряд із даними обліку. Нині порядок формування фінансових результатів регламентує НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[2].

Основними методами аналізу фінансових результатів є горизонтальний, вертикальний, трендовий, коефіцієнтний і факторний. Більшість науковців, аналізуючи фінансово-господарську діяльність, звертають свою увагу на горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний фінансовий аналіз (84,6 %). Найменш використовуваними прийомами у фінансовому аналізі є економіко-математичні й функціонально-вартісні прийоми (7,7 %) [3].

Окрім традиційних математично-статистичних методів дослідження фінансових результатів, учені виокремлюють економічні методи, методи економічної кібернетики й оптимального програмування, методи дослідження операцій і теорії прийняття рішень. Для глибокої оцінки фінансових результатів та точнішого обґрунтування рекомендацій для покращення роботи підприємства також використовують CVP-аналіз і концепцію фінансового важеля [5].

Зазвичай учені (табл. 1) аналіз фінансових результатів здійснюють за такими напрямами[4]:

оцінка рівня, динаміки й структури фінансових результатів та показників, що їх формують, тобто доходів і витрат;

аналіз фінансового результату від операційної діяльності як основної діяльності підприємства;

визначення впливу основних факторів на формування фінансового результату суб'єкта господарювання;

аналіз показників рентабельності.

Доходи та витрати – економічні категорії, рівень яких визначає величину прибутку й рентабельності підприємства[1]. Доходи та витрати визначають згідно з П(С)БО та відображаються у Звіті про фінансові результати в момент їх виникнення, незалежно від часу надходження й сплати грошей.

Отже, прибуток (збиток) – це умовний розрахунковий показник, а не реальні грошові кошти, які можна використовувати в операціях купівлі-продажу. Прибуток може відрізнятися від реальної величини грошових коштів на величину несплаченої дебіторської заборгованості, кредитів, амортизаційних нарахувань і т. ін. У зв'язку з цим у фінансовій звітності може бути завищена величина прибутку й, відповідно, оцінка рентабельності буде висока, але підприємство при цьому може відчувати гострий дефіцит грошових коштів. І навпаки, величина прибутку може бути незначною, а фінансовий стан – цілком стійким. Крім того, на практиці більшість вітчизняних підприємств використовують схеми «оптимізації оподаткування», що призводить до спотворення прибутку з метою заниження бази оподаткування. Тому аналіз прибутку підприємства доцільно проводити у взаємозв'язку з оцінкою грошових потоків підприємства.

Таблиця 1

Основні підходи до аналізу фінансових результатів, що виділяють автори навчально-методичної літератури

Автор	Виділений напрям аналізу фінансових результатів
М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька [6, с. 427–478]	1. Вертикальний і горизонтальний аналіз фінансових результатів підприємства; 2. Факторний аналіз прибутку; 3. Аналіз показників рентабельності; 4. Факторний аналіз показників рентабельності; 5. Система «директ-кост» як теоретична база аналізу витрат та оптимізації прибутку; 6. Аналіз резервів збільшення прибутку.
Б. М. Литвин, М. В. Стельмах [7, с. 37–80]	1. Оцінка динаміки й складу фінансових результатів; 2. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності; 3. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу виробництва та прибутку;

	4. Аналіз рентабельності підприємства.
П. Я. Попович [9]	1. Аналіз фінансових результатів: 1.1. Загальне оцінювання динаміки показників прибутку, 1.2. Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції (товарів, послуг); 2. Аналіз впливу інфляції на фінансові результати; 3. Аналіз розподілу прибутку; 4. Аналіз використання підприємствами чистого прибутку

Отже, можна сказати, що аналіз фінансових результатів не може бути обмежений виключно аналізом прибутку або аналізом чистого грошового потоку. Кожен із цих показників дає інформацію про фінансовий стан підприємства в певному розрізі й лише комплексний розгляд обох індикаторів уможливить отримання найбільш повного уявлення про поточний стан і подальші можливості підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку - це стале джерело фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності. Аналіз і цільове планування таких показників як прибуток і рентабельність є невід'ємною частиною стратегії підприємства щодо управління прибутком. Виконання стратегії управління прибутком здійснюється безпосередньо в процесі фінансово-господарської діяльності, забезпечуючи постійну платоспроможність підприємств, шляхом оперативного фінансового планування.

Список використаних джерел

1. Мельник Т.Ю. Формування інформаційних ресурсів управлінського обліку для контролювання фінансових результатів підприємства / Т.Ю. Мельник // Молодий вчений. – 2015. – № 8 (23), Ч. 2. – С. 63–68 (0,63 друк. арк.) (включенодо: РИНЦ; ScholarGoogle; OAJI; CiteFactor; Research Bible; Index Copernicus).

2. Національнеположення (стандарт) бухгалтерськогообліку 1 «Загальнівимогидофінансовоїзвітності» : наказМіністерствафінансівУкраїнивід 07.02.2013 р. № 73 (вредакціївід 14.03.2017).- [Електроннийресурс]. – Режимдоступу : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13

3. Остап’юкН. А. Методикаоцінкифінансовогостанупідприємствавумовахінфляції / Н. А. Остап’юк // ВісникЖДТУ. – 2016. – № 1(55). – С. 127–129.

4. СтаднюкТ.С. Особливостіметодикианалізуфінансовихрезультатівдіяльностіпідприємств/Т.С. Стаднюк // ЕкономічнийчасописСхідноєвропейськогонаціональногоуніверситетуіменіЛесі Українки. - 2016

5. ЯрішП. М. Методипроведенняаналізуфінансовихрезультатівдіяльностіорганізацій / П. М. Яріш, Ю. В. Касьянова // Управліннярозвитком. – 2015. – № 4(144). – С. 159–162.

6. Фінансовий аналіз / [М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька]. – [2-ге вид.]. – К. : КНЕУ, 2014. – 592 с

7. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. – К. : «Хай-Тек Прес», 2013. – 336 с.

8. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб’єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. – [3-тє вид., переробл. і доповн.]. – К. : Знання, 2014. – 630 с.

Замота І.О.
студенка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Міщенко Т.М.,*к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

СЕРЕДОВИЩЕ КОНТРОЛЮ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

На сучасному етапі розвитку національної економіки набувають особливої актуальностіпитання, пов’язані з вдосконаленням методології та організації внутрішньогосподарського контролю, оскільки він є однією з найважливіших функцій управління підприємством, водночас, передумовою ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, соціального захисту працюючих. Внутрішньогосподарський контроль сприяємоніторингу фактичного стану справ на підприємстві, виявленню причини різних відхилень від заданих параметрів діяльності, аналізу ризикових операцій. Саме за рахунок ризикових операції, як нових об’єктів контролю, відбулося значне розширення його функцій, визначено нові підходи до його організації. Контроль ризиків – специфічний напрям внутрішньогосподарського контролю, що включає сукупність сучасних принципів, методів, засобів і форм перевірки господарської діяльності, пов’язаний з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, в процесі якого є можливість уникнути суттєвих втрат або ж отримати додатковий ефект, вигоду [4].

Вивченням проблематики організації і функціонування системи внутрішньогосподарського контролю підприємства займалися такі науковці: М.Т. Білуха, С.В. Бардаш, Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська, Л. Д. Дікань, Є. В. Калюга, М. В. Кужельний, І. М. Д. Корінько, В.Ф. Максімова, Л. В. Нападовська та інші вчені. В своїх наукових доробках дослідники особливу

увагу приділяли осмисленню можливостей внутрішньогосподарського контролю в рамках діяльності підприємства в нових економічних умовах.

Необхідно погодитися з твердженням Ф.Ф. Бутинця, що в основу функціонування ефективної системи внутрішньогосподарського контролю підприємства мають бути покладені принципово нові підходи до його організації, що сприятиме уникненню непродуманих ризикових операцій, мінімізації наслідків впливу ризиків, забезпечуватиме розвиток ініціативи й посилення відповідальності кожного працюючого за кінцевий результат[1].

Формування ефективної ризикоорієнтованої системи внутрішньогосподарського контролю повинно здійснюватися з використання моделі COSO (theCommitteeofSponsoringOrganizationsoftheTreadwayCommission'sInternalControl – IntegratedFramework), яка відображає основні аспекти сучасного бачення систем контролю, визначає компоненти внутрішнього (внутрішньогосподарського) контролю, ілюструє як ці компоненти допомагають досягненню цілей функціонування підприємства.

Серед п'яти компонентів, визначених COSO, основним є середовище контролю на базі якого вибудовуються інші чотири: оцінка ризиків, заходи контролю інформація та комунікація і моніторинг.

Сутність внутрішнього середовища контролю розкрита в концепції COSO та розглядаєтьсяяк сукупністьпередумов, в яких функціонує системавнутрішньогосподарського контролю. Середовище контролю значною мірою залежить від структури системиуправління. Під контрольним середовищем зазвичай розуміється рівень обізнаностіспівробітників підприємства і дії керівництва, направлених на встановлення і підтримку системи внутрішньогосподарського контролю, а також усвідомлення ними важливості такої системи. Середовищеконтролю передбачає розробку нормативів, регламентаційних документів,визначення завдань і повноважень окремих працівників[2, с. 372].

Побудова ефективного та якісного середовища контролю передбачає оцінку його елементів, що дозволить визначити сильні та слабкі сторони внутрішньої діяльності, потенційні ризикові сфери, сформувати розуміння підходів керівництва підприємства до управління ризиками.

Елементами середовища контролю є: філософія управління ризиками, культура сприйняття ризику, єдність та етичні принципи,прагнення до компетенції,філософія управління та стиль роботи, ризик-апетит, організаційна структура, призначення повноважень та відповідальності, кадрова політика і практика. Доцільно оцінку елементів середовища контролю підприємства здійснювати за такими етапами (рис. 1).

Рис. 1. Етапи оцінки елементів середовища контролю

Таким чином, ефективність внутрішньогосподарського контролюзабезпечується не лише за рахуноквикористання прогресивних форм, методів, прийомів, способів контролю, а, в першу чергу,за рахунок якості внутрішнього середовища контролю. Розуміння впливу середовища контролю

на формування системи внутрішньогосподарського контролю, визначення етапів його оцінки сприяє своєчасному виявленню і попередженню негативних виробничо-фінансових тенденцій у господарській системі, а також забезпечує необхідні передумови ефективної протидії ризиковим операціям, зниженню трансакційних витрат у суб'єктів економічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: елементи організації системи // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2(11), 2016. – С. 21-42.
2. Петренко Н.І., Бутинець Т.А. Середовище контролю: поняття, природа, соціальна цінність // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2(20), 2015. – С. 371-384.
3. Максімова В.Ф. Класифікація внутрішнього економічного корпоративного контролю // Вісник Львівської комерційної академії. – 2004. – Випуск 16. – С. 316-322.
4. Стеців І.І., Рудницький Т.В. Внутрішньогосподарський контроль в інформаційній системі менеджменту підприємства // Вісник Львівської комерційної академії. – 2004. – Випуск 16. – С. 426-430.

Іванишина О.С.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

Ярошук Я.В.,

студентка групи ОМП-16-1

Університет ДФС України

ФІНАНСОВИЙ КОНСАЛТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-господарська діяльність підприємства в умовах ринкової економіки по-новому ставить питання регулювання його розвитку.

Невтручання держави в господарську діяльність підприємств змушує їх самостійно шукати шляхи адаптації до ринкових умов, знаходити методи удосконалювання своєї діяльності для забезпечення нарощування економічного потенціалу і конкурентоздатності.Формування ринкових відносин і їхній розвиток - це не автономний процес. Становлення нових фінансових відносин, що торкаються досвіту, розподіл і використання фінансових ресурсів, позначається на розвитку і функціонуванні підприємств як самостійних господарських одиниць. Одним з негативних моментів у нинішніх умовах є відсутність чітких уявлень про фінансову позицію підприємства. Пристосовуючи до своєрідних умов, продиктованих ринком, підприємства випробовують значні фінансові труднощі в зв'язку з неправильним перерозподілом коштів і джерел їхнього утворення. Значною мірою цьому сприяють інфляційні процеси, а також відсутність єдиної методології оцінки фінансового положення підприємства. У зв'язку з цим постає питання про залучення фахівця у сфері фінансового консалтингу.

Проблемні аспекти функціонування консалтингового бізнесу та оцінювання фінансово-економічного стану підприємства знайшли відображення у наукових працях зарубіжних вчених: Макхем А., Пригожин А., Логвиненко М., Посадський А., Березной А., Шайн Є., Фамінський І., Ідельменов П., Лузін А. та ін., а також вітчизняних науковців — Верба В., Решетняк Т., Давиденко В., Духненко В., Дуброваї О. та Богатова Р., Булгакова Л.Н., Лук’янова В.В.

Економічна література стверджує, що «сьогодні ринок фінансового консалтингу в Україні розвивається і росте. Щорічно консалтингові компанії, що мають на ринку статус надійних і стабільних, збільшують свої портфелі замовлень і регулярно рапортують про вдало реалізовані проекти. Розширюється список наданих послуг: аудит і податковий консалтинг, консалтинг побудови систем фінансового управління, консалтинг оцінки активів, консалтинг залучення позикових коштів, консалтинг з управління структурою капіталу – і це далеко не повний перелік» [1].

Не практиці часто зустрічаються випадки, коли підприємство вирішує звернутися до консультантів з метою постановки системи управління. Як правило, компанії, що ініціюють подібні внутрішні зміни, являють собою систему з сталою організацією основних процесів: постачання, виробництво, збут. Фінанси у таких компаніях є сполучним елементом та індикатором основних процесів. Коли керівництво компанії бачить, що фінансова функція в ній здійснюється не завдяки, а усупереч їхнім діям і очікуванням, воно розуміє, що домогтися підвищення ефективності існуючої структури неможливо без проведення змін. Усвідомлення проблеми стає причиною звернення до фінансового консультанта. Сьогодні виділяють наступні види фахівців з фінансового консультування [2]:

1. Фінансовий консультант (аналітик), який здійснює всебічне дослідження діяльності компанії-клієнта, її фінансового стану і положення на ринку.

2. Ризик-аналітик проводить ризик-аудит діяльності організації, оцінку ризиків кредитних портфелів, перевірку кредитних досьє клієнта.

3. Оцінювач бізнесу, діяльність якого полягає у визначенні в грошовому виразі вартості бізнесу в цілому, окремих активів, об'єктів інтелектуальної власності.

В даний час широке поширення набула така комплексна консультаційна послуга, як перевірка належної сумлінності - Дью Ділідженс (Due Diligence), що передбачає вивчення організації, її загальної системи управління, фінансового менеджменту, аналіз наявних угод, договорів, фінансових звітів, зобов'язань, інвестиційних можливостей. Часто Due Diligence проводиться для оцінки законності діяльності і комерційної привабливості планованої угоди, наприклад продажу або купівлі бізнесу, інвестиційного та інноваційного проекту, для перевірки надійності та платоспроможності свого контрагента, тому розрізняють види проведення Due Diligence:

1. Фінансовий аналіз (Financial Due Diligence), який дає висновок про здатність підприємства приносити дохід забезпечувати прибутковість. Доцільно проводити фінансовий аналіз одночасно з аудитом підприємства, в ході якого

визначаються правильність ведення бухгалтерського обліку, достовірність звітності та іншої документації та відповідність нормативним актам.

2. Податковий аналіз (Tax Due Diligence) він дає висновок про тяжкість податкового навантаження на підприємство, про можливості податкової оптимізації.

3. Правова експертиза (Legal Due Diligence) здійснює огляд установчих документів, юридичного статусу, документів про корпоративному управлінні, рішень колегіальних органів управління та основних довіреностей, визначає відповідність діяльності фірми нормативними актами в сфері цивільного, трудового права, а також у сфері законодавства[3].

Таким чином, отримавши кілька основних, найбільш інформативних параметрів фінансовий консультант може дати об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами, а також відстежити тенденції його розвитку, дати комплексну оцінку господарської, комерційної та іншої діяльності.Потреба у допомозі консультантів обумовлена не тільки їх новими знаннями, аналітичними уміннями, заходами та методологічними підходами, які може принести консультант в клієнтську організацію, а й тим, що сторонні консультанти покликані допомагати менеджерам орієнтуватися в складних умовах прискорення технологічних змін, швидкого зростання ділової активності, що надзвичайно впливає на майбутнє організації. Основними причинами залучення фінансових консультантів в організацію є наступні:

- поточна завантаженість менеджерів фірм, що перешкоджає їм самостійно вирішувати глобальні проблеми розвитку та оцінювати кризові проблеми компанії на сучасному рівні знань;

- прагнення одержати оцінку того, що робиться в організації, незалежними об'єктивними експертами;

- необхідність постійного підвищення ефективності виробництва та бізнесу в умовах жорсткої конкуренції та ускладнення управлінських проблем;

- відсутність чіткої та ефективної системи інформаційного забезпечення в галузі правового та економічного регулювання;

- інтеграція в світове економічне товариство, інтернаціоналізація вимог та стандартів.

Фінансово-економічний консалтинг являється одним із головних інструментів планування діяльності підприємств оскільки здійснює оцінку фінансово-економічного стану підприємства та забезпечує економію часу при обробці даних для прийняття важливих управлінських рішень. Заздалегідь розроблена консалтинговими компаніями система показників дає змогу здійснити прогнозування майбутнього фінансово-економічного стану підприємства.Залучення компаній, які спеціалізуються на фінансовому консалтингу дозволить зекономити час на отримання якісної управлінської інформації та забезпечить підвищення прибутковості, конкурентоспроможності та економічну стабільність підприємств.

Список використаних джерел

1. Левіщенко О.С. Аналіз ринку фінансового консалтингу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vntu/2009_19_1/pdf/68.pdf.

2. Исследование услуг менеджмент консалтинга в Украине // Режим доступу: http://www.uamc.com.ua/MCS_ru.php3

3. Богатова Е. Р. Это загадочное слово «дью дилидженс» [Электронный ресурс] / Е. Р. Богатова // В курсе правового дела : Практический журнал для бухгалтера, кадровика, юриста и руководителя. - № 21. – Режим доступа: http://www.vkursedela.ru/article1465/.

Камбур А.Р.
студентка
Університет ДФС України

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На етапі великої конкурентної боротьби на ринках нашої держави, кожне підприємство-товаровиробник прагне спрямувати свої знання та можливості на освоєння більшої частки ринку та залучити більшу кількість потенційних споживачів. В сучасному конкурентному середовищі необхідно бути першим та за всієї гостроти, активних дій, виграє той, хто аналізує та бореться за свої конкурентні позиції.

Питання конкуренції і конкурентоспроможності розглядали і розглядають багато дослідників і науковців протягом всієї історії розвитку економічних відносин. Головними представниками вважають: М.Е. Портера, З.А. Калугіна, В.Д. Адріанова, І.В. Зулькарпаєва, Л.Р. Ільсова, І.Н. Герчикова, А.П. Градова, М.Г. Долинська, І.А. Соловйова, І.У. Ліпсиц, П.Р. Діксона, А. Селезнева, В.С. Мисакова ті ін.

В умовах глобалізації світової економіки конкуренція диктуватиме нові вимоги та стандарти господарювання гравцям на ринку для досягнення вигідних позицій. Конкуренція створює поняття конкурентоспроможності, від рівня якого й залежатиме успіх підприємства та освоєння ринку. Для промислового підприємства є важливим мати та здатність контролювати сукупність взаємопов’язаних елементів, спрямованих на забезпечення його сильних конкурентних позицій та підтримувати, і розвивати існуючі конкурентні переваги. Це вимагає забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства, дослідження його специфіки та динаміки. Важливо пам’ятати про забезпечення належного рівня конкурентоспроможності підприємства та ефективного ведення його

господарської діяльності як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, а для цього проводиться оцінка цього рівня на основі методів, що представлені.

Існують різні методи аналізу конкурентних переваг, але найбільш широко розповсюдженими є методи, які характеризують ринкові позиції підприємства (продукції). Вони поділяються на формальні та матричні моделі дослідження окремого виду діяльності (бізнесу) підприємства. Найбільш ефективними методами оцінки виступають модель М. Портера та модель продукт-ринок (І.Ансоффа).

Розглянемо модель конкурентної переваги за М. Портером [1]. В основу моделі покладена матриця конкурентної переваги, яка запропонована американським вченим. Вибір стратегії обумовлюється характером конкурентної переваги фірми: за витратами чи через диференціацію продукту, які можна застосовувати як для усього ринку, так і для окремого (сфокусованого) його сегменту. Згідно з моделлю існують три базові конкурентні стратегії: 1) лідерства у витратах; 2) диференціації; 3) спеціалізації.

Прикладами компаній, які застосовують стратегію лідерства за витратами, є: Texas Instruments (побутова електроніка), Emerson Electric (електродвигуни), Hyundai (автомобільна промисловість), Commodore (офісне устаткування). Головне завдання при виборі такої стратегії, це мінімізувати витрати на собівартість своєї продукції та обійти конкурентів.

Характерними прикладами стратегії диференціації, використовують всесвітньо відомі бренди: «Coca-Cola» і «Оболонь» у сфері напоїв, Toshiba і «LG» в електроніці, якісне обслуговування замовників комп’ютерної продукції компанією IBM; електронні вироби з унікальною конструкцією компанії Hewlett Packard та Iphone.

Мета стратегії спеціалізації – це якомога більше задовольняти потреби споживача. Ця стратегія може ґрунтуватись як на диференціації, так і на лідерстві у витратах, або на обох конкурентних перевагах у межах цільового сегмента. Наприклад, марка автомобіля «Mercedes-Benz» призначена для заможних людей, оскільки задовольняє їхні потреби краще, ніж автомобілі

інших фірм. Загалом стратегія концентрації сприяє досягненню великої частки ринку у вузькому сегменті при малій частці ринку загалом.

Рекомендації М. Портера щодо генерації стратегічних альтернатив ґрунтуються на тому, що організація вже має певні конкурентні переваги, але не завжди відомо, за рахунок чого вони досягнуті. Здебільшого модель застосовують у випадку сповільненого зростання та стагнації галузей.

Перейдемо до наступного методу – модель продукт-ринок [2]. В основу моделі покладена матриця, запропонована І. Ансоффом, яка дозволяє оптимізувати розподіл ресурсів підприємства і визначити характер його дій на ринку. Вибір конкретної стратегії залежить від рівня насичення ринку та можливостей до постійного оновлення виробництва. Напрями розширення бізнесу підприємства залежать від типу ринку, на якому воно діє, і від товару, який воно реалізує. Якщо підприємство діє на освоєному ринку та реалізує освоєний продукт йому доцільно вибрати стратегію глибокого проникнення на ринок, якщо ж новий продукт – стратегію розроблення нового продукту. Якщо підприємство діє на новому ринку та реалізує освоєний продукт йому доцільно вибрати стратегію розширення ринку, якщо ж новий продукт – стратегію диверсифікації. Отже, визначення напряму розвитку за цією моделлю ґрунтується на товарно-ринковій характеристиці організації, що дає змогу їй розвиватися у межах однієї чи кількох галузей.

В ринкових умовах становлення і розвитку економічних відносин, перед кожним підприємством постає проблема оцінки своєї конкурентоспроможності. Аби тільки п осилити конкурентну позицію кожне підприємство прагне використати найбільш ефективний метод оцінювання та запропонувати ефективні напрями її підвищення. Сьогодні для успішного функціонування промислового підприємства на ринку оцінка його конкурентоспроможності є об'єктивною необхідністю. Як процес виявлення сильних і слабких місць підприємства вона дає можливість максимального удосконалення його діяльності та виявлення його прихованих потенційних можливостей.

Список використаних джерел

1. Веллінгтон Дж. (2009), *Конкурентоспроможність транснаціональних корпорацій*, Бліц– Інформ, Київ, Україна.

2. Джонсон Р.А. (2008), *Комплексне управління конкурентоспроможністю американських виробників,* Бліц – Інформ, Київ, Україна.

3. Довбуш Р.А. (2011*), Управління конкурентоспроможністю підприємства*, Основа, Харків, Україна.

Каменчук Л.В.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А.М.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Управління грошовими потоками підприємства є найбільш актуальною проблемою в умовах сучасної економіки, саме тому виникає необхідність в системі управління потоками грошових коштів, яка дозволила б охопити сукупність основних аспектів управління діяльністю підприємства, що включає товарно-матеріальні запаси, необоротні активи, дебіторську і кредиторську заборгованість, власний капітал, банківські кредити.

На думку Ясишеної В.В. та Пославської Л.І., грошовий потік підприємства – це процес руху надходження і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів за визначеними часовими інтервалами, що генерується його господарською діяльністю та пов‘язаний з зовнішніми і внутрішніми факторами простору, структури, ризику і ліквідності [6, с. 243].

Бланк І.А. визначає грошові потоки підприємства як «сукупність

розподілених по інтервалах періоду часу надходжень і виплат грошових коштів, що генеруються його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, ризику й ліквідності» [3, с. 660].

Єпіфанова І.Ю. стверджує, що грошовий потік – це різниця між отриманими й виплаченими підприємством грошовими коштами за певний період часу [4, с. 248].

Термін «грошові потоки» у вітчизняних нормативних документах щодо складання фінансової звітності чітко не тлумачиться. Є згадування у НП(С)БО 1, що у примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) інформація про «склад статей звіту про рух грошових коштів «Інші надходження», «Інші платежі» та інших статей, які об'єднують декілька видів грошових потоків» [1]. Натомість НП(С)БО 1 містить визначення руху грошових коштів, під яким розуміють надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів. Аналогічним є визначення грошового потоку в МСБО №7 «Звіт про рух грошових коштів» [2]. Зазначене свідчить про тотожність понять «рух грошових коштів» і «грошовий потік» для цілей бухгалтерського обліку.

На нашу думку, грошовий потік підприємства є сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, рух яких є одним з головних об'єктів управління, пов'язаний з чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносними розміром, напрямком і часом.

Для розкриття реальної інформації про рух грошових коштів на підприємстві, оцінки синхронності надходжень і платежів, зіставлення величини отриманого фінансового результату зі станом грошових коштів, необхідно розглянути і проаналізувати всі напрямки їх надходження та витрачання в прямій залежності від основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової (табл. 1).

Якість управління підприємством можна охарактеризувати як високу в тому випадку, якщо за результатами звітного періоду чистий рух грошових коштів у результаті операційної діяльності має позитивне значення, у

результаті інвестиційної та фінансової діяльності – негативне. У разі якщо рух грошових коштів в результаті операційної та фінансової діяльності має позитивне значення, а в результаті інвестиційної – негативне, то це свідчить про нормальну якість управління підприємством. Насторожує ситуація, при якій рух коштів у результаті інвестиційної та фінансової діяльності має позитивне значення, а в результаті операційної – негативне. У цьому випадку стан підприємства можна охарактеризувати як кризовий, якість управління в такій ситуації не витримує ніякої критики [5, с. 111].

Таблиця 1

Оцінка якості управління в залежності від основних видів діяльності підприємства

Чистий рух коштів від:			Загальна оцінка якості управління
операційної діяльності	інвестиційної діяльності	фінансової діяльності	
+	-	-	відмінна якість управління
+	+	+	хороша якість управління
+	-	+	нормальна якість управління
-	+	+	кризова якість управління

Управління грошовими потоками підприємства здійснюється шляхом оперативного і стратегічного управління в кілька етапів: Верхній рівень деталізації передбачає складання довгострокового бізнес-плану на підставі цілей підприємства, при цьому діяльність підприємства розпланована на часовий період від 3 до 5 років.

Середній рівень деталізації платежів і надходжень дозволяє оцінити поточну макроекономічну ситуацію і потенційні можливості підприємства, що супроводжується складанням річного бюджету з розподілом на місяці.

Глибоким рівнем деталізації є перш за все, оцінка поточного функціонування підприємства і річного бюджету. Підсумок цього етапу -

складання касового плану. Максимальна деталізація грошових потоків необхідна в цілях побудови платіжного календаря шляхом аналізу касового плану. При цьому платіжний календар розбивається на окремі дні і охоплює часовий період в 1 місяць.

На підставі зазначених вище документів моделюється залишок грошових коштів, що допомагає підприємству оцінити, чи володіє воно достатніми і необхідними коштами, щоб здійснити всі свої плани і досягти поставлених цілей в подальшому.

Управління грошовими потоками сприяє вирішенню важливих завдань на шляху до бажаного результату:

– облік і контроль за рухом грошових коштів підприємства в умовах реального часу;

– забезпечення взаєморозрахунків із зовнішніми і внутрішніми контрагентами;

– проведення взаєморозрахунків в розрізі поточних контрактів і оцінка отриманих фінансових результатів за договорами;

– управління дебіторською заборгованістю;

– складання звітів про рух грошових коштів, в якому відображаються данні про грошові потоки і їх плануванні в розрізі основних видів діяльності підприємства.

Таким чином, управління потоками грошових коштів має важливе значення для комплексної оцінки результативності підприємства. Так як всі документи, що входять до складу фінансової звітності, нерозривно пов'язані, то будь-які зміни в одному місці в подальшому тягнуть за собою зміни і в інших. Тому повноцінне керування потоками грошових коштів можливо тільки в розрізі всієї системи функціонування підприємства.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013

№73. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]: Редакція від 01.01.2012. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_019.

3. Бланк И.А Управление денежными потоками. – 2-е изд., перероб. и доп. – К.: Ника-Центр, 2007. – 752 с.

4. Єпіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія / І.Ю. Єпіфанова // Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні». – Вінниця, 2013. – С. 247-249.

5. Кошельок Г.В. Оцінка якості управління грошовими потоками на підприємстві/ Г.В. Кошельок// Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – 1 (48). – С. 108-115.

6. Ясишена В.В. Систематизація основних елементів управління грошовими потоками підприємства/ В.В. Ясишина, Л.І. Пославська// Економічний простір. – 2016. – №106. – С. 241-254

Кондукова Е. В.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Одна з найбільш актуальних проблем фінансового аналізу полягає у виборі адекватних баз для порівняння фінансових коефіцієнтів, оскільки зробити будь-які висновки щодо їх рівня і динаміки, не маючи відповідних орієнтовних значень, не можливо. У той же час проблема вибору баз для порівняння – одна з найбільш складних в фінансовому аналізі, оскільки, хоча

його принципова методика є загальновизнаною, але застосовується в країнах з різним рівнем економічного розвитку, в різних галузях і залежить навіть від індивідуальних підходів окремих науковців. В умовах економічної кризи різної інтенсивності, в якій перманентно знаходиться Україна останні 9-10 років, це питання набуває особливої ваги, причому не тільки для керівництва суб'єктів економічної діяльності, але і для державних контрольних органів, які також зобов'язані в тій чи іншій мірі проводити економічний і фінансовий аналіз підприємств. Причини впливу економічної кризи на вибір бази для порівняння і фінансовому аналізі полягають у тому, що вона викликає різкий обвал середньогалузевих значень коефіцієнтів, які вважаються однією з найбільш надійних баз для порівняння. Виникає питання, чи можливо продовжувати використовувати середньогалузеві значення як індикатор нормального фінансового стану підприємств в умовах гострої фінансової кризи, і якщо так, то які коригування до них слід застосувати. Існування проблеми визнане в науковій літературі, але вичерпних рекомендацій для її вирішення на поточний момент не пропонується. [наприклад, 1] У той же час це питання дуже важливе для практичних працівників, оскільки, наприклад, незалежні аудитори зобов'язані, як мінімум, надавати оцінку відповідності підприємства концепції безперервності, а в деяких випадках – наводити загальну характеристику фінансового стану підприємства на основі розрахунку кількох основних фінансових коефіцієнтів. Внаслідок відсутності наукового підходу до оптимальних значень фінансових коефіцієнтів трапляються цікаві випадки, коли аудитор, наприклад, не бачить підстав для сумніву у відповідності концепції безперервності підприємства, яке завантажене на 7% від нормативної виробничої потужності, вимушене скоротити дві третини персоналу, а збитки сягають половини вартості обсягу продажу за останній звітний рік. [2] При цьому підприємство не надто відхилилося від рекомендованих в українських нормативних документах значень фінансових коефіцієнтів.

Можна зробити наступні висновки: наведені у нормативних документах рекомендовані значення фінансових коефіцієнтів не можна вважати

оптимальними, оскільки навіть у сприятливих 2012-13 рр. підприємства здебільшого їх не виправдовували. Причин на те багато – і об'єктивних, і суб'єктивних. Зокрема, до об'єктивних належить той факт, що науково-технічний прогрес призводить до системних перетворень у матеріальному базисі виробництва, внаслідок чого основні засоби з плином часу дешевшають відносно складових оборотних коштів, і їх питома вага у валюті балансу зменшується. Крім того, Україна успадкувала від СРСР підприємства, побудовані у радянські часи, з відсталою і витратною технологією виробництва, що впливає на рівень рентабельності. Недарма навіть у найбільш благополучні роки його середньо промисловий рівень не перевищував 7%. Ці фактори не враховані у методиці розрахунку оптимальних значень фінансових коефіцієнтів. Серед суб'єктивних можна назвати необґрунтованість рекомендованих значень для різноманітних інструктивних матеріалів, адже ми вже упевнилися в тому, що в деяких випадках значення одного і того ж самого коефіцієнта в різних методичних рекомендаціях розрізняються більш ніж у два рази. Це неможливо пояснити інакше, ніж помилками в процесі розробки методичних документів.

Стосовно впливу галузевих особливостей на визначення рекомендованих показників, на нашу думку, можна стверджувати, що сама необхідність його врахування сумнівів не викликає. Набагато складніше відповісти на запитання, яким чином це зробити. З іншого боку, слід відзначити, що завдання дуже складне. Самі по собі середньогалузеві значення знаходяться під впливом багатьох факторів, які не обов'язково пов'язані з об'єктивними особливостями галузі. Таким чином, рішення, на нашу думку, полягає не у спробах якнайточніше розрахувати середньогалузеві показники для окремих галузей, скільки у впровадженні комплексу аналітичних процедур – наприклад, на додаток до аналізу фінансових коефіцієнтів, читання фінансової звітності в контексті мікро- і макроекономічних подій, які відбуваються в галузі, проведення аналізу фінансових коефіцієнтів за вибіркою підприємств,

аналогічних за масштабами і характером діяльності до того, яке є предметом аналізу та інших.

Список використаних джерел

1. Крупельницька І. Г. Проблематика економічного аналізу ліквідності і платоспроможності в сучасних умовах / І. Г. Крупельницька, Я. І. Юшко // Інноваційна економіка. – 2013. – №8. – С. 319-322. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_8_71.
2. Звітність ПАТ «Чернівецький завод «Індустрія» за 2016 рік. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://smida.gov.ua/
3. Жулега И. А. Методология анализа фінансового состояния предприятия: монография / И. А. Жулега; ГУАП. – СПб., 2006. – 235 с.
4. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки : наказ Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу :http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06
5. Степура В. В. Діагностика та аналіз фінансової стійкості підприємств як інформаційне забезпечення фінансового планування / В. В. Степура // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2015. – Т. 20, Вип. 3. – С. 254-259. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2015_20_3_58

Левіна Д.О.
студенка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Михасик О.М.,** старший викладач*
Університет ДФС України

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Фінансово-господарська діяльність підприємств у сучасних умовах економічної нестабільності потребує виваженого підходу до формування власної облікової політики. Ретельно продумана облікова політика забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність підприємства, а також максимальний ефект від ведення обліку. Основою для прийняття рішень про облікову політику має бути формування повної, достовірної, правдивої інформації, яка максимально ефективно розкривала б інформацію про діяльність підприємства для зацікавлених осіб-користувачів.

Питання щодо сутності облікової політики та її ролі в діяльності господарюючих суб'єктів досліджували Радіонова Н.В.[2], Колос І.В.[3], Пирожок О.С.[4] та інші. Проте, через постійні зміни зовнішніх чинників, виникає необхідність удосконалення облікової політики підприємства з урахуванням вимог сучасного господарювання

Поняття «облікова політика» офіційно введено у міжнародну практику обліку в 1975 році з виходом Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку МСБО 1 «Розкриття облікової політики» і в Україні ця категорія почала застосовуватися з 01.01.2000 року.Одночасно термін «облікова політика» закріплено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Розробляючи

методи і принципи облікової політики, підприємства повинні враховувати її вплив на суми визнаних витрат або доходів, фінансові результати. Таким чином, правильно сформована облікова політика забезпечує ефективність облікового процесу організації та мінімізує матеріальні, трудові й часові витрати під час вирішення виникаючих питань.

Кожне підприємство встановлює облікову політику самостійно виходячи зі своєї структури, галузі та інших особливостей діяльності. Має бути дотримано одну найважливішу умову — єдність облікової політики на підприємстві. Це означає, що принципи, методи та процедури, передбачені обліковою політикою підприємства, повинні безапеляційно застосовуватися всіма його філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами [3].

На вибір і обґрунтування облікової політики підприємства впливають такі основні фактори:

– форма власності та організаційно-правова форма підприємства;

– галузева приналежність або вид діяльності;

– обсяги діяльності, чисельність працівників і т.п.;

– система оподаткування;

– ступінь свободи діяльності в ринкових умовах (самостійність рішень в питаннях ціноутворення, вибору партнерів);

– стратегія фінансово-господарського розвитку (мета і завдання економічного розвитку, очікувані напрямки інвестицій);

– наявність матеріальної бази (забезпечення комп’ютерною технікою й іншими засобами оргтехніки, програмними продуктами тощо);

– система інформаційного забезпечення підприємства (по всіх необхідних для ефективної діяльності підприємства напрямках);

– рівень кваліфікації бухгалтерських кадрів, ініціативи керівників підприємства;

– система матеріального стимулювання і ефективності роботи підприємства [4].

Підприємство визначає основні принципи, процедури та методи бухгалтерського обліку для складання фінансової звітності.Керівник затверджує наказ про облікову політику, у якому зосереджується увага на тому, які методи та процедури із запропонованих національним законодавством альтернатив обирає дане підприємство.

Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу. Вдало обрана облікова політика позитивно впливає на діяльність підприємства, забезпечує ефективну роботу бухгалтерії [2].

Разом з тим, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» не встановлює чітких правил щодо формування та реалізації облікової політики. Таким чином, в сучасних економічних умовах виникають труднощі щодо розробки облікової політики. Проблеми полягають у тому, що фахівці з обліку повинні не тільки розуміти теорію, що стоїть, за проголошеними бухгалтерськими принципами обліку, а й знати якою мірою цих принципів по суті та за формою дотримуються на практиці, а також який допускається ступінь свободи здійснення принципів за їх природою.

Отже, облікова політика на підприємстві є невід'ємним атрибутом управління, контролю та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Тому з вище зазначеного можна зробити такий висновок, що облікова політика підприємства являє собою зведену нормативно встановлених і напрацьованих практикою принципів, методів, прийомів, способів та процедур ведення обліку з метою формування інтегрованої звітності суб'єкта господарювання для задоволення інформаційних потреб різних груп користувачів.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14.

2. Радіонова Н.В. Облікова політика як методологічна основа управління підприємством / Радіонова Н.В. // Науково-практичний журнал: бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 2-3. С. 53-60

3. Колос І.В. Особливості облікової політики для сучасного підприємства / І.В. Колос // Науково-практичний журнал: бухгалтерський облік і аудит.– 2015. – № 2-3. С. 41-52

4. Пирожок О.С.Роль облікової політики на підприємстві та вимоги до неї / О.С. Пирожок // Наука й економіка. – 2016. – № 1. С. 28-32

ЛісоваА. А.
студентка групи ОБД-15-4
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Кітченко М. І.**,ст. викладач*
Університет ДФС України

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Однією з найважливіших умов удосконалення управління підприємством є поліпшення його інформаційного забезпечення. Інформація є базою для управління. Основним джерелом економічної інформації є дані бухгалтерського обліку.У сучасних умовах світового соціально-економічного розвитку особливо важливого значення набуває інформаційне забезпечення процесу управління, що складається зі збору та обробки інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих рішень.

Основою інформаційного забезпечення управління підприємством є бухгалтерський облік. Він виступає як системний процес одержання і передачі достовірної інформації про господарську діяльність для прийняття

управлінських рішень. У цьому полягає мета бухгалтерського обліку, що створений не для відображення економічних процесів, за для керування ними[1].

Система бухгалтерського обліку–це основна інформаційна система підприємства, призначена:

– для формування внутрішніх звітів: для цілей періодичного планування, контролю та оцінки; при прийнятті рішень у нестандартних ситуаціях та виборі політики фірми;

– для зовнішніх звітів акціонерам, державним органам та іншим контрагентам підприємства при прийнятті інвестиційних рішень, контролі за правильністю розрахунку податків тощо.

Бухгалтерський облік, відображаючи господарські процеси і явища в динаміці, дає змогувстановити тенденції і закономірності в розвитку керованого об’єкта, надаючи тим самим необмежені можливості для своєчасного напрацювання оптимальних управлінських рішень з належним впливом на керований об’єкт[2]. Облік виступає у ролі інструмента, що забезпечує всі щаблі управління інформацією про стан суб’єктів управління. Певним гарантом надійності даних бухгалтерського обліку стає контроль. Внутрішньогосподарський контроль із різноманітністю застосовуваних ним методів і прийомів при належній організації здатен не тільки засвідчувати достовірність облікової інформації, а й сприяти підвищенню якості і повноти оперативних даних та даних управлінського обліку.

Бухгалтерські інформаційні системи–це бухгалтерська інформація, що відображає повну картину господарської діяльності підприємства. Вона є найважливішою в інформаційній системі управління підприємством, бо виконує провідну роль в управлінні потоком інформаціїпро стан об'єкта управління, напряму його надходження в усі підрозділи підприємства, а також зацікавленим особам поза ними[3].

Ефективність інформаційної системи бухгалтерського облікузалежить від того, наскільки вирішена проблема створення на підприємстві

удосконаленого інформаційного потоку, який би задовольняв таким принципам:

– оперативне і достовірне відображення в системі управління реальних процесів виробництва, обігу, розподілу і споживання готової продукції, використання всіх видів ресурсів, тобто сукупності даних;

– виключення зайвих даних та дублювання в первинній документації;

– швидкість обробки бухгалтерських даних та подання аналітичної інформації для управлінців підприємства;

– відповідність засобів задоволення потреб індивідуальним запитам споживачів.

Отже, бухгалтерський облік є постачальниками інформації про стан та напрями розвитку підприємства, а тому формує основу інформаційного забезпечення управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Кузнецова С. А. Організація облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання / С. А. Кузнецова. //Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. –No 1. – с. 60.

2. Пасемник О. Г. Роль облікової інформації в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю в процесі прийняття управлінських рішень/ О.Г.Пасемник, А.Ф. Дмитришин //Інноваційна економіка –2010. –No 4. – с. 101.

3.Кулинич М. Б. Особливості інформаційного забезпечення системи управління витратами підприємства / М.Б.Кулинич, С. В.Сорока //Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. –2010. –No 4. – с. 103.

Мироненко Т.В.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Тесленко Т.І.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ЗАРЕЄСТРОВАНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Основу власного капіталу складає зареєстрований капітал. Він є необхідною умовою утворення і функціонування будь-якої юридичної особи. Фінансування першочергових заходів щодо налагодження фінансово-господарської діяльності забезпечується стартовим капіталом, яким є зареєстрований капітал. Сучасні умови української економіки далекі від ідеальних, і ринкова вартість акцій часто формується досить стихійно. Ефективне функціонування підприємств значною мірою обумовлюється структурою та розміром капіталу. Тому дослідження проблем формування та оптимізації структури зареєстрованого капіталу набуває особливої актуальності.

Зареєстрований капітал є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яке підприємство, що починає і веде свою господарську діяльність, повинне мати визначений зареєстрований капітал.

Проблеми обліку й аналізу формування та змін зареєстрованого капіталу досліджуються у працях провідних вчених-економістів. Значний внесок в удосконалення обліку і аналізу зареєстрованого капіталу на різних історичних етапах здійснили іноземні вчені: Ж. Андре, Н. де Анастасіо, В. Е. Ануфрієв, Л. Батардон, Ф. Беста, П. Герстнер, Н.А. Литньова, Ф. Ляйтнер, М.Ю. Медведєв,

Л. Пачолі, а також вітчизняні науковці: М.Д. Алексеєнко, Ф.Ф. Бутинець, М.М. Мосійчук, Н.Д. Прокопенко, Ф.Є. Поклонський, С.В. Пітель, Н.М. Ткаченко, В.В. Сопко та ін.Їх наукові праці присвячені розв'язанню як теоретичних так і методичних питань бухгалтерського обліку зареєстрованого капіталу підприємства.

Головною метою підприємства є отримання прибутку, і реалізувати її воно може лише за збереження власного капіталу. Таким чином, зареєстрований капіталпостає необхідною умовою діяльності підприємства і виконує такі функції [1, с. 303]:

− основоположну (майно, внесене до зареєстрованого капіталу, складає майнову основу для підприємницької діяльності підприємства під час його створення);

− регулятивну (визначає частку кожного учасника, що впливає на розподіл майна під час виходу з підприємства);

− довгострокового фінансування (використовується підприємством протягом тривалого часу);

− організаційну (визначає організаційну структуру, а тому служить фактором, що впливає на управління товариством).

Оскільки власний капітал є основою для започаткування і здійснення господарської діяльності будь-якого підприємства, то відповідно зареєстрований капітал,який входить до складу власного, має теж дуже велике значення в діяльності підприємства – є основою формування капіталу підприємства, фундаментом його діяльності, запорукою стабільності та надійності. Тому дуже важливим є питання правильного бухгалтерського обліку та аналізу зареєстрованого капіталу підприємства.

Зареєстрований капітал – юридично оформлена, офіційно об'явлена і належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу підприємства. У тому числі виділяють:

— статутний капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства;

— пайовий капітал – сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарської діяльності, а саме: суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами[2].

Розмір зареєстрованого капіталу підприємства значною мірою визначає масштаби його виробничо-господарської діяльності, хоч, природно, не існує прямого зв'язку між розмірами зареєстрованих капіталів підприємств різних галузей і обсягом виробництва товарів та послуг на них, бо останнє визначається ще й такими факторами, як попит, пропозиція і ціна на товари та послуги, розмір залучених кредитів та інших позикових фінансових ресурсів. Певною мірою розмір зареєстрованого капіталу впливає на можливості зовнішнього фінансування, ділову репутацію підприємства.

Величина зареєстрованого капіталу, яка визначає участь кожного з засновників, акціонерів у капіталі підприємства, є критерієм визначення суми прибутку, яку кожен із них одержує при його розподілі.

У бухгалтерському обліку рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.

Отже, для більшості підприємств на початку їх існування головним джерелом фінансування є зареєстрований капітал. Однак не завжди його величина реально відповідає потребам підприємства для початку своєї діяльності. Приведення величини зареєстрованого капіталу до реально необхідного рівня також може допомогти створюваному підприємству почати свою статутну діяльність і підвищити довіру третіх осіб до підприємства. Перспективним напрямом дослідження залишається пошук способів вирішення

проблемних питань щодо обліку та контролю зареєстрованого капіталу, що існують сьогодні на теоретичному, законодавчому та практичному рівнях.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посіб. / за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка»; «Інтелект – Захід», 2016. – 1224 с.

2. Облік зареєстрованого (пайового) капіталу, неоплаченого та вилученого капіталу[Електронний ресурс] – Режим доступу:https://obikstbo3k.wordpress.com

Мироненко Т.В., Корнійчук О.О.
студентки групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Пілевич Д. С.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Процес обліку є досить трудомістким і разом з тим ризиконебезпечним, тому що навіть одна помилка може стати причиною багатьох порушень і неточностей, які в майбутньому відобразяться на господарському процесі. Тому питання спрощення та мінімізації ризику цього процесу є досить актуальним. В ринкових умовах господарювання автоматизація процесу обліку дає можливість економити підприємству свій час та кошти, а головне своєчасно приймати ефективні управлінські рішення. Як показує практика, ефективність обліку значно підвищується, якщо його інформація являється повною, своєчасною і динамічною, що обумовлює необхідність автоматизації облікової

інформації. Саме тому, на сучасному етапі розвитку продуктивних сил перед підприємствами, котрі прагнуть ефективно організувати свою діяльність, постає завдання вибрати програмний продукт для автоматизації обліку та управління, котрий якомога більше задовольнятиме їх вимоги.

Питання автоматизації обліку знайшло відображення в міжнародних стандартах обліку та звітності, в англомовній економічній літературі, в практичній діяльності зарубіжних та вітчизняних підприємств, а також у працях учених БабенкаІ.П., Бутинця Ф.Ф., Воєвудського Е.Н., Давидова В.М., Завгороднього В.Д., Івахненкова С.В., Палія В.Ф., Писаревської Т.А., Рогача І.Ф., Сопко В.В.

Завдання обліку й управління можуть істотно відрізнятися залежно від роду діяльності підприємства, галузі, специфіки продукції або послуг, що надаються, розміру і структури підприємства. Важко собі представити одну програму, призначену для масового використання і задоволення при цьому потреб більшості підприємств.

Сучасне програмне забезпечення щодо автоматизації обліку розвивається за двома окремими напрямками: програми електронних таблиць або електронні бази даних (Excel, Access корпорації Microsoft, SQL, Quattro Pro фірми Borland (Inprise), SuperCalc фірми Computer Associates, Lotus корпорації Lotus Development Corp.) і безпосередньо бухгалтерські програми.

Кожен бухгалтер знає, що використовувати в роботі потрібно автоматизовану систему бухгалтерського обліку, яка дозволить вирішити завдання, що стоять перед кожним конкретним фахівцем. Ці завдання залежать від масштабу підприємства, обсягу виконуваних операцій, специфіки галузі, характеру діяльності та інших чинників. Оскільки вітчизняний ринок бухгалтерських програм є дуже насиченим, критеріям вибору цих продуктів надається багато уваги.

Застосування комп’ютерної техніки для автоматизації обліку та управління на підприємствах має не тільки переваги, але й недоліки. Як перевагу, можливо визначити, що сучасні комп’ютерні засоби дозволяють

значно полегшити працю бухгалтерів та знизити трудомісткість окремих операцій, зменшити кількість помилок при складанні первинних документів та зведених облікових регістрів, терміново отримувати необхідну інформацію. Недоліком є (особливо для малих підприємств): висока вартість комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення, що не завжди може дозволити собі підприємство з невеликими обсягами діяльності [2].

На ринку програмних продуктів в Україні представлено таких програм кілька десятків: від популярної "1С:Бухгалтерії" до регіональних розробок, які відомі лише деяким фахівцям.

В Україні більш широкого розповсюдження набула програма "1С: Підприємство 7.7". Проте сьогодні дедалі більшої популярності набуває нові версії цієї програми "1С: Підприємство 8.2" та "1С: Підприємство 8.3" завдяки своїм новим додатковим можливостям. Система програм "1С: Підприємство" призначена для вирішення широкого спектру задач автоматизації обліку, які стоять перед сучасними підприємствами, що динамічно розвиваються. Вона є системою прикладних рішень, побудованих за єдиними принципами і на єдиній технологічній платформі: «1С: Підприємство» [2].

У програмі "Парус-Підприємство" реалізовано багато нюансів розрахунків зарплати, що дозволяє використовувати її майже на будь-якому підприємстві з індивідуальною зарплатною специфікою. Компанія створила технологію комплексної автоматизації управління підприємством, що вирішує завдання поточного (бюджетування) і оперативного планування, управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю, управління фінансовими ресурсами підприємства та ін. Крім того, здійснюється правова підтримка бізнесу, що знайшла своє відображення в інформаційно-аналітичній системі по законодавству України "Парус-Консультант" [3].

"Бест Звіт Плюс" – програмний комплекс призначений для автоматизації процесів роботи зі звітною документацією встановленого зразка. Він забезпечує організацію електронного документообігу у всіх без винятку суб'єктів господарювання будь-якої форми власності та джерел фінансування або між

ними та державними контролюючими органами, подача звітності яким передбачена чинним законодавством [4].

Система «Клієнт – банк» – форма банківського обслуговування клієнтів, яка побудована на використанні інформаційних технологій, що забезпечують клієнтам можливість дистанційного отримання фінансової інформації та управління банківськими рахунками[5].

Ведення бухгалтерського обліку із застосуванням комп'ютера в даний час стало нормою роботи на багатьох підприємствах.Використання в роботі бухгалтерської програми дає широкі можливості для автоматичного відображення будь-яких документів і господарських операцій у бухгалтерському обліку за допомогою бухгалтерських проводок, а також виключення арифметичних помилок. На комп'ютері легко формуються всі первинні і звітні документи.

Кожне підприємство може вибрати програмний продукт для автоматизації обліку відповідно до особливостей своєї діяльності та особливостей ведення бухгалтерського обліку. Саме тому підприємствам необхідно визначитися з вибором програмного забезпечення, яке буде здатне забезпечити всі потреби обліку підприємства і разом з тим буде досить економним і не вимагатиме великих витрат на його придбання, а також не вимагатиме від бухгалтера специфічних навичок програмування. Отже, тільки за умови вибору програмного продукту, оптимального для обраного підприємства, можна максимізувати ефективність ведення облікової діяльності, що, безумовно, є необхідним кроком на шляху до розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Стригуль Л. С. Сучасний стан та проблеми автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України / Л. С. Стригуль, А. Г. Ковальов. – Х., 2010.
2. Огляд системи 1С:Підприємство 8[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://1c.ua/ua/v8/

3. Системи автоматизації "Парус"[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://parus.ua/ua/138/
4. Автоматизована система формування звітної документації "БЕСТ ЗВІТ ПЛЮС" [Електронний ресурс] – Режим доступу:www.bestzvit.com.ua
5. СИСТЕМА «КЛІЄНТ – БАНК» [Електронний ресурс] – Режим доступу:https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123649

Мисько А. А.
студентка групи ОМБ-16-2,
Університет ДФС України
Наукрвий керівник:
Савченко А.М., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ

Досліджено особливість здійснення податкового аудиту на основі фінансового аналізу розкрито сутність податкового аудиту та фінансового аналізу. Визначено зв'язок податкового аудиту з показниками фінансового аналізу

Ключові слова: фінансовий аналіз, податковий аудит, незалежний фінансовий контроль

Суперечливе податкове законодавство в Україні, реформування системи податків, відображення податкових розрахунків у податковій та фінансовій звітності здійснюють вагомий вплив на методику й організацію податкового аудиту. Основною проблемою вдосконалення організації податкового аудиту на підприємствах полягає у створеннікомплексного, цілісного, системного підходу

та пов’язаних з ним методичних рішень, які були б здатністворити умови для їх практичного впровадження; цей вид аудиту на законодавчому рівні є не врегульованим для певних платниківподатків.

Питання основних засадподаткового аудиту досліджувалися у працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених: Петрик О.А., Малишкіна О.І., Мелихової Т, Рядської В.В., Орлова Д.В., Шешукової Т.Г., Шурчкової І.Б. та інших фахівців у сфері фінансового контролю. Але жодним із них не було розкрито сутності та методів організація податковогоаудиту суб’єктами господарювання.

Одним із найефективніших методів контролю з боку державних органів є податковий аудит, який здійснюється структурними підрозділами фіскальних органів. Поняття "податковий аудит" почало використовуватися не так давно. Донині не існує єдиного підходу до визначення даної категорії.

Згідно із думкою М. Войнаренко під податковим аудитом розуміють специфічну форму державного контролю, який вимагає значного організаційного, законодавчого, методичного та наукового обґрунтування. Податковий аудит має власну методологію і базується на організаційних принципах[3].

В. Онищенко вважає, що податковий аудит – це процесуальні дії контролюючих органів щодо контролю за правильністю обчислення, своєчасністю та повнотою сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, законністю здійснення операцій, пов'язаних із одержанням доходів і здійсненням розрахунків. Таким чином, мета проведення податкового аудиту – попередити порушення, а не застосувати фінансові санкції [9].

Відповідно Т. Воінова вважає, що податковий аудит – це сукупність прийомів, способів та процедур, які використовуються фахівцями державних контролюючих органів у сфері оподаткування для встановлення відповідності показників податкових декларацій та розрахунків реальним фактам фінансово-господарської діяльності й надання суспільству впевненості щодо дотримання платниками податків норм чинного законодавства [4].

Фінансовий аналіз як складова частина аудиту дає відповіді на ці та інші питання. Можна сміливо стверджувати, що якість прийнятих рішень цілком залежить від якості аналітичного обгрунтування.

Фінансово-економічний аналіз здійснюють фінансові і фіскальні служби підприємства. При цьому акцентується увага на результатах податкової діяльності, своєчасності та оперативності податкових платежів, визначенні резервів зменшення податкового навантаження, зменшенні сплати податків при дотриманні податкового законодавства.

Спроби розробки універсальної методики для органів ДФС України є невдалими, хоча в сучасному світі потребує величезної уваги і це питання є затребуваним. Нинішня методика містить 12 основних таблиць, а також додаткові (таблиці, призначені для аналізу виконання фінансового плану для державних підприємств); також переважна їх більшість присвячена вертикальному і горизонтальному аналізу структури окремих розділів або статей балансу і звіту про фінансові результати. Хоча зроблені деякі спроби навести тлумачення динаміки тих чи інших статей фінансової звітності або фінансових коефіцієнтів, але загалом на принципи оцінки і тлумачення отриманих результатіврозрахунків звертається незначнаувага, а податкові тлумачення відсутні взагалі [8]

Ця методика пізніше була рекомендована для проведення фінансового аналізу для перевірки платників податків на етапі, що доперевірочного аналізу об’єктів контролю, яка була громіздкою і трудомісткою у виконанні, а також,результат залежив від особистих якостей виконавця і його здатності визначати причинитієїчиіншоїдинамікифінансових коефіцієнтів. На практиці ця методика перестала використовуватись. Згодом була створена на її основі спеціалізована методика аналізу фінансового стану і податкових ризиків за розширеним переліком питань: аналіз ризиків на основі даних реєстраційних документів та інших джерел інформації, які наявні в органах фіскальної служби, податкові ризики, пов’язані з контрагентами підприємства, використанням його виробничих потужностей. Але базова складова цієї

методики – фінансовий аналіз платника податків – розроблялася на основі Методики №170, тому недоліки залишились ті самі.

Цей Методичний посібникна данний час не використовується при підготовці актів і додатків до актів податкової перевірки.

Отже, платники податків в Україні знаходяться під постійним контролем податківців та їх постійним моніторингом, але лише невелика кількість платників охоплюється комплексними перевірками. Водночас постає питання про досить низьку ефективність контрольної роботи фіскальних органів та, як наслідок, якість роботи контролюючих органів. У цьому контексті узгодженість податкового контролю та незалежного податкового аудиту сприятиме розвитку системи фінансового контролю та підвищенню його ефективності. До того ж інтеграція України в Європейське економічне співтовариство також передбачає реформування податкової системи і відповідної системи контролю.

Список використаних джерел

1. Артюх О. Принципи податкового аудиту: питання класифікації [Електронний ресурс] / О. Артюх – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
2. Барабаш Н. С. Податковий аналіз: зміст та особливості розвитку / Н. С. Барабаш, М. О. Никонович. // Проблемы материальной культуры – экономические науки.
3. Войнаренко М. П. Податковий облік і аудит : підручник / М. П. Войнаренко, Г. В. Пухальська. – К. : ВЦ "Академія", 2009.– 376 с.
4. Воінова Т.С. Становлення теоретичних засад податкового аудиту в Україні / Т.С. Воінова //БизнесИнформ. – 2009. – № 12. – С. 120 – 122.
5. Герасименко Т. О. Фінансовий аналіз: проблеми теорії та практики / Т. О. Герасименко. // Економічні науки. – 2015. – №7.
6. Євтушевська О. А. Міжнародний досвід здійснення контролю [Електронний ресурс] / О. А. Євтушевська – Режим доступу до ресурсу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

7. Костюк Б. В. Організація податкового аудиту на підприємстві / Б. В. Костюк. // Економіка і регіон. – 2015. – №1.

8. Кондукова Е. В. Проблеми розвитку методики фінансово-економічного аналізу в податковому контролі / Е. В. Кондукова. // збірник наукових праць «Економічний аналіз». – 2015. – С. 164–170.

9. Податковий аудит : навч. посібн./ за заг. ред. В. А. Онищенка, А. О. Чугаєва. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. – 398 с.

Назаренко Ю. О.
студентка ФОАІС КНТЕУ,
Наукови керівник:
Шарапа О. М., *к. е. н.,*
старший викладач КНТЕУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному світі інформаційні технології відіграють важливу роль для розвитку операційної діяльності, адже вони створені, щоб полегшувати, пришвидшувати та оптимізовувати бізнес-процеси.

Створення інформаційної системи для забезпечення необхідних процесів операційної діяльності на підприємствах дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування суб’єктів господарювання загалом. Важливою компонентом успішного створення інформаційної системи підприємства є проблема оптимального вибору відповідного програмного забезпечення за співвідношенням функціональності та вартості.[1]

Ефективне управління операційною діяльністю в сучасних умовах можливе лише на основі належного інформаційного забезпечення. Адже

ефективність управління проявляється через наявність достовірної і необхідної інформації про стан справ даного підприємства у галузі.[1]

До головних функцій систем інформаційного забезпечення для операційної діяльності належать: описова, аналітична, прогностична.[2]

Облік операційних витрат є зведеною ділянкою облікового процесу по відношенню до інших ділянок, так як він базується майже на всіх документах первинного і зведеного обліку діяльності підприємства, і документація по ньому повинна забезпечувати розподіл витрат за економічними елементами, місцями виникнення, статтями та об’єктами калькуляції. [3]

Основним завданням управління операціями в сфері інформаційних технологій є задоволення потреб користувачів.Будь-який користувач повинен мати змогу легко і без проблем виконати своє завдання.Мета такої інформаційної системи — забезпечення достовірної інформації для правильного і ефективного організування операційної діяльності.[1]

Головним напрямком вдосконалення менеджменту є використання нової комп'ютерної техніки і нового інформаційного забезпечення. Тобто для підвищення ефективності управління потрібна автоматизація.

Основні завдання автоматизації обліку витрат операційної діяльності:

- своєчасне, повне і достовірне відображення в обліку фактичних витрат на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг), а також невиробничих витрат;
- контроль правильного використання сировини, матеріалів, палива, енергії, заробітної плати тощо;
- обґрунтування калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), правильне складання звітних калькуляцій;
- виявлення й усунення недоліків організації обліку виробництва і матеріально-технічного забезпечення, спрямованого на максимальну економію матеріальних і трудових витрат і на підвищення продуктивності праці. [4]

За послідовністю виконання усі задачі організації автоматизованого обліку операційних витрат розподіляють на окремі комплекси:

- виявлення і розподіл прямих витрат;
- розробка робочого плану рахунків з обліку операційних витрат;
- організація обліку і розподілу комплексних витрат;
- організація обліку втрат у виробництві;
- організація обліку незавершеного виробництва;
- складання зведених регістрів;
- розрахунки калькуляції собівартості продукції. [3]

Щоб краще орієнтуватися між усіма пропозиціями інформаційного забезпечення можна відзначити найважливіші для підприємства критерії вибору програми:назва програмного продукту, висока якість тапрофесіоналізм, сервісне обслуговування, доступність та гнучкість,ціна. [1]

На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм автоматизації обліку, найпоширенішими з яких і найбільш адаптованими до української системи є: «Парус-Підприємство», «1С: Підприємство 8.0», «Ажур-ДОК», «Дебет Плюс», «Акцент-бухгалтерія» і «Бест звіт плюс».

«Парус-Підприємство» – це система автоматизації для середніх компаній. Дана програма має, розширену систему аналітики, яка орієнтована на різні види діяльності, а також систему захисту інформації. В програми є модульна структура, що дає можливість проводити подальшу інтеграцію.

«1С: Підприємство 8.0» - це набір прикладних рішень, побудованих за єдиними принципами і на єдиній технологічній платформі. Завдяки даній програмі можна вирішити багато різних питань пов’ язаних з обліком та управлінням підприємства.

«Ажур-ДОК» - це універсальна програма. Її призначення полягає в автоматизації ведення обліку, підготовки і друку різної бухгалтерської і торгової документації з вбудованими можливостями зміни і розширення функціональності.

Система «Дебет Плюс» - це програмний комплекс для ведення обліку (бухгалтерського, складського, податкового та ін.) на підприємствах малого і середнього бізнесу, а також підходить для підприємця.

«Акцент-бухгалтерія» – це універсальна програма для ведення бухгалтерського, управлінського та фінансового обліку на підприємствах. Ця програма забезпечує повноцінний правильний з бухгалтерської точки зору багатовимірний та багаторівневий аналітичний і синтетичний облік.

«Бест звіт плюс» – програмний комплекс призначений для автоматизації процесів роботи зі звітною документацією встановленого зразка. Він забезпечує організацію електронного документообігу у всіх без винятку суб'єктів господарювання будь-якої форми власності та джерел фінансування або між ними та державними контролюючими органами, подача звітності яким передбачена чинним законодавством.

Кожна з наведених програм має свої особливості у сфері управління операційною діяльністю в різних організаціях та певні переваги і недоліки. Керівникам кожного підприємства варто чітко визначати свої потреби при виборі інформаційного забезпечення, адже для декого деякі функції програм є не дуже суттєві, а іншим підприємствам вони є дуже необхідними.

Впровадження нового чи удосконалення існуючого інформаційного забезпечення операційної діяльності підприємства є одним з найголовніших завдань підвищення її ефективності. Вирішення цього актуального завдання може дозволити створити необхідні умови для підвищення прибутковості діяльності підприємства. Отже, впровадження новітнього інформаційного забезпечення в сфері управління операційною діяльністю дозволить суттєво підвищити її ефективність.

Список використаних джерел

1. Дзюбіна А. В. Впровадження сучасного інформаційного забезпечення у сфері управління операційною діяльністю підприємства [Електронний ресурс] / А. В. Дзюбіна, Н. В. Єпур // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4559.
2. Корнєв Ю. Інформаційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності [Електронний ресурс]/ Ю. Корнєв // Вісник Національної

академії наук України. - 2008. - № 5. - С. 24-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2008_5_5.

3. Волошина В.В. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації [Електронний ресурс] / В.В. Волошина, Б.О. Язлюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент. Збірник наукових праць, м. Одеса: Вип. 15. – 2016р. – Режим доступу: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/15-2016/27.pdf
4. Івахненков С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : [навч. посіб.] / С.В. Івахненков. – К. : Знання-Прес, 2003. – 349 с.

Огороднічук О.М.
студенткагрупи ФФБС, КНТЕУ
Науковий керівник:
Кузуб М. В., *старший викладач*
КНТЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Одним із шляхів вдосконалення української економіки є вибір інноваційного напряму розвитку. Під інноваційним розвитком економіки країни розуміють процес суспільного виробництва, який характеризується не збільшенням обсягів виробництва продукції, а підвищенням її якості та конкурентоспроможності [1], що можливо за рахунок створення нових технологій та активізації впровадження нової техніки. У процесі здійснення інноваційної діяльності підприємство несе певні витрати, які впливають на собівартість виготовленої продукції, а в подальшому відіграють важливу роль і при визначенні фінансових результатів.

Саме тому не останню роль в інноваційному процесі відіграє розкриття та висвітлення інформації, а також розробка такої методики обліку інноваційних витрат, яка б задовольняла потреби користувачів усіх рівнів.

Особливості обліку інноваційної діяльності підприємств дослідженні та викладені у роботах таких вітчизняних та зарубіжних учених-економістів як Р. Адамс,

О. Бородкін, А. Гальчинський, Л. Гнилицька, А. Минаков, В. Сопко та ін. Усі вони зосереджувались на вивченні різних аспектів даного питання. Наприклад, О. Бородкін та М. Пушкар у своїх працях приділяють значну увагу організації обліку витрат на освоєння нових виробництв; Я. Крупка висвітлює позитивні аспекти нормативного регулювання обліку інвестиційної діяльності підприємств і розкриття її результатів у фінансовій звітності, дає оцінку варіантів ведення обліку інноваційного напряму діяльності, пропонує розробку моделей обліку та пов’язаних з ним процесів; О. Кантаєва пропонує способи бухгалтерського відображення витрат на створення інноваційного продукту в залежності від їх виду. Проте, сьогодні єдиний підхід до відображення витрат інноваційної діяльності на рахунках обліку відсутній [2].

Ведення бухгалтерського обліку і контролю витрат на інновації необхідне, тому що як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам необхідно володіти інформацією про інноваційну діяльність підприємства для прийняття рішень, пов’язаних з ним; з іншого боку підприємство зможе мати переваги над своїми конкурентами, якщо зможе довести, що його продукція краща і якісніша. Це свідчить про те, що бухгалтерський облік інноваційної діяльності є одним із засобів досягнення стійкого розвитку.

Порядок обліку інноваційних витрат в Україні регламентується П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів», П(С)БО 31 «Фінансові витрати». Як у вітчизняних стандартах, так і в МСБО, відмовились від капіталізації витрат на дослідження і не визнають їх частиною фінансових активів. Варто зазначити, що вітчизняні норми щодо витрат на інновації принципово не

відрізняються від міжнародних, однак повністю не охоплюють усі вимоги щодо фінансовій звітності у цій сфері. Невідповідність зумовлена стислістю П(С)БО та відсутністю пояснень до них, що нерідко призводить до помилкової інтерпретації окремих положень [3].

Основною проблемою сучасного обліку витрат на інновації в Україні є відсутність єдиної системи облікових реєстрів і недосконала система бухгалтерських рахунків, що пов'язані з інноваціями[2].

За Є.С. Яламовою, одним із шляхів забезпечення систематизації й аналізу інформації про інноваційні витрати є ведення обліку в рахунку 941 «Витрати на дослідження і розробки» в розрізі таких груп витрат [4]:

 941.1 маркетингові дослідження (раціонально відображати витрати на маркетингові дослідження потреб ринку, відбір і вивчення якості отриманих ідей, пошук потенційних замовників);

 941.2 інноваційне проектування (витрати, що пов'язані з розробкою плану дій, розрахунком планових показників проекту, бюджетуванням);

 941.3 інноваційне виробництво (витрати на виробництво інноваційного продукту, вартість усіх спожитих матеріальних і нематеріальних ресурсів);

 941.4 комерціалізація продукту (витрати на рекламу, просування й збут);

 941.5 інші витрати (непрямі загальновиробничі та загальногосподарські витрати).

Також доречно було б створювати цільові резерви з метою подальшого фінансування інноваційних програм, які б обліковувались на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» з відкриттям відповідних аналітичних рахунків третього порядку, наприклад 4741-«Інноваційний фонд» [3].

Формування системи обліку витрат на інноваційні заходи, як стверджує М. О. Авилкіна, необхідно забезпечити на основі виконання таких принципів, які визначають напрями його розвитку:

 Інноваційний продукт – це вимірюваний та відокремлений об'єкт бухобліку;

 Інновації – це кількісно визначені та відокремлені об’єкти бухобліку, який відображається на рахунках бухгалтерського обліку;

 Об’єкти «інноваційного» обліку повинні бути розширені та розтлумачені через розширення розуміння інвестицій як вкладень не тільки в основний капітал і нематеріальні активи, а й у наукові дослідження та розробки, у людський капітал [4].

Для вдосконалення системи «інноваційного» обліку також варто взяти до уваги такі питання:

 Вирішення проблеми неналежного стану інформаційно-технологічного забезпечення;

 Зниження рівня корумпованості, політичного лобіювання інтересів, рейдерства, які знижують пріоритетність вирішення облікових проблем в сукупності управлінських завдань підприємства;

 Здійснення автоматизації обліково-звітних робіт, що збільшить оперативність і точність облікової інформації про витрати на інновації;

 Підвищення рівня кваліфікованості персоналу, оскільки це мінімізує кількість помилок на ділянці обліку та контролю витрат на інновації.

Отже, в умовах конкурентного середовища інноваційна діяльність суб’єктів господарювання є важливим інструментом укріплення і розширення їх позицій на ринку. Таким чином, існування проблеми епізодичного висвітлення теоретичних положень обліку та внутрішнього контролю витрат на інновації спонукає до вирішення завдань, пов’язаних з більш ґрунтовними дослідженнями визначення їх місця в системі управління.

Список використаної літератури

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. №40-IV зі змінами і допов.

2. Ющак Ж. М., Особливості обліку витрат інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/2752 - 2013.

3. Гуріна Н. В., Облік витрат інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7457/1 - 2016.
4. Загородній А.Г., Напрями удосконалення обліку витрат на інновації / А.Г. Загородній, А.Б. Бойчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13975/1/46_309-313_Vis_727_Menegment.pdf
5. Концепція Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 603-р від 17.07.2013 р.

Паламарчук В. В.
студентка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Савченко А. М., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Для здійснення безперебійної виробничо-господарської діяльності будь-якого підприємства необхідно мати певний запас сировини, матеріалів та інших матеріальних цінностей, які використовуються в процесі виробництва. Виходячи з цього, актуальним є вивчення основних етапів та методів аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві та постійне їх удосконалення [1].

Методиці проведення аналізу ефективності використання виробничих запасів підприємства присвячені праці Г. Савицької, М. Баканова, А. Шеремета,

В. Нємцєва, Г. Шадріної, а також українських вчених М. Чумаченка, В. Івахненка, М. Болюха, П. Поповича та інших.

Запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, знаходяться в процесі виробництва для подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання або управління підприємством [2].

І. Бондар та І. Чаюнвиокремлюють наступні головні етапи аналізувиробничих запасів:

- аналіз запасів в межах середньодобового використання;
- аналіз спільного обсягу запасів та їх відповідності вимогам виробництва;
- аналіз чинників, які впливають на обсяг та структуру запасів;
- аналіз оборотності виробничих запасів;
- аналіз фінансування запасів та ефективності управління ними [3].

Для характеристики ефективності використання виробничих запасів можна застосувати систему узагальнювальних та одиничних показників [4]. До узагальнювальних показників відносять: матеріаломісткість, матеріаловіддачу та питому вагу матеріальних витрат у собівартості продукції. До одиничних показників можна віднести: коефіцієнти використання окремих видів матеріалів, показник конструктивної, технологічної матеріаломісткості тощо.

Матеріаловіддача визначається відношенням вартостівиготовленої продукції до суми матеріальних витрат. Цей показникрозкриває віддачу матеріалів, тобто скільки виготовлено продукції зкожної одиниці використаних матеріальних ресурсів (матеріалів,сировини, палива, та ін.).

Матеріаломісткість продукції – це співвідношення сумиматеріальних витрат до вартості виготовленої продукції. Вона показуєкількість матеріальних витрат на виробництво одиниці продукції.

Матеріаломісткість продукції можна знизити шляхом більш широкого застосування прогресивних конструктивних рішень, введенням ефективних технологічних процесів, економії сировини, матеріалів.

Показники матеріаломісткості застосовуються для розробки системи оцінки ефективності використання окремих видів матеріальних ресурсів (металомісткість, енергомісткість, сировиномісткість, паливомісткість та ін.), а також для оцінки рівня матеріаломісткості окремих виробів.

Матеріаломісткість може бути обчислена як у вартісному вираженні(співвідношення вартості всіх спожитих напівфабрикатів на одиницю продукції до ціни закупки), так і в натуральному чи умовно-натуральному вираженні (співвідношення кількості витрачених матеріальних ресурсів на виготовлення одного виду продукції до кількості випущеної продукції цього виду). Валова матеріаломісткість залежить від структури готовоїпродукції, цін на матеріальні ресурси та відпускних цін на продукцію.

Для підвищення ефективності використання виробничих запасів на підприємствах пропонується:

- переглянути норми матеріальних витрат на одиницю продукції за допомогою вартісного аналізу;
- з’ясувати можливості придбання більш економічних видів обладнання;
- оцінити можливості зменшення втрат сировини у відходах виробництва.

Розв’язання завдань оперативного економічного аналізу виробничих запасів за допомогою комп’ютерів дасть можливість підвищити якість оперативного управління не лише в процесі їх витрачання, але й на всіх інших етапах – моделювання, нормування, забезпечення.

Для вдосконалення організації аналізу виробничих запасів на підприємствах можна виділити такі напрями:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;
- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні та аналізі виробничими запасами;

- обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, що дасть змогу більш точно проаналізувати ситуацію стосовно наявності на підприємстві запасів та їх використання;

- чітка організація обліково-аналітичних процедур руху запасів підприємств, а саме застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного аналізу процесів утворення запасів.

Отже, постійний аналіз запасів дає можливість запобігти негативних тенденцій тих факторів, які можуть завадити виконувати основні завдання підприємства. Від оптимальності запасів залежать усі кінцеві результати діяльності підприємства. В умовах ринку необхідно здійснювати розрахунок потреби в матеріалах, аналізувати інтенсивність і ефективність використання виробничих запасів для того, щоб досягнути високого рівня виробництва та не допустити його спаду.

Список використаних джерел

1. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах / М.В. Добрянська // Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 22.7. – 2012. – С.175-180.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 "Запаси" : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99.

3. Піняга Н.О. Забезпеченість виробничими ресурсами сільськогосподарських підприємств / Н.О. Піняга // Сталий розвиток економіки. – №2(12). – 2012. – С.272-272

4. Стрельцова С.М. Техніко-економічний аналіз використання виробничих ресурсів та прибутку підприємства / С.М. Стрельцова // Вісник соціально – економічних досліджень. – №35. – 2010. – С.458-465

Пілевич Д.С.
к. е. н., доцент
Університет ДФС України

ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНИХ УСТАНОВНА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Кредитні установи є одними з учасників фінансового ринку, зокрема, є основними інститутами, що реалізують свою діяльність на кредитному ринку. Кредитними установами в Україні вважаються, у відповідності до норм закону України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг’’ фінансова установа, яка має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик. Відповідно, фінансовий кредит розглядається як кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент [1].

В Україні склалася економічна ситуація, за якої інвестиційний ринок розвинутий недостатньо для продукування необхідних обсягів фінансових ресурсів для розвитку суб’єктів господарювання. Недосконала законодавча база функціонування інвестиційних установ, відсутність законодавчих норм захисту прав інвесторів не сприяють зацікавленості різних економічних суб’єктів у реалізації таких операцій. Окреслена ситуація активно сприяє розвитку кредитних відносин як єдиного більш доступного механізму залучення фінансових ресурсів. Саме тому, на сьогодні в Україні кредитні операції отримали значно більший розвиток, а кількість кредитних установ у сукупності в декілька разів перевищує кількість інститутів спільного інвестування. За обсягами акумуляції тимчасово вільних коштів та перетворення їх на позикові ресурси кредитні установи також випереджають інвестиційні компанії. В цілому, активний розвиток кредитних установ в Україні обумовлений такими причинами:

– недосконале законодавство у сфері інвестиційної діяльності;

– низький рівень фінансової грамотності громадян, які у сукупності володіють найбільшими обсягами фінансових ресурсів, але не ризикують їх вкладати в інвестиційні проекти;

– високий рівень рентабельності кредитних операцій в Україні, що взагалі не притаманне розвинутим країнам; споживчі кредити видаються комерційними банками під 40-50 % річних, а іншими кредитними установами ще під більший процент (300-400 % пропонується ломбардами, 600 % кредитними компаніями);

– відсутність розвинутого інвестиційного ринку призводить до наявності незначної кількості інструментів у розпорядженні економічних суб'єктів щодо залучення фінансових ресурсів, і змушує їх сплачувати високі процентні ставки, що дозволяє кредитним установам отримувати дохід, який у розвинутих країнах можуть забезпечити інвестиційні компанії, реалізуючи більш ризикову діяльність на фінансовому ринку;

– наявність значного попиту на кредитні ресурси у всіх видів економічних суб'єктів до фінансово-економічної кризи 2007-2008 року, значний рівень їх доступності, коли кредитний ринок розвивався надшвидкими темпами, не зважаючи на наявність значних диспропорцій у його функціонуванні;

– вихід на кредитний ринок значної кількості іноземних комерційних банків, для яких кредитні операції стали ефективним шляхом нарощення прибутку в Україні при досить низьких відсоткових ставках за позиками у їх материнських країнах; така ситуація приваблювала такі компанії, які активно нарощували мережу відділень, представництв та інших структурних підрозділів;

– високий рівень доступності кредитних ресурсів для економічних суб'єктів, який спостерігається навіть зараз після декількох економічних криз та значного зниження темпів розвитку національної економіки.

Зауважимо, що кредитний ринок володіє значним потенціалом для саморозвитку. Тобто, в Україні при ускладненні комерційними банками

процедури отримання кредитів різних типів почала зростати кількість різних кредитних компаній, що досить швидко зайняли свою нішу у межах даного ринку. Зниження темпів банківського кредитування в Україні призвело до поступової зміни структури кредитного ринку, що і дає підстави стверджувати про можливості даного ринку формувати передумови для власного функціонування.

В цілому, аналізуючи тенденції сучасного активного розвитку кредитних установ в Україні, можна виділити такі основні риси їх діяльності та наявні диспропорції у функціонуванні кредитного ринку:

– високі відсотки по кредитам, що є однією з проблем зростання обсягів кредитних ресурсів у межах національної економіки і не є притаманними більшій частині розвинутих країн; українські комерційні банки на сьогодні пропонують споживчі кредити під 35-50 % річних, що є неадекватною ціною за надання позик;

– відкриття протягом останніх років значної кількості ломбардів, високі темпи розширення кількості їх відділень, хоча ці установи надають кредити фізичним особам під 300-400 % річних, проте великий попит на кредитні послуги з боку домогосподарств став поштовхом до швидкого та масштабного розширення філіальної мережі цих установ по всій країні;

– після кризи 2013-2014 років, коли реально рівень доходів більшості громадян значно знизився у наслідок надвисокої девальвації національної валюти, масштабних показників рівня інфляції, відбувається зростання кількості кредитних компаній в Україні. Розвиток кредитних компаній обумовлений насамперед спрощеною процедурою отримання позик для фізичних осіб. На відміну від ломбардів такі установи не вимагають застави. Видача кредитів відбувається лише за пред’явлення паспорту та ідентифікаційного коду клієнта. Прийняття рішень відбувається досить швидко протягом однієї години і кошти при позитивному рішенні одразу зараховуються на картковий рахунок клієнта. Простота, доступність, швидкість отримання позики та низький рівень фінансової грамотності призвели до значного

зростання кількості виданих позик, підвищення попиту на їх послуги. Звичайно ціна на такі позики є на порядок більшою ніж у інших кредитних установ і, як зазначалося, досягає 500-600 % річних, що є абсолютно ненормальним явищем для розвинутих країн.

– розвиток он-лайн платформ надання кредитів фізичним особам також сприяє розвитку діяльності кредитних компаній, ще спрощує процедуру отримання позики та підвищує привабливість таких фінансових послуг. Даний механізм надання кредитів на сьогодні активно впроваджують як комерційні банки, так і кредитні компанії, що спеціалізуються на наданні готівкових кредитів. Проте, банківські установи обмежені законодавчими нормами у сфері надання кредитних операцій і тому, впровадження зазначених технологій сприяє пришвидшенню процесу надання позики, однак вимагає перевірки кредитоспроможності клієнта, запрошення його до офісу для підписання вже сформованого кредитного договору. Натомість кредитні компанії регулюються загальними нормами фінансового права, постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг і не піддаються настільки прискіпливому державному регулювання з боку державних органів влади, що робить такі компанії більш гнучкішими до умов функціонування фінансового ринку, що постійно змінюються та загалом економіки країни. У підсумку такі компанії швидше впроваджують ефективні технології надання відповідних послуг, активніше їх рекламують, що призводить до їх прискореного розвитку та стабільного нарощення попиту на їх послуги.

Таким чином, кредитному ринку України притаманні на сьогодні значні диспропорції у розвитку, що обумовлено існуванням великої кількості кредитних установ різних типів, які пропонують досить непривабливі умови отримання кредитних коштів і з урахуванням їх складної доступності в Україні постійно мають попит на свої послуги з боку економічних суб’єктів. Низький рівень фінансової грамотності та недостатній рівень державного регулювання населення лише поглиблює ці тенденції, зміна яких вимагає кардинальної

трансформації грошово-кредитної політики держави з метою наближення функціонування кредитного ринку в Україні до цивілізаційних умов його розвитку.

Список використаних джерел

1. Закон України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг'' [Електронне джерело] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2664-14

Половинець Д.В.
студентка групи ОМР – 16.1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Пілевич Д.С.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ РАХУНКАМИ

У ринковій економіці постійний кругообіг коштів як в межах окремого підприємства, так і в масштабах економіки в цілому, є об'єктивною умовою їх життєдіяльності. Складовою цього кругообігу виступають грошові надходження і грошові витрати суб'єктів господарювання. Грошовий обіг обслуговують готівкові та безготівкові розрахунки, які виникають в процесі встановлених партнерських відносин з постачальниками, покупцями, організаціями та іншими особами. Це вимагає створення ефективної організаціїгрошових розрахунків на основі інформаційно-аналітичного середовища, яка б сприяла нормальному функціонуванню суб'єкта господарювання.

Основою обліково-аналітичного забезпечення грошових розрахунків є інформація, тобто сукупність відомостей про здійснення розрахунків з контрагентами, співробітниками організації та іншими особами. Така інформація необхідна для оцінки й аналізу стану дебіторської, кредиторської заборгованості, розрахунків по заробітній платі, за іншими поточними зобов'язаннями. На основі такої оцінки розробляються та приймаються управлінські рішення щодо забезпечення розрахунку мінімально необхідної суми для операційної, фінансової та інвестиційної діяльності організації.

Слід зауважити, що управління грошовими розрахунками – неперервний процес отримання інформації про дотримання принципів, форм та правил здійснення розрахунків. Це забезпечує чітку їх організацію, прискорює обіг коштів у розрахунках, знижує дебіторську та кредиторську заборгованість, сприяє зміцненню розрахунково-платіжної дисципліни, господарського розрахунку та підвищенню ефективності виробництва.Основну інформацію щодо стану розрахунків з контрагентами та фізичними особами забезпечує бухгалтерський облік.

Для обліку дебіторської заборгованості призначений рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», для кредиторської – 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Облік розрахунків з фізичними особами по заробітній платі ведеться на рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці», з підзвітними особами – 37 «Розрахунки з різними дебіторами» та інші. Це, поряд з договорами і угодами з контрагентами, складає обліково-аналітичну базу, яка використовується для управління.

Дані обліку надають можливість проводити аналіз наслідків раніше прийнятих рішень, а також здійснювати постійний контроль за виконанням договірних умов щодо оплати продукції, послуг, своєчасним поверненням грошей підзвітними особами та ін.

Особову увагу в управлінні грошовими розрахунками слід приділяти дебіторській заборгованості, які вимагають ефективного управління ними, адже, насамперед, від правильної організації розрахунків з покупцями та

замовниками залежить своєчасність та оперативність їх здійснення, а отже, і фінансовий стан підприємства. Управління дебіторською заборгованістю слід націлювати на оцінку її реального стану та прогнозування відсутності сумнівних безнадійних боргів[1].

З погляду на це, актуальною проблемою, в умовах глобальних економічних змін, залишається подальше удосконалення облікового інформаційного забезпечення щодо управління дебіторською заборгованістю. Вибір форм безготівкових розрахунків передбачає визначення критеріїв їх ефективності як основних важелів управління організаційною структурою безготівкового платіжного обороту [2]. Це потребує вирішення наступних проблем організації і методики обліку:

1. Обов'язкове здійснення класифікації дебіторської заборгованості з дотриманням вимог щодо строку погашення протягом нормального операційного циклу. Класифікації дебіторської забезпечує якість аналітичного обліку та контролю за погашенням та відображення даних про заборгованість у примітках до річної фінансової звітності. Але для якісного управління нею класифікація повинна містити відомості щодо своєчасності погашення дебіторської заборгованості, строк оплати якої не настав, та про заборгованість, не сплачену в строк з обов'язковою деталізацією інформації про сумнівну та безнадійну заборгованість.

2. Визначення оцінки при визнанні дебіторської заборгованості активом відповідно до вимог п. 6 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та вирішення проблеми щодо визначення справедливої вартості дебіторської заборгованості.

3. Головний бухгалтер повинен також організувати систематичний поточний аналітичний облік дебіторської заборгованості та постійну вивірку стану розрахунків із дебіторами відповідно до вимог договорів, а також за дотриманням вимог чинних нормативно-правових актів щодо забезпечення якісної методики аналітичного обліку дебіторської заборгованості за товари, продукцію, роботи, послуги.

Отже, ефективна організація грошових розрахунків сприяє нормальному функціонуванню суб'єкта господарювання. Дотримання принципів, форм та правил здійснення розрахунків забезпечує чітку їх організацію, прискорює обіг коштів у розрахунках, знижує дебіторську та кредиторську заборгованість, сприяє зміцненню розрахунково-платіжної дисципліни, господарського розрахунку та підвищенню ефективності виробництва.

Список використаних джерел

1.Андрєєва Г.І. Роль аналізу поточної дебіторської заборгованості при оцінці обґрунтованості управлінських рішень / Г.І. Андрєєва. // Матеріали конференції: Научная мысль информационного века, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.

2.Пушкарь І.В. Проблемні аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками / І.И. Пушкарь,Н.О. Салогуб // Матеріали конференції: Ключевые проблемы современной науки[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.

Старостенко Г.Г.

д.е.н., професор

Університет ДФС України

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ

Кризові явища, притаманні економіці України, обумовлені трансформаційними процесами в усіх сферах суспільного життя, а також політичною нестабільністю, недосконалістю законодавчої бази, що на тлі загальної фінансової кризи є причиною явних і неявних банкрутств різноманітних суб'єктів господарювання, зокрема і підприємств малого бізнесу. У цих умовах підвищується значущість системи управління фінансовим станом

підприємств, елементом якої є управління ліквідністю підприємства, рівень і перспективи розвитку якої цікавлять не тільки власників і менеджерів підприємства, але і його контрагентів.

Сучасний розвиток малого бізнесу України підвищують вагомість своєчасного і повного здійснення розрахунків між економічними агентами в процесі господарської діяльності з метою мінімізації операційних і фінансових ризиків. Від швидкості виконання зобов'язань господарюючим суб'єктом залежить його ділова репутація, довіра з боку партнерів, а також можливість доступу до зовнішніх джерел надходження капіталу. Наявність достатньої кількості активів, здатних швидко трансформуватися в грошову масу, є одним з факторів успішного господарського циклу. Все це зумовлює необхідність посилення уваги до такої важливої складової фінансового стану підприємства, як ліквідність, з метою удосконалення форм і методів управління і контролю за нею.

В сфері управління ліквідністю підприємства слід здійснити наступальні або оборонні заходи в цілях подолання основних сил конкуренції. Наявність сформованої стратегії підвищує готовність організації реагувати на непередбачені зміни, демонструє зв'язок між функціями посадових осіб, сприяє обґрунтованому управлінню. Проте слід пам'ятати, що на будь-яку обрану стратегію здійснюють вплив ряд факторів, як зовнішнього (розвиненість і вік галузі, характеристика і прибутковість ринку, політична та демографічна ситуація, кількість конкурентів, їхні позиції, інтенсивність конкуренції, зовнішні бар'єри входу-виходу тощо), так і внутрішнього середовища підприємства (внутрішні бар'єри входу-виходу, потенціал підприємства, технічне оснащення, якість, ціна, продукція, конкурентна позиція, обсяг продажів, фінансування, ресурси, персонал тощо).

Тому досліджуване мале підприємство матиме конкурентну перевагу, коли воно більш ефективно, на відміну від своїх суперників, буде долати негативний вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища і виконуватиме роботу щодо залучення покупців. Знання цілей і намірів

конкурентів дозволяє визначити ступінь їх задоволеності поточною позицією на ринку, а також передбачати можливі дії щодо зміни існуючої розстановки сил[2,с.214]. Це дасть змогу окреслити напрями зміни конкурентної ситуації, що склалася. При впровадженні розроблених конкурентних стратегій необхідно забезпечити пріоритетність ключових елементів механізму реалізації стратегій та простежувати відповідність між обраною стратегією і внутрішнім потенціалом підприємства.

Ефективність конкурентної стратегії визначається в операційному періоді рівнем його ліквідності, а в стратегічному майбутньому – його конкурентоспроможністю. Зважаючи на те, що конкурентна стратегія зорієнтована передусім на формування власного ринкового простору, максимально недосяжного для конкурентів, головне завдання підприємства полягає в ефективному використанні конкурентних переваг для створення нової (додаткової) споживної вартості.

На сучасному етапі формування ринковогосередовища нагального вирішення потребує проблема адаптації малих підприємств до функціонування в умовах жорсткої конкуренції. Саме конкуренція як рушійний фактор спонукає підприємства та пов’язані з ними суб’єкти економічних відносин до вдосконалення власної діяльності, що робить їх більш успішними на ринку й витривалими у боротьбі за здобуття прихильності споживачів.

Мале підприємство відіграє значну соціальну роль, задовольняючи потреби населення в основному продовольчому продукті. Водночас протягом останніх років мають місце зменшення обсягів промислового виробництва, зношення основних фондів підприємств, недостатність інвестицій у розвиток видів економічної діяльності, де (в європейських країнах) традиційно поширений малий бізнес. Загострення конкурентної боротьби на внутрішньому ринку, стрімкі інтеграційні процеси, передусім об’єднання виробників у холдинги, що фактично контролюють великі сегменти ринку, значною мірою впливають на ринкові позиції регіональних виробників та окремих економічних одиниць.

При цьому,обмеженість фінансового забезпечення малого бізнесу спричиняє поступове погіршення умов їх господарювання, що вказує на доцільність зміни підходів щодо управління ліквідністю.Лише змістовнааналітична робота та системний підхід до оцінкиліквідності, діагностики ризику ліквідності таорганізація управління ним у загальній системіфінансового менеджменту малого бізнесу забезпечать необхіднийрівень стану розрахунків та умови для успішноїтрансформації активів підприємства.

Ліквідність підприємства є здатністю нести відповідальність різними видами активів, окремо або в цілому, за своїми платіжними зобов'язаннями у будь-який момент часу поточного і планового періодів згідно з укладеними договорами, при цьому, вона може бути забезпечена як приростом активів, так і приростом пасивів.

Сучасний стан, динаміка й структурні зміни у складі активів і пасивів вітчизняних малих підприємств, русі грошових потоків, ефективності їх використання суб’єктами на основі бухгалтерського балансу, звіту про фінансові результати і звіту про рух грошових коштів дають можливість виявити основні тенденції в зміні рівнів ліквідності та платоспроможності даного сегменту діяльності. При загальних негативних тенденціях показники ліквідності та платоспроможності малих підприємств коливаються в межах норми залежно від особливостей формування активів і пасивів, ефективності діяльності у відповідному періоді.

Виявлено, що навіть в умовах кризи, невеликі підприємства є найбільш мобільними на ринку й, дотримуючись консервативного підходу до формування фінансової політики, мають найвищий рівень ліквідності. Тому постає питання зміцнення рівня ліквідності в стратегічних вимірах розвитку підприємства.

Підвищення конкурентоспроможності малого підприємства можливо забезпечити за рахунок формування та використання набору конкурентних стратегій з урахуванням взаємозв’язку їх різних класифікацій, необхідності

збереження загальної упорядкованості. Він має ґрунтуватися на реалізації маркетингового механізму як комплексу економічних, організаційних, аналітичних і діагностичних важелів впливу на вибір, розробку та реалізацію науково обґрунтованих конкурентних стратегій. Фактичний рівень конкурентоспроможності більшості малих підприємств є низьким, тому в Україні доцільно використовувати загальну стратегію, структурними складовими якої визначено: наступальну стратегію поведінки на підґрунті інтенсивного комплексу маркетингу, стратегію контролю за витратами та інтеграційну стратегію, яка ґрунтується на пріоритетності взаємодії малого підприємства, холдингових структур та науково-дослідних установ, що зміцнить загальний фінансовий стан і відкриє нові перспективи для розвитку.

Список використаних джерел

1. Котляр М. Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства / М. Л. Котляр // Економічний простір. – 2008. − № 11. – С. 192-199.

2. Шеремет А. Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / А. Д. Шеремет. – М.: ИНФРА-М., 2008. – 324 с.

3. Fedorova T. V. Factors affecting competitiveness bakeries / T. V. Fedorova // Economics and management: theory and practice. – Nurnberg, Germany, 2014. – P. 399-405.

Старчук М. В.,Мискін Ю. І.

Університет ДФС України

ПЕРЕВАГИ НА НЕДОЛІКИ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВІТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розвиток інформаційних технологій створив передумови для їх інтеграції у всі види людської діяльності. Особливо важливого значення використання

інформаційних технологій набуває у процесі веденні бухгалтерського обліку і звітування перед контролюючими органами.

На сьогодні є багато програмних продуктів для звітування перед контролюючими органами і ось тут постає питання – які переваги використання програмного забезпечення і чи доцільно їх взагалі використовувати?

Проблеми використання інформаційних технологій в обліку певною мірою відображені в доробках вітчизняних дослідників та науковців, а саме у Боримського П. А. [3], Івахненка О. Г. [2], Іщенка В. В. [3], Мискіна Ю. І. [3] та Осмятченка В. О. [3].

Метою дослідження є обґрунтування доцільності застосування інформаційних технологій в процесі звітування перед контролюючими органами.

Дослідження літературних джерел економічного спрямування дозволило узагальнити наступні переваги електронного звітування перед традиційним паперовим методом подання звітності до контролюючих органів.

1. Економія часу. Через інтернет можна здавати звітність не тільки в фіскальну службу, а й до фондів страхування і статистику. Вам не потрібно їздити в фіскальну службу, щоб здавати документи на паперовому носії, все це можна робити, не відходячи від свого комп’ютера.

2. Вибір часу здачі звітності, наявність додаткового часу. Якщо звітність в паперовому вигляді можна подати тільки в робочий час, то при подачі в електронному форматі, можна подати у зручний для Вас час, аж до 12 ночі.

3. Наявність додаткових можливостей в програмі (підказок, нагадувань, консультацій). Вбудований календар бухгалтера вчасно підкаже терміни, в які необхідно надати ті чи інші звіти, нагадає про сплату податків. Автоматична перевірка звітності не дозволить допустити зайвих арифметичних помилок і зробить попередню камеральну перевірку, і т.д.

4. Постійні оновлення. Хороше програмне забезпечення або веб-ресурс постійно оновлюють свій функціонал для роботи з документами, а також додають нові бланки звітності, стежать за їх актуальністю і відсутністю

помилок. Вам вже не потрібно вишукувати нову версію звіту, за Вас це зробить технічна підтримка. У Вас завжди під рукою найостанніші бланки звітності та будуть всі необхідні вимоги до заповнення всіляких форм звітності.

5. Оперативний контроль стану та якості здачі звітності. Електронна здача звітності дозволяє оперативно отримати інформацію про те, що звіт прийнятий або не прийнятий і з якої причини, тобто коли Ви допустили помилку або подали звіт в невстановлені терміни і т.д. Це дозволить вчасно перездати звітність, виправити помилки. Така можливість практично незамінна для користувачів, які тільки починають самостійно здавати звітність.

6. Доступна вартість програми. Вартість програм різна і варіюється від функціоналу, надання ресурсів і якості оновлення, але в цілому вона доступна користувачам, у яких є вибір ціна – якість.

7. Автоматичне формування електронного архіву. Кожне ПЗ формує по-своєму архів електронних копій звітів, квитанцій та інших електронних документів. Це дозволяє забезпечити збереження електронної звітності та документації, а також квитанції про її здачі.

.8 Формування в програмі іншої електронної документації. Деякі програми забезпечують можливість формування електронної первинної документації в програмі, що дозволяє непомітно і поступово переходити на повний електронний документообіг, а також створює додаткові зручності користувачу [1].

Поряд з перевагами варто звернути увагу і на проблемні питання електронного звітування.

1. За здачу звітності через інтернет потрібно платити. Програми по здачі через інтернет в основному платні. Хоча деякий обмежений функціонал все ж доступний для безкоштовної подачі звітності. Але за інтернет в будь-якому випадку доведеться платити.

2. Існують ризики несвоєчасної здачі через можливі проблеми, як в роботі інтернету, так і в самому ПЗ. Тут все просто – немає інтернету – звітність через інтернет не подаси.

3. Деякі програми потрібно оновлювати самостійно. Оновлення програм справа не стільки витратна, скільки потребує уваги. Слід пам'ятати, що звітність краще не здавати за допомогою застарілої програми, оскільки підвищується ризик помилок або подання звіту в застарілій формі. Як правило, програма сама нагадує про оновлення і «сама» може провести оновлення, головне слідкувати її підказкам.

4. Робота з різними ключами АЦСК. Існує ряд проблем в тому, що різні програми воліють працювати з ключами певних АЦСК, і за часту, існує ряд обмежень у функціональності ПЗ при роботі (накладення підпису на документи) з «непрофільними ключами».

5. Зберігання архіву електронної документації. Кожен, хто використовує електронну звітність, повинен зберігати електронний архів. У разі перевірки, мати можливість надати необхідні документи, з квитанціями, в електронному, або в паперовому вигляді, перевіряючим [1].

Отже, використання електронної звітності має як позитивні, так і негативні сторони. Якщо проаналізувати наведений перелік переваг та недоліків надання звітності у електронній формі, то можна зробити висновок, що головним чином електронна звітність економить час, а основним фактором виникнення недоліків виступають можливі технічні неполадки. За умови високого рівня технічної бази та програмного обслуговування, переваги від використання системи подання податкової звітності в електронному вигляді перевищать її недоліки.

Список використаних джерел

1. Яку програму вибрати для подачі звітності в електронному вигляді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.buhuslugi.com.ua/ua/publikatsiji/562-yaku-programu-vibrati-dlya-podachi-zviti-v-elektronnomu-viglyadi.html

2. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту [Електронний ресурс] / С. В. Івахненков. - 4-е вид., випр. і доп.. - К. : Знання, 2008. - 343 с.

3. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: теорія та практика : монографія / [В.О. Осмятченко, Ю.І. Мискін, Н.П. Мацелюх та ін.]; 2-ге вид перероб. та доп.; за заг. ред. В.О. Осмятченка. – К. : УДФСУ, 2016. – 389 с.

Тесленко Т.І.
к.е.н., доцент
Університет ДФС України

ОБЛІК РЕЗЕРВНОГО КАПІТАЛУ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ

Організаційні, правові та економічні засади створення та діяльності кредитних спілок, їх об'єднань, права та обов'язки членів кредитних спілок та їх об'єднань визначені Законом України «Про кредитні спілки»[4]. Згідно Закону України «Про кредитні спілки» [4] кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

Капітал кредитної спілки складається з пайового, резервного та додаткового капіталів, а також залишку нерозподіленого доходу спілки і не може бути меншим 10 відсотків від суми її загальних зобов'язань. Характеристика видів власного капіталу кредитної спілки наведена у таблиці.

Таблиця

Характеристика видів власного капіталу кредитної спілки

Вид власного капіталу	Характеристика
Пайовий капітал	Формується за рахунок обов'язкових та додаткових пайових членських внесків членів кредитної спілки.
Резервний капітал	Формується за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки та частини доходів кредитної спілки до моменту досягнення ним не менш як 15 відсотків від суми активів, зважених на ризик кредитної спілки. Статутом кредитної спілки можуть бути передбачені й інші джерела формування резервного капіталу.

	Призначений для відшкодування можливих збитків кредитної спілки, які не можуть бути покритими за рахунок надходжень поточного року, забезпечення платоспроможності кредитної спілки та захисту заощаджень її членів.
Додатковий капітал	Формується за рахунок цільових внесків членів спілки, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, безоплатно отриманого майна і необоротних засобів

Формування та використання складових власного капіталу кредитної спілки знаходить відображення у бухгалтерському обліку. Кредитна спілка зобов'язана вести бухгалтерський облік результатів своєї діяльності відповідно до законодавства України.Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (раніше Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України), затверджені Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об’єднаною кредитною спілкою [2]. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об’єднаною кредитною спілкою[2] розроблені відповідно до вимог Законів України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [5], «Про кредитні спілки» [4], «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3], Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій [1].

Рекомендації [2] розроблені з метою забезпечення єдиного підходу щодо ведення бухгалтерського обліку та відображення кредитними спілками фінансово-господарських операцій. Кредитні спілки використовують для обліку фінансово-господарських операцій План рахунків бухгалтерського обліку [1]. Для ведення бухгалтерського обліку кредитним спілкам рекомендується використовувати робочий план рахунків, що наведений у методичних вказівках.

Так, вступні внески до кредитної спілки формують резервний капітал спілки, облік якого ведеться на рахунку 43 «Резервний капітал», де за кредитом відображається надходження внесків. Облік пайових внесків ведеться на рахунку 402 «Пайовий капітал», де за кредитом відображається надходження

обов'язкових пайових внесків та необов'язкових додаткових пайових внесків, а за дебетом – їх повернення. Формування додаткового капіталу у вигляді цільових та благодійних внесків обліковується на рахунку 42 «Додатковий капітал». Оскільки внески здійснюються лише у грошовій формі, вищезазначені рахунки кореспондують за кредитом з дебетом рахунків 30 «Готівка» та 31 «Рахунки в банках».

Але, згідно вищезазначеної Інструкції [1], така кореспонденція має місце лише в частині рахунків 402 «Пайовий капітал» та 42 «Додатковий капітал», а рахунок 43 «Резервний капітал» не має такої кореспонденції. Тобто, виникає невідповідність Методичних рекомендацій [2] вимогамІнструкції по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій [1] в частині кореспонденції рахунку 43 «Резервний капітал».

На нашу думку, необхідно Інструкцію по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій [1] доповнити кореспонденцію рахунку 43 «Резервний капітал» за кредитом з дебетом рахунків 30 «Готівка» та 31 «Рахунки в банках». Протилежна кореспонденція, тобто за дебетом рахунку 43 «Резервний капітал» та кредитом рахунків 30 «Готівка» та 31 «Рахунки в банках», непотрібна, оскільки вступні внески до кредитної спілки, що формують резервний капітал, є незворотніми.

Список використаних джерел

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (із змінами) // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99
2. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою, затв. Розпорядженням Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від

18.12.2003 № 171 (із змінами)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/2908-14
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996-XIV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14
4. Про кредитні спілки: Закон України № 2908-III від 20 грудня 2001 року (із змінами)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/2908-14
5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України 12.07.2001 року № 2664-III (із змінами)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14

Титенко Л.В.
к.е.н., доцент
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРВИННОЇ ВАРТОСТІ ІМПОРТОВАНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Одним із головних призначень бухгалтерського обліку є забезпечення зовнішніх і внутрішніх користувачів повною й достовірною інформацією для прийняття управлінських рішень. На відміну від інших видів обліку бухгалтерський облік передбачає відображення господарчих засобів, джерел і господарських процесів у грошовому вираженні, тобто у вартісному вимірюванні. Таким чином, однією з ключових проблем бухгалтерського обліку стає вибір підходів та методик вартісного вимірювання активів, зобов’язань і власного капіталу підприємства. Економічна наука має вагомі надбання з питань оцінювання, проте теоретичні підходи і практичні рекомендації

розв'язують не всі проблемні питання, зокрема питання вартісного оцінювання імпортованих виробничих запасів.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1] придбані підприємством сировина та допоміжні матеріали зараховуються на баланс за їх первісною вартістю. Первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є їх фактична собівартість, яка складається з фактичних витрат, зображених на рис. 1.

Дискусійним є питання відносно знижок, які надаються виробнику, на визначення ціни імпортованої сировини.

Насамперед варто відзначити, що законодавство України не дає визначення терміна «знижка». Згідно з практикою ділового обігу знижка – це одностороннє чи узгоджене з покупцем зниження продавцем ціни товару.

Нагадаємо, що вартість одиниці імпортованої сировини становить митну вартість відповідно до митної декларації.

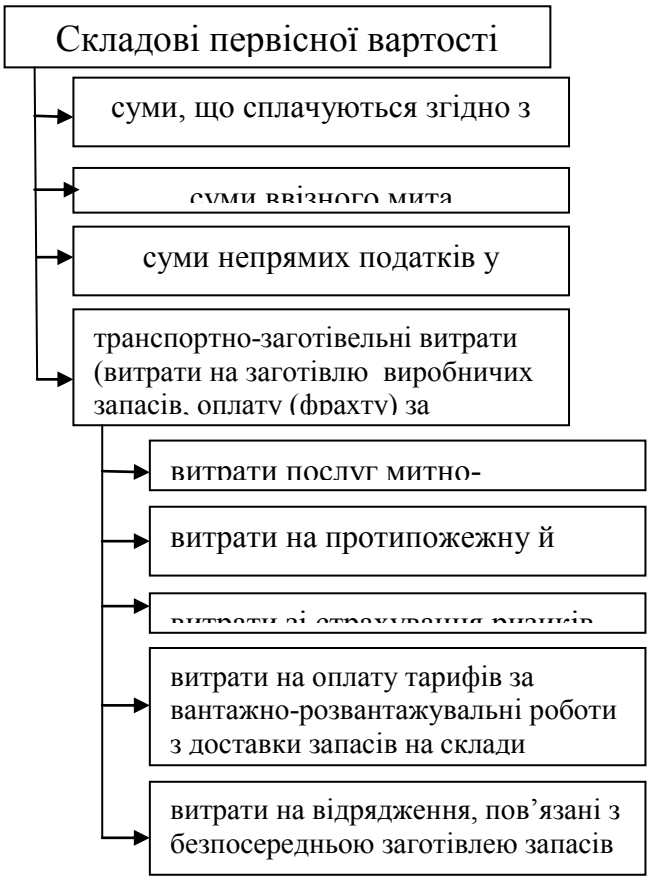

Рис. 1. Складові первісної вартості виробничих запасів

(узагальнено автором на підставі [1])

Таким чином, дійшли висновку, що надання продавцем покупцеві в майбутньому знижок не призведе до перерахунку вартості одиниці імпортованого товару. Знижка надається через перерахування коштів на розрахунковий рахунок виробника (покупця) після підписання акта, що підтверджує виконання умов на надання знижок. Ця додаткова (фінансова) знижка може надаватись після дати випуску або навіть реалізації вже виготовленої продукції, після повної оплати за отриману субстанцію з відтермінуванням до 60-ти днів та інших умов, що чітко визначені у договорах. Тому за умови відпуску імпортної сировини чи матеріалів у виробництво вартість не може бути зменшена. А якщо це стосується лікарських засобів, закупівля яких фінансується з державного бюджету?

Тому держава повинна регулювати вхідну ціну сировини (субстанції), щоб значно зменшити матеріальну складову собівартості лікарських засобів, а звідси випливає і зниження ціни на життєво необхідні лікарські засоби і, зрештою, економія бюджетних коштів та зняття соціального напруження в суспільстві. Отже, запровадження реєстрації імпортної сировини дасть як економічний, так і соціальний ефект. Через це доцільно запровадити певну форму декларації державної реєстрації імпортної сировини для виготовлення лікарських засобів, що закуповуються за кошти державного бюджету або в рамках програми з реімбурсації вартості ліків (табл. 1).

Таблиця 1

Декларація державної реєстрації сировини (субстанцій) іноземного походження (авторська розробка)

Імпортер (назва) __КП «Фармація»_____
Виробник (назва, країна) ___Австрія_____

№ п/п	Назва лікарсь-кого засобу* (субстан-ції)*, допоміжних речовин	Код УКТЗ ЕД	Кількість		Залишок субстанції на дату реєстрації, кг*		Обсяги використання в Україні в минулому році, кг*		валюта контракту	Контрактна ціна в іноземній валюті (на умовах "поставка без сплати мита")			
										в країні походження		в Україні	
										минулий рік	у звітному році	минулий рік	у звітному році
			кг*	шт	за затвердженою квотою *	за фактом *	за затвердженою квотою *	за фактом*					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Морфіну гідрохло-рид	23456	0,1		0,2	0,1			євро	800,00	1000,00		

Сума знижки згідно з контрактом*				Середній курс іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку*	Курс НБУ	Митні витрати, грн	Митна вартість, грн
з ціни товару*		фінансова*					
%	в іноземній валюті	%	в іноземній валюті				
11	12	13	14	15	16	17	18
0	0	0	0	10,45	10,42	100	105500,00

Брак достовірної інформації щодо ввезення на митну територію України імпортної сировини дає можливість виробникам необґрунтовано завищувати оптову ціну, а неоднозначне тлумачення законодавства щодо конфіденційності інформації надає можливість суб’єктам господарювання приховувати від контролюючих органів ціну їх придбання, що зводить нанівець застосування будь-яких методів регулювання цін під час реалізації лікарських засобів кінцевому споживачеві.

З метою реального оцінювання первісної вартості імпортованих виробничих запасів та забезпечення контролю за дотриманням державної дисципліни цін на лікарські засоби обов’язковим є запровадження декларації імпортної сировини для виробництва лікарських засобів, яка обов’язково подається суб’єктами господарювання разом з документами первинного обліку

(митною декларацією) до центрального органу виконавчої влади, уповноваженого Кабінетом Міністрів України.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року № 246, із змінами і доповненнями від 11.12.06 р. № 1176. − [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http//liga.net.

2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV із змінами доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 38–39. – С. 288.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання декларування зміни оптово-відпускних цін на лікарські засоби» від 2 липня 2014 р. № 240 − [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua

Шевчук О., Федоренко Р.

студенки ОБФі-14-2

Університет ДФС України,

Науковий керівник:

Пілевич Д.С.,*к. е. н. доцент*

Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇБУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Сучасний світ інформаційних технологій не стоїть на місці та в більшості випадків диктує власні правила. Більшість галузей неможливо уявити без використання комп’ютерної техніки , бухгалтерський облік не виняток, важко уявити якісно організовану бухгалтерію без впровадження інформаційних систем. Використання програмного забезпечення в бухгалтерії оптимізує ефективність використання робочого часу бухгалтером та значно полегшує його роботі.

Особливий внесок у розв'язання теоретичних і методологічних питань формування та розвитку інформаційних систем і технологій в обліку зробили такі видатні вчені: І. О. Белебеха, Ф. Ф. Бутинець, Р. М. Захарченко, С. В. Івахненков, М. В. Карамушка, Т. Г. Кірюшатова, М. М. Коцупатрий, М. Ф. Огійчук, В. Є. Ходаков та інші. Однак, незважаючи на значні напрацювання у сфері інформаційних систем і технологій в обліку, даному питанню, на нашу думку, приділено недостатньо уваги.

Зважаючи на те, що бухгалтер повинен обробляти велику кількість облікової інформації, то використання інформаційних технологій дозволяє звільнити від рутинного оформлення документів та надати більше часу для аналітичної роботи щодо покращення фінансового стану підприємства. Найбільше навантаження займає оформлення первинних документів, що мають бути оформлені та заповнені без помилок та відповідати всім вимогам.

Для підприємств, які впроваджували управлінські інформаційні системи і технології обліку необхідно було змінювати не тільки організацію бухгалтерського обліку, але і змінювати побудову системи обліку. Як зазначає О. І. Павликівська, «побудова системи обліку для вітчизняних підприємств – це вдосконалення та реорганізація вже існуючого обліку. В нашій країні облік традиційно пов'язують з бухгалтерією. Проте, бухгалтерський облік тільки частково відповідає інтересам управління – його необхідно будувати спільно з постановкою бюджетування, логістики, управління персоналом, планування та ін.» [2, с. 242].

Тобто, щоб організувати систему бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційних систем та технологій потрібно було провести реорганізацію та вдосконалення вже існуючої облікової системи на підприємстві. До того ж в такому випадку змінюються організаційні вимоги такі як, функціональні обов'язки бухгалтерів та технологія ведення бухгалтерського процесу.

О. В. Клименко відзначав, що ведення обліку з використанням сучасних комп'ютерних програм має певні особливості, що суттєво відрізняють ведення

обліку з використанням комп'ютерних облікових програм від ведення обліку з використанням паперових облікових регістрів [3, с. 90].

Тобто потрібно чітко розуміти, що мало знати лише особливості ведення традиційного обліку, а потрібно ще бути спеціалістом в програмних продуктах. Тут і виникає проблема, що досить велика кількість бухгалтерів не компетентні в цьому питанні, а так як бухгалтерські програми постійно вдосконалюються та оновлюються існує необхідність додаткового навчання, що не завжди є рентабельним для підприємства.

Проаналізувавши сучасний стан інформаційних систем в обліку, можна зазначити наступні проблеми та причини, що не дозволяють використовувати всі їх можливості:

1. Недостатній рівень комп'ютерної грамотності користувачів. Тобто, як вже вище зазначалось, на даний момент існує велика кількість бухгалтерів, які не компетентні в роботі з програмними продуктами.

2. Низький рівень розвитку ринку. На даному етапі найбільш популярною бухгалтерською програмою є «1С: Бухгалтерія для України», тобто кожне підприємство має необхідність підлаштовуватися під інтерфейс та можливості даного продукту.

3. Специфіка діяльності підприємств. Інколи підприємства саме через свою спеціалізацію не можуть повність формалізувати процес обліку, що гальмує повну автоматизацію обліку.

4. Застосування різного програмного забезпечення . Кожне підприємство має власні вимоги до програмних забезпечень, що створює певну розгалуженість між ними.

Обчислювальна техніка суттєво підвищує якість обробки облікової інформації. При цьому застосування комп'ютерів змінює зміст та організацію праці облікового персоналу: зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення регістрів та звітних форм. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на

організацію й удосконалення обліку. Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за останні роки йде все більш зростаючими темпами.

Ефективне використання управлінських інформаційних систем і технологій обліку на підприємстві дозволяє швидко проводити збір та обробку інформації, здійснювати її аналіз, сформувати необхідні звітні дані для внутрішніх та зовнішніх потреб підприємства, що дозволить персоналу вчасно приймати виважені рішення.

Отже, застосування інформаційних систем бухгалтерського обліку на підприємстві є важливим завданням. На даний час необхідно пропагувати вивчення та перекваліфікацію бухгалтерів для роботи з програмним продуктом. Потрібно вдосконалити бухгалтерські програми, які необхідно підлаштовувати під специфіку кожного підприємства. Переведення всієї паперової роботи в автоматизовані системи, дозволить підвищити якість роботи бухгалтера, зменшити кількість механічних та математичних помилок, які можуть виникати при ручному введенні даних, полегшити контроль фінансової та господарської діяльності підприємства, вчасно реагувати на зміни ринку, підвищити ефективність управління підприємства, та його роботи в цілому.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку: підруч. [для для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Бутинець Ф.Ф. Войналович О.П., Томашевська І.Л.; За редакцією д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – 4- е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 528 с.

2. Павликівська О.І. Контролінг в системі інформатизації управління / О.І. Павликівська, В.З Папінко // Удосконалення системи обліку, аналізу та аудиту як складової інформатизації суспільства. Збірник матеріалів міжнародної міжвузівської науково-практичної конференції. Тернопіль-Мукачево, 2004. – С. 240-243.

3. Клименко О. В.Інформаційні системи і технології в обліку [навч. посіб.]. –К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.

Гудим І.А.
студентка групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України
Михасик О.Д., *старший викладач*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ

Розвиток інформаційних технологій та скорочення природних ресурсів призвели до тенденції перенесення документообігу в цифровий вимір. Нині в Україні функціонують різні системи електронного документообігу: «АСКОД», «ДІЛО», «Megapolis.DocNet», «DIRECTUM», «1С:Документообіг», «SXGovernment», «Optima-WorkFlow» та інші.

Насучасному етапі розвитку економіки відсутня ефективна та злагоджена державна політика інформаційного та документального забезпечення функціонування юридичних осіб. Державна політика стандартизації в сфері впровадження ефективних систем документообігу перш за все має забезпечити уніфікацію понять та підходів у процесі створення та обігу документів, норми щодо дієвого впровадження ефективної системи інформаційного супроводу господарської, управлінської та іншої діяльності юридичних осіб [1, с. 365].

Особливо актуальним залишається практичне введення електронних систем документообігу у функціонуванні підприємств, хоч і тогочасний розвиток інформаційних технологій дає змогу створити дієві системи інформаційного забезпечення органів державної влади [2, с. 219].

Проаналізувавши останні дослідження та публікації, актуальним залишається питання впровадження електронного документообігу. Даною проблемою сучасному етапі займаються як іноземні так і вітчизняні науковці,

зокрема, М. В. Ларін, М. П. Бобильова, Ю. Г. Вітін, В. І. Тихонов, І. Ф. Юшин, Г. Г. Асеев, О. В. Матвієнко, В. М. Боркус, В. П. Писаренко, Dr P. Bernt Hugenholtz, Dirk J. G. Visser, Andrzej Michalski, Ralph H. Sprague, Jr. Sigita Šimbelytė.

Проаналізувавши роботи, можна сказати що: професор Писаренко В.П. займається питаннями впровадження електронного документообігу в органах державної влади та місцевого самоврядування [6]; Тихонов І.Ф. та Юшин І.Ф. досліджують збереження електронних документів на підприємстві; Буркус В.М. акцентує увагу на дослідженні адаптації зарубіжного досвіду впровадження СЕД; доктор наук Ларін М.В. займається питаннями інформаційного забезпечення систем в області документаційного забезпечення архівної справи, а також нормативно-методичного регулювання впровадження СЕД; професор Гавайського університету в Менао Ralph H. Sprague, Jr. досліджує питання систем управління електронними документами у бізнес-процесах.

Водночас, проблема із впровадження на підприємствах системи електронного документообігу пов’язана з рядом її недоліків. В першу чергу це необхідність потужних технічних та фінансових можливостей організації, де впроваджується СЕД. Це пов’язано з тим, що для успішного функціонування електронного документообігу потрібні канали зв’язку з великою пропускною здатністю. Також, забезпечення усіх робітників, які працюють із документами, обчислювальною технікою та периферійними пристроями, такими як принтер та сканер, пакетом програмних продуктів.

До недоліків електронного документообігу слід віднести недосконалу нормативно-правову базу. Існує безліч проблемних питань, які потребують вирішення на законотворчому рівні. В першу чергу це ті, що стосуються електронного цифрового підпису та його юридичної сили, як основного атрибуту електронного документа. Іншим недоліком є складність впровадження електронного документообігу в організації, що зумовлено організаційними особливостями кожного окремого підприємства чи закладу.

Однією з проблем, пов'язану з реалізацією систем електронного документообігу, є необхідність забезпечення юридичної сили електронних документів. На сьогодні є дійсним Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [1] але, проаналізувавши, можна помітити присутність великої кількості прогалин, як наслідок- необхідність його вдосконалення в багатьох аспектах даного напрямку.

Також кардинальні підходи до автоматизації документообігу можуть призвести до серйозних проблем в управлінні і навіть дезорганізації діяльності. Зокрема, введення електронного документообігу дає змогу знизити кількість служб, зайнятих роботою з документами, що безперечно відобразиться на скороченні кадрового складу в організації. Дані фактори прямолінійно впливають на швидкість та ефективність впровадження СЕД на підприємствах та державних організаціях.

Таким чином, було систематизовано та виділено основні проблеми реалізації електронного документообігу, Більшість з розглянутих проблем можливо вирішити на рівні самого державного органу, підприємства, установи, організації за рахунок правильного впровадження та використання електронного документообігу, а саме: навчання персоналу, використання потужнішого устаткування та удосконаленого програмного і технічного забезпечення тощо. Але нагальною є проблема юридичного підтвердження електронних облікових документів, яку можна розв'язати лише за наявності відповідної законодавчої бази вже на державному рівні. А тому актуальною задачею є необхідність в розробці чіткого переліку рекомендацій щодо юридичного підтвердження електронних документів з метою їх подальшого впровадження на законодавчому рівні.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 6.10.1998 р.: Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 6 жовтня 1998 р. зі зм. та доп. станом на 1 вересня 2014 р.. – Офіц. вид. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2014. – 10 с.

2. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.2003 р.: Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 22 травня 2003 р. – Офіц. вид. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2014. – 14 с.

3. Івахненков С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи / С.В. Івахненков. – Інженерно-технологічний інститут. – Житомир: АСА, 2011. – С. 365.

4. Курбацкий А.Н. Автоматизация обработки документов / А.Н. Курбацкий. – Мн.: БГУ, 2009. – С. 179.

5. Ніколашин А.О. Юридичне підтвердження електронних облікових документів. Збірник наукових праць Подільської державної аграрно-технічної академії / За ред. проф. М.І. Бахмата. – Кам'янець-Подільський, 2014. – №12, Том 2. – С. 229-231.

6. .Писаренко В. П. Класифікація та складові електронних документів / В. П. Писаренко // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Харків, 2012. – Вип. 2. – С. 101-105.

Матійко О.О.
студентка групи ОБП 13.3
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О. Г.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Аудит фінансових результатів виконує важливу функцію відносно достовірності та реалістичності інформації для користувачів, на основі якої вони зможуть приймати правильні управлінські рішення. Проте, наявність

значної кількості проблемних аспектів аудиту фінансових результатів зумовлює необхідність підвищення уваги до рівня його якості та розробку нових комплексних підходів до їх вирішення, як на загальнодержавному, так і на локальному рівні (на рівні кожного підприємства), тому що в умовах ринкової економіки перевага та довіра зовнішніх користувачів та громадян надається саме тим підприємствам, господарська діяльність яких підтверджена позитивним аудиторським висновком.

Вагомий внесок у дослідження проблем аудиту фінансових результатів здійснено у працях зарубіжних та вітчизняних науковців: Р.А. Сагайдак,М.В. Халімона, О.Є. Гавриленко, Л. А. Гончар, Е. Р. Сулеймоната інші [1, 57 с.].

Фінансові результати діяльності є одним із важливих напрямів аудиту. Відповідно до МСА 200 «Загальні завдання незалежного аудитора та проведення аудиту згідно з Міжнародними стандартами аудиту» метою аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності. Її досягають через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності. У разі більшості концептуальних основ загального призначення така думка висловлюється стосовно того, чи подана фінансова звітність достовірно, в усіх суттєвих аспектах, або чи надає вона правдиву та достовірну інформацію відповідно до концептуальної основи [2]. Проведення аудиту фінансових результатів є необхідною умовою ефективного управління формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства. Фінансовий стан характеризується величиною, складом і структурою активів, власного капіталу і зобов'язань, відповідні співвідношення яких обумовлюють фінансову стійкість, платоспроможність і ефективність використання економічного потенціалу [3, с. 45].

Основною проблемою при проведенні аудиту фінансових результатів є те, що для реалізації на підприємствах України є методика визначення фінансового результату з трьох джерел: результатів реалізації об’єктів діяльності,

первісного визнання тапереоцінки. Доведено, що методика формування фінансових результатів не від реалізації об’єктів діяльності підприємства є не тільки складна у застосуванні, але і безпідставно завищує (чи занижує)результати господарювання[1, 57 с.].

Перевіряючи фінансову звітність клієнта, аудитор повинен підтверджувати показники, відображені у фінансовій звітності, фактичною наявністю, оскільки для складання аудиторського висновку потрібно подати достовірну, точну інформацію. Одночасно аудитор не може вважати аудит завершеним до тих пір, доки він не надав відповіді на поставлені питання. В іншому випадку його думка щодо достовірності фінансової звітності не буде повною та об'єктивною [4, с. 18].

При аудиті фінансових результатів, особливу увагу слід звернути звіту про фінансові результати, в якому відображаються результати діяльності суб’єкта господарювання за звітний період, а й інші форми річної фінансової звітності, зокрема баланс, який відображає фінансовий стан, як наслідок отриманих фінансових результатів, звіт про власний капітал, що дозволяє дослідити напрями розподілу прибутку, і звіт про рух грошових коштів, що дозволяє визначити чистий грошовий прибуток.

Процес аудиторської перевірки фінансової звітності не повинен зводитись лише до виконання встановлених стандартних аудиторських процедур. Аудитор повинен творчо та відповідально відноситись до своїх обов’язків, старатись постійно підвищувати свою кваліфікацію, дотримуватись діючих правил, норм міжнародних стандартів аудиту та Кодексу етики професійних бухгалтерів. Напрями вдосконалення аудиту фінансових результатів можуть мати різноманітний характер. Для того, щоб удосконалити процес здійснення аудиту фінансових результатів необхідною умовою на макрорівні є покращення нормативно-правового забезпечення аудиту, адже у документах існують певні суперечності, що призводить до неефективної дієвості аудиторських органів. Система аудиту в Україні функціонує згідно з Конституцією та чинним законодавством України, регламентується

підзаконними актами. Але ці норми мають суперечливий характер і не охоплюють потрібні сфери. Для підвищення ефективності аудиту фінансових результатів аудиторам необхідно єдиних базових принципів і основних процедур, що в свою чергу охопить вивчення аудиторами значно більше фінансових операцій господарюючого суб'єкта та надання більш ґрунтовнішого висновку.

Отже, основними шляхами вирішення проблемних аспектів проведення аудиту фінансових результатів можливе за рахунок проведення аудиту фінансових рзультатів у такій послідовності: перевірка правильності оформлення первинних документів, їх достовірності і законності, правильності виділення доходів і витрат за видами діяльності, аналіз організації обліку фінансових результатів, перевірка обліку основної діяльності, перевірка правильності розрахунку сум, які мають бути сплачені до бюджету та вявлення відхилень фактичного від планового використання прибутку.

Список використаних джерел

1. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів : проблеми теорії та практики : [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2014. – 258 с.
2. Міжнарожний стандарт аудиту 200. Загальні завдання незалежного аудитора та проведення аудиту згідно з Міжнародними стандартами аудиту. – Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://online.zakon.kz/Document/?docid=30208656
3. Халімон М. В. Сутність та особливості аудиту фінансових результатів підприємства / М. В. Халімон // Вісник ЖДТУ. – 2014. – № 1. – С. 68 – 72.
4. Гавриленко О.Є. Удосконалення обліку фінансових результатів на підприємствах міського транспорту / О.Є. Гавриленко // Економика и управление предприятием . — 2015. – №6 (26). – 48 с.

Мельник А.О.
студентка групи Об-15-6к,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О.Г., *к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Значний прогрес та ефективність в аудиторській роботі можуть бути досягнуті за рахунок використання комп'ютерної техніки, що забезпечує оперативність і точність виконання аудиторських процедур. Вдало підібране програмне забезпечення дозволяє суттєво скоротити витрати і час на проведення аудиту.

Вагомий внесок у вивчення питань необхідності та практики проведення аудиту з використанням комп'ютерних технологій зробили такі вчені, як: О. В. Гаденко, В.П. Завгородній., С.В. Івахненков.,Кулаковська Л.П та інші.

Розширення можливостей аудитора у використанні автоматизованих систем обробки інформації (АСОІ) дає можливість чіткої організації і методики проведення перевірки, скоротити їїтерміни. Автоматизовані системи обробки інформації в аудиторському процесі сприяють науковому обґрунтуванню його висновків[1].

При проведенні аудиту в умовах автоматизації важливу роль відіграє комп'ютерне програмне забезпечення, оскільки з його допомогою аудитор здійснює перевірку облікової інформації, моделювання та аналіз з метою з'ясування її повноти та достовірності.

На світовому ринку представлені програмні засоби різних типів, що використовуються у роботі аудиторів. Ринок аудиторського програмного забезпечення в Україні тільки починає розвиватися. Серед спеціалізованого

аудиторського програмного забезпечення, яке представляє собою завершенні програмні продукти для продажу, існують такі :програмний продукт «Abacus Professional», програмний продукт «Асистент Аудитора» (розробник фірма «Сервіс-аудит»),програмний комплекс «ЭкспрессАудит: ПРОФ», програмний продукт «Помощник аудитора» (фірма «Гольдберг-аудит») та програмний продукт «IT Audit: Аудитор» (КСБ «Мастер-Софт») [2]. На українському ринку програмного забезпечення з'явилась перша українська аудиторська програма «Івахненков & Катеньов Аудит».

Програмний комплекс дає можливість аналізу облікових даних підприємств в автоматичному режимі має функцію гнучкого налагодження під конкретну програму аудиторської перевірки. Комплекс дозволяє формувати стандартний пакет робочих документів для загального аналізу стану справ на підприємстві[3].

Програмний комплекс «Івахненков & Катеньов Аудит» дає можливість проаналізувати всі бухгалтерські дані і виявити всі помилки та підозрілі моменти бухгалтерського обліку – на відміну від загальноприйнятих методів аудиторської перевірки, які аналізують окремі бухгалтерські дані і формують аудиторськийвисновок лише із завданою імовірністю.

Існує певне коло проблем, що впливають на розвиток комп'ютеризації аудиту в Україні:

-недостатній рівень розвитку аудиторського ринку, через незначний період його становлення;

-різна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм;

-невідповідність багатьох існуючих аудиторських програм українському законодавству;

-низький рівень комп'ютерної освіченості багатьох користувачів;

- розробка аудиторського програмного забезпечення потребує значних фінансових витрат[4].

IT - компанії працюють під конкретного замовника, адаптуючи для нього версію чи розробляючи програмне забезпечення відповідно до потреб

конкретної аудиторської фірми. Тому ІТ - компаніїне готові інвестувати кошти у випуск систем, попит на які на ринку важко спрогнозувати.

Деякі українські аудиторські фірми не мають достатньої кількості коштів для запровадження власного програмного забезпечення аудиту. Тому, їм доцільно було б розробляти проекти автоматизованого аудиту з метою залучення іноземних інвестицій в межах програми щодо впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності та аудиту (МСФЗ) [4].

Для того,щоб зменшити ризики ІТ - компаній, знизити їх витрати на розробку і запровадження інформаційних систем автоматизації аудиторської діяльності необхідно, щоб розробка технічні вимоги і параметри були рекомендовані Аудиторською палатою України (АПУ) та Спілкою Аудиторів України(САУ). Такі заходи зменшать собівартість розробки програмного забезпечення та підвищать довіру аудиторів до програмних комплексів[5].

Великою проблемою залишається низький рівень комп'ютерної освіченості користувачів.Переважна більшість досвідчених вітчизняних аудиторів старшого покоління з числа керівників аудиторських фірм недостатньо обізнані в сфері сучасних інформаційних технологій.Тому при впровадженні комп'ютеризації аудиту необхідні додаткові затрати на навчання спеціалістів [5].

Отже, впровадження обчислювальної техніки в процес аудиту дозволяє значно скоротити трудомісткість його проведення та пришвидшити процес аудиторської перевірки. Використання програмного продукту для аудиту може полегшити роботу аудитору і вирішити більшість завдань, які перед ним постають.Аудитору програмні продукти забезпечать автоматизацію операції при перевірці,знижують вірогідність помилок і в результаті призводять до скорочення термінів проведення аудиту.Тому українським аудиторським фірмам необхідно впроваджувати автоматизацію аудиторської перевірки,для підвищення якості роботи аудиторів.

Список використаних джерел

1. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Л. П. Кулаковська Ю. В. Піча, / – К.: Каравела, 2004.
2. Івахненков С.В.. Автоматизація аудиту в Україні та світі: підходи і програмне забезпечення. / С.В. Івахненков // Аудитор України. – 2009.
3. Івахненков С.В. Аудиторське програмне забезпечення для аналізу даних: перший український досвід. / С.В. Івахненков // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010.
4. Сухарева Л. О. Проблемні аспекти автоматизації аудиту в Україні Л.О.Сухарева, О.ОМігуліна //- [Електронний ресурс] /– Режим доступу: nbuv.gov.ua.
5. Беззубець Л.Л. Шляхи та умови розвитку автоматизованого аудиту в Україні:економічний посібник,2015.

Микитюк А.С.
студентка групи ОБР 16.5к
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І., *старший викладач*
Університет ДФС України

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ В ПРИВАТНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Аудит господарської діяльності є обов'язковим елементом ринкової економіки будь-якої країни. Розвиток аудиту в Україні почався з прийняттям Закону «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 р. Відповідно до цього Закону, аудит — це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську

діяльність суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їхньої звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству й установленим нормативам [1]. В аудиторській практиці виділяється два основних напрями діяльності: приватний аудит і аудит за законом. Під терміном “приватний аудит” розуміють аудит, який здійснюється за замовленням зацікавленої сторони, приватно за домовленістю, незалежно від того, чи передбачена така перевірка законом. Аудит за законом (обов’язковий) є необхідною мірою захисту інтересів власників (акціонерів, учасників капіталу) і держави від навмисного викривлення у звітності показників підприємницької діяльності. Кожна компанія з обмеженою відповідальністю за законом зобов”язана щороку запрошувати кваліфікованого аудитора для перевірки своїх бухгалтерських рахунків.

Існуючі проблеми аудиту в Україні і шляхи їх вирішення досліджували такі вчені: Бутинць Ф. Ф., Дорош Н. І., Калінська Т. А., Рудницький В. С., Савченко В. Я., Терехова А. А. тощо.

Розвиток же приватного аудиту господарської діяльності в економічному середовищі України, налічує низку проблем. Тому постає необхідність в обґрунтуванні підходу, який би дозволив розглядати приватний аудит, як цілісну систему, оцінювати її ефективність.

В цілому характер і масштаби приватного аудиту залежить вже виключно від зацікавленості клієнта.

Масштаби аудиту за законом чітко визначені і змінювати їх ні директора, ні акціонери, ні аудитори не мають права. Аудит є моральним стимулом для чесної роботи службовців фірми. Розуміння того, що всі записи і звіти будуть проаналізовані незацікавленими особами, змушує службовців акуратно і чітко вести облік і складати звітність про господарську діяльність підприємства.

В теперішній час, приватний аудит господарської діяльності в Україні розвивається прискореними темпами. Так, починаючи з 2004 року, приватний аудит фінансової звітності проводиться у відповідності з Міжнародними

стандартами аудиту (МСА), які 18 квітня 2003 року Аудиторською палатою України були прийняті в якості Національних стандартів аудиту. Офіційним органом, який регулює аудиторську діяльність в Україні є Аудиторська палата України (АПУ), повноваження якої поширюються на такі важливі сфери приватної аудиторської практики, як сертифікація аудиторів, підвищення кваліфікації, ведення реєстру суб‘єктів аудиторської діяльності, застосування стандартів аудиту, контроль якості приватних аудиторських послуг [3].

Досліджуючи сучасні проблеми приватного аудиту, слід відзначити, мабуть, одну з найважливіших, а саме проблему недовіри до аудитора і зокрема недовіри до якості надаваних їм приватних аудиторських послуг, а також збільшення їх вартості. Така недовіра викликана в першу чергу відсутністю контролю над якістю наданих послуг на державному рівні.

Для покращення стану приватного аудиту в Україні необхідним є:

1) розробка механізму практичного застосування Міжнародних стандартів аудиту (МСА) в Україні, створення до них коментарів у повному обсязі;

2) внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання приватної аудиторської діяльності та розширення переліку підприємств, для яких щорічна аудиторська перевірка обов'язкова, а це, у свою чергу, збільшить ринок приватних аудиторських послуг, а також введення додаткових положень, які б більш чітко унормували взаємовідносини аудитора та клієнта;

3) використання узагальненого практичного досвіду роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, розробка типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності (банківська, торговельна, страхова, хімічна, металургійна, харчова, легка промисловості);

4) поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів;

5) розробка механізму ціноутворення на приватний аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання та ін [4].

Отже, у сучасних умовах інтеграції в європейське співтовариство розвиток приватного аудиту є важливим і пріоритетним напрямком, бо вже давно існує поле для становлення національної системи приватного аудиту, яка не повинна поступатися світовим стандартам. Тому вважаємо, що для покращення стану приватного аудиту в Україні необхідним є: внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність», поглиблення співпраці з міжнародними професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів тощо.

Список використаних джерел

1. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.93 р. ґ 3125 зі змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/3125-12

2. Калінська Т. А. «Сучасний стан і проблеми вітчизняного аудиту» // Т. А. Калінська // Науково-виробничий журнал. – 2010. - ґ 3. – С. 12-16.

3. Гуцаленко Л. В. Аудит в Україні: розвиток, проблеми та шляхи їх вирішення / Гуцаленко Л. В., Пришляк Н. В. // Економічна діагностика підприємств. – 2014. – С. 97-101.

4. Шевчук О. А. Аудит в Україні – проблеми та перспективи розвитку / О. А. Шевчук, Н. Г. Здирко // Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету . – 2013. – ґ 6. – С. 530-531.

Прощина Т. А.
студентка групи ФФБС, КНТЕУ
Науковий керівник:
***Кияшко О. М.**,старший викладачКНТЕУ*

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АУТСОРСИНГУ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Низький рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств порівняно з іноземними, в першу чергу за рахунок високого рівня витрат, зумовлює необхідність дослідження аутсорсингу бухгалтерських послуг як методу оптимізації діяльності підприємства.

На думку західних економістів,на сучасному етапі серед усіх видів аутсорсингу найдинамічніше розвивається аутсорсинг бізнес-процесів у сфері фінансів та бухгалтерського обліку. Бухгалтерський аутсорсинг – це передача на договірній основі фінансових функцій зовнішній фірмі або приватному фахівцю [1, с. 112].

Високий рівень розвитку ринку аутсорсингових послуг дозволяє компаніям в розвинутих країнах спокійно займатися основною діяльністю, віддаючи податкову звітність та інші сегменти бухгалтерського обліку професіоналам.Так у Європі послугами аутсорсерів користується 86% компаній малого та середнього бізнесу, в США- 92 %, в Ізраїлі - 96 %. І ті, і другі передають у першу чергу на аутсорсинг такі функції, як розрахунок заробітної плати і податки.Основним внутрішнім замовником аутсорсингових послуг в Україні є малий та середній бізнес. Великий бізнес поки дуже обережно ставиться до послуг аутсорсингу.

У бухгалтерському аутсорсингу виділяють наступні варіанти роботи із замовником:

- ✓ повний аутсорсинг - замовник передає всі функції бухгалтера аутсорсеру;

✓ частковий аутсорсинг - для компаній, де є штатний бухгалтер, бухгалтер аутсорсер може виконувати лише деякі неосновні функції (перевірки на окремих ділянках господарської діяльності, ведення кадрового обліку, обліку за окремими проектами, тим самим звільняючи час штатного бухгалтера);

✓ зовнішній контролер - аутсорсер перевіряє бухгалтерську документацію, аналізує роботу підприємства та дає висновок про те, як поліпшити діяльність;

✓ абонентське обслуговування – у цьому випадку аутсорсер виступає консультантом,інформує замовника про нововведення[2, с. 202].

Серед переваг бухгалтерського аутсорсингу можна зазначити: зниження витрат на утримання бухгалтерської служби; економія на трудових ресурсах (практики відзначають, що завдяки аутсорсингупідприємство може економити близько 50% витрат,пов'язаних з утриманням штатних працівниківбухгалтерської служби, зокрема через відсутністьнеобхідності оплачувати бухгалтерам відпускні, лікарняні тощо); залучення висококваліфікованих фахівців; відсутність ризику плинності кадрів; посилення привабливості компанії для інвесторів.

На сьогодні в Україні існують такі перешкоди розвитку аутсорсингу бухгалтерських послуг: відсутність законодавчої бази з питань аутсорсингу (наприклад, в нормативних документах України відсутні вимоги щодо зовнішніх суб'єктів, яким передаються функції щодо ведення бухгалтерського обліку, на відміну від практики інших країн); відсутність контролю за діяльністюпідприємства або спеціалістів, щонадають бухгалтерські послуги; небезпека витоку інформації; ризик зниження якості ведення обліку; ризик банкрутства виконавця.

Виявлені проблемні питання організації бухгалтерського аутсорсингу дозволили нам визначити ділянки, які потребують особливої уваги, при його здійсненні: чітке закріплення на законодавчому рівні характеристики та структури договору аутсорсингу; врегулювання договірних відносин стосовно нерозголошення комерційної таємниці в договорі аутсорсингу; чітке закріплення обов'язків суб'єктів ведення обліку і відповідальності за їх

неналежне виконання у договорі; передбачити перелік форм і термінів подання звітних документів підприємства-виконавця про рівень наданих послуг; зазначати в договорі аутсорсингу графік документообігу [3, с. 175-176].

Отже, основоположним принципом при виборі підприємством виду бухгалтерського аутсорсингу повинен бути принцип ефективності, а подальші перспективи його розвитку в Україні пов'язані насамперед з розробкою законодавчої бази в галузі аутсорсингу бухгалтерського обліку, правовим визначенням договору аутсорсингу та усуненням психологічного бар'єру українських підприємців.

Список використаних джерел

1. Микало О.І. Підходи до визначення терміна «Аутсорсинг» // Економічний вісник НТУУ«КПІ».-2010.-С.111-114.
2. Кесарчук Г.С. Бухгалтерський аутсорсинг: поняття, види, переваги та недоліки // Науковий вісник Ужгородського університету. - 2014. - Серія Економіка. Випуск 1 (42).– С. 201-204.
3. Ляхович Г.І. Сучасні проблемні питання організації бухгалтерського аутсорсингу // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова.- 2016. – Т. 21. Вип. 7-2 (49). – С. 173-177.

Стародуб І.В.

студентка

Університет ДФС України

Науковий керівник:

Рябчук О.Г., *к.е.н., доцент*

Університет ДФС України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ

В результатіаудиторської перевірки формується незалежна думка щодо відповідностіфінансової звітності суб'єкта господарювання вимогам

законодавства, крім тогоаудитори можуть надавати консультаційні послуги, оцінювати стан фінансового-господарської діяльності суб’єкта господарювання, проводити експертизи. Результатами таких заходів є ліквідація, усунення, мінімізація виявлених порушень чи недоліків, аотже формування ефективного учасникаекономічних відносин. Саме це є визначальним аспектом актуальності даного дослідження.

Аудит протягом розвитку економіки у світі, з якою він невідривно пов’язаний набував нових рис та призначень. Так, спершу роль аудиту зводилась доінструменту перевірки та підтвердження достовірності бухгалтерської звітності, згодом аудит набув вирішального значення, а саме можливості спонукати доактивної економічної діяльності, до підвищення ефективності системи управління підприємством і вдосконалення системи внутрішнього контролю. І зрештою аудит набув рис механізму запобіганню можливих ризиків під час проведення перевірок, проведення консультацій щодо вдосконалення діяльності та уникнення потенційних ризиків [2].

Згідно Закону України «Проаудиторську діяльність»[1], аудиторська діяльність – це підприємницька діяльність, яка включає в себеорганізаційнеі методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг.

Організацію аудиту в Україні здійснює Аудиторська палата України, яка є незалежнім самостійним органом, мета якого сприяти розвитку, вдосконаленню та уніфікації аудиторської справи. Аудиторська палата покликана створити систему незалежного фінансово-господарського контролю у форміаудиту, який би давав об’єктивну оцінку фінансового стану підприємств і підприємців, сприяв раціональному господарюванню та своєчасно запобігав банкрутству, забезпечував достовірний контроль за доходами і видатками власників таодночаснооберігав інтереси держави [4].

Очевидним є факт корисностіаудиторської діяльності для економіки будь-якої держави, але водночас кожна країна формує власний підхід доаудиту.

Так, в США присутні два види аудиторських організацій: професійні та недержавні. Недержавніаудиторськіорганізації існують у формиАмериканськогоінституту дипломованих бухгалтерів, основним завданням даної організації є перевірка кваліфікації аудитора. Професійніаудиторськіорганізації здійснюють свою діяльність, як правило, в межах штатів.

Аудитори в США отримують сертифікати за такими спеціалізаціями як бухгалтер, внутрішній аудитор, аудитор інформаційних.

Для отримання сертифікату кожен повинен скласти відповідний екзамен, що проводиться раз на півроку [3].

В Німеччині діяльність аудиторів чітко регламентується та контролюється. Органом контролю там єІнститут аудиторів, що має спеціалізовані комітети для врегулювання проблем, що виникають у сферіаудиту. При Аудиторській палаті Німеччини створюються аудиторські суди, до компетенції яких входить накладання штрафів таінших адміністративних покарань за неякісне проведення перевірки, в разі необхідності такі суди можуть позбавити аудитора права здійснювати аудиторську діяльність.

У Данії аудиторів призначають акціонери на щорічних загальних зборах. Аудитори мають право надавати професійні послуги певній організації до наступних зборів.

У Франції питання бухгалтерськогообліку та звітності перебувають у віданні Міністерства фінансів, ааудиту — Міністерства юстиції. Аудит проводять бухгалтерські комісари, яких обирають на зборах акціонерів строком на 6 років. Після цього строк повноважень комісарів може бути продовжений, при чому кількість пролонгацій необмежена. Після призначення аудиторів їх не можна замінити, крім випадків, коли виноситься спеціальна юридична постанова про непрофесійну поведінку таких осіб [4].

Зауважимо, що в цілому аудиторська діяльність здатна забезпечувати значне покращення становища для суб’єктів господарювання, ліквідувати

негативні наслідки у форміадміністративних стягнень з боку органів державного контролю за недотримання норм законодавства, зменшити видатки на контрольно-ревізійне функції органів влади, але для досягнення таких результатів необхідною є перш за все зацікавленість власне суб'єктів господарської діяльності у проведенні таких перевірок таотримання послуг аудиторів.

Таким чином, визначивши особливостіаудиторської діяльності в провідних країнах світу, варто відмітити, цілком реальну можливість використання вищезазначеного досвіду в Україні. Так, системаекзаменування аудиторів, що використовується в США здатна значно підвищити якість проведення аудиторських перевірок в Україні, загальний рівень професіоналізму та відповідальностіаудиторів.

Досвід Німеччини може бути корисним в аспекті формування органу, основним завданням якого є контроль за діяльністю аудиторів в Україні, накладання адміністративних стягнень, вирішення спорів, перевірка якості проведення аудиту тощо. Але головною умовою реалізації зарубіжного досвіду є інтерес з боку суб'єктів господарювання, які, нажаль, не бажають або не здатні забезпечувати проведення регулярних аудиторських перевірок.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993р. № 3125 – XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12.

2. Лебедевич С.І. Аудит. Організація і методикааудиту. Навч. посібник. – Львів: Ліга-прес, 2016. – 1050 с.

3. Немченко В.В., РедькоО.Ю. Аудит. Основи державного, зарубіжного професійного та внутрішньогоаудиту– К.:Центр учбової літератури, 2012–540 с.

4. Подолянчук О.А. АУДИТ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile/182446001304615657.pdf.

Тушинська Л.М.
студентка групи ОБП – 13.3,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О.Г.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

На сучасному етапі розвитку економіки конкуренція між суб'єктами підприємницької діяльності з кожним днем постійно зростає. Для ефективного функціонування на ринку в таких умовах підприємствам слід приймати ефективні управлінські рішення. Такі рішення можливо прийняти тільки при використанні якісного інформаційного забезпечення.

Найважливіше місце в системі інформаційного забезпечення відіграє фінансова звітність підприємств, адже в умовах істотних змін ринкової інфраструктури та інтеграції суб'єктів господарювання, саме вона є одним із основних джерел інформації для зовнішніх користувачів.

У даний час аудит є важливою складовою діяльності підприємств різних форм власності. Підвищення ролі аудиту фінансової звітності створює передумови для дослідження існуючих проблем та зумовлює покращення його якості.

Питання аудиту фінансової звітності підприємств у своїх наукових працях розглядали багато вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: Петрик О.А., Виноградова М.О., Янок Д.О., Рудницький В.Я., Ковбич Т.М., Данілкова С.А., Усач Б.Ф., Молодкіна С.А., Голіков В.М. та інші.

Фінансова звітністьє складовою інформаційного забезпечення, якепоєднує підприємство з суспільством та діловими партнерами і ґрунтується на узагальнених даних бухгалтерського обліку підприємства, і підтверджує результати його діяльності[1, с. 130].

Аудит включає в себе експертну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності з метою надання інформації різному колу користувачів та ефективного управління підприємством; надання консультацій та послуг з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [1, с. 131].

Згідно з вимогами НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" фінансова звітність повинна формуватися із дотриманням таких її якісних характеристик: зрозумілість, доречність, достовірність, зіставність [2].

Не належним чином побудований аудит фінансової звітності підприємства може призвести до невиявлення порушень та фальсифікаційу звітності. У цьому випадку після проведення аудиту будуть надані аудиторські висновки керівництву підприємства для прийняття управлінських рішень, які будуть небезпечними та непередбачуваними для подальшої діяльності підприємства.

Проте, окрім вище згаданих протиріч існує велика кількість проблем аудиту фінансової звітності. Серед таких проблем можна виділити наступні:

- намагання стандартизації фінансової звітності у відповідності до міжнародних стандартів;
- використання шаблонних методів при здійсненні аудиту об’єкта перевірки;
- незрозумілість для керівництва підприємства необхідності проведення аудиту;
- недостатній рівень розуміння аудитором діяльності підприємства[3, с. 7].

Для вирішення вищезазначених проблем та удосконалення аудиту фінансової звітності буде доцільно застосовувати наступні рекомендації:

- розробка національних стандартів аудиту, які враховуватимуть специфіку фінансово-господарської діяльності підприємств;
- коригування фінансової звітності відповідно до міжнародних вимог;

- підвищення рівня компетенції керівників підприємств з питань аудиторських перевірок;

- використання аудитором індивідуального підходу до об’єкту перевірки;

- удосконалення документального оформлення аудиторської перевірки [4, с. 219].

Також слід звернути увагу на відсутність спеціалізованого програмного забезпечення, за допомогою якого можна полегшити і уточнити аудиторську інформацію. Витрати на розробку та впровадження подібних програм є великими і жодна аудиторська фірма України не може собі цього дозволити, тому цей обов'язок має покладатися на державу.

Отже, існування вищезазначених проблем аудиту фінансової звітності потребує підвищеної уваги до рівня його якості та розробки низки нових підходів до їх вирішення, як на загальнодержавному, так і на рівні кожного підприємства.

Список використаних джерел

1. Виноградова М.О. Аудит : [навч. посіб.] / М.О. Виноградова, Л.І. Жидаєва. - К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 656 с.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": Міністерство фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73. – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13

3. Янок Д.О. Аудит фінансової звітності у вирішенні проблеми підвищення якості інформації про фінансові результати діяльності підприємства / Д.О. Янок // Банківська справа. – 2015. – № 1. – 47 с.

4. Усач Б.Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б.Ф. Усач // Регіональна економіка. –2016.–№4.– С. 267 – 278

Чиж О. А.
студент групи ОБФі-14-2,
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
Скоробагач А. Є., *старший викладач*
Університет ДФС України

НЕДОЛІКИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Аудит є однією з основних форм економічного контролю, головною функцією якого є об'єктивність оцінки облікової та звітної інформації про фінансово-господарську діяльність юридичних осіб, та базується на взаємній зацікавленості держави, адміністрації підприємства та їхніх власників.

Розвиток аудиторської діяльності в Україні розпочався приблизно з її незалежністю. Саме тоді державний сектор потребував глобальної перевірки у зв'язку з масовою приватизацією її об'єктів та розвитком приватних підприємств, власники яких були не взмозі контролювати їх у повному обсязі. Особливо аудиторські послуги були потрібні спільним підприємствам, коли іноземні інвестори вимагали підтвердження звітності аудитором. Однак юридично аудиторську справу в нашій країні було розпочато у 1993р. з прийняттям Закону України „Про аудиторську діяльність". Відтоді почали активно створюватися аудиторські фірми та практикувати незалежні сертифіковані аудитори – суб'єкти малого бізнесу [1].

В аудиторській діяльності України з 1993 року по сьогоднішній день відбулося багато змін: було прийнято велику кількість нормативних актів, положень, рішень, а також відбувся перехід від національних нормативів аудиту до міжнародних стандартів, що є безумовно позитивним кроком не лише в розвитку аудиторської діяльності, а й України в цілому.Сьогодні аудиторська діяльність в Україні регулюється Господарським кодексом

України, Законом України «Про аудиторську діяльність», а також Міжнародними стандартами аудиту (далі – МСА). У 2006 року встановлено обов'язкове застосування суб'єктами аудиторської діяльності Міжнародних стандартів аудиту як національних стандартів, починаючи з 2007 року [2].

Проте, на жаль, і досі існує низка невідповідностей нормативних актів, що регулюють аудиторську діяльність нашої країни відповідно до міжнародних стандартів аудиту.

Як зазначає Генова О.С. загальними проблемами переходу українських аудиторів до застосування МСА є наступні:

- неузгодження норм міжнародних стандартів з нормами існуючих в Україні стандартів;
- відсутність єдиної нормативної бази МСА для України;
- недостатність матеріальних засобів [3].

Аудиторська діяльність є досить новою сферою, внаслідок чого має ряд недоліків у своєму функціонуванні. На нашу думку основними недоліками аудиторської діяльності при переході на міжнародні стандарти були:

- відсутність розробленого економічного механізму щодо регулювання аудиту, який включає в себе великі штрафні санкції за неякісні аудиторські перевірки
- недосконалі законодавча база і досвід судового розгляду позовів щодо аудиторів (аудиторських фірм): немає методики оцінки розмірів збитку користувачів від неякісного аудиту;
- недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю;
- брак певного досвіду аудиторської діяльності;
- недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів, а звідси - і неосвоєний ринок аудиторських послуг;
- відсутність методичних рекомендацій з комп'ютеризації аудиту [4].

Проте гармонізація стандартів аудиту може виявитися неможливою внаслідок багатьох відмінностей між країнами. Здається, більш виправданим буде прийняття мінімального пакету МСА. Це обумовлює необхідність

запровадження аудиту високої якості, визнання його результатів на міжнародному рівні, налагодження тісної співпраці між національними регулюючими органами і аудиторами, уникнення непорозумінь щодо трактування результатів ведення господарської діяльності у різних країнах світу. Внаслідок входження України у систему світових господарських зв'язків посилюється потреба виходу національного аудиту на міжнародний рівень, чому максимально сприятиме впровадження в Україні МСА. Проте українські стандарти аудиту повинні базуватись на чинному законодавстві, що робить неприйнятним застосування у нашій країні окремих положень МСА. Крім того, ряд положень МСА базується на західній загальноприйнятій системі бухгалтерських принципів, які часто суперечать діючим вітчизняним принципам обліку. Отже, наявність в Україні численних проблем гармонізації аудиту лише підтверджує доцільність уніфікації МСА та їх гармонізації відповідно до умов та потреб кожної країни [5].

Таким чином, сучасний стан розвитку аудиту в Україні характеризується проблемами щодо застосування у практичній діяльності Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Пріоритетними напрямами розв'язання проблем нормативно-законодавчого регулювання аудиторської діяльності в Україні та узгодження діючого законодавства з аудиту нормам Міжнародних стандартів мають бути:

розробка науково-практичних коментарів щодо застосування норм МСА, тому що МСА відповідають на запитання «що робити?», але не зазначають «як це робити»;

внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України;

використання узагальненого практичного досвіду роботи міжнародних аудиторських фірм;

розробка і введення в дію реальних контрольних заходів із забезпечення дієвого контролю якості роботи аудиторських фірм, аудиторів та дотримання ними Кодексу професійної етики та міжнародних стандартів;

удосконалення форми звітності аудиторських фірм, що подається до АПУ.

Отже, перехід України на міжнародні стандарти є необхідним кроком на шляху до євроінтеграції. Проте неузгодженість українського законодавства в аудиторській сфері викликає ряд проблем, які перешкоджають цьому переходу. Вирішення цих проблем призведе український аудит до попиту не тільки в Європі, а й у всьому світі.

Список використаних джерел

1.Закону України «Про аудиторську діяльність». [Електронний ресурс]. – URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=140-16.

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: частина 1 / Пер. з англ.: О.Л. Ольховікова, О.В. Селезньов,. – Київ: МФБ і АПУ, 2015. – 841 с.

3. Генова О. С. Необхідність переходу українського аудиту на міжнародні стандарти // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(3). - С. 152-157. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/**ecnof**_2013_10(3)__26.

4. Бондар В.П. Удосконалення системи організації аудиторської діяльності в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – №9. – С.16–19.

5. Про застосування стандартів аудиту: Рішення Аудиторської палати України від 31.03.2011 р. № 229/7 [Електронний ресурс] // Аудиторська палата України. – URL: http://apu.com.ua/msa.

Чушак І.В.
студенкаУніверситету ДФС України
Науковий керівник:
***Кітченко М.І.**, старший викладач*
Університету ДФС України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

За умов глобальних інтеграційних процесів значних змін зазнала система управління комерційними установами, яка полягає в плануванні, обліку та контролі за вибірково-господарською діяльністю. Усвідомлення пріорітетності власноївигоди засновників комерційних структур, акціонерів, персонал підштовхує до використання інноваційних методів. Дослідження доводять, що застосування системи внутрішнього аудиту є найдієвішим інструментом ринкових змін у комерційній діяльності[5].

Внутрішній аудит як самостійний вид контролю ще не набув популярності в Україні та є недооціненим. Це є наслідком того, що повна інформація з алгоритму створення та проведення внутрішнього аудиту є відсутньою.

Дослідженням даної теми займались такі науковці як В.Хомутенко, А. Богомолов, В. Кравченко, Р.Адамс, А. Роджер, І. Дмитренко та інші.

У державах з високим рівнем економічного розвиткуяк зовнішньому, так і внутрішньому аудитам надається однакове значення (підприємства, акції яких котируються на біржах повинні заснувати аудиторські комітети). В нашій державі на противагу добре розвиненому зовнішньому аудиту, внутрішній аудит знаходиться на початковому етапі становлення за всіма аспектами.

Внутрішній аудит – це незалежна експертна діяльність аудиторів суб'єкта господарювання для перевірки і оцінки обгрунтованості, ефективності системи внутрішнього контролю та якості виконання обов'язків працівниками[5].

Керівник компанії є відповідальними за організацію та проведення внутрішнього аудиту. На керівника покладений обов'язок організації дієвого моніторингу в усіх відділах підприємства та налагодження відносин зі всіма підрозділами і зовнішніми суб'єктами з інспекції господарської діяльності. Найважливіший принцип внутрішнього аудиту - незалежність проведення[3].

Внутрішній аудит – це елемент внутрішнього контролю. Метавнутрішнього контролю полягає у забезпеченні впевненості щодо досягнення наступних базових цілей: 1)достовірність інформації; 2) дотримання законів, планів, положень та контрактів; 3) забезпечення захисту активів; 4) економне та ефективне використання ресурсів; 5) досягнення поставленоїмети діяльності та окремих програм[1].

Станом на сьогодні в українському законодавстві немає загально прийнятих стандартів щодо регулювання проведення внутрішнього аудиту окрім нормативних актів Національного банку України, які стосуються регулювання цієї процедури в комерційних банках держави. Проте, факт відсутності заборон на процедуру проведення внутрішнього аудиту заохочує розроблення компаніями своїх зразків впровадження процедури.

Процедура внутрішнього аудиту необхідна великим компаніям, які мають розгалужену структуру, велику кількість філій і займаються різними видами ведення господарської діяльності. Робота фахівців внутрішнього аудиту в цій сфері полягає, передусім, в уніфікації і стандартизації облікових процесів для правильного формування зведеної зовнішньої і внутрішньої звітностей. Працівники бухгалтерських відділів, територіально відокремлених структурних підрозділів, дочірніх і залежних підприємств в деяких випадках не дотримуються єдиноговектора ведення бухгалтерського обліку і, частіше всього, його складової – управлінського обліку.

Через відсутність єдиного підходу однакові операції відображаються різними способами, а цепризведе до отримання недостовірності консолідованої звітності. Ці неточності у звітності перешкоджають правильній оцінці керівництвом дійсного фінансового стану господарюючого суб'єкта і не дають змогу знайти шляхи для майбутнього його розвитку.

Спеціалісти служби відділу внутрішнього аудиту можуть бути залучені в ролі експертів, коли виникають розбіжності між головною компанією і підприємствами, що їй підпорядковуються. Фахівці служби за розпорядженнями керівництва визначають раціональність та результативність проведення певних операцій, вірність їх у системі обліку та звітності, подання даних керівництву.

Якщо при проведенні контролю виявлені невідповідності (відхилення, помилки, шахрайство і т.д.) внутрішній аудитор подає власнику та менеджерам рекомендації щодо коректування діяльності або системи управління, які, в свою чергу, відображаються в обліку. Впровадження внутрішнього аудиту в Українівзяло початок з банків. Своєю постановою Національний Банк України зобов'язав комерційні банки вести внутрішній аудит [2].

Керівником внутрішнього аудиту має бути керівник підприємства. Це свідчить про те, що аудитор чи аудиторська служба, які проводять внутрішній аудит є звільненими від проведення будь-яких операцій та дій на підприємстві.

Впровадження внутрішнього аудиту не користується популярністю серед керівників підприємств, тому що обов'язки з фінансового контролю зазвичай покладені на головного бухгалтера.

До складу служби внутрішнього аудиту повинні входити спеціалісти з високим рівнем професіоналізму та кваліфікації, які спроможні впоратись з покладеними на них обов'язками та які не повинні мати тісних зв'язків з іншими підрозділами (для забезпечення повної незалежності аудиту)[4].

Діяльність служби внутрішнього аудиту в компанії – це гарантія недопустимості неправомірних та безпідставних дій персоналу компанії, необґрунтованих та неефективних управлінських рішень.

Отже, проблема рівня організації служби внутрішнього аудиту на підприємствах України вимагаєнаступного дослідження та вирішення. Дієвий внутрішній аудит є важливим компонентомпродуктивного ведення комерційної діяльності в умовах кардинальних змін зовнішнього середовища, процесів управління та управління бізнесом. Корисність внутрішнього аудиту виявляється в цілях, які будуть перед ним поставлені.

Внутрішній аудит – це вид внутрішньогосподарського контролю суб'єктів підприємницької діяльності. Внутрішній аудит в Україні є досить сильно відмінним від зарубіжного.Відмінність проявляється у відсутності професійних стандартів та єдиних вимог до рівня професіоналізму внутрішніх аудиторів, умовністю незалежності внутрішнього аудиту.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 р. № 140: [електронний ресурс]. - Режим доступу: http://portal.rada.gov.ua

2. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 20.03.1998 р. № 114.

3.НемченкоВ.В.Практичний курс внутр.аудиту:[Підручник]/В.В.Немченко, В.П.Хомутенко, А.В.Хомутенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.

4. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Морфологія: [Монографія] / О.Ю.Редько. – К.: ДП «Інформ-аналіт. агентство». – 2008. – 493 с.

5.Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М. Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 7-ме вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2016. – 1040 с.

Кальницька А.О.
студентка група ОМД-16.2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О. Г., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ З БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Розвиток системи охорони здоров'я є невід'ємною складовою рівня та якості життя населення і виконує найважливішу роль в економічному розвитку країни, забезпечуючи відтворення та якість трудових ресурсів, що створюють базу для соціально-економічного зростання. Проблеми охорони здоров'я населення та діяльність, спрямована на збереження та зміцнення здоров'я, вимагають постійної уваги з боку держави. Охорона здоров'я визнається одним із пріоритетних напрямів державної політики та одним із основних факторів національної безпеки країни.

Відповідно до Конституції України медична допомоги надається всім громадянам на безоплатній основі [1]. Між тим, у зв'язку з недостатнім фінансуванням бюджетних програм, надання медичної допомоги відповідно до Конституції не може в певній мірі здійснюватися безкоштовно.

Так, бюджетне фінансування системи охорони здоров'я у 2016 році становило лише 43% сукупного фінансування, решту становлять переважно кошти домогосподарств, які вимушені платити особисто, щоб подолати неадекватність та невідповідність системи охорони здоров'я [2]. Зокрема, саме

приватні витрати становлять левову частину фінансування ліків та медичних препаратів.

В Україні частка видатків сектору державного управління за оцінкою Центру економічної стратегії (ЦЕС) становитиме 57% від ВВП у 2017 році, що вище показників країн ЄС. За такої високої частки перерозподілу ВВП через бюджет Україна досягає нижчих результатів, ніж країни ЄС в суспільно важливих сферах. Так, бюджетне фінансування охорони здоров'я за паритетом купівельної спроможності в Україні є вдвічі меншим, ніж в країнах ЄС[3].

У результаті, надзвичайно важливим стає завдання забезпечити ефективне використання бюджетних коштів невиконання програм у сфері охорони здоров'я.

На сьогодні основним розпорядником бюджетних коштів на охорону здоров'я є Міністерство охорони здоров'я (МОЗ). Міністерство охорони здоров'я (МОЗ) є основним центральним органом виконавчої влади, який відповідає за формування та реалізацію політики в сфері охорони здоров'я. МОЗ має свої недоліки, такі як: мету діяльності МОЗ не визначено; завдання орієнтовані радше на процес, а не на досягнення результату; не визначено ключових показників ефективності (KPI).

Бюджетне фінансування на охорону здоров'я зараз передусім передбачено в Державному бюджеті у формі фінансування бюджетних програм Міністерства охорони здоров'я та у формі медичної субвенції та інших субвенцій, пов'язаних із фінансуванням місцевих програм у сфері охорони здоров'я (розпорядником коштів за виділенням субвенції також визначено МОЗ). Відповідно до плану 2017 року фінансування субвенцій становитиме 77,2% сукупного фінансування за програми МОЗ[3]. При цьому, медична субвенція не є виключним фінансуванням охорони здоров'я на місцях.

У 2017 році Міністерство охорони здоров'я буде розпорядником коштів за 24-ма бюджетними програмами на державному рівні з яких шість програм не належать до функції «Охорона здоров'я» [4].

Чотири бюджетні програми відповідають функції «Освіта». Зокрема, вже кілька років точаться дискусії щодо необхідності передати всі навчальні заклади із підпорядкування МОЗу до Міністерства освіти та науки, як було зроблено з більшістю інших закладів (йдеться передусім про вищі навчальні заклади, ВНЗ). Разом з тим, цей крок поки що не було вжито, зокрема, через наявність зв'язку медичних ВНЗ із лікарськими закладами: зокрема ВНЗ традиційно мають навчальну базу (кафедри) у різноманітних медичних закладах. Однак надання освітніх послуг не відповідає завданням та функціям Міністерства охорони здоров'я, визначеним в Положенні про МОЗ.

Тому уряду варто розглянути можливість передати функцію з фінансування відповідних закладів до іншого розпорядника коштів, а саме Міністерства освіти та науки.

Програма 2301020 «Дослідження, наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт» не повністю відповідає завданням, передбаченим в Положенні про МОЗ. Натомість в Положенні йдеться про те, що МОЗ відповідає за ухвалення порядків проведення досліджень, визначення пріоритетів та тем досліджень. Міністерство разом з Національною академією наук та Національною академією медичних наук повинно організовувати конкурси для проведення наукових досліджень з пріоритетних напрямів розвитку медичної науки[3]. Тому, варто розглянути можливості щодо зміни порядку фінансування програми 2301020 (можливо передати повністю або частково відповідні функції до Національної академії наук або надавати фінансування на основі відкритих конкурсів).

«Утримання медичної бібліотеки» (програма 2301410) також не відповідає завданням, які визначені в Положенні про МОЗ[3]. Тому уряду варто або внести зміни в Положення про МОЗ, або ж розглянути можливість фінансування бібліотеки іншому розпоряднику коштів.

На основі проведенного аналізу можна стверджувати, що сучасний стан фінансування системи охорони здоров'я України за рахунок бюджету є вкрай недостатнім і не створює передумов для виконання якісної медичної допомоги

в необхідних об'ємах. Міністерством охорони здоров'я розроблено ряд програм і концепцій, що викликані об'єктивною необхідністю, і на сьогодні є цільовими програмами на яких покладаються завдання фінансування найбільш потрібних і необхідних заходів, реформ у сфері охорони здоровя. Але не завжди інші програми, що належать до функції «Охорони здоров'я», відповідають полоденням та завданням Міністерства. Тому уряду потрібно відійти від принципу існування паралельних систем охорони здоров'я, коли медичну допомогу фінансує кілька розпорядників. Також, доцільно переглянути програми, розпорядником яких є Міністерство охорони здоров'я. Зокрема, варто розглянути можливість в майбутньому передати фінансування освітніх програм, якими зараз опікується МОЗ, Міністерству освіти та науки. Але впроваджувати цей крок варто лише після запровадження автономізації медичних та освітніх закладів. З огляду на це, першочерговим завданням є формування існуючої системи державного фінансового контролю як засобу підвищення ефективності державного управління.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96

2. European health for all database (HFA-DB) as of July 2016/ [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.euro.who.int/en/data-and-evidence/databases/

3. Офіційний сайт Центру економічної стратегії: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ces.org.ua/public-expenditure

4. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України:[Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_programs_ua_mint

Король К.Ю.
студентка групи ОМД-16.2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
РябчукО.Г.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЯК ОСНОВНИЙ ПАПРЯМ СТИМУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

В умовах економічної кризи, високих темпах інфляції та значних сумах заборгованості по зовнішніх кредитах, питання щодо стимулювання розвитку показників економічного сектору в Україні стоїть досить гостро. Економіка держави зазнає значних втрат від нераціональних способів фінансування державних програм, а також від недостатньо ефективної діяльності розпорядно-виконавчих органів державної влади. За таких умов постає проблема щодо встановлення взаємозв’язку між виділеними на фінансування державних програм коштами та отриманими результатами у відповідності до пріоритетів економічного розвитку [2]. Тому в умовах ринкових перетворень роль державного регулювання економічних процесів набуває особливої актуальності. Таким чином, результативність бюджетних видатків є основою ефективного виконання функцій держави та необхідною умовою подолання негативних тенденцій в економіці.

Проблеми раціонального використання державних ресурсів та розробки ефективних бюджетних програм досить ґрунтовно досліджувалися у працях Барчука В., Діденка Ю., Князева В., Сичова Є., Фарука Н. та інших вчених.

У Бюджетному кодексі України поняття «бюджетна програма» являє собою систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної

мети та завдань, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій [1].

За данимиМіністерства фінансів України, в третьому кварталі 2016 року реальний ВВП України зріс більш, ніж очікувалося – на 2% проти прогнозних 1,6%, за рахунок зростання інвестицій та значної економії бюджетних коштів, що і стало ключовим фактором для відновлення економіки [4].

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» Мінекономрозвитку за 21 бюджетною програмою затверджено бюджетні призначення в обсязі 3 328,8 млн. грн., з яких: загальний фонд – 1 104,4 млн. грн.; спеціальний фонд – 2 224,4 млн. гривень. Фактично по загальному фонду надійшло 100 % від річних призначень. Касові видатки загального фонду становили 1 016,9 млн. грн (92,1% від суми коштів, що надійшли). На утримання апарату Мінекономрозвитку у 2016 році передбачено видатки в сумі 227,9 млн. грн. Фактично використано - 220,8 млн.грн, що становить 97% від запланованої суми [5].

На фінансову підтримку у 2016 році передбачено видатки в сумі 31,4 млн. грн. Фактично використано - 24,7 млн.грн що становить 79 % від запланованої суми. Відхилення пояснюється проведення реформи у сфері здійснення державних закупівель, яка надала змогу ДП "Прозорро" покрити свої витрати за рахунок доходів від власної діяльності. На фінансування розвитку оборонно-промислового комплексу передбачено видатки в сумі 910,2 млн. грн. Фактично використано - 124,9 млн.грн, що становить 14 % від запланованої суми.Міністром економічного розвитку і торгівлі України у 2016 році спрямовувалась і координувалась діяльність Державної служби експортного контролю України, Державного агентства резерву України, Державної служби статистики України, Державної служби інтелектуальної власності України [5].

Законом України "Про Державний бюджет України на 2017 рік" Мінекономрозвитку передбачено видатки в сумі 2 577,7 млн. грн., що становить 77, 4 % від передбачених у 2016 році, з яких: за загальним фондом - 1 883,1 млн. грн., що на 41 % більше видатків, передбачених у 2016 році. Збільшення

пов’язане із підвищенням соціальних стандартів, вартості комунальних послуг та відкриттям нової бюджетної програми, в рамках якої буде здійснюватися фінансова підтримка розвитку туризму; за спеціальним фондом – 694,6 млн. грн., що на 68,7 % менше видатків, передбачених у 2016 році[6].

Відхилення видатків спеціального фонду в порівнянні з попереднім періодом пояснюється зменшенням запланованих надходжень від реалізації матеріальних цінностей державного резерву та запланованих надходжень від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву.

Система державного фінансового контролю за використанням коштів бюджетної підтримки є вкрай недосконалою, оскількивідсутня цілісність та комплексність у системі аудиту ефективності виконання програм, існує чимало суперечностей у визначенні функцій та повноважень контролюючих органів, відсутнє чітке законодавче визначення результативних показників оцінки ефективності та цільового використання державних ресурсів [3].

На сьогоднішній день чітко прослідковуються негативні тенденції бюджетної політики та проблемні аспекти виконання бюджетних програм економічного розвитку:

- стійке невиконання видаткової частини державного бюджету щодо реалізації заходів поліпшення проблемних ділянок національної економіки;

- збереження розбалансованості між доходами та видатками бюджету;

- збільшення фіскального навантаження на економіку країни та суб`єктів господарювання, що спричиняє розвитку тіньового бізнесу [2].

Відповідно до зазначених проблем виконання та оцінки ефективності виконання бюджетних програм економічного розвитку можемо запропонувати такі напрями їх удосконалення:

- розроблення системи відповідальності за досягнення показників ефекту від асигнувань, визначення результативності від впровадження програми [3];

- схвалення базового переліку показників виконання програм для оцінки їх результативності, які впроваджуються органами державного та місцевого самоврядування в кожній галузі економіки та галузях економічного зростання;

- удосконалення методики розробки та реалізації державних та місцевих бюджетних програм економічного розвитку.

Отже, проаналізувавши дані щодо бюджетних програм економічного розвитку в Україні за 2016 рік, можемо стверджувати, що попри достатнє їх фінансування спостерігається відсутність саме ефективності впровадження цих асигнувань, тобто відсутність конкретного ефекту. Також існує ряд проблем щодо оцінки ефективності виконання бюджетних програм та визначення їх доцільності. Необхідною є розробка методичних рекомендацій щодо оцінки ефективності бюджетних програм економічного розвитку та розрахунку основних результативних показників, які дають змогу обґрунтувати доцільість та ефект від впровадежних та використаних бюджетних коштів.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-17- VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua.
2. Кульпінська Л. К, Програмно-цільовий метод формування бюджету / Л. К Кульпінська, В. С. Гвоздь // Формування ринкових відносин в Україні – 2010. – №10. – С.3 –10.
3. Діденко Ю. Оцінка ефективності виконання бюджетних програм [Текст] / Ю. Діденко //Економічний аналіз. − 2011. – Вип. 8. – Частина 1. − С. 282-284.
4. Звіт щодо змін реального ВВП України у 2016 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
5. Про Державний бюджет України на 2016 рік: Закон України від 25.12.2015 р. № 928—XIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada gov.ua.
6. Про Державний бюджет України на 2017 рікЗакон України від 21.12.2016 р. № 1801 — XIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada gov.ua.

Лісовий А. В.
д.е.н., професор
Університет ДФС України

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ:УНІФІКАЦІЯ ПОНЯТІЙНОГО І ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ

Протягом двох останніх десятиліть в Україні сформована система органів державного контролю, визначені їх завдання і функції, встановлений порядок взаємодії між собою та з іншими державними установами. Основний зміст їх діяльності – це здійснення контрольно-перевірочних процедур з метою реалізації визначених для кожного органу завдань. Зокрема до найбільш впливових органів державного фінансового контролю належать Державна фіскальна служба України, Державна аудиторська служба України та Рахункова палата, хоча ті чи інші контрольні функції виконують практично усі органи центральної влади. При цьому завдання, процедури, систему оцінки ризиків і методику перевірочних процедур кожен орган державного контролю розробляв самостійно. На поточний момент в цій сфері проведений великий обсяг досліджень, що дозволяє ставити питання про необхідність гармонізації напрацювань державних органів контролю. Необхідність такої гармонізації підтверджується і закордонним досвідом. Виникає питання, в якій мірі можлива така гармонізація – на рівні принципів і термінології, процедур контролю, або на рівні створення єдиної методики проведення перевірки та аналізу фактичного стану справ з питань, що входять в компетенцію органів державного фінансового контролю. Дослідження цього питання необхідно розпочати з аналізу та уніфікації понятійного і термінологічного апарату.

Державний фінансовий аудит є одним з найважливіших і найбільш потужних важелів регулювання економіки держави. Він представляє собою один з різновидів (форм) державного фінансового контролю як у широкому, так і у вузькому сенсі цього слова.

До ключових теоретичних понять державного фінансового аудиту, як і всіх інших наукових дисциплін, належать предмет, об'єкт, суб'єкт (або суб'єкти), методика, види і форми. Всі ці поняття активно обговорюються у науковій літературі, а деякі з них визначені у нормативних і методичних документах. Слід зауважити, що як в нормативних, так і у наукових публікаціях відсутній єдиний підхід до цих визначень, а інколи і до переліку самих понять; це створює певну плутанину.

Наприклад, згідно Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26.01.1993 р. [1], здійснення державного фінансового аудиту покладено на Державну контрольно-ревізійну службу України, яка згодом була перейменована на Державну фінансову інспекцію України, а тепер називається Державною аудиторською службою України. В цьому ж законі було також зазначено, що державний фінансовий аудит може також проводити і Рахункова палата (у порядку та у спосіб визначений законом, але не вказано яким саме законом). Закон України «Про Рахункову палату» [2] однак не передбачає проведення державного фінансового аудиту: натомість в ньому зазначається про провадження державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) або просто фінансового аудиту. А в Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [3] (який у жовтні 2012 р. фактично замінив собою Закон України «Про ДКРС в Україні») вказано, що державний фінансовий аудит повинен здійснювати орган державного фінансового контролю, але не вказано який саме.

То ж, щоб ліквідувати цю плутанину з термінами і відповідальними органами пропонуємо по аналогії з державним фінансовим контролем, який складається з податкового, митного та бюджетного контролю, розширити поняття державного фінансового аудиту. Оскільки аудит є формою контролю, то ця аналогія є цілком виправданою.

На зорі створення нашої держави кожна контролююча служба сама під себе створювала законодавство, тому термін «Державний фінансовий аудит» був закріплений лише за Державною контрольно-ревізійною службою

помилково, адже ті процедури і перевірки, які вона проводила можна було назвати точніше лише бюджетним аудитом. Так як термін «фінанси» значно ширший поняття «бюджет», то й термін «Державний фінансовий аудит» має включати в себе крім бюджетного аудиту, ще й податковий і митний аудит, які проводять органи ДФС України. І це, до речі, не суперечить діючому зараз Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», адже ДФС України також є органом державного фінансового контролю.

Список використаних джерел

1. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні : закон України від 26.01.1993 № 2939-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukr-kodeksy.com/pro_derzhavnu_kontrolno-revizijnu_sluzhbu_v_ ukrayini.htm

2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : закон України від 26.01.1993 № 2939-XII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov. ua/laws/show /2939-12

3. Про Рахункову палату : закон України від 02.07.2015 № 576-VIII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19

Палійчук Н. Ю.
студентка групи ОКР, КНТЕУ
Науковий керівнк:
Шарапа О. М.,*к.е.н.,*
старшийвикладач КНТЕУ

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НАДОДАНУ ВАРТІСТЬ

В сучасних умовах обмеженості фінансових можливостей країни та необхідності інституціалізації нових економічних взаємовідносин держави в особі контролюючих органів і господарюючих суб'єктів зростає роль податкового контролю як важливого елемента процесу реформування системи адміністрування податків в Україні. Ефективний податковий контроль - важлива складова функціонування податкової системи в економічному та соціальному контексті - з огляду на необхідність забезпечення фінансових потреб держави має базуватись на засадах формування максимально зручних і необтяжливих умов оподаткування бізнесу, у тому числі за рахунок подолання нерівномірного розподілу податкового навантаження в економіці, впорядкування системи планування, організації та здійснення податкових перевірок, використання сучасних аналітичних інструментів їх проведення, що дозволяють визначати приховану податкову базу і запобігти ухилянню від оподаткування, сприяти підвищенню податкової культури, дисципліни у суспільстві та ефективного податкового адміністрування загалом [1].

Характеризуючи податок на додану вартість, слід зазначити, що він є одним з найбільш суперечливих у податковій системі України. Разом з його запровадженням розпочався етап формування вітчизняної податкової системи, наближеної до світових і, головним чином, європейських стандартів. З одного боку, це один з найпотужніших джерел формування доходів бюджету, а з іншого, нестабільність правового регулювання, складність адміністрування і

його обтяжливість для підприємств дають підстави стверджувати, що ПДВ часто був загрозою для економіки України, як через недосконалості його механізму функціонування, так і системи адміністрування. Економічна сутність ПДВ полягає у тому, що це є податок на кінцеве споживання, який за умови застосування економічно виважених елементів податку може бути досить ефективним з регулятивної точки зору елементом податкової системи[2].

З боку держави податковий контроль здійснюється фіскальними контролюючими органами в межах їх повноважень шляхом:

– ведення обліку платників податків;

– інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів;

– перевірок та звірок відповідно до вимог Податкового кодексу України, а також перевірок щодо дотримання законодавства.

Законом України від 21.12.2016 р. № 1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо покращенняінвестиційногоклімату в Україні»запроваджено ряд деяких змін, що стосуються податкових перевірок (табл. 1).

Таблиця 1

Основні новації щодо податкових перевірок, які були введені в дію з 1.01.2017 р.

Нововведення	Зміст
Електронний документообіг у фіскальній сфері	Розширюється та законодавчо закріплюється функціонування електронного кабінету платника податків. Практично весь документообіг між платниками податків та фіскальними органами планується перевести у електронний формат.
Податкові консультації	Індивідуальні податкові консультації надаватимуть органи Державної фіскальної служби (далі – ДФС) за запитами платників податків. Створений Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій. Індивідуальна податковаконсультація обов’язково повинна бути

Продовження табл. 1

	зареєстрована у цьому реєстрі та розміщена на офіційному веб-сайті ДФС та у єдиній базі індивідуальних податкових консультацій.
Податкові перевірки та запити	Податкові інспекції на місцях віднині позбавлені права проводити документальні та фактичні перевірки. Їм залишені функції надання адміністративних послуг, реєстрації, обліку та проведення камеральних перевірок.
Камеральні перевірки	Строк проведення камеральної перевірки податкової декларації (уточнюючого розрахунку) обмежений 30 календарними днями з останнього дня граничного терміну подання, або з дати фактичного подання.
Документальні перевірки	План-графік документальних планових перевірок на рік має бути оприлюднений на сайті ДФС до 25 грудня попереднього року.Визначена додаткова підстава для проведення позапланової документальної перевірки – зупинення реєстрації податкової накладної (розрахунку коригування) в ЄРПН.Позапланова документальна перевірка відтепер може бути призначена лише за рішенням суду.
Фактичні перевірки	Розширене коло посадових осіб контролюючих органів, які мають право приймати рішення про проведення документальної перевірки.
Надання інформації на запит контролю-ючого органу	Встановлено єдиний термін надання відповіді платником податку на запити контролюючого органу про надання інформації - 15 робочих днів. У разі проведення зустрічної звірки термін надання відповіді та підтверджуючих документів встановлений у 10 робочих днів.
Фінансові санкції та пеня	Пеня не нараховуватиметься у разі самостійного визначення платником податків податкового зобов’язання та за наслідками документальних перевірок.

Також збільшено з 15 до 90 календарних днів термін, протягом якого при отриманні заяви із скаргою від покупця контролюючий орган зобов’язаний провести документальну перевірку продавця для з’ясування достовірності та повноти нарахування ним зобов’язань з податку на додану вартість.

Відновлено проведення документальних позапланових виїзних перевірок з питань відшкодування ПДВ. Документальна перевірка з питання відшкодування ПДВ може бути назначена не пізніше 30 календарних днів після граничного терміну подання податкової декларації. Раніше цей термін не був обмежений. Документальна перевірка з питання відшкодування ПДВ

проводиться лише в тому випадку, коли до відшкодування заявлене від'ємне значення, сформоване:

- за періоди до 1 липня 2015 року, що не підтверджені документальними перевірками
- за рахунок придбання товарів (послуг) у сільгоспвиробників, що використовували спеціальний режим оподаткування, до 1 січня 2017 року.

Сума, заявлена до бюджетного відшкодування вважатиметься узгодженою та автоматично підлягатиме відшкодуванню, якщо в результаті камеральної або документальної перевірки не виявлено порушень. Надання контролюючим органом висновку на відшкодування не потребуватиметься.

Список використаних джерел

1. Ліпський В.В. Податковий контроль: загальна характеристика / В.В. Ліпський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. - 2016. - Вип. 38(1). - С. 180-183. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ nvuzhpr _2016_38(1)__46.
2. Матухно М. О. Система адміністрування ПДВ в Україні: стан та перспективи розвитку / М. О. Матухно // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. - 2014. - Вип. 3. - С. 142-146. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2014_3_22.

Пастернак М.М.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

В сучасній науковій літературі майже відсутні напрацювання стосовно аналізу фінансової звітності бюджетних установ, а особливо щодо аналізу

форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати», яку бюджетні установи складають з 01 січня 2017 року.

Деякі напрацювання стосовно звітності про фінансові результати є у працях: Кемарської Л. [1], Шашеріна В., Матвєєвої В. [2], Кузьмінської О. [3]; Стаднюк Т. [4] тощо. Однак, питання методики аналізу форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» бюджетних установ залишилися поза увагою науковців та практиків, що свідчить про актуальність теми та зумовило вибір напряму дослідження.

Метою нашого дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо аналізу форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» бюджетних установ.

Проведений аналіз наукових розробок свідчать, що важко знайти наукові праці в яких була б розкрита методика аналізу Звіту про фінансові результати бюджетних установ.

Так, Кемарська Л. в своїй праці досить детально описує спільні та відмінні риси складання «Звіту про фінансові результати» за міжнародними та національними стандартами для державного сектору, а отже і бюджетних установ [1, с. 58].

Шашерін В., Матвєєва В. висвітлюють порядок складання та заповнення фінансової звітності бюджетними установами, в тому числі форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» [2, с. 35–42].

Кузьмінська О. запропонувала оновлену методику загального аналізу Звіту про фінансові результати підприємства, визначивши для цього алгоритм визначення його сукупного доходу [3, с. 234].

В свою чергу, Стаднюк Т. описуючи основне джерело аналізу фінансових результатів підприємств – Звіт про фінансові результати, розглянула різні підходи вчених щодо аналізу цього об’єкта дослідження та запропонувала власні напрями такого аналізу [4, с. 129–131].

Аналіз наукових праць дозволяє зробити висновки, що на даний момент відсутні напрацювання стосовно методики аналізу Звіту про фінансові

результати бюджетних установ. Натомість науковці [1; 2] більше уваги приділяють методиці складання цієї звітності, що є цілком логічним, адже форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» вперше подавався бюджетними установами за перший квартал 2017 року відповідно до НП(С)БО 101 «Подання фінансової звітності» та Порядку заповнення форм фінансової звітності в державному секторі від 28.02.2017 р. № 307, тому виникало багато питань стосовно її заповнення, які потребували вирішення. Крім того в наукових працях існують різні підходи до методики аналізу Звіту про фінансові результати юридичних осіб (крім банків та бюджетних установ) [3; 4], які можна використати для удосконалення аналізу звітності про фінансові результати бюджетних установ.

Спираючись на проведене дослідження нами запропоновано методику аналізу форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати», яка відображає всі складові формування фінансових результатів розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів. На наш погляд метою аналізу Звіту про фінансові результати є пошук причинперевищення бюджетними установами видатків над доходами, тобто дефіциту коштів.

Для досягнення мети аналізу вважаємо за необхідне виконати наступні завдання:проаналізувати фінансові результати бюджетних установ;провести аналіз видатків бюджету (кошторису) за функціональною класифікацією видатків та кредитування;оцінити виконання бюджету (кошторису) за загальним та спеціальним фондами;проаналізувати елементи витрат за обмінними операціями;визначити причини перевищення видатків над доходами в цілому по бюджетній установі та окремо за загальним і спеціальним фондами;надати керівництву бюджетних установ пропозиції щодо недопущення дефіциту бюджетних коштів.

Об’єктамианалізу Звіту про фінансові результати є доходи та витрати від обмінних та необмінних операцій; профіцит/дефіцит за звітний період; видатки бюджету (кошторису) за функціональною класифікацією видатків та

кредитування бюджету; виконання бюджету (кошторису); елементи витрат за обмінними операціями.

Суб'єктами аналізу Звіту про фінансові результати є внутрішні (керівники та працівники установи) і зовнішні (партнери установи, органи державного регулювання та контролю, фінансові аналітики та радники, громадськість) користувачі.

Аналіз проводиться за 3 етапами: підготовчий, основний, заключний.

На підготовчому етапі проводять перевірку показниківформи № 2-дс «Звіт про фінансові результати» – відповідність підсумків, звірка показників форми 2-дс з показниками фінансової і бюджетної звітності. Для цього доцільно розробити на рівні Міністерства фінансів України методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової та бюджетної звітності, так як нова законодавча база складання звітності бюджетними установами насьогодні не передбачає такого порівняння показників,як це булораніше.

Основний етап передбачає аналіз: фінансових результатів діяльності; видатків бюджету (кошторису) за функціональною класифікацією видатків та кредитування; виконання бюджету (кошторису) та елементів витрат за обмінними операціями.

На заключному етапі за даними попередніх етапів аналітик надає керівництву бюджетних установ пропозиції щодо недопущення причин перевищення бюджетними установами видатків над доходами.

При аналізі форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» доцільно використовувати такі методичні прийоми як порівняння, табличний та графічний способи, горизонтальний та вертикальний аналіз, факторний та коефіцієнтний аналіз тощо.

Отже, проведене дослідження свідчить, що методика аналізу форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» недостатньо опрацьована у зв'язку з тим, що дану форму звітності бюджетні установи почали складати з 01 січня 2017 р.

Намирозкрито теоретичні засади методики аналізу форми № 2-дс «Звіт про фінансові результати» (встановлену мету та завдання аналізу, запропоновано етапи його проведення), які можна використати у практичній діяльності бюджетних установ. Перспективним напрямом подальших наукових досліджень єзапровадження економіко-математичних моделей та кореляційно-регресійного методу при аналізі звітності бюджетних установ про фінансові результати.

Список використаних джерел

1. Кемарська Л. Г. Формування облікової інформації для складання звітності суб'єктів державного сектору в умовах трансформації до міжнародних стандартів / Л. Г. Кемарська // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. –№ 1. –С. 55–61.
2. Шашерін В., Матвєєва В. ЗвітністьзаІквартал2017року: освоюємоновації / В. Шашерін, В. Матвєєва // Бюджетна бухгалтерія. – 3 квітня 2017. – № 13 (493). – С. 26–43.
3. Кузьмінська О. Е. Загальний аналіз звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) підприємств / О. Е. Кузьмінська // Фінанси, облік і аудит. – 2015. – Вип. 1. – С. 230–243.
4. Стаднюк Тетяна. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств / Тетяна Стаднюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 1. – С. 127–132.

Перець М.С.
студенка групи ОБД-13-4
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О.Г. *,к.е.н,доцент*
Університет ДФС України

МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГОФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку державного регулювання економіки України спостерігаємо відсутність єдиної нормативно-правової та методологічної основи правових механізмів взаємодії та чіткого розмежування функцій та повноважень контролюючих органів, щодо попередження, виявлення та усунення фінансових порушень в системі державного фінансового контролю.

Тому доцільно розглядати необхідність створення цілісної та ефективної системи державного фінансового контролю, зумовленою вимогами часу.

Спираючись на контрольні і експертно-аналітичні заходи, необхідно зосередитись на існуючих проблемах використання державних коштів та майна, аналізувати ефективність бюджетних видатків і як наслідок виробляти обґрунтовані пропозиції щодо їх оптимізації, усунення порушень і недоліків.

Система державного фінансового контролю досі перебуває в процесі розбудови, пройшовши вже два етапи свого становлення, оптимізації та вдосконалення, проте як показує аналіз система потребує докорінної організації, оскільки її подальше існування в сучасному вигляді не враховує реалій, що склалися із станом фінансового контролю в Україні. Нині доводиться стикатись з численними правопорушеннями, які проявляються у протиріччях, неузгодженості та дублюванні контрольних заходів [1].

Щоб ефективно розробити методи удосконалення існуючої системи державного фінансового контролю, необхідно визначити та проаналізувати наявні проблеми, яких на погляд багатьох вчених, є надзвичайно багато.

Проблематику досліджували Шевченко Н. В., Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Піхоцький В., Діденко С. О., та інші, виявивши ряд недоліків варто звернути увагу на представлені ними зауваження і пропозиції. Але, незважаючи на такий значний науковий доробок у сфері удосконалення державного фінансового контролю, багато питань все ж таки залишається невирішеними. Це стосується розлагодженості можливих напрямів удосконалення державного фінансового контролю та недостатньої обґрунтованості їх доцільності [2].

Перш за все, необхідно відзначити про наявні недоліки в законодавчій базі, плутанину в повноваженнях суб'єктів ДФК, проблему якості кадрів для органів ДФК, відсутності методики оцінки якості ДФК, фіскальний характер контрольних процедур, недоусвідомлення важливості внутрішнього контролю та низьку дієвість механізму адміністративних стягнень, недосконалість механізмів відповідальності за правопорушення. А також відсутній належний контроль за доходами Державного та місцевих бюджетів, відсутність державного фінансового контролю за всіма стадіями бюджетної процедури використання коштів, законодавча невизначеність обмежень розподілу функцій між зовнішнього та внутрішнього фінансового контролю, невизначеність форм і методів, а також не готовність діяти в умовах сучасних глобальних перетворень та нечітке розуміння визначених цілей і завдань, а також способів їх досягнення з ефективності використання державних ресурсів.

Суттєвим недоліком функціонування державного фінансового контролю є те, що розміри штрафних санкцій та відповідальності за порушення фінансової дисципліни не відповідають реаліям сьогодення та є незначними, тому і не несуть карального характеру при здійсненні фінансових порушень.

Також необхідно відзначити передумови ефективності системи контролю, а саме: доступність підконтрольного суб'єкта, цільова спрямованість контрольних дій, зміна сутності об'єкта державного фінансового контролю,

зміна пріоритетів економіки країни, посилення вимог до прозорості органів державного фінансового контролю, відповідність принципам Міжнародної організації вищих контрольних органів (ІНТОСАІ).

З огляду на зазначені вище недоліки і передумови реформування державного фінансового контролю, вирішення його проблем доцільно розглядати в таких напрямках, як: формування єдиних концептуальних засад організації державного фінансового контролю, створення єдиного правового

поля розвитку державного фінансового контролю, формування нових, та удосконалення процедур і методик здійснення державного фінансового контролю, закріплення повноважень Рахункової Палати України як єдиного органу зовнішнього фінансового контролю в Україні, впровадження внутрішнього контролю в систему державного фінансового контролю, узгодження процедур внутрішнього та зовнішнього державного фінансового контролю в Україні, розробка єдиного Кодексу відповідальності розпорядників коштів за скоєні правопорушення, законодавче закріплення механізму реалізації виявлених правопорушень за результатами заходів державного фінансового контролю; організацію роботи внутрішнього аудиту в бюджетних установах та організаціях, в органах місцевої виконавчої влади; посилення відповідальності керівників на всіх рівнях управління та чітко встановити її межі в законодавстві; дотримання міжнародних принципів фінансового контролю на державному та регіональному рівнях, адаптація системи державного фінансового контролю до європейських вимог.

Варто зазначити, що в умовах децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування необхідною умовою для модернізації системи ДФК є побудова та схвалення на законодавчому рівні оновленої сучасної моделі системи державного фінансового контролю на місцевому рівні, яка б відповідала вимогам Європейського Союзу

Як бачимо, тільки комплексне поєднання шляхів удосконалення державного фінансового контролю в Україні здатне забезпечити максимальний ефект від їх запровадження. Повна модернізація ефективності роботи системи

організації державного фінансового контролю здатне забезпечити її дієвість, а встановлення законів, що регламентують бюджетний процес, усунення недоліків та протиріч в існуючому законодавстві, здатне вивести Україну на міжнародний рівень, задля подальшого співробітництва.

Таким чином у сучасних умовах розвитку економіки України ефективне управління державним фінансовим контролем обов'язкова умова задля успішного функціонування фінансово-кредитної системи країни, а також для прискорення економічного та соціального розвитку держави.

Список використаних джерел

1.Діденко С. О. Економічна роль державного фінансового контролю [Електронний ресурс] / С. О. Діденко // Режим доступу :http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/ VNULP/Menegment/2013_647/32.pdf. – Заголовок з екрану.

2. Шевченко Н. В. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні: проблеми та перспективи / Н. В. Шевченко // Вісник Української академії банківської справи, 2014. – № 2 (29). – С. 42 – 45.

Рябчук О.Г.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

НЕОБХІДНІСТЬ КОНТРОЛЮ ЗА ЕФЕКТИВНИМ ВИКОРИСТАННЯБЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Достатність бюджетних коштів та ефективне їх використання є одним із найважливіших питань виконання бюджету.

Ситуація що склалась сьогодні в країні – нестача бюджетних ресурсів, змушує здійснювати пошук нових шляхів найбільш раціонального та ефективного їх витрачання. Реалізація програмно-цільового методу формування та виконання бюджету є одним з таких шляхів [2].

Разом з цим, використання бюджетних коштів потребує посиленого контролю. І особливо важливим є контроль за ефективним їх використанням. Це є справою надзвичайно актуальною і складною. Тому така форма державного фінансового контролю як державний фінансовий аудит, набуває все більш пріоритетного значення.

Саме неефективність використання державного майна, великі обсяги виявлених збитків, необхідність посилення відповідальності розпорядників бюджетних коштів різного рівня спричинили потребу впровадження державного фінансового аудиту [1].

На необхідність контролю за ефективним використання бюджетних коштів звертають увагу своїх у працях як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких: М.В. Бариніна-Закірова, П.М. Боровик, А.В.Даценко, Г.В. Дмитренко, Є.С. Єгоров, М.П. Кучерявенко, Л.Г. Ловінська, М.О. Никонович,М.І. Сивульський, Н.І. Рубан, О.Г.Рябчук, О.Р. Фенчин, В.П. Хомутенко та ін.

Ефективність використання бюджетних ресурсів в Україні досліджується при проведенні державного фінансового аудиту. Під час аудиторського дослідження аналізується ефективність використання коштів, державного й комунального майна, землі, надається оцінка формування та рівня виконання місцевого бюджету, знаходяться додаткові джерела надходжень, з’ясовуються причини, які негативно впливають на виконання бюджету, визначаються шляхи вдосконалення управління як коштами, так і майном та ін. [8].

Державний фінансовий аудит є однією із найважливіших функцій управління, спрямованою на виявлення відхилень від прийнятих стандартів законності, доцільності та ефективності управління бюджетними фінансовими ресурсами. Від ефективності державного фінансового аудиту залежить економічне благополуччя кожного регіону та країни загалом [7].

Саме аудит дає змогу оцінити рівень надання соціальних послуг і гарантій громадянам, проаналізувати результативність та ефективність управлінських рішень.

Проте, механізм державного фінансового аудиту, який функціонує на даний час, не є повністю досконалим. Існують певні проблеми, які заважають ефективному використанню цієї форми контролю. Крім того, у правовому полі державного фінансового аудиту існує певна невідповідність. Зокрема, під час проведення різних видів державного фінансового аудиту відбувається дублювання контрольних заходів: державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів проводиться з метою перевірки та аналізу фактичного виконання місцевого бюджету, державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм здійснюється відносно місцевих бюджетів у процесі виконання бюджетних програм з метою підвищення ефективності використання бюджетних коштів, державному фінансовому аудиту діяльності суб'єктів господарювання підлягають суб’єкти господарювання, що отримують кошти з місцевого бюджету [4]. Таким чином, об’єктом усіх видів державного фінансового аудиту є кошти місцевих бюджетів.

Виходячи з цього, з метою вдосконалення механізму державного фінансового аудиту,необхідне доопрацювання нормативно-правової бази в цьому напрямі та удосконалення організації та методики його проведення у відповідності до міжнародних стандартів аудиту.

Україна потребує такої системи державного фінансового аудиту, яка б чітко відповідала поставленим завданням, мала повне інформаційне і технічне забезпечення та яка б була максимально ефективною та спрямованою на раціональне використання бюджетних коштів [3].

Таким чином, посилення контролю за ефективним використанням бюджетних коштів стає ключовим завданням для бюджетної системи, як сьогодні, так і на перспективу. Удосконалення державного фінансового аудиту з метою оцінки ефективності використання бюджетних коштів дасть можливість не тільки вирішити проблеми раціонального використання бюджетних коштів, але і розвивати перспективні напрями формування ефективної бюджетної політики, яка б мала у своєму розпорядженні дієві

інструменти бюджетного регулювання економічної системи з метою забезпечення сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Бариніна-Закірова М.В. Запровадження державного аудиту в практику роботи ДКРСУ / М.В. Бариніна-Закірова // [Електронний ресурс]. – Офіц. веб-сайт Державна фінансова інспекція України – Режим доступу:http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/35339

2. Боровик П.М. Перспективи використання в Україні програмно-цільового методу бюджетного планування / П.М. Боровик // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis–nbuv.gov.ua/cgi–bin/irbis _nbuv/cgiirbis _64. exe

3. Даценко А.В. Державний фінансовий аудит формування та виконання місцевих бюджетів / А.В. Даценко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/ONBG_2011/Economics.doc.htm.

4. Питання проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?code=361-2006-%EF.

5. Про затвердження Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів : Постанова КМУ від 12.05.2007 № 698 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/D0%BF.

6. Про затвердження Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/1053.1788.3.

7. Рубан Н.І., Рябчук О.Г. Державний фінансовий аудит. Навчальний посібник / Н.І. Рубан, О.Г.Рябчук / – Ірпінь : НУДПСУ, 2012. – 284 с.

8. Фенчин О.Р. Державний фінансовий аудит як пріоритетний напрям удосконалення вітчизняної системи контролю / О.Р. Фенчин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/Economics/99537.doc.htm.

Сидоренко О. М.

Університет ДФС України

НАУКОВА ПАРАДИГМА ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНРОЛЮ»

Сучасна система державного фінансового контролю України перебуває на етапі становлення, що в науковому світі породжує неоднозначність трактування її сутності. Між тим, система державного фінансового контролю є однією з центральних ланок управління національною економікою. Від її функціонування значною мірою залежить ефективність останньої.

Існування єдиної системи державного фінансового контролю в Україні не сприймається однозначно в наукових колах. Нині в Україні існує широка наукова парадигма визначення категорії «система державного фінансового контролю», що постійно оновлюється.

Значна частина вітчизняних науковців, серед яких і О.А. Шевчук, існування єдиної системи державного фінансового контролю в Україні заперечують, аргументуючи це відсутністю стійких взаємозв’язків між контролюючими суб’єктами та об’єктами державного фінансового контролю [5, с. 179-181].

Але останнім часом все більше авторів приходять до висновку, що цілісна система державного фінансового контролю в Україні все ж таки існує. Серед них варто виокремити В.М. Піхоцького, який аргументує наявність в нашій державі системи державного фінансового контролю саме існуванням взаємозв’язків між її вищезгаданими елементами.

Для того, щоб виробити однозначну позицію щодо підтримки або заперечення наукової дімки тієї чи іншої групи авторів і забезпечити подальше проведення нашого дослідження, розкриємо внутрішню сутність самого поняття «система».

У науковій літературі поняття «система» зазвичай визначається наступним чином: «Множинність елементів, що знаходяться у відносинах і взаємозв'язках один з одним, яка є певною цілісністю, єдністю»[1, с. 726], «Комплекс елементів та їхніх властивостей, взаємодія між якими зумовлює появу якісно нової цілісності» [2, с. 361], «Щось ціле, створене з окремих частин і елементів для цілеспрямованої діяльності» [3]. При цьому система характеризується: безліччю елементів; єдністю головної мети для всіх елементів; наявністю зв'язків між елементами; цілісністю і єдністю елементів; структурою та ієрархічністю; відносною самостійністю; чітко вираженим управлінням [3].

Як зазначає В.М. Піхоцький, на сьогоднішній день система повинна розглядатись як цілісний комплекс взаємопов'язаних елементів, об'єднаних загальною метою і завданнями, та обов'язково враховувати такі моменти [4, с. 141]:

– кожний елемент, який входить у систему, сам по собі може розглядатись як система, що складається з елементів іншого типу, тобто система зазвичай являє собою ієрархічну структуру;

– взаємозв'язки між елементами системи можуть змінюватись в часі відповідно до виконання функцій, що покладені на ці елементи;

– застосування системного підходу забезпечує досягнення бажаного ефекту та взаємного доповнення елементів;

– забезпечення багатогранної взаємодії елементів через єдину спрямованість на досягнення стратегічної мети;

– постійний розвиток елементів системи та зв'язків між ними, що надає дієвості елементам системи.

З вищевикладеного можемо зробити висновок, що процес організації державного фінансового контролю в Україні відповідає більшості критеріїв

системи. Відповідно, на практиці він реалізується, як зазначалось вище, через систему державного фінансового контролю України. Тому ми приймаємо позицію про існування в Україні цілісної системи державного фінансового контролю.

В той же час, у вітчизняній науці на сьогодні немає однозначного наукового трактування сутності категорії «система державного фінансового контролю». Спостерігається неоднозначне розуміння поняття «система державного фінансового контролю» і на практиці, що негативно впливає на ефективність її функціонування у сфері управління національною економікою.

Враховуючи це, ми пропонуємо наступний підхід до трактування категорії «система державного фінансового контролю»:

Система державного фінансового контролю – це функціонуючий у процесі державного управління національною економікою, комплекс структурних елементів, що забезпечує взаємодію контролюючих суб'єктів з метою впливу на підконтрольні об'єкти за допомогою контрольних дій, передбачених законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами, для забезпечення досягнення цілей контрольної діяльності.

На наш погляд, запропоноване визначення узагальнює наукову парадигму трактування сутності категорії «система державного фінансового контролю» є також придатним для практичного використання і може бути закріплене в нормативному полі, що регламентує функціонування системи державного фінансового контролю в Україні.

Список використаних джерел

1. Экономическая энциклопедия. – М.: Экономика, 1999.

2. Економічна енциклопедія. – Т.3. – К.: ВЦ «Академія», 2005.

3. Загальне поняття системи і її види [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.if.ua/book/60/4207.html

4. Піхоцький В.Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики: монографія / В.Ф.Піхоцький. – Львів: «Видавництво Львівської політехніки», 2014. – 336 с.

5. Шевчук О.А. Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні: монографія/ О.А.Шевчук – Ірпінь: УДФСУ, 2016. – 378 с.

Халамай А.К.
студентка групи ПБ-15-11к
Університету ДФС України
Науковий керівник:
Чайка В. В., *к. ю. н., доцент*
Університету ДФС України

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИПІДПРИЄМСТВА

Держава, як основний елемент контролю, чинить великий вплив на рівень фінансово-економічної безпеки підприємств, формуючи правові, економічні, організаційні умови їхньої діяльності, їхнє інституційне середовище. Її значення у створенні умов для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств є сьогодні значним. На функціонування підприємницьких структур впливають порушення рівноваги між попитом і пропозицією, інфляція, безробіття, нестабільність курсу національної валюти та інші чинники. У цих умовах виникає гостра потреба активізації ролі держави у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємництва[1, с. 37].

Дослідження та аналіз фінансово – економічної безпеки підприємництва не єновими. Професор М. Єрмошенко, вважає, що «Економічна безпека, є ніщо інше, як такий стан економічного механізму країни, який характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних інтересів сталий і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери [2, с. 29].

Роль державних органів у формуванні захищеності суб'єктів господарювання від різноманітних загроз економічного характеру полягає у наступному:

– формуванні правової захищеність підприємництва (захист приватної власності, правове врегулювання господарських відносин тощо) (майнова безпека);

– запобіганні утворенню монополій та зловживання монопольним становищем; боротьбі з недобросовісною конкуренцією; контролі цін (ринкова безпека);

– нормативно-правовому регулюванні охорони інтелектуальної власності та захисту комерційної таємниці (інтелектуальна та інформаційна безпека);

– забезпеченні стабільності національної грошової одиниці, ефективного функціонування фінансових ринків: кредитного, фондового, страхового та інших; запобігання спекуляціям на ринку цінних паперів; захист прав інвесторів, регламентації процедур банкрутства відновлення платоспроможності та санації, державна фінансова підтримка підприємництва тощо (фінансова безпека);

– державній підтримці експорту; захисті національного товаровиробника від іноземної конкуренції; запобіганні коливанню

валютних курсів (безпека зовнішньоекономічної діяльності);

– контроль якості освітніх послуг, зокрема у вищій освіті, нормативно-правове забезпечення трудової діяльності (кадрова безпека)[3, с. 94].

Незважаючи на те, що теоретичні основи економічної безпеки підприємств досліджені достатньо всесторонньо – на практиці виникає проблема застосування теоретичних надбань.Для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідновиконання наступних заходів:

-формування необхідної кількості та якості ресурсів;

-перспективне прогнозування і планування;

-здійснення аналізу й оцінки досягнутого рівня економічної

безпеки;

-корегування планів і заходів щодо економічної безпеки.

Важливим у процесі забезпечення економічної безпеки є його комплексний, систематичний і планомірний характер[4, с. 120].

Отже, основою формування економічної безпеки підприємства повинно стати визначення площин, у межах яких виникають фактори небезпеки. До них належать: економічні; технічні–пов'язані з використанням застарілих технологій та обладнання; інформаційні – спричинені неповноцінністю інформації; правові – недосконалість правової бази; соціальні – незадоволеність працівників певними аспектами управління та інші.

Таким чином, розглянувши сучасні основні засади формування економічної безпеки на рівні держави та окремого підприємства, доходимо висновку, що вирішення даної проблеми можливе лише при застосуванні комплексного підходу, який дасть можливість забезпечити безпеку економічних інтересів держави.

Список використаних джерел

1. Пастернак-Таранушенко Г. Індекси безпечного фінансування та забезпечення економічної безпеки України / Г. Пастернак-Таранушенко // – 2014. – № 6. – 180с.

2. М. Єрмошенко «Економічна безпека підприємства за етапами життєвого циклу» – К.: Київ. Національний технічний університет України «КПІ», 2016. – 240с.

3. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємств: навч. посібник /Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2015. –256 с.

4. Чорнодід І. С. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ:СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТА ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЗМІЦНЕННЯ –Харків – 2016 - №11(29). – 152 с.

Шевчук О.А.
доктор економічних наук, професор,
проректор з навчальної та
методичної роботи Університету
державної фіскальної служби
України

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Потребою сьогодення є формування дієвої системи державного фінансового контролю (ДФК). Сьогодні доволі важливим і актуальним є питання розбудови і становлення цілісної системи державного фінансового контролю в Україні, без вирішення якого неможливо підвищити ефективность виробництва, конкурентоспроможність базових галузей національної економіки, розв'язати проблеми життєдіяльності держави, знизити рівень тінізації економіки і корупції.

Проблематикою фінансового контролю в усіх його проявах займались такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як О.Барановський, І.Басанцов, В.Бурцев, В.Дяченко, Н.Залуцька, К.Захаров, О.Козирін, В. Піхоцький, П.Петренко, Н.Погосян, В.Поліщук, В.Родіонова, С.Рябухін, В.Симоненко, С.Степашин, І.Стефанюк, І. Чугунов, В.Шевчук, Т.Юнусова та ін.

Високо оцінюючи внесок дослідників у висвітлення теоретико-методологічних засад і практичних аспектів організації ДФК, маємо, однак, зазначити, що на сьогодні залишається низка невирішених проблем у цій сфері. Ключовою з них є проблема функціонування органів державного фінансового контролю на засадах системного підходу**,** якийпередбачає, насамперед, пошук шляхів конструктивної взаємодії органів контролю різних

рівнів, законодавче забезпечення їх організації і функціонування, єдину методологію спільної діяльності, створення єдиного інформаційного простору.

Можна з впевненістю стверджувати, що нині організація формування системи ДФК в Україні є незадовільною, що зумовлено негативним впливом численних об'єктивних і суб'єктивних чинників. Так, серед найбільш проблемних питань у цій сфері те, що в наявності не лише розрізненість зовнішнього і внутрішнього ДФК, їх відомча закритість, а й штучне протиставлення різних контролюючих органів на фоні відсутності однозначного тлумачення їх повноважень і належної узгодженості і координації дій. Це в свою чергу, на наш погляд, спричиняє:

- протиріччя між декларованою державою політикою щодо фінансового контролю, статус-кво в цій сфері, об'єктивною потребою суспільства в більш повній реалізації ДФК своїх функцій, підвищенні його ролі в соціально-економічних перетвореннях;
- функціональну і змістовну роздрібненість, дублювання функцій різних контролюючих органів у сфері ДФК, що спричиняє нераціональне використання бюджетних коштів на їх утримання, породжує конкуренцію між ними (прагнення розширити повноваження, збільшити штати, фінансове і матеріальне забезпечення), знижує дієвість контролю за обґрунтованістю бюджетної політики, законністю і ефективністю формування бюджетів і використання бюджетних коштів;
- недостатню співпрацю органів державного відомчого та незалежного фінансового контролю, координацію їх дій, відсутність механізму зворотного зв'язку, що гальмує формування їх повноцінної системи;
- превалювання в діяльності контролюючих органів наступного контролю (зі значним часовим лагом з моменту прийняття управлінських рішень) у формі ревізій і перевірок для виявлення фінансових правопорушень, що негативно позначається на оперативності ДФК, своєчасному реагуванні на його результати. Частка наступного контролю становить понад 70% та здійснюється він у формі ревізії (інспектування), має фіскальний характер та за

підходами Євросоюзу не належить до PIFC – концепції моделі публічного внутрішнього фінансового контролю, що базується на відповідальності керівника та включає внутрішній контроль, внутрішній аудит та гармонізацію цих двох компонентів на центральному рівні. Найбільша увага в PIFC приділяється процедурам попереднього і поточного контролю [1, с. 62];

- невиконання органами ДФК політикозабезпечувальної, аналітичної, правоохоронної і антикорупційної функцій, що значною мірою зумовлює недосконалість сучасної політики держави в сфері ДФК, недостатній рівень його транспарентності, величезний рівень корупції, а відтак і тіньової економіки в нашій країні (за даними Федерації роботодавців України, бізнес останніми роками змушений був віддавати на хабарі до 50% від обороту щорічно);
- нерозвиненість незалежного ДФК дохідної частини державного і місцевих бюджетів, неправомірність покладення цієї функції на державну податкову службу, що зумовлює зростання втрат бюджету, непрозорість формування бюджетних доходів, відсутність незалежного фінансового контролю за цією дуже важливою для життєдіяльності держави сферою.

Суттєвим недоліком чинного механізму взаємодії органів ДФК в Україні є те, що він розрахований на її разові епізоди і не передбачає регулярного інформаційного обміну. Наочно проявляється низький рівень інформаційно-комунікативного та статистичного забезпечення формування системи ДФК.

На негативних тенденціях, пов’язаних з неефективністю функціонування органів ДФК в Україні, що перешкоджають формуванню його системи, наголошують і експерти Світового банку й створеного ЄС і ОЕСР аналітичного центру SIGMA. Так, в резюме до звіту Світового банку йдеться, що функціонування внутрішнього і зовнішнього аудиту все ще має значні перепони для забезпечення ефективного нагляду в секторі державного управління. В цьому документі, зокрема, зазначається, що побудова ефективного внутрішнього аудиту згідно з міжнародними стандартами вимагає розвитку і оновлення відповідних функціональних повноважень ДФІУ, а також посилення незалежності Рахункової палати [2, с. 14, 57-58].

Натомість експерти SIGMA акцентують увагу на необхідності вдосконалення системи ДФК в Україні в напрямі покращання управлінської звітності. За існуючих зв'язків бюджетної та казначейської системи і внутрішнього державного контролю проблематичним залишається встановлення управлінської підзвітності як ключового елементу європейської моделі державного внутрішнього фінансового контролю [3, с. 46].

Крім того, за даними ДФІУ, в 76 центральних органах виконавчої влади (ЦОВВ) створені підрозділи внутрішнього аудиту чи введено штатну посаду внутрішнього аудитора (або виконання відповідних обов'язків покладено на певну посадову особу). Водночас, керівниками 17 (22%) ЦОВВ діяльність нових підрозділів внутрішнього аудиту фактично не була забезпечена, як це передбачено в Бюджетному кодексі. Вимоги щодо цього виконані лише формально. Відсутні також розроблені в цих органах документи з внутрішнього аудиту. Крім того, в 12 з зазначених органів створені посади внутрішніх аудиторів досі залишаються вакантними. В ряді бюджетних установ посади зайняті особами, кваліфікація яких не відповідає встановленим вимогам [4, с. 89].

Внаслідок істотних відмінностей в організації контролю і застосуванні відповідних санкцій говорити про сьогоденне існування системи ДФК в Україні не доводиться. Радше можна констатувати наявність певної сукупності розрізнених і вкрай слабо пов'язаних між собою органів ДФК. Відтак, система ДФК (хоча, на нашу думку, системи в класичному розумінні досі не існує – О.Ш.), яка побудована в Україні, не забезпечує на належному рівні фінансово-бюджетну дисципліну як загалом в державі, так і на регіональному рівні зокрема [5].

Розмежування сфер діяльності контролюючих органів супроводжується численними колізіями, що спричиняє нераціональний розподіл обов'язків, а також перекладання відповідальності. Кожен з існуючих в Україні органів ДФК еволюціонує самостійно, без об'єднання зусиль з іншими контролюючими органами для формування єдиної системи ДФК.

Контрольна діяльність як і раніше характеризується невпорядкованістю, епізодичністю, дублюванням, далеко не повним охопленням ревізіями і перевірками всього масиву коштів, що витрачаються державою. Плани контрольних заходів складаються не відповідно до якихось загальнодержавних принципів чи правил, а в рамках відомчого (часто суб'єктивного) підходу контролюючих органів. Не існує національних стандартів контролю, обов'язкових для всіх державних органів. Можливості ревізій і перевірок обмежуються пробілами в законодавстві. Відтак численні фінансові потоки і значні суми витрачання державних коштів, суттєві для вирішення соціальних проблем, прискорення економічного зростання, роками залишаються безконтрольними. Органи ДФК слабко взаємодіють, належні сучасні комунікаційні системи між ними відсутні.

Основними проблемами, що обмежують застосування окремих методів та інструментів при оцінці ефективності ДФК, є [6]: 1) розгалуженість фінансових правовідносин у сфері ДФК; 2) визначення «внеску» ДФК в рівень досягнення кінцевої мети; 3) складність співставлення (за об'єктами, часовим і територіальним чинниками) витрат на організацію діяльності окремого підрозділу суб'єкта ДФК і обсягу відшкодованих збитків; 4) необхідність оцінки ефективності як окремих заходів контролю, так і окремих контролюючих органів, які утворюють систему ДФК; 5) можливість кількісно оцінити ефективність ДФК лише відносно контролюючих органів відповідного напряму фінансового контролю з боку держави (у т.ч. структурних одиниць цих органів або окремих працівників), а не загалом за усіма контролюючими органами як єдиної системи ДФК; 6) багаторівневість оцінки (для оцінки ефективності окремої установи, відділу, працівника – мікрорівень, регіону – мезорівень, країни загалом – макрорівень); 7) складність узагальнення значної кількості оціночних характеристик, які відрізняються за економічним змістом, одиницями виміру, вагомістю тощо, а також залежно від рівня здійснення оцінки.

Головною ж причиною виникнення проблем у даній сфері є невизначеність складових системи ДФК. Чисельність контролюючих структур

свідчить про відсутність чітко інтегрованої контрольної системи, що призводить до розпорошення коштів і зусиль органів та їх дій. Крім того, істотним недоліком чинного ДФК є його слабка орієнтація на всі стадії відтворювального процесу. Тобто він охоплює насамперед локальні сфери і інтереси, не завжди виходячи з необхідності задоволення потреб суспільства загалом. Чинна система контролю побудована за класичною схемою, прийнятою в більшості західних країн, без достатнього врахування конкретних умов [7, с. 86, 92].

Відтак, чинна організація формування системи ДФК в Україні істотно уповільнює цей процес, «консервуючи» роз'єднаність бюджетного, податкового, митного і валютного контролю, розпорошеність діяльності наявних контролюючих органів й недоліки, притаманні кадровому, інформаційно-аналітичному і фінансовому забезпеченню їх функціонування.Формування цілісної системи ДФК, має базуватись на змішаній моделі її організації, імплементації й інтеграції її окремих елементів і підсистем для забезпечення завдяки консолідації можливостей і матеріальних, трудових, фінансових, інтелектуальних й інформаційних ресурсів її суб'єктів та гармонізації їх контрольних відносин синергетичного ефекту формування й використання бюджетних коштів і коштів загальнодержавних цільових фондів, державних запозичень, офіційних золотовалютних резервів, іноземних інвестицій у країну та за її межі, державної власності; використання податкових і митних пільг.

Список використаних джерел

1. Дейнеко Є. В. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні / Є. В. Дейнеко // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 1. – С. 61– 64. – (Серія «Економічні науки»).
2. Україна : звіт з ефективності управління державними фінансами [Електронний ресурс]. – Світовий банк, 2012. – 110 с. – Режим доступу: http://www.worldbank.org/uk/news/press-release.
3. Україна : оцінювання системи врядування. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2007. – 352 с.
4. Чумакова И. Ю. Инновационные механизмы развития государственного

финансового контроля в Украине / И. Ю.Чумакова // TERRA ECONOMICUS. – Т. 11. – Ч. 3. – 2013. – № 1. – С. 86–92.

5. Іванова І. Стан та проблеми державного фінансового контролю на регіональному та місцевому рівні [Електронний ресурс] / І. Іванова //. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/Monitor/Desember/04.htm
6. Шевченко Н. В. Механізм оцінки ефективності державного фінансового контролю в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит / Н. В. Шевченко. – Суми, 2011. – 21 с.
7. Плескач В. Л. Фінансовий контроль у контексті трансформаційних процесів економіки / В. Л. Плескач, К. С. Жадько // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 85–92.

Біланюк В.В.
студентка групи ОБП-14-3,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І.,*старший викладач*
Університет ДФС України

РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Проблема фінансової безпеки держави, складовою якої є податкова безпека, – є однією із найбільш актуальних в Україні. На її забезпечення спрямована діяльність багатьох правоохоронних органів України, провідне місце серед яких займає податкова міліція.Податкова міліція є спеціалізованим правоохоронним державним органом виконавчої влади, який діє у складі органів Державної фіскальної служби України та здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, забезпечує законність і правопорядок у сфері податкових правовідносин, а також виконує оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну та охоронну функції[1].

Наразі, в умовах формування нової податкової системи, а також реформуванні існуючої системи правоохоронних органів держави, дослідження місця податкової міліції в системі правоохоронних органів України, визначення її адміністративно-правового статусу набуває особливої актуальності, а спроба розв’язання цієї проблеми має важливе як наукове, так і практичне значення для забезпечення фінансової безпеки держави.

Ліквідацію податкової міліції, як такої структури, що не має користі, запланували до кінця 2016 року,що і було зроблено. В державі з’явилися фінансова поліція, абсолютно новий орган, який не проводить обшуки і

вилучення документів, а розслідує та доводить до суду різного роду фінансові злочини, виявлені моніторингом баз даних та обліків [2, с. 140].

Окремі аспекти діяльності податкової міліції України висвітлювалися у роботах різних авторів, зокрема: Острікова Т., Журжій А., Курячий М., Кобцев М., Євлахов А., Галасюк В., Бандурка О., Кірш О., Антонищак А.

Фінансова поліція - це державний правоохоронний орган, який своїми діями забезпечить запобігання злочинів у сфері формування та використання фінансових ресурсів держави та економічної безпеки. [3, с. 70].

Таблиця 1

Податкова міліція проти фінансової поліції, переваги та недоліки

№	Недоліки податкової міліції (діє з 1998 р.)	Переваги фінансової поліції (діє з 2017 р.)
1	Немотивовані законними підставами обшуки і допити	Віддалений контроль і моніторинг платників податків
2	Незаконне вилучення документації і обладнання	Доступ до інформаційних ресурсів держорганів і баз даних
3	Відкриття досудових кримінальних впроваджень як засобу тиску	Проведення оперативно-розшукової роботи з обмеженням силових функцій
4	Тиск на бізнес і шантаж з метою отримання хабарів	Відсутність повноважень з протидії адміністративним правопорушенням
5	Відсутність відповідальності за зловживання і нанесені збитки	Матеріальна і дисциплінарна відповідальність особового складу

Відсутність системи об’єктивної оцінки роботи податкової міліції призвела до того, що суспільство оцінює її, керуючись двома факторами: особистим досвідом платників податків та їх близьких та загальним показником стану економіки і її тіньового сектору. Останній тільки за оцінками Міністерства економіки становив 42% ВВП.

Якщо оцінювати «тінь» методом витрат населення – полягає у виявленні різниці між тим, наскільки фактичні витрати населення перевищують загальний обсяг продажу товарів в легальному секторі економіки – її частка збільшується до 56% ВВП. Логічно, що висока тінізація економіки, протидія якій входить до сфери компетенції податкової міліції, фактично підтверджує низьку ефективність її роботи.

Наявність цілої низки проблем активізувала пошук ефективної моделі функціонування податкової міліції. Єдиним способом їх подолання, на думку деяких депутатів та представників громадськості, має стати ліквідація податкової міліції з наступним створенням фінансової поліції. Саме це передбачає законопроект№4228 «Про фінансову поліцію, що внесений на розгляд парламенту у березні 2017 року» [4].

Його розробники бачать фінансову поліцію як державний правоохоронний орган, який запобігає, виявляє, припиняє, розслідує та розкриває злочини у сферах формування і використання фінансових ресурсів держави та економічної безпеки. Законопроект передбачає істотну зміну чинної організаційної моделі податкової міліції. Передбачається, що фінансова поліція не буде підпорядковуватися державній фіскальній службі. ЇЇ діяльність буде координуватись Кабінетом міністрів через міністра фінансів.

Для обґрунтування свого підходу автори законопроекту насамперед апелюють до Коаліційної угоди, Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» та розпоряджень уряду.

Згадано і про Концепцію реформування кримінальної юстиції України, яка передбачає відокремлення податкової міліції від ДФС з подальшою реорганізацією у самостійний орган кримінальної юстиції в системі Міністерства фінансів - фінансову поліцію. Така модель існує в Італії, Туреччині, Ісландії та Греції, США.

Якщо звернутися до зарубіжного досвіду (таких держав, як США, Японія, Туреччина, Італія, Німеччина), можемо констатувати, що у питаннях комплектування кадрами правоохоронної (та податкової) сфери передусім враховуються їх антропологічні дані, після чого всі кандидати в обов’язковому порядку проходять своєрідні психологічні випробування на кмітливість, увагу та реакцію. Звертається увага на вміння встановлювати контакти з різними людьми, вести серйозну роз’яснювальну роботу серед населення. Залежно від виявлених здібностей вступника йому пропонують аналітичну, технічну або слідчо-оперативну роботу[5, с. 175].

Роль зміни моделі податкової міліції у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю у сфері оподаткування не варто переоцінювати. Для цього є кілька підстав, а саме:

– світовий досвід не надає переконливих свідчень того, що зміна організаційної моделі однозначно сприятиме підвищенню ефективності боротьби зі злочинністю у сфері оподаткування;
– відповідний крок породжуватиме і нові виклики;
– варто погодитися з твердженням окремих експертів про те, що порівняно з дискусіями навколо організаційних моделей значно важливішим є впровадження європейського досвіду та інтеграції інструментів протидії економічній злочинності.

З урахуванням цих факторів, питання зміни організаційної моделі при реформуванні податкової міліції або її перетворенні на фінансову поліцію має бути щонайменше другорядним [1].

Отже, в умовах здійснюваної в Україні податкової реформи, спрямованої на оптимізацію діяльності органів виконавчої влади, питання визначення правового статусу податкової міліції, її ліквідації або реорганізації у фінансову поліцію є одними із найактуальніших на сьогоднішній день в Україні, які є предметом тривалих дискусій як серед науковців, громадських діячів, політиків так і законодавців.

Вирішення долі податкової міліції, як структурного підрозділу Державної фіскальної служби України має відбуватися з урахуванням усіх можливих наслідків реорганізації цієї служби. Пропозиції, що спрямовані на вдосконалення організації діяльності податкової міліції, шляхом її ліквідації чи реорганізації у фінансову поліцію чи у службу фінансових розслідувань, потребують перш за все наукового аналізу, широкого громадського обговорення, а також експертної оцінки з боку законодавства.

Список використаних джерел

1.Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо вдосконалення

системи правоохоронних органів з метою поліпшення ін- вестиційного клімату в державі)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/ pls/zweb_n/webproc4_?pf3511=38230.

2.Долгий О. О. Державний контроль у формі прокурорського нагляду за додержанням законів податковою міліцією України [Електронний ресурс] / О. О. Долгий // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 138–144.

3.Бандурка О. О. Поняття та види взаємодії органів податкової міліції України з іншими суб'єктами / О. О. Бандурка // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2015. – № 4. – С. 67–73

4.Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо скасування податкової міліції» від 2016 р. № 8022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1pf3511=39498.

5.Бандурка О. О. Податкові органи США: корисний досвід діяльності / О. О. Бандурка // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2015. – № 29. – С. 175–176.

Гожуловський С.С.
студент групи ОБКі-15-2,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Іванишина О.С.**, доцент*
Університет ДФС України

МІСЦЕ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Аналіз податків дає правильний орієнтир для розгляду фінансової системи у відповідності до економічного розвитку України. [1] Податки акумулюються

до державного і місцевих бюджетів , як розподіл частини ВВП для виконання державою різних завдань і покладених на неї функцій (законодавчої, виконавчої, судової, соціальної , економічної , освітньої , культурної та ін..), що робить їх роль важливим інструментом збалансованості доходів і видатків бюджету.

Проте, в залежності від форми податку та способу його стягнення розрізняють прямі і непрямі податки. Аналіз податків дає правильний орієнтир для загального розгляду їх відповідності з процесами економічного розвитку, що відбуваються в певній країні. Тому вважаю доцільним детальніше розглянути прямі і непрямі податки , їх переваги та недоліки.

До прямих податків належать: податок на прибуток підприємств,податок на доходи з фізичних осіб,екологічний податок ,рентна плата,податок на майно,єдиний податок. На сучасному етапі прямі податки є базою податкових систем держав з розвиненою ринковою економікою, проте вони мають як переваги так і недоліки.

Серед переваг можна зазначити такі:

- прямі податки дають можливість встановити пряму залежність між доходами платника і його платежами до бюджету;
- пряме оподаткування є доказом розвитку ринкової економіки , оскільки є важливим фінансовим важелем регулювання економічними процесами;
- сприяє розподіленню податкового навантаження таким чином , що більш високі податки сплачують ті хто мають більші доходи , і навпаки , що більшість економістів вважають справедливим;
- призводять як до зміни структури виробництва так і споживання.[1]

Таким чином можна сказати , що прямі податки мають стимулюючі властивості щодо товаровиробників. Їх влив відображається у прямому збільшенні чи зменшенні доходу чи прибутку , а також регулює споживчий попит та пропозицію. Також необхідно розуміти , що прямі податки спроможні або цілком знищити національне виробництво або навпаки суттєво стимулювати його . Тому необхідно закласти в структурі прямих податків

вдосконалені механізми їх стягнення з метою досягнення високого рівня економічних показників за допомогою розширення виробництва.

Проте необхідно звернути увагу на недоліки прямих податків , для максимального їхнього вдосконалення, серед них:

- мають складний механізм стягнення , так як пов'язаний із складною методикою ведення бухгалтерського обліку і звітності ;
- контроль надходження прямих податків потребує удосконалення і осучаснення методів обліку платників;
- є можливість ухилення від сплати податку із-за недосконалості фінансового контролю і приховування доходів;
- не забезпечує стабільного доходу до бюджету (в залежності від фінансового результату);
- обтяжлива ставка оподаткування. [1]

Вирішення цих проблем – головна мета діяльності спеціалістів у сфері прямого оподаткування . Таким чином , незважаючи на всі недоліки , пов’язані із стягненням прямих податків , вони використовуються практично у всіх країнах світу , в тому числі і в Україні.

Однак одностороннє використання прямих податків негативно впливає на податкову систему і економіку в цілому. Виникає потреба в доповненні податкових систем непрямими податками. Непрямі податки, що зазвичай називають податками на споживання,також відіграють значну роль у формуванні доходів держави та податковому регулюванні.

До непрямих податків належать : податок на додану вартість,акцизний податок,мито. Особливою рисою непрямих податків є те , що всі вони спрямовані на кінцеве споживання , ця особливість має суттєве значення при формуванні податкової системи будь-якої країни.

Непрямі податки, на відміну від прямих мають свої переваги і недоліки. Вони більш ефективніші в фіскальному аспекті , оскільки оподатковують споживання , яке є більш стабільною величиною в порівнянні з прибутками.

Тому непрямі податки мають такі переваги:

- для них характерна простота сплати і регулярність надходження до бюджету , вони не потребують розширення податкового апарату;

- є вигідними для країн , прогресуючих в економічному відношенні ;

- впливають на сукупне споживанням шляхом дорожчання чи здешевлення того чи іншого продукту, що може бути позитивним не лише з економічної , але і з суспільної точки зору;

- простий механізм сплати. [1]

Можна переконливо сказати , що непрямі податки мають суттєві переваги над прямими, оскільки від їх сплати тяжко ухилитись і легше контролювати, що у адмініструванні податків має пріоритетне значення.

Серед недоліків непрямих податків можна виокремити соціальну несправедливість , що проявляється в обтяжуваності цього податку щодо малозабезпечених верств населення , оскільки частка у сплаті цього податку з великими доходами є досить мала , для малозабезпеченого населення – навпаки .З іншого боку принцип справедливого оподаткування може бути реалізований через диференційований підхід до встановлення непрямих податків на окремі товари, роботи та послуги. Однак тут теж є певні обмеження. Встановлення більш високих податків тільки на так звані товари не першої необхідності й розкоші звужує сферу непрямого оподаткування і скорочує надходження доходів до бюджету. Навпаки, навіть невисокий рівень непрямого оподаткування товарів повсякденного попиту забезпечує державі сталі й значні доходи, бо сталим і значним у масштабах суспільства є таке споживання. [2]

Соціальна несправедливість непрямих податків може певною мірою нейтралізуватися державою шляхом вилучення товарів першої необхідності з кола оподатковуваних. Але виникає суперечність: адже швидкість надходження податків, стабільність і рівномірність забезпечуються саме оподаткуванням товарів широкого вжитку. [2]

Отже, із вищезазначеного можна сказати , що у сучасній податковій системі України , яка характеризується постійними перетвореннями і змінами, групи прямих і непрямих податків пропорційно взаємодоповнюють один

одного, що є дуже важливим для реформування податкової системи , фінансів і економіки в межах європейської інтеграції . Вдосконалення податкової системи України має відбуватися у напрямку наближення до умов оподаткування в країнах ЄС, [2] щоб налагодити бюджетну систему і забезпечити рівномірність , стабільність , економічність , соціальну справедливість і фіскальну достатність оподаткування , як того вимагає податкове законодавство України.

Список використаних джерел

1. Переваги і недоліки прямих і непрямих податків [Електронний ресурс]: http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/9114/1/109%20-%20111.pdf
2. Переваги та недоліки в системі прямого і непрямого оподаткування [Електронний ресурс]: http://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/52-7-13.pdf

СікачП. Ю.

студент

Університет ДФС України

Науковий керівник:

***КітченкоМ. І.**, старший викладач*

Університет ДФС України

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ТА ЇХ КОНТРОЛЬ

Прогнозування податкових надходжень до бюджету було завжди орієнтуючим фінансовим показником у процесі бюджетного планування. Даний показник залежать від багатьох факторів,прогнозу та тенденцій економічного і соціального розвитку, стабільності, ефективності та прогресивності чинного законодавства, рівня фінансової культури, тощо.Сьогодні існують передумови щодо забезпечення якісного прогнозування податкових надходжень, але за

відсутності методологічного та методичного обґрунтування даного процесу це зробити дуже важко.Тому існуюча на сьогодні ситуація вимагає розробки теоретико-методологічних засад функціонування системи податкового прогнозування в частині податкових надходжень на макрорівні.

Прогнозування і планування бюджетних податкових надходжень слід розглядати як єдиний процес, за допомогою якого відбувається корегування фінансових показників, прийняття управлінських рішень. Ефективне державне податкове прогнозування дає можливість визначити ймовірність виникнення тих чи інших непередбачуваних подій, оцінити ризик настання важкопрогнозованих фінансових і податкових ситуацій, проаналізувати розбіжності між цілями платників податків і фіскальними цілями держави [1].

Основними завданнями податкового прогнозування є наступні:
· оцінка дохідності регіону, потреба технічного оновлення галузей, спеціалізації регіону;
· стан оплати праці, ресурсної бази регіону, участь регіону у експортно-імпортних операціях;
· якість виробничої і соціальної інфраструктури, забезпеченість транспортними магістралями;
· рівень зайнятості.

Інтенсивне використання та подальший розвиток наукових досліджень призвели до створення потужного арсеналу методів та прийомів податкового прогнозування. Томуслідпровестичіткусистематизаціюметодівпрогнозування. Залежновідзагальнихпринципівінтуїтивніметодипрогнозуванняможнаподілитин аіндивідуальнітаколективніекспертніоцінки[2].

До групи індивідуальних експертних оцінок, які застосовуються при податковому прогнозуванні, належать такі методи: аналітична записка, побудова сценаріїв, генерація ідей. Група колективних експертних оцінок включає в себе методи комісії, мозкової атаки, анкетування.

Ефективність вибору методів прогнозування залежить від таких факторів: мета

та завдання прогнозу;період, на який формується прогноз;специфіка та особливості об’єкта прогнозування;вірогідність і повнота інформаційної бази;

Що стосується контролю податкових надходжень,то цей контроль є різновидом фінансового контролю, оскільки він здійснюється у сфері оподаткування, яка є складовою фінансової діяльності держави, уповноваженими фінансово-контролюючими органами. Основною формою податкового контролю є податкова перевірка. Саме ця форма контролю є найбільш ефективною з точки зору виявлення та стягнення недоїмок, забезпечення податкових надходжень до бюджетів і державних цільових фондів[3].

Отже,основним завданням податкового прогнозування виступає визначення на певний часовий період економічно обґрунтованого розміру податкових надходжень у бюджети різних рівнів, а також обсягу податків, які повинен сплатити конкретний суб’єкт оподаткування, а контроль є однією із завершальних стадій управління, а також необхідною умовою ефективності управління податковими відносинами в цілому.

Список використаної літератури

1. Сідельникова Л. Прогнозування росту бюджетних ресурсів / Л. Сідельникова // економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8. Ч. 1. – С. 316 – 320.

2.Воробйов Ю. М. Прогнозування податкових надходжень в контексті Податкового кодексу України / Ю. М. Воробйов // Митна безпека. Серія: Економіка. – 2010. – №8. – С. 13 – 23.

3. Лісовська В. І. Податковий контроль у системі оподаткування: зміст та механізм здійснення // Підприємництво, господарство і право. - 2010. – № 10. – С. 25-29.

Таращенко В.А., ЗамогильнаА. В.
Університет ДФС України

СХЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОБЛЕМНОГО ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Реалії сьогодення свідчать, що бюджет сучасної демократичної, правової держави, в тому числі і України, формується, в основному, за рахунок податкових надходжень.

За даними Державної служби статистики України дохідна частина Зведеного бюджету України в 2015 році склала 652031,0 млн.грн., у тому числі за рахунок податкових надходжень – 507635,9 млн. грн. В структурі податкових надходжень найбільший дохід було отримано по податку на додану вартість в сумі 178452,4 млн.грн. [1, с.229-230]. Таким чином, податок на додану вартість (далі – ПДВ) є одним з бюджетоформуючих податків в Україні. Однак, попри високу здатність наповнювати бюджет, ПДВ все ще залишається складним, суперечливим і, в певній мірі, криміналізованим податком, на що вказують, зокрема, численні зловживання у бюджетному відшкодуванні ПДВ. «Реалії сьогодення свідчать, що бюджетоформуючий податок на додану вартість перетворюється на бюджетовитратний. … Процедура відшкодування податку на додану вартість має багато зловживань, проблем та неузгодженостей. Крім того, протягом останніх п’яти років Україна поступово наближається до балансу отриманого і відшкодованого з бюджету податку на додану вартість.» [2]

За результатами використання схем формування податкового кредиту з ПДВ платники податку можуть отримати наступні результати: податкове зобов’язання перевищує податковий кредит; податкові зобов’язання формуються на рівні податкового кредиту; податковий кредит перевищує податкове зобов’язання.

Останні два результати Державна фіскальна служба України своїм наказом [3] встановлює такими, що відповідають поняттю «податковий кредит з ознаками ризику» (інша назва – проблемний податковий кредит). Платники податку, для того, щоб не сплачувати ПДВ до бюджету або отримувати незаконне бюджетне відшкодування ПДВ, створюють складні схеми з формування проблемного податкового кредиту.

Державна фіскальна служба час від часу оприлюднює схеми ухилення від оподаткування шляхом формування проблемного податкового кредиту з ПДВ [4] з метою їх відпрацювання та подальшого руйнування.

У вказаних схемах особливо руйнівними для бюджету є так звані «податкові ями» (безактивні фірми - вигодоформувачі), на які платники податків через вигодотранспортуючих суб'єктів (далі - «транзитери») штучно переносять податкові зобов'язання. «Податковими ямами» є підприємства, що здійснюють безтоварні угоди, і як наслідок, – оформляють документи на поставку неіснуючого товару або надання послуг. Підприємства цього типу зазвичай не подають податкової звітності, уникаючи таким чином можливості проведення податкових звірок. Такі підприємства існують протягом короткого періоду. З «податковими ямами» фіскальній службі боротися дуже складно, оскільки відстежити їх можна лише за ланцюгом «вигодонабувач-«транзитер»-«податкова яма», а до того часу ці підприємства вже припиняють свою діяльність.

Наступною групою ризику є «транзитери». Основним завданням «транзитерів» є «відбілювання» операцій для вигодонабувачів. Підприємства - транзитери зазвичай не мають найманих працівників, займаються багатьма видами діяльності та не отримують реального прибутку, всі доходи покривають затрати. На відміну від податкових ям, «транзитери» декларують свої податкові зобов'язання.

Узагальнено можемо виокремити три найпоширеніші схеми формування проблемного податкового кредиту з ПДВ:

1) Схема формування проблемного податкового кредиту з ПДВ шляхом використання підприємств, які не декларують відповідні суми податкового зобов'язання з ПДВ (не реєструють податкові накладні в ЄРПН);

2) Схема набуття проблемного податкового кредиту з ПДВ від вигодоформувачів, які виписали ПН (ПН в ЄРПН не реєструвалися) та не подавали податкові декларації з ПДВ до органів ДФС;

3) Схема формування проблемного податкового кредиту з ПДВ через підприємства, які не декларують відповідні суми податкового зобов'язання з ПДВ [4].

Отже, ухилення від сплати податків шляхом використання платниками податків схем формування проблемного податкового кредиту нині є одним з основних факторів недоотримання бюджетом податкових надходжень. На нашу думку, протидія схемам формування проблемного податкового кредиту з ПДВ може відбуватися різними шляхами. З однієї сторони, з метою підвищення ефективності контролюючих органів, можна запровадити непрямі методи контролю. З іншої сторони, щоб платнику податку було економічно невигідно ухилятися від оподаткування з використанням «податкових ям», доцільно зменшити ставку ПДВ. Останнє також дозволить зменшити ціни та пожвавити соціально-економічний розвиток. Проведене дослідження не дає остаточної відповіді на питання щодо руйнування схем використання проблемного податкового кредиту, однак може слугувати орієнтиром для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Статистичний щорічник України за 2015 рік. Відповідальний за випуск О. А. Вишневська. За редакцією І. М. Жук. — Київ: Державна служба статистики України, 2016. — 575 с.

2. Майстренко О.В. Реформування податкової системи України - як спосіб вирішення податкових колізій / О.В. Майстренко // Офіційний сайт Міністерства юстиції України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://old.minjust.gov.ua/6905

3. Про забезпечення комплексного контролю податкових ризиків з ПДВ: наказ Державної фіскальної служби України від 28 липня 2015 року №543 // Ліга:Закон. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DFS01105.html

4. Лист Державної фіскальної служби України «Щодо направлення для відпрацювання 11 схем ухилення від оподаткування» від 21.08.2015 р. № 31333/7/99-99-22-02-02-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://law.dt-kt.com/lyst-derzhavnoyi-fiskalnoyi-sluzhby-ukr-110/

Токар В.В.

д.е.н., професор

Університет ДФС України

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Запровадження електронного декларування для представників влади під тиском європейських інституцій у цілому позитивно позначилось на соціально-економічній ситуації в Україні. Незважаючи на численні міфи стосовно використання доступних даних чиновників кримінальними структурами для більш ефективного планування злочинних операцій та максимальну бездіяльність з боку спеціально створених та існуючих до цього силових відомств, невідворотність зростання прозорості діяльності та зменшення можливостей для приховування «тіньових» доходів зміцнює економічну безпеку держави.

Аналіз електронних декларацій дозволяє робити обґрунтовані висновки стосовно професійної придатності та етичності окремих високопосадовців. Зокрема, викликає когнітивний дисонанс інформація про збереження 1,831 млн

дол. США та лише 61,9 тис. грн. у банківській системі України головою Національною банку України [4], тобто людина, яка є відповідальною за стабільність національної грошової одиниці країни та неодноразово публічно закликала українців довіряти комерційним банкам і національній валюті, надає перевагу іноземним коштам.

Після оприлюднення електронних декларацій цинічними виглядають спроби народних депутатів та державних чиновників переконати населення в необхідності спокійно сприймати погіршення соціально-економічних показників та зростання цін під гаслами, що поясненням цим негараздам є виключно геополітичні виклики. За результатами першого етапу електронного звітування українськими державними службовцями задекларовано еквівалент майже 26 млрд грн., у тому числі народними депутатами зафіксовано 12,607 млрд. грн. За структурою активів народних представників у Верховній Раді України на банківські депозити припадає 2,387 млрд. грн. (19%), готівку – 7,400 млрд. грн. (59%) та інші активи – 2,821 млрд. грн. (22%). У розрізі валют домінує іноземна валюта еквівалентом 8,665 млрд. грн. (69%), у той час як у гривні зберігається 3,942 млрд. грн. (31%). Отже, у середньому на кожного народного депутата припадає майже 30 млн грн задекларованих коштів [6], що, беручи до уваги розмір мінімальної заробітної плати зі ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 року» в 3200 грн. на 2017 рік, складає 9375 мінімальних заробітних плат або 781,25 років важкої праці одного працівника. Продовжуючи порівняння задекларованих активів з показниками державного бюджету України на 2017 рік, необхідно зазначити, що вони складають близько 3,55% дохідної та 3,25% видаткової частин, а також 33,8% граничного боргу консолідованого бюджету України.

До службовців середньої та вищої ланки першої черги електронного декларування загальною кількістю близько 100,0 тис. осіб, у 2017 році приєдналися понад 700,0 тис. службовців та посадових осіб, які працюють в органах влади та місцевого самоврядування, у державних та комунальних

установах, закладах і організаціях [1], таким чином очікується «вихід з тіні» додаткового обсяг активів, який є співставний з першою хвилею звітування.

Необхідно зазначити, що наявність статей карального характеру Кримінального кодексу України, зокрема статті 366^1 «Декларування недостовірної інформації» та статті 368^2 «Незаконне збагачення» в українських умовах перетворюються на формальність та засіб боротьби з опозицією, що створює загрози економічній безпеці держави у випадку вибіркового правосуддя. У зв'язку з цим доречним є застосування до декларантів амністії із розширенням дії пункту с 167.1 ст. 167 Податкового кодексу України у випадку розбіжності обсягів задекларованих активів із даними попередньої податкової звітності, а саме стягнення 18% з різниці на користь державного бюджету України. У свою чергу у випадку приховування активів та уникнення декларування доцільно застосувати подвійну ставку оподаткування, тобто в розмірі 36%, проте це є дискусійним моментом і конкретний розмір оподаткування може бути встановлено після проведення додаткових досліджень та публічного обговорення.

Список використаних джерел

1. Друга хвиля. Чи є ви е-декларантом? [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/articles/2017/01/25/7133354/.

2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016 р. № 1801-VIII зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1801-19/print1477603359416255.

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: ttp://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print1477603359416255.

4. Легенди декларацій. Хто приголомшив Україну своїми статками [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.epravda.com.ua/publications/2016/10/31/609596/.

5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1477603359416255.
6. Що показали декларації народних депутатів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://biz.censor.net.ua/resonance/3014525/scho_pokazali_deklarats_narodnih_deputatv.

Щербіна В.В.
аспірант
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Рябчук О.Г.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України,

МАКРОЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ: ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Макроекономічне прогнозування та планування, як і будь-який управлінський процес, характеризується наявністю об’єкта й суб’єкта, управлінського впливу та зворотного зв’язку, внутрішнього і зовнішнього середовища. Останні, у свою чергу, формують потреби для ефективної практичної реалізації макроекономічного прогнозування та планування.

Для ефективної практичної реалізації процесу макроекономічного прогнозування і планування необхідно належне інституційне, методичне, інформаційно-комунікаційне, фінансове та правове забезпечення. Так, колектив вчених Науково-дослідного інституту фінансового права у процесі монографічного дослідження дійшли до висновку, що вирішення проблеми прогнозування і планування надходжень до бюджету має декілька аспектів

«юридичний, економічний, інформаційний, математичний і організаційний. Юридичний аспект полягає у законодавчому оформленні і затвердженні документів, що регламентують процедури і методи прогнозування податкових надходжень. Економічний – передбачає визначення економічних параметрів, що будуть покладені в основу розрахунку прогнозованих надходжень до бюджету в частині податків. Інформаційний аспект передбачає обґрунтування і використання джерел інформації. Математичний аспект полягає у виборі оптимального методу (методів) обчислення. Організаційний аспект проявляється при створенні ситуаційного центру» [1, с. 291].

Аспекти вирішення проблем, які запропоновані науковцями, спрямовані на подолання негативних явищ та тенденцій, які в таких сферах присутні. Отже, існування груп проблем та аспектів їх вирішення визначає види забезпечення макроекономічного прогнозування і планування, обґрунтовуючи неефективність вітчизняної практики їх реалізації. (Табл. 1).

Таблиця 1

Зв'язок видів забезпечення і аспектів вирішення проблем макроекономічного прогнозування і планування

Назва аспектів вирішення проблем макроекономічного прогнозування і планування	***Потреби практичної реалізації макроекономічного прогнозування і планування***	***Назва виду забезпечення макроекономічного прогнозування і планування***
Організаційний	Структура, яка здійснює макроекономічне прогнозування і планування	Інституційне
	Фахівці, які безпосередньо здійснюють макроекономічне прогнозування і планування	
Математичний	Алгоритм (послідовність дій по досягненню цілі)	Методичне
Інформаційний	Інформація та ІТ-технології	Інформаційно-комунікаційне
	Технічні засоби, комп'ютерні програми, мережі	
Економічний	Фінансові ресурси	Фінансове
Юридичний	Законодавчого регулювання	Правове

Джерело: складено автором

Досліджуючи наукові засади макроекономічного прогнозування та планування з позиції системного та процесного підходів, варто звернути увагу на два контексти прояву видів забезпечення: внутрішній (функціональний) та

зовнішній (організаційний). Перший контекст (внутрішній) характеризує макроекономічне прогнозування і планування як процес, спрямований на досягнення поставленої мети. Він проявляється у методичному забезпеченні як алгоритмі реалізації функції макроекономічного прогнозування та планування. Другий аспект (зовнішній) ґрунтується на організаційному супроводженні реалізації функціонального навантаження макроекономічного прогнозування та планування, який передбачає наявність інституційного, правового, фінансового та інформаційно-комунікаційного забезпечення. Ідентифікація цих контекстів дає можливість більш ґрунтовно дослідити макроекономічне прогнозування і планування, а саме: з позиції пізнання внутрішнього середовища (макроекономічного прогнозування і планування як процесу) та зовнішнього середовища (макроекономічного прогнозування і планування як системи, яка забезпечує процес).

Аналізуючи усі види забезпечення макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету, систематизуємо їх у контексті механізмів державного регулювання (рис. 1).

Рис. 2. Модель державного регулювання макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету

Джерело: складено автором

Отже, з рис. 1 видно, що державне регулювання макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету здійснюється в основному через два механізми: функціональний (регулює методичне забезпечення) та організаційний (регулює інституційне, інформаційно-комунікаційне, фінансове та правове забезпечення).

Досліджуючи чинне законодавче регулювання, вважаємо за доцільне зосередити увагу на тому, що самій організації процесу макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету приділена значна увага у нормативно-правових актах. Разом з тим, функціональна складова макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету, яка проявляється через методику прогнозування і планування доходів бюджету, залишається поза полем юридичного регулювання державою.

Список використаних джерел

1. Прогнозування податкових надходжень в перехідній економіці: проблеми методології і організації : монографія / [Бочарніков В.П., Захаров К.В., Лаба М.С. та інші]. – К.: МП Леся, 2006. – 320 с.

2. Положення про Державну фіскальну служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014.№ 236 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п (дата звернення: 20.04.2017)

3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 (дата звернення: 20.04.2017)

4. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18 (дата звернення: 20.04.2017)

5. Про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375 // База даних «Законодавство України»/ВР

України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п (дата звернення: 10.04.2017)

6. Завдання та функції Департаменту моніторингу доходів та обліково-звітних систем // Про службу/ДФС. URL: http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura-/aparat/departament-monitoringu-dohodiv/zavdannya-i-funktsii/

Блищик Л.В.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Островерха Р.Е., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ЧАСТКА В НАДХОДЖЕННЯХ ДО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Податок на прибуток підприємств на сьогодні є одним з найвагоміших із групи прямих податків у податковій системі України. Тому покращення його сучасного стану – це одна з найважливіших соціально-економічних проблем, від швидкого вирішення яких значною мірою залежить подальший розвиток малого та середнього бізнесу в Україні. На сьогодні у податковому законодавстві відбулися зміни щодо гармонізації бухгалтерського обліку та податкових розрахунків, тому необхідно детальніше дослідити методику облікового податку на прибуток.

Податок на прибуток – це прямий податок, який сплачують підприємства з прибутку, що є перевищенням суми доходів над собівартістю реалізованої продукції, а також над сумою інших витрат звітного періоду [3]. Згідно зі ст. 134 нової редакції Податкового Кодексу України [1], об’єктом оподаткування податку на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибуток або збиток), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до НП(С)БО або МСФЗ, на різниці. Тобто ст. 134 узаконила новий підхід до формування об’єкта

оподаткування, котрий тепер складається з двох частин: фінансового результату до оподаткування та різниць.

Відображення суми витрат з податку на прибуток на рахунках бухгалтерського обліку це один із завершальних етапів облікових процедур з обліку податку на прибуток. Йому передує складний комплекс робіт щодо визначення фінансового результату до оподаткування прибутку (збитку). Тобто прибуток підприємства в дійсності складається з доходів підприємства за вирахуванням витрат. І перш ніж бухгалтер перейде до визначення суми та облікового відображення податку на прибуток, необхідно достовірно визначити які доходи та витрати виникали у відповідному звітному періоді.

Щодо організації та методики бухгалтерського обліку податку на прибуток на підприємстві, то вона зображена на рис.1.. Первинними документами при відображенні нарахування та списання відповідних витрат з податку на прибуток на фінансові результати є. Облік суми витрат з податку на прибуток ведеться на рахунку 98 «Податок на прибуток». За дебетом рахунку відображаються нараховані суми податку на прибуток, відрахувань до Державного бюджету України від доходів, від проведення державних грошових лотерей і податку на доходи від страхової діяльності, за кредитом – включення до фінансових результатів на рахунку 79 «Фінансові результати». До даного рахунку аналітика не передбачена, тому є необхідність введення нових субрахунків залежно від виду діяльності, від якого виникають такі витрати, або за ставками податку, якщо на підприємстві застосовується декілька таких. Дані рахунку 98 «Податок на прибуток» знаходять відображення в Журналі 5 (5А) та у формах річної фінансової звітності. Також на підприємстві можуть бути форми внутрішньої звітності про нарахування та сплату податку на прибуток для підвищення ефективності управління ним та податкової оптимізації [3].

Рис. 1. Організація і методика бухгалтерського обліку податку на прибуток

Спільна риса обох видів обліку полягає в тому, що податкове та бухгалтерське законодавство має подібну мету та завдання: формування достовірної інформації про фінансові результати діяльності та для цілей контролю дотримання законодавства. З моменту прийняття Податкового кодексу України є низку принципів, властивих як бухгалтерському, так і податковому обліку, таких як періодичність, автономність, єдиний грошовий вимірник, безперервність, послідовність, відповідність доходів і витрат. Принцип відповідності доходів і витрат бухгалтерського обліку покладено в основу обчислення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

Забезпечення справляння податку на прибуток підприємств є гармонізація податкового і бухгалтерського обліку. Принцип гармонізації передбачає в подальшому формування єдиного понятійного апарату для бухгалтерського обліку та податкової системи, що дасть змогу ліквідувати суперечності між ними. Однак навіть гармонізована система передбачає наявність тимчасових і постійних податкових різниць. Отже, податок на прибуток підприємств не зумовлює об'єктивної потреби у веденні автономного податкового обліку, адже це спричинить значні як для підприємства, так і для держави [3].

Податок на прибуток – один з найпопулярніших податків у світі. В Україні він займає четверте місце після ПДВ за значущістю у доходах Державного бюджету України (рис.2-3.).

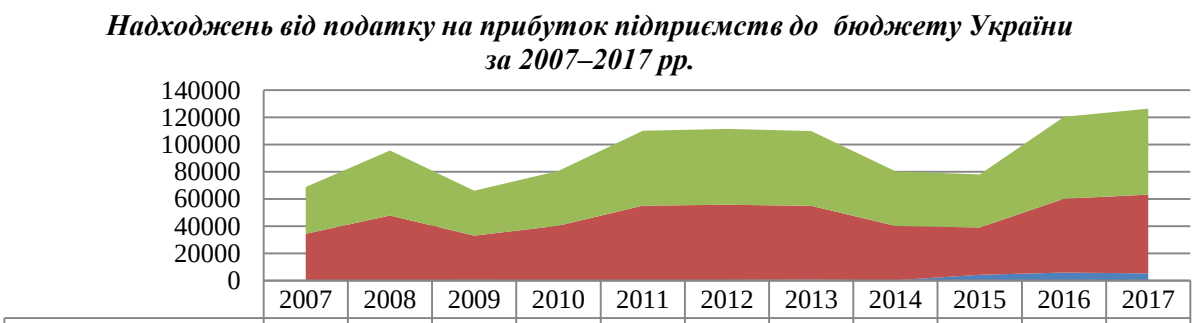

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Зведений бюджет	34 407	47 857	33 048	40 359	55 097	55 793	54 994	40 201	39 053	60 223	63 235
Державний бюджет	33 964	47 456	32 570	39 969	54 739	55 350	54 318	39 942	34 776	54 344	57 916
Місцеві бюджети	443	400	478	390	358	443	675	260	4 277	5 879	5 319

Рис. 2. Динаміка обсягу надходжень від податку на прибуток підприємств до бюджету України за 2007–2017 рр., млн. грн. [2].

В структурі доходів зведеного та державного бюджетів України податок на прибуток поступається тільки податку на додану вартість та податку на доходи фізичних осіб, тобто є одним із основних бюджетоутворюючих податків. Податок на прибуток підприємств в Україні має багато спільних рис з податком на прибуток корпорацій в зарубіжних країнах. Його надходження в доходах бюджетів зарубіжних країн становлять незначну частину, однак, не дивлячись на це, податок на прибуток корпорацій виконує важливу роль економічного регулятора. Регулююча функція податку на прибуток проявляється в оптимізації податкових ставок та різного роду податкових пільгах, при чому ефективність останніх безпосередньо залежить від способу надання та відповідного контролю.

В Україні протягом 2011–2014 років відбувалося поступове зменшення ставки податку на прибуток. Поточна ставка податку на прибуток становить 18 %. Ставка податку на прибуток в Україні є меншою, ніж у більшості країн Європи. Протягом п’яти років в Україні ставка податку на прибуток зменшилася на 7 %, що дає можливість залучати іноземні інвестиції. Зменшення ставки податку є загальноєвропейською тенденцією [3].

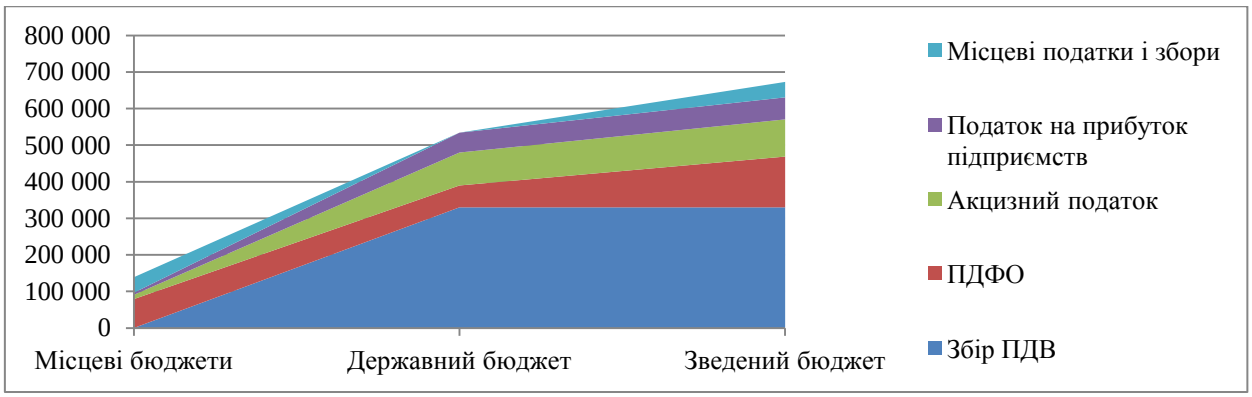

Рис. 3. Надходжень від податків до бюджету України за 2016 р. [2].

Отже, сучасний облік податку на прибуток має свої недоліки. Необхідно гармонізувати правила ведення бухгалтерського фінансового обліку на законодавчому рівні. Щодо частки податку на прибуток підприємства в надходженнях України, то він посідає четверте місце в 2016 року, що свідчить про зменшення частки цього податку в надходженнях до бюджету. Така ситуація пов'язана зі зменшенням ставки податку на прибуток, яка протягом останніх п'яти років зменшилася на 7% і в 2017 році становить 18 %.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 2 грудня 2010 р. № 2755-VI, змін. станом на 01.01.2017.[Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page23

2. Податкові надходження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://cost.ua/budget/revenue/

3. Проданчук М. А. Шляхи вдосконалення відображення інформації про результати діяльності у фінансовій звітності / М. А. Проданчук // Фінанси України. – 2014. – № 7. – С. 99-113. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2014_7_10

Відливана С. П.
студентка групи МЕБ-15-1
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Кітченко М. І.**, ст. викладач*
Університет ДФС України

ОСНОВНІ НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

На даному етапі розвитку економіки України функціонування бюджетних установ характеризується значним розширенням сфер діяльності. Бухгалтерський облік є основною ланкою інтеграції інформаційних систем управління економікою, оскільки формує базу для складання фінансової, податкової та статистичної звітності, обчислення податків, оперативного управління господарською діяльністю підприємств, для задоволення потреб користувачів інформації різних рівнів управління. Проте зараз система бухгалтерського обліку в Україні характеризується численними невідповідностями, які спричинені суперечливою законодавчою базою, і потребує негайного вдосконалення.

Питаннями сучасного стану облікової системи в Україні та її модернізацією займались такі видатні вчені-економісти: Н.І. Сушко, Ф.Ф. Бутинець, Т.І. Єфіменко, Р.Т. Джога, Л.Г. Ловінська, С.В. Свірко, О.О. Чечуліна та інші.

Сучасні національні стандарти бухгалтерського обліку не відображають усіх підходів до обліку, моделей оцінки статей фінансової звітності, вимог до розкриття інформації, всіх пояснень, які містять міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

Метою модернізації обліку є адаптація його до сучасних вимог міжнародної практики, вдосконалення законодавчо-нормативної бази, що

регламентує облік та насамперед усунення наявних проблем, тобто: відсутність єдиних підходів до розроблення дієвих механізмів удосконалення системи обліку з урахуванням вимог міжнародних стандартів, недостатністьрозроблення питання переходу на єдині методологічні засади, атакож створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення обліку[3].

Виділяють такі основні напрями модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі:

- вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту у казначейських органах;
- впровадження новітніх інформаційних технологій при реформуванні управління державними фінансами;
- ефективне управління людськими ресурсами;
- інтегрування плану рахунків бюджетного обліку із бюджетною класифікацією;
- удосконалення складу показників та змісту фінансової звітності, організації роботи та запровадження електронного документообігу між казначейством та розпорядниками бюджетних коштів.

Для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в умовах євроінтеграції Україні необхідно вирішити ряд питань:

- узгодити міжнародні стандарти права з існуючими в Україні П(С)БО та створити нормативну базу МСФЗ з метоюліквідації системи подвійної фінансової звітності (бухгалтерський та податковий облік);
- досягти відповідності між загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку України та міжнародними стандартами фінансової звітності;
- сформувати доступну та надійну систему управління для складання фінансових звітів, що відповідатиме міжнародним стандартам фінансової звітності[1].

Фінансова звітність суб’єктів державного сектора повинна надавати достовірну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки суб’єкта, відображати ефективність використання та цільове призначення відповідних ресурсів. Фінансова звітність може бути використана для прогнозування рівня ресурсів, які потрібні для продовження діяльності. Крім того, вона може надавати дані про отримання ресурсів та використання цих ресурсів, включаючи фінансові ліміти, які встановлюються законодавчими органами. Тому фінансова звітність державного сектора виступає головною ланкою в інформаційному забезпеченні державного фінансового контролю, фінансового планування і прогнозування на державному рівні.

На даний час в Україні міжнародні стандарти фінансової звітності використовують тільки ті підприємства, що мають іноземних інвесторів, які зацікавлені у її складанні, а також компанії, що ведуть співробітництво з банками, які вимагають застосування даних стандартів, або мають за мету вийти на світовий ринок.

Доволі актуальною сьогодні є і проблема підготовки кваліфікованих кадрів у галузі міжнародних стандартів фінансової звітності, адже кількість кваліфікованих бухгалтерів, що добре володіють міжнародними стандартами та мають відповідний сертифікат-підтвердження є надзвичайно малою. Тому підприємства змушені проводити навчання працівників за власні кошти. Це питання може вирішити створення в Україні єдиної системи підвищення кваліфікаційного рівня для бухгалтерів, яка б відповідала стандартам освіти Міжнародної федерації бухгалтерів [2].

Єдиний план рахунків повинен відповідати бюджетній класифікації, будуватися на методі нарахування і забезпечувати формування національних рахунків. Використання єдиного плану рахунків у державному секторі забезпечить відкритість облікових процесів, прозорість та доступність інформації.

До тих пір, поки якість ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності суб’єктів державного сектору не дозволить давати

всебічні та об'єктивні оцінки їх економічного стану, є неможливим ефективне функціонування державних органів. А це в свою чергу гальмуватиме економічний розвиток держави.

Список використаних джерел

1. Нишенко Л.П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами в процесі гармонізації економічних взаємозв'язків // Бухгалтерський облік та аудит. – 2010. – №9. – с.6-9.

2. Ілюхіна Н.П., Муренко Т.О. Адаптація національної системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності до міжнародних стандартів в сучасних умовах // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2011. – № 3 (43)

3. Борисова Н.В. Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі: реалії таконструктивні перспективи / Н.В. Борисова // Менеджмент. – 2010. – № 13. – С. 54-63.

Гаджімагомедова Е.М.
студенка групи ОБ-14-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Островерха Р.Е., *к.е.н*
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІВ

Кінець XX століття можна назвати "електронним століттям". Більшість компаній та приватні підприємці, а з кожним місяцем – і все більша кількість

фізичних осіб звертаються до такого виду ведення бізнесу, як електронна торгівля.

Електронна торгівля - господарська діяльність у сфері електронної купівлі-продажу, реалізації товарів дистанційним способом покупцю шляхом вчинення електронних правочинів із використанням інформаційно-телекомунікаційних систем [1].

Правові та законодавчі засади онлайн-торгівлі регламентує в Україні з 30.09.2015 р. Закон «Про електронну комерцію».

Бухгалтерський та податковий облік операцій в електронній торгівлі має дві основні складові: облік витрат на створення та функціонування інтернет-магазину та облік розрахунків з покупцями.

Особливості в оподаткуванні інтернет-торгівлі полягають в наступному:

1. Суб'єкти господарювання, що здійснюють продаж товарів (послуг) через Інтернет, можуть обирати систему оподаткування, як загальну, так і спрощену.

2. Підприємці на загальній системі оподаткування є платниками ПДВ під час дотримання умов, визначених ст. 180 Податкового кодексу України [4]. Якщо ж особа використовує спрощену систему, то вона має можливість бути платником ПДВ за власним бажанням.

Об'єктами бухгалтерського обліку в електронній торгівлі є витрати діяльності, у тому числі зі створення та функціонування інтернет-магазину; облік руху товарів та облік доходів від продажу товарів покупцям.

Для функціонування інтернет-магазину потрібно створити веб-сайт. Існує два основних варіанти створення Web-сайта. Перший – із залученням професіоналів-розробників зі сторони, другий – власними силами.

Окрім витрат на створення сайта, підприємству також доведеться додатково понести витрати на реєстрацію доменного імені. Без цього сайт не можна розмістити в Інтернеті. У бухгалтерському обліку витрати на перереєстрацію доменного імені включають до витрат поточного періоду [2].

Витрати на виготовлення Web-сайту в обліку підприємства доцільно відображати наступним чином: визнати Web-сайт нематеріальним активом, а витрати на його створення сайту – капітальними витратами. Введення Web-сайту в експлуатацію здійснюється на підставі «Акту введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів». Нарахування амортизації на Web-сайт здійснюється протягом строку корисного використання, що встановлюється наказом при зарахуванні його на баланс, але не більше 20 років. Суми нарахованої амортизації Web-сайту відображаються на рахунку 93 «Витрати на збут» [3].

Таблиця 1

Типова кореспонденція рахунків з обліку витрат на створення Web-сайту інтернет-магазина

Зміст господарської операції	Кореспонденція	
	Дебет	Кредит
Витрати на розробку сайту	154	631
Податковий кредит з ПДВ	641	631
Витрати на реєстрацію доменного імені, супровід сайту та хостинг	154	631
Податковий кредит з ПДВ	641	631
Оплачено послуги щодо організації роботи сайту	631	311
Введено сайт в експлуатацію	125	154
Нараховано амортизацію	93	133

Облік руху товарів та послуг ведеться на рахунках 28 "Товари". Аналітичний облік товарів ведеться в кількісно-сумовому вираженні за найменуваннями, партіями, групами, видами товарів залежно від форми торгівлі, місцями зберігання та в розрізі матеріально відповідальних осіб. Товари обліковуються в момент їх оприбуткування за первісною вартістю, яка включає всі витрати, пов'язані з придбанням товарів[5].

Основою достовірності визначення вартості товарів є вартість їх придбання або собівартість. Первісна вартість товарів визначається залежно від способу їх надходження на підприємство. Важливе значення має оцінка товарів при їх вибутті. Необхідно зазначити, що собівартість товарів може визначатися

за одним з обраних методів (ФІФО, середньозваженої собівартості, ідентифікованої собівартості або ціни продажу).

Чинним законодавством не передбачено окремих правил здійснення торговельної діяльності через Інтернет-магазини. Існують такі способи оплати товару: за допомогою електронного чеку; за допомогою кредитної картки; за допомогою смарт-картки.

Бухгалтерський облік операцій щодо здійснення розрахунків за допомогою кредитної картки:

1. Укладання договору на відкриття та обслуговування карткового рахунку – Дт 313 Кт 311
2. Відкриття цільового карткового рахунку
   2.1.Оплата за картку - Дт 209 Кт 685
   2.2.Перерахування коштів на картковий рахунок – Дт 313 Кт 311
3. Оплата за товари/ послуги за допомогою картки - Дт 377 Кт 313
4. Витрати на обслуговування картки (щомісячно) - Дт 91, 92 Кт 311

Найпоширенішою в Україні формою реалізації товарів через Інтернет-магазини є доставка поштою та кур'єрська доставка. Продаж товарів поштою здійснюють винятково непродовольчими товарами на підставі Правил №153/48.

Таблиця 2

Типова кореспонденція рахунків з обліку реалізації товару через інтеренет-магазин

Зміст операції	Кореспонденція	
	Дебет	Кредит
Передоплата		
Зараховано грошовий переказ за одиницю товару	311	681
Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у вартості передоплати	643	641
Передано товар відділенню поштового зв'язку для здійснення пересилки	282.2	282.1
Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у вартості переданого товару	643	641
Отримано звіт від поштового відділення зв'язку про переданий товар покупцю, визнано дохід від реалізації товару	361	702

Закрито розрахунки з ПДВ	702	643
Списано первісну вартість товару	902	282.2
Наступна оплата		
Надійшов грошовий переказ за проданий товар	311	361

Отже, стрімкий розвиток інформаційних технологій та глобальної мережі Інтернет сприяв розвитку такої форми торгівлі, як Інтернет-магазин, що набуває дедалі більшої популярності у суспільстві. Проте в Україні ще недостатньо розвинена науково-практична база ведення електронної торгівлі, що дещо гальмує процеси її просування. Правові та законодавчі засади онлайн-торгівлі в Україні з 30.09.2015 р. регулює Закон «Про електронну комерцію». Суб'єкти господарювання повинні слідкувати за законодавчими змінами, які відбуваються, задля досягнення конкурентоспроможності та прибутковості.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/675-19

2. Солтан А. Реальний облік віртуальних веб-сайтів / А. Солтан // Все про бухгалтерський облік. – 2004. – № 116 (1027). – С. 5-8.

3. ПСБО 8 "Нематеріальні активи", затверджені наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242.

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page25

5. Хмелевський І. Інтернет-сайт: проблеми бухгалтерського та податкового обліку / І. Хмелевський // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 81 (952). – С. 22-39.

Левіна Д.О.
студентка групи ОБФі-14-2
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Островерха Р.Е, *к.е.н.*
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Однією з головних передумов ефективного розвитку економіки України є ефективне функціонування податкової системи, яка передбачає формування бюджету країни за рахунок податкових платежів, сплачених платниками податків. А виконавча влада, за рахунок податків, здійснює реалізацію внутрішньої та зовнішньої політики та займається фінансуванням соціальних заходів в країні. Податок на додану вартість, реалізуючи фіскальну функцію, одночасно виконує і регулюючу функцію, зачіпаючи при цьому різні сторони діяльності суб'єктів господарювання, а саме: впливає на наявність обігових коштів, обсяг фінансових ресурсів, суму прибутку, яку можна отримати при певному рівні цін, що склалися на конкретному сегменті ринку. Роль ПДВ у формуванні державного бюджету та його вплив на діяльність суб’єктів господарювання визначають актуальність досліджень, присвячених оптимізації порядку його справлення.

Питаннями, пов'язаними з порядком нарахування та обліку податку на додану вартість займалися такі вітчизняні вчені економісти, зокрема Г.Є. Долматова, С. В. Кирпа, Л.С. Крючко, Л.П. Сідельникова та багато інших.

В умовах становлення ринкової економіки податки є регулюючим та стимулюючим фактором економічного розвитку країни. За економічною сутністю основними непрямими податками є податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок і мито, що становлять важливу частину доходів бюджету і

використовуються для здійснення видатків держави. Вагому роль в даному процесі відіграє податок на додану вартість, його облік та звітність. (табл. 1).

Таблиця 1

Доходи Зведеного бюджету України, тис. грн

Рік / Доходи	2013	2014	2015
Всього доходів	442 788 689,3	456 067 323,5	652 030 994,4
Податкові надходження	353 968 121,7	367 511 931,1	507 635 899,7
Податок на додану вартість	128 269 307,9	139 024 258,9	178 452 385,2
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	127 144 918,8	115 404 431,0	139 036 342,6
Податок на доходи фізичних осіб	72 151 072,4	75 202 945,3	99 983 174,0
Податок на прибуток підприємств	54 993 846,4	40 201 485,7	39 053 168,6
Податки на власність	576 699,5	398 915,9	1 802,7
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	27 721 345,7	28 244 190,0	38 783 764,3
Податок на майно	22 540,0	44 879,9	16 011 135,7
Інші податки та збори	6 089 180,3	7 336 211,3	2 804 373,2

Джерело: розраховано автором на основі даних Міністерства фінансів України [2]

Аналізуючи структуру доходів Зведеного бюджету України, наведених в табл. 1, можна простежити, що частка ПДВ протягом 2013-2015 рр. залишалась найвищою [2]. Для України питання стягнення і відшкодування ПДВ має актуальне і принципове значення: він є стратегічно необхідним, оскільки має потужний податковий потенціал, відіграє фіскально-бюджетну роль і є одним із основних бюджетоутворюючих податків.

З прийняттям у 2010 році Податкового кодексу України проблеми ведення податкового обліку були деякою мірою вирішені [1]. Проте, все одно з кожним роком виявляються деякі суперечності щодо нарахування, обліку та сплати податку на додану вартість. Для визнання ПДВ, на відміну від фінансового обліку, встановлені дві дати, тому потрібно додатково обліковувати суми

операцій. Це призводить до зростання обсягу облікової роботи та виникнення різниць між показниками фінансового обліку та податковими розрахунками ПДВ. На наш погляд, доцільно для визнання сум ПДВ запровадити одну дату – дату відвантаження товарів, що буде відповідати принципу нарахування.

Більшість країн, які застосовують ПДВ, запровадили комплекс заходів щодо мінімізації його негативного впливу на добробут населення. Зокрема, в ЄС використовується три режими оподаткування залежно від соціальної значимості товарів: товари широкого вжитку – стандартна ставка не менше 15%; товари розкоші – підвищена ставка; соціально важливі товари і послуги (харчова продукція, фармацевтична тощо) – знижена ставка не менше 5%. Такий підхід є соціально справедливим і може бути взятий за основу в Україні. Хоча з позицій податкового менеджменту, доцільно мати єдину уніфіковану ставку. Адже чим більше податкових ставок, тим більше потрібно інформації про об'єкти оподаткування, тим вищими будуть витрати на адміністрування податку й можливості ухилення від тиску [3].

В Україні існує три ставки ПДВ: для експорту товарів– ставка становить 0%; у разі постачання лікарських засобів та медичних препаратів на митній території України та їх ввезення на митну територію України – ставка 7% та ставка 20 % застосовується до більшості операцій, крім операцій, що не є об’єктом оподаткування, звільнених від оподаткування*, та операцій, до яких застосовують ставки 7% та 0%[1].

Проте, універсальна ставка ПДВ найповніше відповідає потребам фіскальної практики перехідного періоду. На користь єдиної ставки також свідчить відсутність гармонізованої класифікації товарів і послуг.

Одним із макроекономічних чинників гальмування економіки України в є проблема відшкодування ПДВ. Обсяги відшкодованого ПДВ – це кошти, що зменшують доходи Державного бюджету, а отже, знижують фіскальну значущість ПДВ[3]. Обсяги відшкодованого ПДВ його платникам складають близько третини збору цього податку.

За податковими нововведеннями відшкодування зможе отримати будь-який платник, що отримав від'ємне значення ПДВ і пройшов камеральну перевірку. Фактичне відшкодування буде залежати від наявності коштів на рахунках ДПС України.Тобто, тепер бюджетне відшкодування з ПДВ може бути спрямовано на сплату грошового зобов’язання чи податкового боргу щодо інших платежів, які сплачуються до державного бюджету.Повернення їм бюджетного відшкодування ПДВ буде відбуватись виключно на поточний рахунок платника.

До 1 січня 2017 року діяв спеціальний податковий режим для сільськогосподарських товаровиробників. Розподіл податкового зобов’язання з ПДВ між бюджетом та спеціальним рахунком прив’язується до виду діяльності сільськогосподарського товаровиробника (раніше 100% суми зобов’язання з ПДВ перераховувались на спеціальний рахунок платнику.Починаючи з 01.01.2017 у зв'язку із скасуванням спеціального режиму оподаткування ПДВ усі сільгоспвиробники, які зареєстровані як суб'єкти спеціального режиму оподаткування, будуть переведені на загальну систему оподаткування ПДВ [4].

Отже,встановлюючи певні ставки податку на додану вартість, держава впливає на попит споживачів, оскільки може стимулювати його в період кризи чи сприяти зростанню попиту в період надмірного піднесення економіки. На сьогоднішній день непряме оподаткування є одним із основних способів наповнення бюджету як в Україні, так і в багатьох інших країнах світу. В сучасних умовах, непряме оподаткування в Україні потребує використання заходів, що сприятимуть поступовому наближенню податкового законодавства України до законодавства ЄС. Такими напрямами є: скорочення переліку пільгових операцій ПДВ та перехід до диференційованої шкали ставок податку.

Список використаних джерел

1. 1.Податковий кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page23(дата звернення: 30.03.2017).

2. Доходи Зведеного бюджету України 2013-2015 рр. // Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua. (дата звернення: 30.03.2017).

3. Крючко Л. С. Особливості непрямого оподаткування в Україні // Молодий вчений. – 2016. – С. 215.

4. Про скасування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства // лист Державної фіскальної служби України від 03.01.2017 р.URL:https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/gfsu/pro-skasuvannya-specialynogo-1025183.html.(дата звернення: 30.03.2017).

Леус Ю.М.
студентка ФОАІС КНТЕУ,
Науковий керівник:
Шарапа О. М., *к. е. н., ст. викладач КНТЕУ*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

У здійсненні господарської діяльності задіяна велика кількість взаємопов’язаних матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які найбільш точно характеризують фінансовий стан суб’єкта господарювання та дають уявлення про економічний потенціал його розвитку. Фінансовий результат є основним підсумковим показником діяльності підприємств. Кожен суб’єкт господарювання особливу увагу звертає на процес формування, розподілу та використання фінансового результату.

Аналіз економічної літератури показав, що з даного питання проводилось чимало досліджень проте не вирішеними залишається низка питань теоретичного та практичного характеру. Розглядаючи теоретичні проблеми до них можна віднести: різнотлумачення сутності «фінансові результати» та відсутність чіткої класифікації тощо, що зумовлює актуальність даної теми.

Узагальнюючи надбання вчених-економістів, таких як: В. В. Сопко, Г.Г. Кірейцев, Є. В. Мних, Л.І. Лавріненко, М. М. Бенько, Н. Т. Білуха, С. О. Левицька, С. Ф. Голов, С.В. Івахненков, Ф.Ф. Бутинець,Ю. А. Верига з питань визначення даного поняття, можна використовувати наступне визначення: фінансові результати – це якісний показник діяльності підприємства, який визначається як різниця між доходами та витратами і призводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу.

Щодо нормативно-правової бази України, то в законодавстві не розглядається таке поняття, як «фінансові результати». Зокрема, у частині законодавчих актів з бухгалтерського обліку обґрунтовано лише сутність дефініцій «прибуток» та «збиток» [2].

Одним з досить важливих аспектів організації аналітичного обліку фінансових результатів на підприємстві є їх обґрунтована класифікація. Підходи до класифікації фінансових результатів за різними ознаками містять суперечливі моменти, навіть на законодавчому рівні, так, наприклад, у 2013 році втратив чинність П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»[1], в якому визначались основні види фінансових результатів, а у новому стандарті НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» запропоновано інший перелік показників, який досить сильно відрізняється від того, який застосовувався.

При цьому жодним нормативним документом не визначена сутність поняття «сукупний дохід», а тільки наведений алгоритм його розрахунку. Крім того, відповідно до НП(С)БО 1, який не передбачає відображення надзвичайних фінансових результатів з Плану рахунків виключено відповідні рахунки, але не

запропоновано відповідних прийомів для відображення таких витрат і доходів у разі їх виникнення.

На сьогоднішній день, нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, взагалі не містять класифікації фінансових результатів, що могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей .

Сучасний перелік включає декілька класифікаційних ознак, проте з точки зору управління процесом формування фінансових результатів, існуючі класифікаційні ознаки повністю не можуть задовольнити інформаційні потреби менеджерів при формуванні стратегії розвитку підприємства. У зв'язку з цим, для розширення застосування аналітичних можливостей управлінського обліку та розширення можливостей моніторингу фінансових результатів, було запропоновано науковцями М.В. Рета та Г.О. Пляка застосування ще однієї додаткової класифікаційної ознаки:

- горизонтальний
- вертикальний[4].

Горизонтальне групування фінансових результатів передбачає дослідження витрат, доходів і фінансових результатів у розрізі їх видів на рівні підприємства в цілому на основі розроблених планів (бюджетів) на рік з щомісячною деталізацією даних. Вертикальне групування фінансових результатів забезпечить аналіз, перевірку та регулювання витрат і доходів у розрізі їх видів на рівні центрів відповідальності.

Отже, запропонована класифікація фінансових результатів містить важливі ознаки для забезпечення та підвищення аналітичності інформації про фінансові результати підприємства.

Наступною групою є проблеми практичного характеру, щодо обліку фінансових результатів, таких як методика розрахунку фінансових результатів та проблема повноти та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку витрат і доходів та відображення їх у звітності.

Узагальнення інформації про фінансові результати підприємства ведеться на рахунку 79 "Фінансові результати".

По кредиту рахунку 79 "Фінансові результати" на підставі довідок та розрахунків бухгалтерії відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, по дебету - суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток[3].

Рахунок 79 "Фінансові результати", як і більшість синтетичних рахунків, має субрахунки:

791-Результат операційної діяльності

792- Результат фінансових операцій

793 - Результат іншої звичайної діяльності

Аналітичний облік фінансових результатів ведеться за їх характером, видами продукції, товарів, робіт, послуг та іншими напрямками, визначеними підприємством самостійно.

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" і вже за цим рахунком підводиться підсумок “Всього” і виводиться загальний фінансовий результат.

Для цілей організації управлінського обліку фінансових результатів торговельних підприємств та забезпечення аналітичності інформації, що формується на рахунку 79 "Фінансові результати" доцільним є введення аналітичних рахунків 2-го та 3-го порядків . Зокрема це можуть бути рахунки щодо:

791.Х – за центрами відповідальності (в розрізі магазинів, торгових точок, місць формування прибутку тощо);

791.Х.Х – за видами продукції (в розрізі товарних груп, що генерують прибутки підприємства).

791.Х.Х.Х – за видами торговельної діяльності (оптова торгівля, роздрібна торгівля);

Організація аналітичного обліку в запропонованих напрямах дасть змогу, на наш погляд, мати більш повне розуміння формування фінансового

результату, надасть можливість здійснювати його оперативний контроль і приймати на цій основі відповідні управлінські рішення. Наведені рекомендації сприятимуть більш повному розкриттю даних про джерела формування фінансових результатів торговельних підприємств, що, в свою чергу, дасть змогу поліпшити інформаційне забезпечення процесу управління торговельною діяльністю на рівні структурних підрозділів та підприємства в цілому.

На сьогоднішній день існує два принципові підходи до розрахунку фінансових результатів підприємства, які мають деякі модифікації у різних країнах світу:

1) метод порівняння доходів і витрат (метод «витрати-випуск») – передбачає визначення прибутку (збитку) згідно принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, тобто як різниця між доходами і витратами звітного періоду. Отже порівнюються доходи з витратами, які були понесені для отримання цих доходів. Визначення фінансового результату за методом «витрати – випуск» передбачає існування двох способів:

- перший спосіб називають «лінійним», тобто він передбачає порівняння випуску з минулими витратами з відображенням знову створеної вартості загальною сумою з наступною деталізацією.

- другий спосіб використовується у бухгалтерському обліку з відображенням по дебету споживання підприємством минулої праці і сторонніх витрат та знову створеної вартості за її елементами.

2) метод порівняння капіталу (або метод зміни чистих активів) – передбачає визначення приросту власного капіталу у звітному періоді як різниці між сумою власного капіталу на кінець і на початок звітного періоду, тобто розраховується різниця, тобто якщо власний капітал на кінець звітного періоду збільшується, то підприємство отримує прибуток, а якщо навпаки – збиток.

Підприємствам фінансовий результат доцільно визначати методом порівняння доходів і витрат. Він дає змогу аналізувати витрати і доходи підприємства, обсяг його діяльності, оперативно вирахувати прибуток. Цей

метод надає більше інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства ніж метод порівняння капіталу. За методом порівняння доходів і витрат можна визначати прибуток від окремих видів діяльності, від реалізації продукції (робіт, послуг) і позареалізаційних надходжень, а за методом порівняння капіталу – лише балансовий (загальний) прибуток.

Таким чином, можна стверджувати, що фінансовий результат є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його діяльності. Інформація про фінансовий результат відображається у фінансових звітах підприємства та є загальнодоступною інформацією для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства та є головним джерелом інформації для потенційних партнерів.

З метою покращення та підвищення ефективності обліку фінансових результатів доцільним вважаємо:

По-перше, закріпити на законодавчому рівні сутність такого поняття, як «фінансові результати», уточнити перелік показників, які характеризують фінансові результати підприємства.

По-друге, розширити перелік класифікаційних ознаки, які дозволять в майбутньому розробити систему та механізми управління окремими складовими фінансових результатів з метою управління рівнем фінансових результатів у довгостроковій та короткостроковій перспективі. Та на її основі використовувати аналітичні рахунки, що забезпечать формування більш повної інформації для прийняття управлінських рішень.

Отже, виходячи із вище викладеного, можна зробити висновок, що проблеми обліку фінансових результатів на сьогоднішній день є недостатньо вирішеними та актуальними і потребують пошуку у наукових дослідженнях напрямків їх вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 3 «Звіт про фінансові результати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// www.rada.gov.ua.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – 702. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17.

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

4. Рета М. В. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств / М. В. Рета, Г. О. Пляка // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Серія : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2015. - № 25. - С. 25-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2015_25_6.

Малишкін О.І.

д.е.н., професор

Київська державна академія водного транспорту

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ В БУХГАЛТЕРСКИХ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДИРЕКТИВАХ

Аналіз змісту міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) вказує, що головне їхнє

призначення – сприяти підготовці інформації про фінансовий стан і результати діяльності компанії (групи компаній). Така інформація наводиться у основних формах фінансової звітності – балансі, звіті про прибутки та збитки, звіті про рух коштів, розшифровках і поясненнях (примітках). У той же час, інформація про податки компанії не вимагається до розкриття у цих формах. Проте вона є важливою для прийняття рішень зацікавленими користувачами таких звітів. Серед МСБО/МСФЗ наявний лише один стандарт, в якому наведено вимоги до податкової інформації компанії – МСБО 12 "Податки на прибуток" [1]. Виникає питання - чому лише цей податок став об'єктом гармонізації у міжнародному масштабі і не зачіпає ПДВ, акцизи і інші податки і збори до бюджету ?

З досвіду різних країнах світу відомо, що порядок і правила оподаткування, у тому числі й прибутку, відрізняються у різних юрисдикціях. Як правило, оцінка та визнання активів і зобов'язань, витрат і доходів суттєво відрізняються від тих, що застосовуються з метою складання фінансової звітності у цих країнах. Розбіжності між цілями фінансової звітності та податкових декларацій не дають можливості досягти двох цілей одночасно. За нормами МСБО 12 слід застосовувати так званий «балансовий підхід»– оцінювати не доходи і витрати, а зміну вартості активів і зобов'язань за звітний період [2, с. 623].Останні генерують доходи і витрати, які беруть участь у податкових розрахунках.

При цьому слід враховувати податкові наслідки операцій, що призводять до різниці між податковим та обліковим прибутком. Важливо також брати до уваги, що МСБО 12 вимагає застосування методу зобов'язань за балансом, який передбачає визначення тимчасових різниць між обліковим і податковим прибутком, виходячи з податкової бази та балансової вартості активів і зобов'язань. В технологічному аспекті важливо, що в залежності від впливу на податковий прибуток (збиток) тимчасові різниці можуть бути такими, що підлягають оподаткуванню або вирахуванню. Отже, мова йде про майбутні наслідки, які знайдуть своє відображення у балансі в наступних звітних

періодах. Саме тому для цілей фінансової звітності важливими є відстрочені податкові активи або відстрочені податкові зобов'язання, які, як відомо відображають (за наявності) у розділі необоротних активів (як ВПА) або розділі довгострокових зобов'язань (як ВПЗ) балансу компанії. Кожного звітного періоду їхні суми зазнають, як правило, змін.

Якщо аналізувати ПДВ, то його складові - податкові зобов'язання та податковий кредит або сальдо боргу, не беруть участі у формуванні статей балансу майбутніх періодів. Їхні суми відображають стан боргу лише за звітний період. Це відбувається тому, що ПДВ – короткостроковий податок і він не має пролонгації на наступні періоди з точки зору генерування активів чи зобов'язань. Сальдо боргу за ПДВ (кредитове чи дебетове) існує в обліку і балансу доти, доки воно є непогашеним. Жодних майбутніх наслідків для доходів і або витрат компанії воно не створює. Аналогічний висновок можна підвести і під інші непрямі податки – податок з обігу, акцизи. Закономірним також буде цей висновок і для майнових податків компанії. Певним чином на майбутні періоди може впливати перенесення невикористаних податкових пільг з ПДВ. Проте, за національним податковим законодавством України такі режими оподаткування не застосовують.

Щодо директив Євросоюзу, то нині чинна «облікова» Директива 2013/34/ЄС оперує також показниками, які відносяться до сфери фінансової звітності і в окремих компонентах не фінансової звітності компанії (звіт про управління, звіт про платежі на користь уряду) [3]. Податкові правила або вимоги до змісту податкових декларацій в цьому документі не наводяться. Це свідчить про дистанціювання правил фінансової і податкової звітності в рамках ЄС.

Разом з тим, правила справляння окремих податках, які носять міждержавний характер, є у зоні уваги урядових органів ЄС. Зокрема, це стосується податку на додану вартість (Директива Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006), податку на додану вартість і мита на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн (Директива Ради № 2007/74/ЄС від 20.12.2007), акцизного податку

на спирт та алкогольні напої (Директива Ради № 92/83/ЄЕС від 19.10.1992), оподаткування енергопродуктів та електроенергії (Директива Ради № 2003/96/ЄС від 27.10.2003).

Напрями і строки імплементації законодавства (директив) ЄС щодо оподаткування в законодавство України, що передбачені Угодою про асоціацію України і ЄС від 2014 року, наведено у табл.

Таблиця - Графік імплементації положень Угоди про асоціацію України і щодо системи оподаткування(відповідно до додаткуXXVIII, розділ 4 «Оподаткування»**)**

Номер Директиви	**Сфера застосування**	**Терміни імплементації**
Директива Ради 2005/19/ЄС від 17.12 2005 року про внесення змін до Директиви 90/434/ЄЕС 1990 р.	Про загальну систему оподаткування, що застосовується до об'єднання, поділу, переведення активів та обміну акцій щодо компаній різних держав-членів	Поступово, виходячи із майбутніх потреб України
Директива Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006	Податок на додану вартість	5 р.
Директива Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006	Спеціальні режими оподаткування	3 р.
Директива Ради № 2007/74/ЄС від 20.12.2007	Податку на додану вартість і мита на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн	5 р.
Директива Ради № 92/83/ЄЕС від 19.10.1992	Акцизний податок на спирт та алкогольні напої	2 р.
Директива Ради № 2003/96/ЄС від 27.10.2003	Оподаткування енергопродуктів та електроенергії;	3 р.
Директива Ради № 2011/64/ЄС від 21 червня 2011	Акцизний збір на тютюнові вироби	3 р.
Директива Ради № 86/560/ЄЕС від 17.11.1986 р.	Відшкодування податку на додану вартість	3 р.
Директива Ради № 92/83/ЄЕС від 19.10.1992 р.	Структура акцизних зборів на спирт та алкогольні напої в частині проміжних продуктових категорій	3 р.

Отже, у світовому вимірі стягнення податків і зборів регулюються податковим законодавством країни або групи країн, зокрема, Європейським союзом. Податкові наслідки з метою фінансової звітності актуальні лише для одного податку – на прибуток компанії, що і знайшло відображення у МСБО 12 «Податки на прибуток» та П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Європейські

директиви в цьому аспекті не протирічать вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Зі змінами та доповненнями станом на 01.01 2017. – IASB. 2016.
2. Голов С.Ф., Костюченко В.Н. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность по международным стандартам. Х.: Фактор, 2008.- 1012 с.
3. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC Text with EEA relevance [електроннийресурс]: http://www.eur-lex.europa.eu/

Прокопенко І.А.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ СТИМУЛЮВАННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Зарубіжна практика залучення та використання міжнародних інвестицій свідчить, що для розвитку економіки прямі іноземні інвестиції (ПІІ) мають суттєві переваги у порівнянні з іншими формами залучення капіталу. На переконання економістів, Україна також потребує надходження іноземних інвестицій, адже ці кошти можуть сприяти розвитку пріоритетних галузей економіки, створенню нових робочих місця та є додатковими податками, сплаченими до державного і місцевих бюджетів. Однак, для залучення ПІІ в Україні існують серйозні перешкоди, а саме:неналежний рівень захисту

іноземних інвесторів; тотальна корупція; бюрократичне затягування вирішення питань; надмірна кількість державних органів контролю; побоювання дефолту; недосконале податкове законодавство.

Серед сукупності впливів на поведінку інвесторів – інтеграції, глобалізації, економічної кон'юнктури, політичної ситуації і соціальних умов – оподаткування є одним із визначальних факторів державного регулювання інвестиційного процесу. Податки можуть бути важливим стимулятором надходження іноземних інвестицій [3].

Наразі, чинне податкове законодавство України не передбачає будь-яких суттєвих пільг, які б сприяли залученню інвестицій на територію України.На рівні з податковими ризиками іншого характеру, з якими стикається іноземний інвестор на території України (нестабільність податкового законодавства, несвоєчасне й неповне відшкодування податку на додану вартість, тенденції судів приймати рішення на користь держави у податкових спорах тощо), це формує імідж України як країни зі слабкою інвестиційною привабливістю.

В той же час, усі країни, незалежно від рівня економічного розвитку, ведуть конкурентну боротьбу за залучення іноземного капіталу, адже попит на вільні інвестиційні ресурси значно перевищує пропозицію.

Саме тому всі держави світу прагнуть створювати максимально сприятливі умови для залучення інвестицій.

Комплекс стимулюючих заходів для інвесторів-нерезидентів структурується на:фінансові (субсидії, позики, пільгові кредити); податкові (відстрочка сплати податків взамін інвестування капіталу, прискорена амортизація, "податкові канікули", звільнення від митних платежів імпорту обладнання, сировини, напівфабрикатів; зменшення податкових ставок).

На фінансові пільги більше орієнтуються найбільш економічно розвинені країни, а в практиці держав, що мають нижчі показники економічного розвитку, – податкові засоби стимулювання.

Україна визначила стратегічний вектор руху – інтеграцію до ЄС, тому буде корисним вивчення досвіду європейських країн щодо залучення ПІІ засобами оподаткування.

Проаналізуємо досвід країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ), які вступили до ЄС порівняно недавно та мали серйозні проблеми із розвитком своїх економік.ЦСЄ займають вагому позицію в глобальних потоках ПІІ. З низької бази початку 1990-х рр. вони стали одним з основних місць вкладення глобальних ПІІ. Висока динаміка залучення ПІІ ілюструє здатність окремих країн ЦСЄ конкурувати з великими країнами, що розвиваються, в глобальній боротьбі за ПІІ. [1]

Лідерами щодо застосування системи інвестиційних стимулів, в тому числі і засобами оподаткування, є Чехія і Словаччина. Так, Словаччина показала одні з найбільш швидких та ефективних перетворень бізнес-середовища у світі. Податкові реформи, висококваліфікована робоча сила і державне стимулювання країни створили так званий рай для інвесторів, тим самим зацікавило вкладати ПІІ такі відомі світові компанії, як Peugeot-Citroen, Hyundai, Kia Motors, Ford Motors, Volkswagen, Dell Computer Corporation, IBM, Lenovo, Sony, Samsung, US Steel, Tesco Stores SR. [1].

Зазвичай, Стимули для ПІІ в країнах ЦСЄ визначаються або спеціальними законами, або визначені в ряді окремо взятих законів. Наприклад, в Хорватії стимули визначені в спеціальному законі про стимулювання інвестицій, в Македонії – є складовою державної програми, в Румунії – формулюються щорічно в бюджеті, в Болгарії – в Законі про іноземні інвестиції, в Чехії - це Закон про стимули для інвестицій.

Серед країн ЄС також слід виокремити ті країни, в яких податкове законодавство першочергово спрямоване на стимулювання залучення інвестицій та підвищення власної економічної привабливості. В більшості випадків, такі особливості виражаються в понижених ставках податку на прибуток підприємств, податку на дивіденди, спрощеній системі податкового обліку та звітності. До таких країн варто віднести Республіку Кіпр, Ірландію,

Нідерланди та ряд інших країн. [2]. Так, Ірландія має найнижчі податки з доходів корпорацій та найнижчий середній податок з компаній, при цьому займає 6-те місце серед країн OECD-28 за часткою податкових надходжень у ВВП (31%).

Згідно з практикою ЄС, фіскальне заохочення інвестування може надаватися в одній з трьох форм: відтермінування сплати податків,зменшення оподаткування, податкові кредити [4].

Використання тих чи інших стимулів для інвесторів в ЄС визначається в першу чергу завданнями вирішення існуючих структурних та соціальних проблем економіки країни чи окремого регіону. Наявність стимулів залежить від типу й обсягу інвестиції, місця розташування інвестиції та ряду інших чинників. Насамперед податкові пільги застосовуються з метою: стимулювання розвитку виробництва; стимулювання створення робочих місць; залучення інвестицій в конкретні регіони або території із спеціальними умовами функціонування (СЕЗ і ТПР); стимулювання НДДКР.

До стимулів для інвесторів, які впроваджують нову продукцію або розширюють наявне виробництво в переробній промисловості Чехії, належить звільнення від податку з доходу юридичних (фізичних) осіб терміном на 5 років повністю для новостворених підприємств і часткове в разі розширення виробництва.

У Польщі додатково для заохочення інвестицій на територіях певних повітів місцева влада може також надавати звільнення від сплати податку на нерухомість, пільги в оплаті за використання електроенергії, інших комунальних послуг, підготовлений для ділової діяльності майданчик за зниженою ціною тощо**.** Найголовнішою рисою режиму залучення інвестицій у Польщі, Угорщині й Чехії є йогоінноваційна спрямованість.

Таким чином, досвід країн ЄС вказує на те, що європейські держави використовують розгалужену систему податкових пільг для стимулювання притоку ПІІ. Податковий аспект відіграє важливу роль у залученні ПІІ в економіку країн. Насамперед, податкове стимулювання ПІІ дає можливість

спрямувати їх у розвиток високих технологій, виробництво побутової техніки та інноваційні галузі, збільшення темпів економічного розвитку.

Таким чином, збільшення обсягів іноземних інвестицій та їх ефективне використання буде залежати від того, наскільки вдасться українській державі, використовуючи європейський досвід, ефективно провести започатковані реформи, створити привабливі умови для іноземних інвестицій, насамперед в податковій сфері.

Список використаних джерел

1. Динаміка інвестиційного клімату країн Східної Європи – досвід для України [Електронний ресурс] - Availableat: http://old.niss.gov.ua/monitor/june2009/01.htm.
2. Кучерявенко М., Смичок Є. Великобританія, Німеччина та Кіпр: особливості оподаткування прибутку підприємств [Електронний ресурс] - Availableat:http:// kucheryavenko.com.ua
3. Прокопенко І.А. Інвестиційна діяльність нерезидентів в умовах інтеграційних процесів: фіскальний аспект [Електронний ресурс] – режим доступу https://scholar.google.com.ua
4. ITD Hungary, Hungarian Investment and Trade Development Agency [Електронний ресурс] Available at: //www.itdh.com.

Романушко Т.В.
студентка групи ОМА 16-1
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Міщенко Т. М.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

СУДОВО-ЕКОНОМІЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЕКСПЕРТНІ ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ОПОДАТКУВАННІ

В сучасних умовах розвитку фінансово-економічної сфери спостерігається зростанняекономічної злочинності, зокрема кількості правопорушень в галузі оподаткування, які характеризуються складністю схем ухилення від сплати податків і зборів. Здійснювати протидію вчиненню податкових злочинів можливо лише за умови використання органами ДФС спеціальних знань у різних сферах економіки, з використанням процесуальної форми дослідження– судово-економічної експертиз. Такі знання мають непересічне значення як в процесі обґрунтування необхідності відкриття кримінального провадження, так і під час його проведення, оскільки в обох випадках висновок експерта використовується як самостійний вид доказу.

Судово-економічна експертиза – це процесуальні дії, що провадяться в установленому законом порядку та ґрунтуються на спеціалізованому дослідженні економічної діяльності на підставі фінансово-господарської документації, які здійснюються з використанням спеціальних знань в галузі економічної науки з метою виявлення фактичних даних про вчинення господарських операцій[1,с.64]. Судово-економічна експертизав оподаткуванні ґрунтується на основі спеціальних знань у різних сферах економіки та вирішує коло питань, що виникає під час розслідування податкових злочинів та їх судового розгляду.

Досить часто після документальних перевірок органів ДФС у підприємців виникають питання щодо правомірності донарахування податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій. Одним із способів встановлення об'єктивної істини є проведення експертного дослідження, яке є дієвим механізмом спростування висновків акту податкової перевірки, а отже і відміни донарахованих сум (закриття кримінальних проваджень). Такі дослідження виконуються на етапі досудового розгляду справи (адміністративне оскарження) та під час судового провадження.

Експертне економічне дослідження – це процес дослідження експертом із застосуванням методів економічної експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності[2, с.45]. Даний процес спрямований на встановлення фактичного відображення господарських операцій за певний період в бухгалтерському та податковому обліку у відповідності до вимог чинного законодавства.

Визначення відмінностей судово-економічної експертизи (СЕЕ) і експертного економічного дослідження (ЕЕД) відіграє істотну роль у теоретичному, практичному, процесуальному й організаційно-методичному аспектах (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності СЕЕ та ЕЕД в оподаткуванні

Критерії	СЕЕ	ЕЕД
Мета	сприяння судовим органам та слідчим органів ДФС в дослідженні і інтерпретації порушень у сфері оподаткування, шляхом виявлення навмисних викривлень даних бухгалтерського та податкового обліку, що призвели до ухилення від сплати податків	сприяння фізичним та юридичним особам у захисті власних прав та інтересів (на стадії досудового розгляду) в питаннях правомірності донарахування податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій органами ДФС за результатами документальних перевірок
Предмет	є фактичні дані про здійснення господарських операцій, пов’язаних з нарахуванням та сплатою податків і зборів, дослідження та оцінка яких потребують спеціальних економічних знань, необхідних	є фактичні дані про здійснення господарських операцій, пов’язаних з нарахуванням та сплатою податків і зборів, дослідження та оцінка яких потребують спеціальних економічних знань для захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб(на стадії

	для проведення кримінального провадження або вирішення судової справи	досудового розгляду) зпитань правомірності донарахування податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій органами ДФС за результатами документальних перевірок
Об'єкти	є документи, в яких відображені господарські операції, пов'язані з нарахуванням та сплатою податків і зборів, що стали предметом кримінального провадження або судового розгляду	є первинні і звітні документи, які відображають здійснення господарських операцій і містять інформацію стосовно нарахування та сплати податків і зборів
Суб'єкти призначення	суд та слідчі органів ДФС	адвокати,фізичні та юридичні особи, які самостійно захищають свої права та інтереси(на стадії досудового розгляду) в питаннях правомірності донарахування податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій органами ДФС за результатами документальних перевірок
Суб'єкти експертизи	державні НДІСЕ	приватні НДІСЕ, сертифіковані експерти-економісти
Умови призначення	призначається лише у разі дійсної потреби у спеціальних економічних знаннях для встановлення фактичних даних, що входять до предмета доказування, тобто тоді, коли висновок експерта не можуть замінити інші засоби доказування	
Випадки призначення		досудове оскарження платниками податків повідомлень-рішень органів ДФС
Характер виконання	процесуальний, оскільки здійснюється відповідно до норм	договірний, оскільки здійснюється на договірних засадах
Обмеження	здійснюється в рамках питань, які поставлені слідчим перед експертом для дослідження	здійснюється в рамках звернення фізичних та юридичних осіб, права яких порушені, але вони ще не звернулися до суду
Підстава проведення	**є процесуальний документ (постанова, ухвала) або письмове звернення потерпілого чи сторонизахисту кримінального провадження,**	є письмова заява (лист) замовника (юридичної або фізичної особи)
Документ за результатам проведення та його особливості	висновок експерта, який містить попередження експерта про кримінальну відповідальність.	висновок експертного дослідження, який складається поза межами судочинства та не містить попередження експерта про кримінальну відповідальність.

Отже, відмінності між судово-економічною експертизою і експертним економічним дослідженням визначається за: метою, предметом, об'єктами, суб'єктами призначення та суб'єктами експертизи, випадками призначення,

характером виконання, обмеженнями підставою проведення та особливостями документу, який складається за результатами досліджень.

Тільки на основі вивчення певних показників даних бухгалтерського обліку можна визначити механізм здійснення злочинів економічного характеру або їхнього приховання, об'єктивно та обґрунтовано класифікувати їх з причин і способів здійснення, розкрити різні ознаки, що дозволяють виявити їхнє походження та, у зв'язку з цим, розробити правильну та грамотну методику розкриття правопорушень з метою ухилення від сплати податків.

Список використаних джерел

1. Російська І. В. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібник для студентів вузів / І. В. Російська. – М: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 351 с.

2. Перевозова І.В. Застосування економічної експертизи при вирішенні господарських справ / І.В. Перевозова //Економіка.-2013.-№33

Шайко Д.Р.

студенка групи МЕБ-15-1

Університет ДФСУкраїни

Науковий керівник:

***Кітченко М.І.**,старший викладач*

Університет ДФСУкраїни

ПРАВОВІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Державне регулювання бухгалтерського обліку – це сукупність заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, завдяки яким державними органами здійснюється методологічне, методичне та організаційне забезпечення функціонування системи бухгалтерського обліку в Україні.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначаються Законом України

«Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Даний нормативно-правовий акт діє для всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності, які зобов’язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством[1].

Згідно зі статтею шостою вищевказаного Закону, державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється задля такої мети:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;

- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Проблема регулювання бухгалтерського обліку досить складна та дискусійна. Її не обходять у публікаціях ні державні службовці (І. Бєлоусова, В. Пархоменко), ні відомі науковці (М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, М.С. Пушкар, О.М. Петрук, та багато інших).

Бухгалтерський облік являється обов’язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, базуються на даних бухгалтерського обліку.

Правове регулювання бухгалтерського обліку – це система законодавчих і нормативних актів, відповідно до яких підприємство здійснює господарсько-фінансову діяльність і забезпечує ведення її бухгалтерського Закони України та інші нормативно-правові акти (Укази Президента України, Декрети та Постанови Кабінету Міністрів України) Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші нормативні акти (накази, інструкції щодо їх застосування тощо) Інструкції, методичні рекомендації (у тому числі: про застосування плану рахунків, регістрів та форм бухгалтерського обліку та інші) Робочі документи (щодо ведення бухгалтерського обліку та складання

облікової політики, розроблених і затверджених органами держави) обліку та фінансової звітності[2].

Історично склались два види регулювання положень ведення обліку та складання звітності серед різних країн світу:

- професійне самоврядування зі сторони громадських організацій бухгалтерів та аудиторів;

- державне, законодавче регулювання порядку ведення обліку та складання звітності

Головним нормативним актом, якому повинні відповідати усі інші, є Конституція України, потім Закони України і підзаконні акти центральних органів державної влади (міністерств і відомств), що діють на всій території держави. Регіональні органи державної влади і місцевого самоврядування, видають нормативні акти (рішення місцевих рад), що діють лише в межах адміністративно-територіальних одиниць (село, місто, район, область)[2].

Основною складовою організації бухгалтерського обліку в Україні є створення його методологічного та методичного забезпечення.

Методологічне забезпечення бухгалтерського обліку являє собою концептуальні засади ведення обліку, його основні принципи, викладені в законах держави, стандартах фінансової звітності або положеннях бухгалтерського обліку, які встановлені державою або іншою професійною спільнотою[2].

Методичне забезпечення бухгалтерського обліку включає тлумачення законодавчих актів і стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, методичні вказівки, рекомендації, інструкції щодо їх застосування.

Організація бухгалтерського обліку на кожному підприємстві вважається творчим процесом, який переважно залежить від специфіки бізнесу, обсягу господарської діяльності, кількості наявних кваліфікованих облікових кадрів, рівня механізації та автоматизації облікових процесів, системи управління, чинної звітності, її періодичності тощо[2].

О.М. Петрук зазначає, що на сучасному етапі тільки шляхом селекції та синтезу передових досягнень іноземного досвіду регулювання обліку можна реформувати національну систему бухгалтерського обліку з метою подальшого її якісного розвитку в нових умовах господарювання. В результаті проведеної законодавчої та організаційної роботи отримано бажаний результат у вигляді системи регулювання бухгалтерського обліку, зорієнтованої на забезпечення потреб усіх зацікавлених користувачів бухгалтерської інформації, наголошує автор [3, с. 166-167].

На сьогоднішній день бухгалтерський облік не виконує функцію рахівництва, його акценти зміщуються на державний, громадський чи соціально-орієнтований рівень, а бухгалтер з державного контролера перетворюється на фахівця, який приймає участь у прийнятті управлінських рішень на користь власника підприємства.

Отже, головним завданням сучасного бухгалтерського обліку, який діє в умовах глобалізації, є адаптація законодавства України до норм законодавства Європейського Союзу.

У сучасних умовах господарювання бухгалтерський облік має усі передумови, для того щоб держава використовувала його як організаційно-економічну систему регулювання (а не управління) економікою. Щоб досягнути цього потрібно добитися виконання основного призначення бухгалтерського обліку – надання точної достовірної інформації його користувачам.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України // Вісник податкової служби України. – 2010. – № 46 (ч.1-2). – 240с

2. Білоусько В.С., Беленкова М.І. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / За ред. В.С. Білоусько // Харьк. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2006. – 423 с

3. Петрук О.М. Історія та іноземний досвід регулювання бухгалтерського обліку / О.М. Петрук // Вісник ЖДТУ. – 2005. – №3(33): Економічні науки. – С.156–167.

Шараєнко О.А.
студентка групи МЕБ-14-1,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Іванишина О.С., *к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Проблема оподаткування посідає чільне місце у житті та діяльності кожної людини не тільки на теренах України, але й в усьому світі. З розвитком економіки та бізнесу з'явилася необхідність в отриманні якісних, компетентних та надійних податкових консультацій як для фізичних осіб, так і для всіх суб'єктів підприємницької діяльності. Саме це стало передумовою створення нового виду консалтингової діяльності у світі – податкового консультування.

Серед вчених, спеціалістів-практиків, які займаються вивченням, аналізом та узагальненням теоретико-методологічних основ податкового консультування, слід відзначити Андрущенко В.Л., Мельника В.М., Тарангул Л.Л., Смірнову О.М., Воронкову А.Є., Балакіна В.В., Іонову О.Ф..

О.М.Смірнова зазначає, що податкове консультування – це процес, метою якого є передача знань та інформації від консультанта щодо діючої системи оподаткування, а також змін та доповнень, що вносяться до неї, клієнтові [1].

У сучасному мінливому світі задля ефективного здійснення підприємницької діяльності фізичними чи юридичними особами, а також для

оптимізації податкових платежів варто враховувати чимало правових норм та попередню практику їх використання. Податкове законодавство в Україні має певні зрушення, але, у порівнянні з іншими країнами, залишається неоднозначним і суперечливим.

Щорічно з 2004 року група Світового банку та PriceWaterhouseCoopers випускає видання «PayingTaxes: TheGlobalPicture» зазначає, що попри економічну невизначеність у світі уряди країн продовжують реформувати національні податкові системи[2]. За даним рейтингом щорічно оцінюються податкові системи 190 країн. За простотою податкової системи у 2010-2011рр. Україна посідала 181-е місце, а у 2016 р. – вже 107-е місце (табл.1) [2]. Таким чином, з прийняттям Податкового кодексу України та внесенням до нього змін,податкове середовище на теренах нашої країни значно покращилось. За шість років існування Україна змогла піднятися на 74 сходинки вгору у рейтингу.

Таблиця 1

Місце України у рейтингу «PayingTaxes: TheGlobalPicture» (2010-2016рр.) за простотою податкової системи [2]

Рік	Місце України у рейтингу
2010	181
2011	181
2012	165
2013	164
2014	108
2015	108
2016	107

Ринок податкового консалтингу України має позитивні тенденції розвитку: створення Спілки податкових консультантів України (2001 р.) та Палати податкових консультантів України (2013 р.). Фахівці даних організацій залучаються до роботи в робочих комісіях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України[3].

Важливою складовою функціонування інституту податкового консультування є підготовка податкових консультантів вищими навчальними закладами для формування теоретичних знань, що зумовлено запитами бізнесу

на пошук кваліфікованих працівників. Податкова консультація професіонала містить не лише надання послуг з питань оподаткування, але й допомогу у вигляді оптимальної моделі ведення бізнесу в рамках чинного законодавства. З кожним роком зростає кількість ВНЗ, що готують спеціалістів у сфері оподаткування в Україні (у 2015 році їх налічувалось 15, профільний - Університет ДФС України, м. Ірпінь). Саме за поданням Спілки податкових консультантів України Міністерством праці України у 2004 р. була створена професія «Консультанта з податків і зборів» та затверджені кваліфікаційні вимоги до неї, а також подано на розгляд до Верховної Ради України проект Закону України «Про податкове консультування»[4]. Даний законопроект був поданий на розгляд ще у 2008 р., але досі не прийнято жодного законодавчого акту, що регулює сферу податкового консультування.

Поряд з цим існує цілий ряд невирішених проблем щодо розбудови інституту податкового консультування в Україні, що зумовлено причинами:

– обмеженістю фінансових ресурсів. Податкові консультації доступні тільки для великих підприємств, а малий і середній бізнес немає на це коштів;

– відсутністю законодавчо-нормативної бази податкового консультування в Україні;

– відсутністю чітких вимог щодо фахової освіти, ліцензій на право ведення податкового консалтингу;

– відсутністю чітких принципів та етичних норм податкового консалтингу, що негативно відбивається на загальній якості консалтингових послуг та іміджу консультанта в очах клієнтів;

– низьким рівнем податкової культури суб’єктів податкових відносин;

– недостатнім рівнем довіри до податкових консультантів в частині збереження з їх сторони комерційної таємниці платників податків;

– високим рівнем корупції у фіскальних та судових органах [4].

Враховуючи сучасні тенденції розвитку світової економіки та податкової системи України, стратегічними пріоритетами подальшої ефективної діяльності податкових консультантів повинні стати наступні:

– модернізація методів податкового консультування та наближення стандартів до європейських;

– створення максимально сприятливого середовища з можливістю отримання якісних консультаційних послуг для учасників оподаткування незалежно від рівня доходу, статі, громадянства і т.д.;

– інноватизація інформаційних технологій, які сприятимуть оперативній взаємодії між відповідними контролюючими та правоохоронними органами;

– розвиток індивідуального підходу до консультування фізичними та юридичними особами одночасно з органами фіскальної служби;

– зобов'язання осіб, які надають податкові консультації нести відповідальність за правомірне роз'яснення фіскального законодавства разом з платником податку чи суб'єктом господарювання тощо.

Таким чином, на поточному етапі розвитку інституту податкового консультування в Україні важливо визначити законодавчі основи його функціонування та поєднати державне регулювання із системою саморегулювання ринку податкових послуг, чітко визначити місце та роль податкових консультантів у їх відносинах з платниками податків і контролюючими органами.Професійна діяльність податкових консультантів є позитивною і вигідною не тільки для платників податків, але і для ДФС України, й країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Смірнова О.М. Організаційно-правове регулювання податкового консультування: зарубіжний досвід // Науковий вісник Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економіки України : збірник наукових праць. – Вип.7-8 (110-111) : Формування ринкових відносин в Україні. – Київ, 2010. – с.47-52.

2. Офіційний сайт групи TheWorldBank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.doingbusiness.org/reports/thematic-reports/paying-taxes

3. Офіційний сайт Спілки податкових консультантів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.taxadvisers.org.ua

4. Офіційний сайт правового порталу України «Ліга Закон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF24900A.html

Бідюк О.О.
к.е.н., доцент
Університет ДФС України

ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК ДЖЕРЕЛО СТАБІЛЬНОСТІ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ УКРАЇНИ

В період сьогодення банки оперують ресурсами клієнтів, які залучені як депозитні вклади, а діяльність із розміщення коштів є дуже ризиковою, тому банківські установи повинні ефективно захищати залучені кошти від різноманітних ризиків і загроз. Наслідки світової фінансової кризи 2008-2009 рр. вказали на надзвичайну важливість завчасної розробки ефективних механізмів гарантування виплат за депозитами. Тому, переймаючи закордонний досвід щодо захисту прав і законних інтересів вкладників банків, та задля зміцнення довіри до банківської системи, в Україні з 2001 р. почав діяти Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Концептуальні засади, пов’язані з депозитними операціями банків та функціонуванням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб розглядались в працях таких науковців як А. Мороз, М. Савлук, Ж. Довгань, М. Алексеєнко, О. Васюренко, Б. Луців, О. Заславська та інші.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та надання пропозицій щодо оптимізації його діяльності.

В Україні Фонд функціонує на засадах, встановлених ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [1], яким гарантується відшкодування коштів, які були залучені банком в готівковій або безготівковій формі у

національній або в іноземній валюті в розмірі до 200 тис. грн. Участь банків у Фонді є обов'язковою (крім Ощадбанку, оскільки його депозитні вклади на 100% гарантуються державою). На 01.03.2017 р. до Фонду гарантування осіб в Україні приєднано 93 банки.

Варто зазначити, що в листопаді 2016 р. Європейський банк реконструкції і розвитку і уряд України домовилися про підготовку Ощадбанку до часткової приватизації в 2018 р. та в подальшому, приєднанні до Фонду гарантування вкладів [2].

На теренах Європейського Союзу функціонування систем гарантування банківських вкладів є обов'язковим для всіх держав-членів, відповідно до Директиви 94/19/ЄС «Щодо схем гарантування депозитів», що набрала чинності з 30 травня 1994 р., якою передбачено гарантування вкладів як фізичних осіб, так і юридичних (з деякими винятками, визначеними законами відповідної країни). Банківська установа повідомляє вкладнику, гарантований його вклад чи ні, а сума відшкодування не повинна перевищувати 100 тис. євро.

За статистичними даними, сума коштів, що акумульовані Фондом гарантування вкладів України, станом на 01.01. 2017 р. становить 15,315 млрд грн. За 2016 р. надходження до Фонду від регулярного збору становили 3,332 млрд грн. Загальна сума надходжень до банків, що ліквідуються, становила 7,219 млрд грн., з них 3,914 млрд грн. отримано від погашення кредитів, 3,204 млрд грн. - від продажу активів, та 101,3 млн грн. - від передачі в оренду майна банків, що ліквідуються [3].

За період 1998-2013 рр. (15 років) з банківського ринку було виведено 34 неплатоспроможних банки і вкладники депозитів отримали від Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 5,8 млрд. грн., а за 2014-2015 рр. вже процедуру ліквідації пройшли63 банки і вкладникам виплачено 54 млрд. грн. Балансові активи неплатоспроможних банків за 2015 р. перевищили 382 млрд. грн., тоді як оціночна вартість-93,72 млрд. грн.

Але, слід зазначити,що нинішня система гарантування вкладів фізичних осіб, в якій гарантовані виплати повинні здійснюватися за рахунок внесених

банками страхових внесків, вичерпала себе.Через масштабність кризи та дії Нацбанку, банківських відрахувань катастрофічно не вистачає.Тому Фонд змушений позичати у Мінфіну (держбюджету), причому, недешево — за ставкою на рівні 12% річних. На початок 2016 р. заборгованість ФГВФО тільки за відсотками становила 74 млрд грн, а за основним боргом — 51,6 млрд. Разом — 125,6 млрд грн, що більш як на 28 млрд перевищувало оціночну вартість усіх контрольованих Фондом активів на продаж станом на кінець 2016-го (97,5 млрд)[4].

Щоб вирішити зазначені проблеми, в Україні стартував проект Європейського банку реконструкції і розвитку "Технічне співробітництво з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб", консультантом якого є ТОВ "КПМГ-Україна", метою якого є надання допомоги Фонду в роботі, спрямованій на підвищення потенціалу та можливостей у рамках реалізації його прав та повноважень. Співробітництво здійснюватиметься шляхом надання практичної допомоги, експертної підтримки та консультацій. У результаті планується вдосконалити та адаптувати діяльність Фонду відповідно до нових норм законодавства та сучасних викликів, а за підсумками реалізації етапів проекту планується формування внутрішнього потенціалу Фонду у сфері оцінки та реалізації проблемних активів та підвищення ефективності функції управління персоналом Фонду [4].

Для оптимізації діяльності фонду необхіднопровести ряд заходів, зокрема:

використовувати можливості застосування спеціального збору з банків-учасників системи гарантування (жодного разу не застосовувався, хоча дирекція Фонду виносила такі рішення на адміністративну раду);

створити систему обов'язкового страхування вкладів банками, коли, скажімо, на окремому рахунку в НБУ банки зберігають усереднений відсоток (наприклад 10%) від обов'язкових резервів і використовують ці кошти лише в екстрених випадках, пов'язаних із необхідністю захисту вкладників;

встановити диференційовану ставку регулярних зборів залежно від якості портфеля банків, бо цей підхід не тільки допоможе працівникам Фонду ретельніше аналізувати ситуацію у ще здорових банках, а й забезпечити принцип, згідно з яким «сильніші банки солідарно не платитимуть за слабші» [5];

удосконалити процедури виплати відшкодувань за вкладами шляхом диференціації відшкодування вкладів і визнання депозитних вкладів у вітчизняних кредитних установах недоступними не з моменту призначення ліквідатора (або ухвалення рішення про ліквідацію), а з того часу, коли банк, порушуючи умови договору, певний час затримує виплату коштів вкладникові.

Список використаних джерел

1. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: закон України від 23 лютого 2012 року № 4452-VI (в редакції 19.11.2016 р.).// База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: www.rada.gov.ua

2. ЄБРР допоможе реформувати фонд гарантування вкладів. http://biz.nv.ua/ukr/markets/stovidsotkovoji-garantiji-ne-bude-oshchadbank-vstupit-u-fond-garantuvannja-vkladiv-619116.html

3. Офіційний сайт фонду гарантування вкладів URL: http://www.fg.gov.ua/statystyka

4. Фонд гарантування вкладів заборгував Мінфіну 125 мільярдів.URL: https://www.epravda.com.ua/news/2017/02/18/621405/

5. Чи може система гарантування вкладів працювати краще.URL: http://forbes.net.ua/ua/opinions/1417481-chi-mozhe-sistema-garantuvannya-vkladiv-pracyuvati-krashche

Зайцева І.В.
к. пед. н., доцент
Університет ДФС України

МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІСТАЯК ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Глобалізація світової економіки, її загальна інформатизація зумовлюють формування нових, більш жорстких вимог до професійної компетентності сучасних фахівців економічної сфери, переосмислення процесу їх професійної підготовки, його відповідності реаліям сьогодення.

Зміни у розвитку економічних процесів, виникнення різних форм власності і нових економічних відносин, розвинута інфраструктура сучасної економічної системи потребують від майбутнього фахівця фундаментальної економічної освіти, сформованості економічного мислення, опанування сукупністю таких професійних компонентів (компетенцій): компетенції у сфері економічної діяльності; компетенції у інших сферах професійної діяльності; інформаційної компетенції; комунікативної компетенції;компетенції у сфері самовизначення і саморегуляції особистісних якостей [1].Головними критеріями набуття таких компетенцій майбутніми економістами під час навчання у вищому закладі освіти є успішність в навчальній діяльності та особистісний розвиток кожного студента. З цього приводу дослідники проблем особистісно-орієнтованого навчання справедливо наголошують, що ідеалом навчання має бути особистість не з енциклопедично розвинутою пам'яттю, а з гнучким розумом, зі швидкою реакцією на все нове, з повноцінно розвинутими потребами подальшого пізнання і самостійних дій. В умовах же глобальної інформатизації, яка зумовлює те, що отримані знання є тільки базою для подальшого самовдосконалення, саме рівень розвитку особистісних якостей кожного студента є визначальним у становленні його як фахівця.

На наш погляд, саме мотиваційна сфера як система ціннісних орієнтацій, сукупність потреб та цілей, які визначають шляхи розвитку і самовираження потенційних здібностей є в діяльності особистості найважливішою. Її значимість пов'язана з аналізом джерел активності індивіда. Складність і багатоаспектність проблеми мотивації обумовлює і множинність підходів до розуміння її сутності, природи, структури, використання методів її дослідження. Мотивоване навчання студентів є одним із пріоритетних напрямів в системі вищої освіти України, головною метою якого є реалізація заходів для успішного входження національної системи освіти і науки в європейський простір, відповідно таких вимог, критеріїв і стандартів: а) постійного навчання впродовж усього життя; б) мотивованого залучення студентів до навчання; в) сприяння привабливості та конкурентоспроможності Європейського простору вищої освіти і науки для інших регіонів світу [2].

Отже, тенденції розвитку сучасного суспільства вимагають такої організації процесу навчання, яка гарантує досягнення чітко визначеного рівня компетентності спеціаліста. Компетентність же передбачає постійне поновлення знань, оволодіння новою інформацією для успішного використання в конкретних умовах, тобто володіння оперативними і мобільними знаннями.

Проте компетентність – це не просто володіння знаннями, а й потенційна готовність розв'язувати завдання зі знанням справи, тому вона включає в себе як змістовний (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти. Інакше кажучи, компетентний працівник економічної сфери повинен не тільки знати суть справи (проблеми), а й уміти вирішувати її практично. При цьому залежно від обставин компетентний спеціаліст може використати той чи інший метод, який найбільше підходить до даних умов у даний час. Тому однією з найважливіших якостей компетентності є гнучкість методу.

І нарешті, компетентного спеціаліста-економіста відрізняє саме здатність серед багатьох рішень вибрати найбільш оптимальне, аргументовано спростовувати хибні, піддавати сумніву неефективні рішення – професіонал повинен володіти критичним мисленням.

Таким чином, зміст поняття компетентності працівника економічної сфери включає в себе такі основні суттєві ознаки: мобільність знання, гнучкість методу і критичність мислення, які у поєднанні з іншими професійними, організаційними, морально-етичними і культурними якостями і складають образ сучасного економіста.

Зростаючі вимоги практики до підготовки компетентних спеціалістів вимагають розробки цілеспрямованих педагогічних технологій.

Суть технології навчання полягає в тому, що для досягнення потрібного рівня компетентності здійснюється структурування навчального матеріалу і відбір адекватних йому методів, засобів і форм навчання, спрямованих на проходження студентами різних варіантів навчання (повного, скороченого чи поглибленого). Проектування змісту навчання повинне включати компонування курсу навколо фундаментальних методів пізнавальної діяльності залежно від професійно-прикладних проблем. Серед критеріїв базового змісту навчання повинні бути фундаментальність, неперервність, гуманітаризація, генералізація та наступність навчання [3].

В епоху інформаційної насиченості великої ваги набувають проблеми компонування знання і мобільного його використання. З цією метою створюються різні типи моделей подання знань у стислому, компактному, зручному для використання вигляді. Тому провідною характеристикою технології навчання стає її гнучкість. Ефективність педагогічних технологій залежить від їх здатності реагувати і мобільно адаптуватися до змін у науково-технічних і соціально-економічних умовах.

Природним шляхом забезпечення вимог практики до формування професійної компетентності спеціаліста є, на нашу думку, інтеграція трьох чинників: стиснення навчальної інформації, модульності, проблемності і створення на цій основі технології проблемно-модульного навчання. Фактори стиснення і модульності спрямовані на формування мобільності знань спеціаліста, проблемність зорієнтована на розвиток критичного мислення, а

проблемність у поєднанні з модульністю – на забезпечення гнучкості методів, що їх використовують у професійній діяльності.

Отже, окреслені чинники висувають низку вимог і до професійної компетентності самого викладача, ступінь умотивованості якого в отриманні кращих результатів своєї діяльності безпосередньо впливає на мотивацію до досягнення успіху в студентів, а це, в свою чергу, сприяє кращому засвоєнню ними знань, набуттю професійних умінь, розвитку кожного як цілісної і самодостатньої особистості. Знання викладачем основ психології та педагогіки, розуміння того, що кожне завдання, яке отримує студент, сприймається ним через його індивідуальні особливості, володіння викладачем методами ефективної комунікації створюють основу для діалогічного, творчого спілкування, пройнятого повагою до співрозмовника, що підносить його людську гідність [4]. Таке спілкування передбачає вчителя-актуалізатора, який володіє якнайширшим набором способів поводження з людиною, аби з цього багатства вибрати саме такий спосіб, який був би найадекватнішим наявній педагогічній ситуації та актуалізував би найсвітліші сторони особистості кожного з учасників педагогічного процесу.

Список використаних джерел

1. Дибкова Л. М. Компетентність викладача і успішне навчання студентів // Вчені записки. Випуск десятий. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2004. – С. 230–233.

2. Зайцева І.В. Сучасні наукові виміри та методологічні підходи до вивчення мотивації учіння / І.В.Зайцева // Педагогічні інновації у фаховій сфері: збірник матеріалів IV Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (19 грудня 2013 року). – Ужгород, 2013. – Випуск 4. – С.132–144.

3. Лузан П.Г. Наукові основи організації педагогічного процесу в аграрному вищому навчальному закладі: Монографія / П.Г.Лузан. – К.: Міленіум, – 330 с.

4. Мельниченко Г.В. Сутність і структура професійно-педагогічної компетентності // Наука і освіта. – 2002. – № 3-4. – С.72–74.

Карасевич А.П.
к. пед. н., доцент
Університет ДФС України

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИВ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТАХ

У сучасних умовах розвитку суспільства вищі навчальні заклади беруть безпосередню участь в удосконаленні виробничих сил, впливають на темпи та методи реалізації соціальної та економічної політики держави. В умовах інституалізації це, безперечно, пов'язано з формуванням конкурентоспроможного фахівця фінансової сфери. Система вмінь та розвинутих на їхньому ґрунті здібностей створює рівень практичної діяльності, який формується на базі соціальних потреб та настанов у процесі накопичення та реалізації досвіду, показником якого є продуктивність праці. Джерелом інформації у цьому напрямку постає, зокрема, економічний текст.

Структура адресатів економічних текстів надзвичайно широка, – їх використовують у різних галузях сучасного життя. Економічний текст – це складна лексико-семантична структура. Особливо важливим у діловому мовленні є вибір доречного слова, яке займає певне місце у цій специфічній організації. За свідченням сучасних лінгвістів, зв'язок значень конкретних слів передбачає насамперед розуміння теми, тобто гіпотезу про розвиток сенсу, уявлення про майбутній текст. Мотивом пошуку нових лексем є не лише інтенція мовця, а й закономірний розвиток змістових співвідношень: «Мовець повинен міркувати, а не просто пам'ятати і згадувати слова» [2, с.96].

Важливим семантичним центром економічного тексту є лексема «гроші» як «оперативна та змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та ментальна мова всієї картини, яка відображена в свідомості людини" [3, с. 90].

Сьогодні концепт «гроші» набув і нової семантики, і нових сфер використання. Зокрема, у Німеччині вже у чотирнадцятому столітті інституціональна мова сформувалася як автономна комунікативна система німецької мови. Семантичне коло концепту «гроші» відтоді значно розширилося, оскільки ця лексема почала використовуватися в інституційній мові банків, страхових агентств, органів державного та приватного регулювання. Можна зазначити семантичні трансформації лексеми «гроші» у зв'язку із введенням «EURO», насамперед там, де ця грошова одиниця визначає географічний простір [5, с. 99].

Варто зазначити, що економічний текст виокремлюється функціональною однозначністю, логічною послідовністю, чіткістю формулювань, основаних на об'єктивному аналізі явищ та їхніх закономірностей. Отже, важливим є використання закону тотожності, згідно з яким постає вимога збереження синтаксичних характеристик у викладенні міркувань. Синтаксичні конструкції тотожності є особливим способом відображення у тексті конкретних реалій та їх осмислення людиною, – усе це є ознакою встановлення ідентичності суб'єкта та предиката: «Концентрація – це збільшення розмірів виробництва або капіталу, зосередження робочої сили, засобів виробництва в межах того чи іншого підприємства (або групи підприємств). Це також ступінь переваги на ринку однієї або декількох форм. Для оцінки концентрації найчастіше використовується показник обсягу виробництва (продажів) у вартісному вираженні» [4, с. 65].

Сучасні лінгвісти зауважують, що у науковому тексті складені іменні присудки також досить однотипні. Найбільшу частку серед основних засобів вираження становить нульовий вияв зв'язки і форма називного або форма теперішнього часу дієслова бути і форма орудного відмінка іменника, адже вони передають семантику тотожності. Студії над економічними текстами підтверджують цей висновок:

1. «*Доплати і надбавкиє* самостійними *елементами* заробітної плати, що використовуються для компенсації або заохочення за істотні відхилення від

нормальних умов праці, які не враховуються в тарифних ставках і посадових окладах» [4, с. 67] .

2. «Класичним прикладом пануючої реакції поширення валютних криз *є* так званий *«ефект текіли»*– явище, яке з моторошною точністю повторилося під час азійської кризи 1997року» [1, с. 65].

Економічні тексти мають свою специфіку, оскільки вони забезпечують інформативність, формують комплекс знань, допомагають засвоїти сутність певного концепту. За свідченнями учених, під текстовою системністю розуміється системна організація мовних засобів різних рівнів. Вона передбачена авторською інтенцію, що співвідноситься з категорією суб'єкта, відображує індивідуальність автора, своєрідний ідіостиль [5, с.65]. Інформативно-змістова організація економічного тексту зумовлена специфікою синтаксису, оскільки з інваріантом змісту співвідноситься семантика, репрезентована різними мовними засобами. Зокрема, у економічних текстах наявні складені дієслівні присудки:

«Тобто, враховуючи те, що з китайськимбанками *буде важко змагатись* із західними конкурентами, урядом країни було визначено максимальний законодавчо-нормативний захист вітчизняного ринку банківських послуг» [4, с. 95].

Штегер виокремлює центральний концепт мови економіки, що відбиває економічні процеси і, що особливо важливо, містить у собі предикат «гроші» [2, с. 95].

Економічний текст – це результат мовотворчого процесу, він пов'язаний із суб'єктом соціуму, який виявляє свій модус осмислення економічних проблем, презентує рівень своєї комунікативної культури.

У процесі суспільних відносин, виробництва, обміну чи споживання матеріальних та духовних благ реалізується предмет економічного тексту. У концепті «гроші» синтезовано пізнання людиною світу, здатність тлумачити імпліцитні та експліцитні економічні цінності. Презумпція структурності визначає специфіку використання синтаксичних та лексичних засобів у

економічних текстах, що сприяє реалізації важливих функцій, формуванню комунікативної компетентності сучасних фахівців.

Список використаних джерел

1. Демків О.І. Напрями поглиблення бюджетної реформи в Україні / О.І. Демків // Фінанси України. – 2009. – №3. – С.46 – 56.

2. Мацько Л. Дискурсивний аналіз тексту / Л. Мацько // Українська мова та література в загальноосвітній школі: науково-методичний журнал. – 2008. – №9. – С.11 – 19.

3. Пилипенко Р. Є. Економічні тексти в аспекті когнітивних досліджень / Р.Є. Пилипенко // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: К. – Вип. 4. – 2004. – С.98 –102.

4. Покропивний С. Ф.Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.Ф.Покропивний.–К.: Наукова думка, 2001. – 326 с.

5. Попов Ю. А. Основные отличия текста от дискурса / Ю.А.Попов // Текст и дискурс: проблемы экономического дискурса. – СПб., 2001. – С.130 – 137.

6.Туровська Л. Галузеве термінознавство в Україні на поч. XXI ст. / Л. Туровська. – Дивослово. – 2013. –№3. – С. 38-43.

Качур А.В.

к.е.н.

Університет ДФС України

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИКРАЇНИ

У посткризовий період, коли переважна більшість країн зіткнулася з труднощами відновлення позитивних темпів економічного зростання в умовах

загострення міжнародної конкуренції, основним завданням урядів став пошук найбільш ефективних важелів підвищення конкурентоспроможності національних економік. Традиційно одним з основних інструментів підтримки і підвищення конкурентоспроможності є монетарна політика. У посткризовий період монетарна політика набула ознак стимулюючої у більшості країн. Це проявилося в тривалому утриманні безпрецедентно низьких процентних ставок та провадженні програм кількісного розширення у США та країнах єврозони. Проблема ефективності монетарних важелів як засобу підтримання конкурентоспроможності завжди була в центрі уваги. Актуальні проблеми посилення стимулюючого характеру монетарної політики розглядалися в працях таких вчених як Алімпієв Є.В. [1], Барановський О. [2], Лепушинський В. [4], Савченко А. [6] та багато інших. а також в працях таких вчених фахівців Національного інституту стратегічних досліджень [3], а також Національного банку [5].

Тим часом складність і широта проблеми залишає простір для подальших наукових досліджень в цьому напрямі.

Існування впливу монетарної політики на реальний сектор економіки нині є загальновизнаним. Проте розуміння механізмів такого впливу кардинально відрізняються. Визначення ефективності монетарної політики традиційно було предметом для суперечок між представниками різних шкіл. Кейнсіанці на чолі з Дж. М. Кейнсом захищали необхідність державного регулювання економіки. Хоча застосування заходів бюджетно-фіскальної політики вважалося пріоритетним напрямом державного регулювання, вагоме значення надавалося і використанню такого стимулюючого монетарного інструмента, як зниження процентної ставки. За кейнсіанським підходом, коли центральний банк приймає рішення щодо пом’якшення (ужорсточення) монетарної політики він відповідно зменшує (підвищує) норми резервування комерційних банків, що через ефект стиснення (мультиплікування) грошової маси призводить до скорочення (розширення) грошової пропозиції і веде до підвищення (зниження) ціни на гроші – підвищення (зниження) процентних

ставок. Погіршення (покращення) умов інвестування сприятиме гальмуванню (активізації) економічної активності, що обумовить зниження (підвищення) цін. Таким чином, монетарна політика, стимулюючи економічне зростання, як правило супроводжується підвищенням цін.

Прихильники монетаристської теорії, одним з найбільш виданих представників якої був М. Фрідмен, захищали принцип саморегулювання ринкової економіки. З цієї точки зору активне державне втручання у функціонування економічної системи через застосування заходів фіскально-бюджетної політики негативно впливає на макроекономічну стабільність та викривлює процес прийняття рішень економічними суб'єктами. Прибічники цього напрямку звинуватили ортодоксальних кейнсіанців у ігноруванні важливості грошових факторів у відтворювальному процесі та проведенні проінфляційної політики. Натомість, особливу увагу вони приділяли вивченню різноманітних ефектів зміни у динаміці грошової маси. За результатами цих досліджень було зроблено висновок про необхідність зосередження уваги на регулюванні темпів приросту грошової пропозиції пропорційно темпам зростання ВВП. Разом з тим у довгостроковій перспективі зміна пропозиції грошей приведе лише до зміни цін, а отже не матиме впливу на реальні показники(концепція нейтральності грошей). Отже у монетаристській концепції головна увага у дослідженні приділяється очікуванням економічних агентів та регулюванню грошової пропозиції, яка має відповідати сукупній потребі у грошових ресурсах.

У результаті теоретичних дискусій між представниками цих двох шкіл та практичної апробації розроблених рекомендацій активне застосування монетарних заходів набуло широкого визнання у світовій економічній теорії та в регулятивній практиці. На сьогодні дуже мало економістів дотримуються чисто кейнсіанських або монетаристських поглядів і на сучасному етапі у економічній політиці простежується лише переважання рис того або іншого підходу. Так провідний український вчений О.Барановський наступним чином характеризує відмінності поглядів Алана Грінспена та Бенджаміна Бернанке –

колишнього і сучасного голів ФРС США. «Цікаво, що А. Грінспен був апологетом боротьби з інфляцією, тоді як монетарист Б. Бернанке побоюється дефляції. А. Грінспен завжди мав свою власну позицію стосовно дій влади в царині оподаткування, бюджетного планування та в інших важливих сферах національної економіки. Б.Бернанке прихильник невтручання в економічну і бюджетно-податкову політику (через відсутність будь-яких коментарів і зосередженість ФРС лише на монетарній політиці)».

Отже, загалом в основу реалізації монетарної політики багатьох країн покладено так званий принцип компенсаційного регулювання, який базується на поєднанні двох протилежних комплексів заходів, що застосовуються на різних фазах економічного циклу. Це дозволяє скоординувати цілі монетарної політики із цілями макроекономічного та антициклічного регулювання: залежно від фази циклу монетарна політика може спрямовуватися на стимулювання або охолодження темпів економічного зростання, гальмування або стимулювання цінової динаміки, підтримання курсової стабільності або ре-/девальвації, відновлення зовнішньої рівноваги у спосіб зменшення дефіциту чи профіциту платіжного балансу шляхом зміни конкурентоспроможності національних товарів.

Список використаних джерел

1. Алімпієв Є.В. Фінансова й монетарна трансмісії в економіці України / Є.В. Алімпієв // Фінанси України. – № 5. – 2010. – С.23-30.

2. Барановський О. Регулювання і нагляд у банківській сфері / О.Барановський //Вісник НБУ. –2010. – №7. – С. 3-10.

3. Конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації : монографія / [Я. А. Жаліло, Я. Б.Базилюк, Я. В. Белінська]. – К.: НІСД, 2005. – С. 129-170.

4. Лепушинський В. Дія каналів монетарної трансмісії в економіці України / В. Лепушинський // Вісник НБУ. – № 2. – 2006. – С. 28-32.

5. Монетарний трансмісійний механізм в Україні: науково-аналітичні матеріали. Вип. 9 / [В.І. Міщенко, О.І. Петрик, А.В. Сомик, Р.С. Лисенко та ін.]. – К.; Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. – С. 13.

6. Савченко А. Стратегічні цілі монетарної політики: проблеми теорії та методології / А.Савченко // Економіка України. – №5. – 2007. – С.6.

Ковальчук В. М.,Ковальчук Н. І.
Університет ДФС України
Ірпінський державний
коледж економіки та права

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГОРОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: інноваційний процес, ринкова економіка, фінансова система, інноваційно-інвестиційна стратегія, «інтегрована» модель інноваційного процесу, конкурентоспроможність продукції.

Американський економіст Д. Брайт зазначав, що інноваційний процес – це єдиний процес, який поєднує науку, техніку, економіку, підприємництво та управління.

Україна перебуває на стадії трансформаційного розвитку ринкової економіки, що позначається на ставленні до інноваційних процесів. Застосування сучасної «інтегрованої» моделі інноваційного процесу, поширеної в країнах з розвиненою ринковою інфраструктурою, потребує достатніх фінансових ресурсів, стабільної фінансової системи, наявності вже сформованих ринків нововведень тощо. Тому вітчизняні автори часто орієнтуються на простіші моделі, що існували в попередні десятиріччя. Це так звані моделі «технологічного поштовху» та «рушійної сили ринку». [4]

Виправлення ситуації потребує створення національної системи інноваційно-інвестиційного розвитку, реалізація якої повинна відбуватися як на державному рівні так і на рівні підприємств. Конкуренція на міжнародному і внутрішньому ринках загострюється, що й визначає необхідність підвищення уваги керівників корпорацій, фірм, підприємств до «інтегрованої» моделі інноваційного процесу з мінімально-можливим часом виконання науково-дослідних робіт, організації виробництва продукції та просування її на ринок, оскільки тільки її результати дають змогу створити продукцію, яка б задовольняла мінливі вимоги ринку та забезпечувала високий рівень прибутку корпораціям.

Створення інноваційно-інвестиційної стратегії означає формування відповідної до положень СОТ нормативної бази і належних умов для діяльності іноземних інвесторів.

Питанням стратегічної важливості для України є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, від реалізації якого залежить динаміка соціально-економічного розвитку та можливість модернізації на цій основі національної економіки, а інноваційний шлях розвитку є тим рушієм, який здатний вивести Україну з економічних потрясінь.

Через інвестиції як у науку, так і в технологічне оновлення реального сектору економіки цілком можливо вивести нашу державу на передовий шлях розвитку.

У зв’язку з цим в стратегії інноваційного розвитку України пріоритетними є завдання модернізації виробництва, посилення ролі інновацій в економічному зростанні, у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки на фоні світових явищ глобалізації.

У довгостроковій перспективі параметри якості, конкурентоспроможності продукції та технологічного рівня будуть ключовими для забезпечення економічного розвитку й зростання на якісній основі. З цих позицій пріоритети державної економічної політики мають змінитись у бік структурної та інституційної модернізації економіки України, спрямованої на підвищення її

спроможності впроваджувати інвестиційні моделі оновлення економічного потенціалу, розвивати й впроваджувати технологічні інновації та забезпечувати функціонування складних науково-технологічних систем, стратегічно важливих з точки зору життєзабезпечення суспільства й підтримання національної безпеки (економічної, екологічної, енергетичної, продовольчої тощо). [3, с.2]

За ринкових умов роль держави полягає у створенні необхідних гарантій, інституцій, певних умов, механізмів розвитку й передачі частки повноважень на місця шляхом реформування всієї системи влади.

Особливої актуальності набуває оптимізація державної політики щодо створення стимулів для всіх суб'єктів інноваційно-інвестиційного процесу. Важливу роль при цьому покликана відігравати державна податкова політика, спрямована на зменшення податкового пресу та на збільшення чистого прибутку корпоративного сектору економіки з метою розширення фінансових можливостей для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності та підвищення конкурентноспроможності бізнесу. [5, с. 47-48]

Необхідно сказати, що загалом інноваційно-інвестиційний клімат України є складним. Залучаючи до країни іноземний капітал, не слід забувати, що з нинішньої кризи Україну виведуть лише власні зусилля.

Необхідно намагатися створити сприятливий клімат не тільки для іноземних інвесторів, але й для вітчизняних. Українському приватному капіталу також потрібні гарантії та підтримка держави, система страхування від некомерційних ризиків, а також стабільні умови роботи при здійсненні довгострокових капіталовкладень [1, с. 14]

Ситуація в Україні підтверджує ту відому істину, що коли назріла потреба у загальних змінах, тоді часткові перетворення зовсім нічого не дають, а то й ведуть до негативних результатів. Пожвавлення інноваційно-інвестиційної діяльності і поліпшення на цій основі соціальних умов можливе тільки шляхом рішучих комплексних, швидких, прозорих і послідовних ринкових реформ. [2, с.93.

Список використаних джерел

1. Баліцька В. Ресурси інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України // Вісник Київського національного торгівельно-економічного університету. – 2007. №6, – 13-21.
2. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України // Фінанси України. – 2008, - №3, - с. 79-93.
3. Дорош Євген. Івестиційно-інноваційний шлях оновлення економіки // Пенсійний кур'єр. – 2008, - №37 (279), - С. 2.
4. Федоренко В.Г. Розвиток інноваційного процесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://edufuture.biz/index.php?title=
5. Филюк Галина. Інвестиційна складова в інноваційній системі України // Банківська справа. – 2008. - №1, - с. 43-51.

Максименко І.А.

Університет ДФС України

РОЛЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙМАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Організація навчання та подальшої роботи в умовах постіндустріальних трансформацій вимагає опори на наукові знання, формування економічного світогляду, економічної свідомості, економічного мислення з використанням системного підходу, що дозволить фахівцям самостійно обновляти знання, підвищувати свій професійний рівень, критично аналізувати процеси господарювання і управління, знаходити оригінальні й науково-обґрунтовані методи реалізації господарських та управлінських завдань.

Знаннєва парадигма освіти має бути реалізована з позиції компетентнісного підходу.Поняття "компетентність" використовується для

опису кінцевого результату навчання; поняття "компетенція" набуває значення "знаю як", на відміну від раніше прийнятого орієнтиру "знаю що", тобто компетенція - це знання і уміння у певній сфері людської діяльності, а компетентність - це якісне використання компетенцій, це специфічна здатність ефективного виконання конкретних дій у предметній сфері, включаючи вузько предметні знання, особливого роду предметні навички, способи мислення, розуміння відповідальності за свої дії.

Необхідно виділити і "вищі компетентності", які передбачають наявність у людини високого рівня ініціативи, здатності організовувати людей для виконання поставлених цілей, готовності оцінювати і аналізувати соціальні наслідки своїх дій.

У процесі розгляду проблем отримання економічних знань і визначення вимог до здобувачів вищої освіти широко застосовується термін "професійна компетентність", під якою розуміють готовність і здібність фахівця приймати ефективні рішення при здійсненні професійної діяльності. Професійна компетентність в цілому характеризується сукупністю інтегрованих знань, умінь і досвіду, а також особистісних якостей, які дають можливість людині ефективно проектувати і здійснювати професійну діяльність у взаємодії з навколишнім світом.

Економічна наука звернена до повсякденних проблем життя людей і прагне осмислювати їх систематично й науковими методами. Різні варіанти відповідей на питання життя були основою формування наукових шкіл і цілих напрямків економічної думки.

Людське пізнання - процес і результат збагнення людиною всіх і кожної зі сфер життєдіяльності або універсуму – екологічної, економічної, соціальної, духовної, політичної. Оскільки ці сфери взаємодіють, «зшиті тисячами ниток», співінтегровані, то і відповідні види знання - екологічне, економічне, соціальне, духовне, політичне – є єдиними не меншою мірою, ніж відособленими [1].

Економічне знання як відносно самостійна реальність структурується за різними ознаками. Перш за все, маючи на увазі характер і результати збагнення, виокремлюють наукове і позанаукове економічне знання. Останнє вражає своєю різноманітністю, включаючи, принаймні, міфологічне, релігійне, народне, художнє, магічне, екстрасенсорне, езо- й екзотеричне. Наукове економічне знаннянароджується з позанаукового й активно з ним взаємодіє.

Наукове економічне знання – особливий спосіб сприйняття економічної дійсності, висловлювання про неї, її пізнання і перетворення.

Вченими обґрунтовано ключові ознаки науки, «жорстке ядро» науковості, конкретизація змісту якого за відомими елементами наукової діяльності (суб'єкт, об'єкт, засоби, процес, умови, результати тощо) дозволяє отримати систему ознак науковості як особливого і відносно відособленого виду осягнення реальності, що відрізняють її від інших видів осягнення:

- чітке розмежування об'єкта і суб'єкта пізнання, допущення розгляду суб'єкта пізнання як його об'єкта, а об'єкта як суб'єкта;

- пошук і визначення об'єктивних законів руху об'єкта і на цій основі передбачення можливого майбутнього стану об'єкта і його змін;

- вивчення об'єктів безвідносно до їх сьогохвилинної актуальності та практичної значущості. Вказані об'єкти можуть стати предметом масового практичного освоєння в невизначеному майбутньому;

- спеціальна підготовка суб'єкта пізнання, освоєння ним елементів і операцій наукової діяльності, а також її етосу (особливих ціннісних орієнтацій і етичних засад);

- особлива мова, спеціальна апаратура, техніка і технологія як особливі засоби наукового пізнання;

- ключовий продукт (результат) наукової діяльності – сутнісне, нове та істинне знання;

- формування знання про методи наукової діяльності, а в широкому плані методології наукового пізнання.

Економічне знання скріплює між собою:

- економічні практики, що управляються особистим інтересом і оцінюються у відповідності з ними;

- економічні інститути, зразком ефективності і справедливості для яких виступає інститут ринку;

- економічну науку, яка закріплює результат дії ринкових сил в якості істини.

Функціональна структура наукового економічного знання включає:

- теоретичне знання; емпіричне знання (сукупність фактів, що одержали тлумачення в рамках відповідної теорії і є її емпіричним базисом);

- онтологічне знання, що складається з найбільш загальних сутностей і категорій;

- інструментальне знання й навички прикладного характеру.

Історія формування і розвитку економічного знання показує, що воно завжди було взаємопов'язано з філософією. Філософія економіки - це новий рівень в розвитку пізнавальних здібностей людини по освоєнню економічної дійсності. Як і сьогодні, так і в історії, економічне знання завжди було наповнене філософськими пошуками вищих смислів буття. Кожна економічна теорія – це не тільки роздуми про власність, вартість, товар, гроші, капітал, торгівлю, але в першу чергу модель облаштування буття людини [2, с. 26].

Важливе самостійне місце в системі фундаментальної економічної науки займає теоретичний блок – політична економія, мікроекономіка, макроекономіка, історія економіки та економічної думки. Вивчення зазначених дисциплін має велике пізнавально-виховне значення в системі економічної освіти, підготовці фахівців з науковим світоглядом, у формуванні їхньої кваліфікації, а також допомагає виявити стан дослідження актуальних проблем національної економіки, сконцентрувати увагу на ще не вирішених питаннях економічної теорії і політики.

Фундаментальні економічні знання в сучасних умовах українських реалій мають сприяти підвищенню культури економічного мислення, давати змогу розглядати проблеми у значно ширшому аспекті.

Першочергове завдання вищих навчальних закладів – формувати у студентської молоді наукове економічне мислення, системні наукові знання, на грунті яких тільки й може виникнути її науковий економічний світогляд та здійснюватимуться практичні дії. Саме університети покликані готувати сучасних економістів, адже від рівня їх компетенцій і професіоналізму залежить в кінцевому підсумку розвиток українського суспільства та його економіки.

Список використаних джерел

1. Тарасевич В.М. Політична економія: ім'я власне, широкий смисл і предметний простір / В.М. Тарасевич // Економічна теорія. – 2012. - №1. – С.22-23.

2. Базилевич В.Д., Ильин В.В. Философия экономики. История / В. Базилевич, В. Ильин. – К. : Знання; М.: Рыбари, 2011. – 927 с.

Мартиненко В.В.

к.е.н., доцент

Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В умовах соціально-економічної нестабільності особливої ваги при реалізації державної політики набуває забезпечення економічної безпеки, чільне місце у структурі якої займає податкова безпека національної економіки. Ключовими характеристиками податкової безпеки слід вважати забезпечення захищеності національних інтересів від реальних і потенційних загроз

зовнішнього і внутрішнього походження щодо скорочення обсягу податкових надходжень до бюджету, нецільового їх використання, ухиляння від сплати податків, а також оптимального податкового навантаження та дотримання принципів стимулювання і соціальної справедливості перерозподілу доходів.

Нині, за підсумком 2016 року, вперше з 2014 року, зафіксоване реальне економічне зростання, яке за попередніми висновками Національного банку України (НБУ) складає 2,3% [1]. Крім того, на 2017 рік НБУ прогнозує реальний ріст валового внутрішнього продукту України (ВВП) близько 2%. Позитивна динаміка розвитку національної економіки України закладає підвалини для підвищення рівня її економічної безпеки. Проте найбільш радикальними заходами державного управління мають стати детінізація економіки та антикорупційна політика, в результаті яких економічне зростання прискориться значно швидшими темпами. Це забезпечить також і підвищення рівня податкової безпеки України.

Податкову безпеку рекомендуємо розглядати як стан податкової системи держави, який характеризується реальним зростанням податкових надходжень до бюджету, що забезпечує в перспективі скорочення бюджетного дефіциту та розширення масштабів програм соціально-економічного розвитку. Для оцінювання стану розвитку податкової безпеки держави необхідно розробити інтегральний показник.

Інтегральний показник рівня податкової безпеки держави ($I_{ПБД}$) пропонуємо обчислювати як середнє геометричне індексів реальних надходжень до бюджету від 3 основних бюджетоутворюючих податків: на додану вартість ($I_{РПДВ}$), на доходи фізичних осіб ($I_{РПДФО}$) та на прибуток підприємств ($I_{РППП}$):

$$I_{ПБД} = \sqrt[3]{I_{РПДВ} \cdot I_{РПДФО} \cdot I_{РППП}} > 1. \quad (1)$$

З формули (1) видно, що позитивна динаміка рівня податкової безпеки держави буде тоді, коли інтегральний показник її рівня перевищуватиме 1, а негативна – у протилежному випадку. Проведемо аналіз динаміки і структури інтегрального показника податкової безпеки України за 2011-2016 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка і структура інтегрального показника податкової безпеки України

Найменування показника	Одиниці вимірю-вання	Значення показника за роками						Відхилення 2016 р. (+/-) від 2011 р.
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	
1. Дефлятор ВВП до попереднього року (2010 р. – базисний)	індекс	1,142	1,078	1,043	1,159	1,389	1,171	+0,029
2. Податкові надходження Зведеного бюджету (у постійних цінах 2010 р.), у тому числі:	млрд грн	247,3	284,6	295,6	256,2	235,8	518,1	+270,8
	індекс	1,132	1,151	1,039	0,867	0,920	2,197	+1,065
- податок на додану вартість	млрд грн	148,3	170,4	173,9	159,2	150,8	353,1	+204,8
	індекс	1,168	1,149	1,021	0,915	0,948	2,341	+1,173
- податок на доходи фізичних осіб	млрд грн	51,7	62,8	69,0	63,2	61,1	115,0	+63,4
	індекс	1,013	1,215	1,100	0,916	0,966	1,883	+0,870
- податок на прибуток підприємств	млрд грн	47,3	51,4	52,6	33,8	23,9	49,9	+2,6
	індекс	1,171	1,088	1,023	0,642	0,706	2,092	+0,921
3. Інтегральний показник податкової безпеки держави	індекс	1,115	1,149	1,047	0,814	0,864	2,097	+0,982
4. Реальне податкове навантаження	%	21,7	21,8	21,0	18,7	16,5	25,5	+3,7
5. Частка податків у структурі доходів Зведеного бюджету	%	74,6	84,0	80,9	79,9	80,6	77,9	+3,3

Джерело: сформовано та проведено розрахунки за даними, наведеними у [2-4].

З даних табл. 1 видно, що для обрахунку інтегрального показника рівня податкової безпеки України, податкові надходження Зведеного бюджету від 3 основних бюджетоутворюючих податків за 2011-2016 рр. наведено з урахуванням дефлятора ВВП, у цінах 2010 р. Це дозволило оцінити реальну динаміку рівня податкової безпеки, який протягом 2014-2015 рр. був нижчим нормативного відповідно на 18,6% та 13,6%, а у 2016 р. перевищив норматив більше, як удвічі (рис. 1). Тому стан податкової безпеки України станом на початок 2017 р. можна вважати задовільним, а її рівень високим.

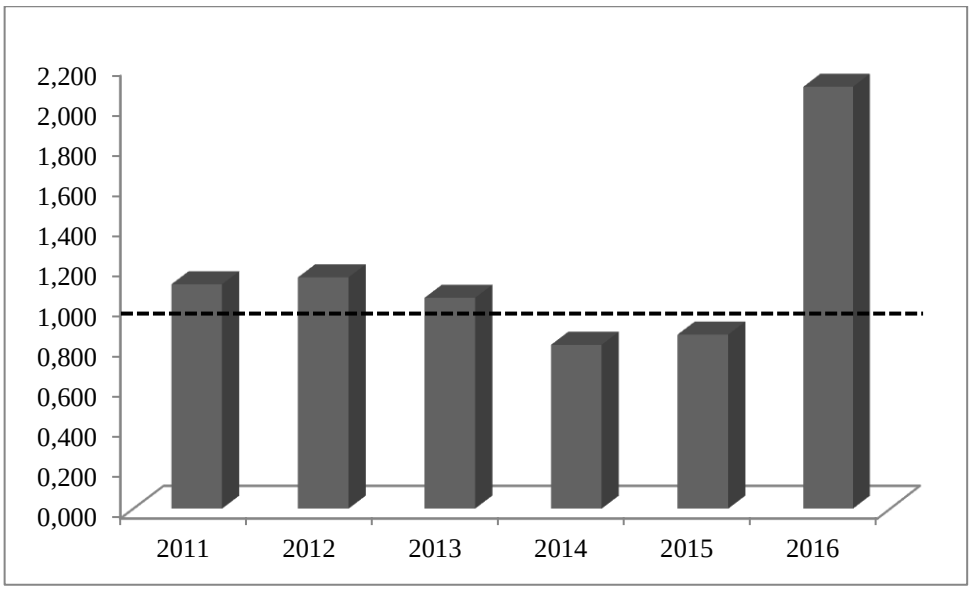

Рис. 1. Динаміка інтегрального показника податкової безпеки України

Джерело: власні розрахунки автора.

Також у 2016 році відбулося зростання з 16,5 до 25,5% рівня реального податкового навантаження – частки податкових надходжень до бюджету у ВВП, обчислених у цінах 2010 року (норматив не більше 40%), а питома вага податків у структурі доходної частини Зведеного бюджету України склала 78% (норматив не менше 60%). Слід зазначити, що ці 2 показники, запропоновані О. В. Тимошенко у [5, с. 36] індикаторами податкової безпеки держави, у нашому дослідженні перевищують свої критичні значення, а тому підтверджують справедливість попередньо зроблених висновків про задовільний стан податкової безпеки України у 2016 році.

Отже, спроба вирішення проблеми формування інтегрального показника податкової безпеки держави, втілена автором у цьому дослідженні, здійснюється чи не вперше у вітчизняній фінансовій науці. Особливої актуальності при комплексному дослідженні рівня податкової безпеки держави набуває підхід, широко застосовуваний в макроекономічних дослідженнях, який полягає у приведенні номінальних показників, обрахованих у цінах поточного року, до реальних (у цінах базисного року) шляхом урахування дефлятора ВВП.

Список використаних джерел

1. Коментар Національного банку України щодо зміни реального ВВП у 2016 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=45891956.
2. Зміна дефлятора валового внутрішнього продукту [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/vvp/def_vvp/def_2016u_n.htm
3. Валовий внутрішній продукт у фактичних цінах [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2016u_n.htm
4. Виконання Державного бюджету [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу : http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/23593.
5. Тимошенко, О. В. Методичні підходи до оцінювання рівня економічної безпеки держави [Текст] / О. В. Тимошенко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 6. – С. 32–37.

Мацелюх Н.П.

д. е. н., профессор

Університет ДФС України

РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХПАПЕРІВ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗ

На розвиток фінансової економіки відчутно впливають процеси ціноутворення на фінансові активи. Інтенсивне розростання обсягів світового

ринку цінних паперів зумовило появу інноваційних похідних фінансових інструментів, які без застосування регуляторних механізмів призводять до ажіотажної спекулятивної гри з фінансовими активами генеруючи великі обсяги фіктивного капіталу. У зв'язку з цим актуальності набуває регулювання ринків цінних паперів із застосуванням цінових механізмів. Найбільші ризики розбалансування розвитку ринку цінних паперів притаманні цінам на похідні фінансові інструменти (деривативи). Проте, слід зазначити, що розширення асортименту фінансових інструментів збільшує як можливості так і ризики оптимізації цінових дисбалансів. Тому важливим є розробка дієвих регуляторних цінових механізмів на ринку цінних паперів, здатних попереджувати кризові явища.

Фундаментальні засади ринку цінних паперів досліджували такі зарубіжні учені, як Р.Кноп (R.Knop)[1], Р.Шіллер (R.Shiller) [2],М.Глухов[3].,Е. Федорова [4]; проблемі регулювання ринку цінних паперів в сучасних економічних умовах безпосередньо або опосередковано присвячено наукові праці таких вітчизняних учених, як: Н.Максишко [5], В.Міщенко[6], О.Пластун [7], Н. Прокопенко [8], В. Шелудько [9],І. Школьник [10].

Зважаючи на тенденції глобалізації у фінансовій сфері, заходи регулювання цінових механізмів ринку цінних паперів в Україні мають бути скоординовані із світовими.

Загалом активність на позабіржовому ринку деривативів зростала до 2014 р., а у 2015 р. впала. Умовна вартість невиконаних контрактів знизилась з 629 трильйонів доларів США у грудні 2014 р. до 553 трильйонів доларів США у червні 2015 р. Навіть після девальвації валют, інших, ніж долар США, умовна вартість все ще лишається нижчою на 10 %. [12] Тиск елімінування зайвих контрактів став основним чинником падіння. Тобто, одним з основних регуляторних заходів, направлених на утримування ринку деривативів у рівноважному стані, є елімінування невиконаних контрактів, що суттєво знижує системні ризики. Однак тривале застосування такої тактики може стати причиною недооцінки базових активів, зокрема акцій, що є чинником

розбалансування ринку. Саме тому таке регулювання має бути виваженим і орієнтованим на постійний моніторинг цін та релевантної до них інформації.

Одна з головних ідей удосконалення цінових механізмів полягає у створенні організації, яка була б відповідальною за збір, обробку та публікацію даних щодо транзакцій на ринку цінних паперів в цілому та ринку деривативів зокрема, а також динаміку цін та механізми їх генерування. Мета реалізації такої ідеї полягає у забезпеченні прозорості цінових механізмів ринку цінних паперів, що мінімізує ризики опортуністичної поведінки учасників ринку, зменшивши тим самим ризики цінових дисбалансів та поширення криз. Серед основних принципів ефективного функціонування цінових механізмів світові трейдери та регулятори називають наступні: організація транзакцій на основі коректної та публічної інформації; транспарентність, послідовність та обґрунтованість методології ціноутворення на фінансові інструменти; показники і процеси, процедури і методики для збору і агрегації даних для визначення цін і будь-які зміни до них є прозорими і загальнодоступними, в тому числі для аудиту.

Оскільки одним з ключових завдань збалансування розвитку ринку цінних паперів є зменшення транзакційних витрат на здійснення операцій з цінними паперами, то вважаємо, що необхідно створення однієї організації (своєрідного цінового монітору або оператора), яка буде відповідальна за методологію, аналіз та попередження проблемних ситуацій у сфері ціноутворення на ринку цінних паперів. Вважаємо, що це має бути не державна організація, а саморегулівна, утворена представниками бізнесу.

Ціновий оператор повинен гарантувати, що він має адекватні та справедливі процедури розгляду і розслідування скарг, отриманих у зв’язку з публікацією цін та індексів, включаючи можливість брати участь у судових розслідуваннях. Не менш важливу роль у вирішенні конфліктних ситуацій відіграє налагодження роботи з постачальниками інформації. Крім того, ціновий оператор має гарантувати, що він веде належний облік своєї діяльності, а збір та обробка інформації повністю відповідають заявленим принципам.

Фактично ціновий оператор завжди має бути готовий до проведення аудиту (фінансового або інформаційного). Проведення аудиту раз на рік має бути обов'язковим для цінового оператора.У цілому діяльність цінового оператора направлена на збільшення прозорості ринку та доступності інформації для всіх учасників ринку цінних паперів. Підвищення рівня транспарентності інформації про цінові механізми ринку цінних паперів дасть можливість збільшити прозорість самого ринку цінних паперів та створить передумови для попередження кризових явищ.

Регулювання ринку цінних паперів України на основі вивченого зарубіжного досвіду полягає у створенні цінового оператора – незалежної організації, яка за власною методологією розраховуватиме орієнтовні ціни та публікувати їх на початок дня. Це дасть можливість підвищити прозорість ринку цінних паперів та забезпечить створення передумов для попередження розвитку кризових явищ.

Список використаних джерел

1. Knop R. Structured Products : A Complete Toolkit to Face Changing Financial Markets / R. Knop. – New York: John Wiley & Sons, 2002. – 202

2. Shiller R.J. Speculative Asset Prices. AmericanEconomicReview 104: 1486-1517, 2014.

3. Глухов М.Ю. Структурированные финансовые продукты в системе финансового инжиниринга : дис. канд. экон. наук : 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Михаил Юрьевич Глухов ; Финансовая академия при Правительстве Российской федерации. – М., 2007. – 188 с.

4. Федорова Е.А. Финансовая интеграция фондовых рынков: теория, методология и инструментарий: автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра экон. наук: 08.00.13 / Е.А.Федорова; ГОУ ВПО «Московский городской университет управления Правительства Москвы». – М., 2011. – 74 с.

5. Мазуренко В. І. Світові фінансові кризи та національна економічна безпека: теорія і методологія : монографія / В. І. Мазуренко. – К. : КНУТШ, 2007. – 511 с. 92.

6. Максишко Н.К. Прогнозування динаміки індексу українських акцій на базі моделі однорідної структури та гібридного підходу / Н.К. Максишко // Сучасні проблеми прогнозування соціально-економічних процесів: концепції, моделі, прикладні аспекти: монографія; за ред. О.І. Черняка, П.В. Захарченка. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2012. – 564 с.

7. Міщенко В. Регулювання ринку деривативів в Україні/ В. Міщенко, С. Міщенко// Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2016. – Том 21. – 5(47) – С. 186-190.

8. Пластун О.Л. Прогнозування цін на фінансових ринках на основі біржової інформації: дис-я док. екон.наук :08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Пластун Олексій Леонідович ; Українська академія банківської справи. – Суми., 2016. – 553 с.

9. Прокопенко Н.С., Виклюк М. І. Складові безпеки банківської діяльності / Н.С. Прокопенко, М. І. Виклюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – вип. 24.1. – С.302 – 307

10. Шелудько В. Сучасні тенденції розвитку світового ринку деривативів / Шелудько В., Вірченко В. // Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. - 2014. - 10(163): 81-87.

11. Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: монографія / І.О. Школьник. – Суми: ВВП “Мрія-1» ЛТД, УАБС НБУ, 2008. – 348 с

12. Bank for International Settlements: [web-page]. – Access at: http://www.bis.org/publ/otc.

13. FIA https: [web-page]. – Access at: //fia.org/about-0.

14. Процінніпаперитафондовийринок [Електроннийресурс]: ЗаконУкраїнивід 23.03.2006 р. №3480 // ВідомостіВерховноїРадиУкраїни. – 206 2006. – № 31. – Ст. 268. – Режимдоступу: http://zakon4.rada.gov.ua/ laws/show/3480-15.

Олянецька М.С., Сидоренко А.В.
студентки групи ОБП-14-3
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Кітченко М.І.,*старший викладач*
Університет ДФС України

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТА ДОТРИМАННЯ НОРМПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА

Професія бухгалтера є актуальною для сучасного суспільства, тому вона вимагає дотримання етичних норм поведінки, оскільки бухгалтер значною мірою зацікавлений в довірі до результатів своєї діяльності і високій якості наданих послуг.

Дослідження професійної етики проведено Баштановським В.І., Согомоновим Ю.В. та іншими науковцями як виду прикладної етики. Дослідження проблематики історії розвитку професії бухгалтера з врахуванням етичного аспекту присвячені праці сучасних науковців, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Я. Зубілевич, М.Ю. Медведев, А.Ю. Редько, Я.В. Соколов та інші [1, с. 395].

Прищеплення норм професійної етики та контроль їх дотримання у сучасному розвиненому суспільстві традиційно покладено на професійні організації. Відповідно в Україні місією Федерації Професійних Бухгалтерів та Аудиторів України (ФПБАУ) декларовано захист інтересів її членів та сприяння росту довіри громадськості до високої якості їх професійних послуг.

Рада Федерації 26 березня 2004 року прийняла рішення, згідно якого Федерації Професійних Бухгалтерів та Аудиторів України (ФПБАУ) визнає та приєднується до Кодексу етики Міжнародної Федерації бухгалтерів (МФБ). Але, незважаючи на ці організаційні заходи проблема дотримання норм професійної етики фахівцями з обліку та аудиту в Україні залишається

невирішеною, що обумовлено низкою об’єктивних (низький рівень культура бізнесу, високий рівень тіньової економіки, нестабільне правове поле, тощо) та суб’єктивних (недостатній рівень дослідження методології професійної етики та освітньої підготовки за цим напрямом) чинників [3, с.55].

На нашу думку, професійна поведінка безпосередньо пов’язана з дотриманням професійної моралі. Саме відповідно з призначенням професії необхідно розглядати професійну етику.

Професійне призначення бухгалтера, в першу чергу - це інформаційне забезпечення всіх учасників господарської діяльності неупередженою об’єктивною та добросовісною інформацією про стан активів та капіталу, а також виробничого та фінансового менеджменту стосовно господарських процесів та їх результатів відповідно з інформаційними запитами [3, с.56].

У сучасному світі з розширенням завдань бухгалтерського обліку призначення представників професії «Облік та аудит» стає більш вагомим.

Все більше підприємств розуміють, наскільки важливо мати у штаті професійних бухгалтерів, які не тільки володіють знаннями про фінансовий і управлінський облік, а й знають та дотримуються норм професійної етики. На сьогоднішній день базовим підґрунтям для визнання високої кваліфікації фахівця з обліку є наявність сертифікату визнаної професійної організації, як правило, Міжнародної федерації бухгалтерів. Для того, щоб бухгалтер належним чином виконував функції, що покладені на нього, потрібно не тільки мати вищу освіту відповідного фаху, а й обов’язково пройти сертифікацію, адже це свідчить про його знання та кваліфікацію. Але на жаль, хоч сертифікація в нашій країні існує, але вона поки що не регламентована на законодавчому рівні [2].

В умовах впровадження Податкового кодексу в Україні посилюється зв'язок між фінансовим обліком та формуванням податкових наслідків, що також підвищує вимоги до поєднання фахових і морально – етичних норм представників професії напряму «Облік і аудит». Таким чином, саме дотримання норм професійної етики спрямоване на забезпечення реалізації

професійної місії – представлення користувачам добросовісної та достовірної інформації за умови наявності суперечливості інтересів суб'єктів господарської діяльності.

Є певна суперечливість в нормах професійної етики та вимог етики міжособистих стосунків, що є актуальним для співвідношення професійної етики бухгалтера та менталітету міжособистих стосунків населення пострадянського простору.

Таким чином, своєчасним та доцільним є той факт, що 30 червня 2006 року набрав чинності Кодекс Етики Професійних Бухгалтерів, але само по собі прийняття Кодексу не стало вирішенням існуючої проблеми в нашій країні [3, с.57].

Отже, більшість фахівців, що досліджують дану проблематику визначають необхідність впровадження до навчальних планів осіб, які навчаються за спеціальністю «Облік і аудит» - курсу «Професійна та прикладна етика»; включати проблематику, пов'язану з професійною етикою в завдання на курсові та дипломні роботи з фахових дисциплін з метою підготовки майбутніх фахівців до рішення етичних проблем в професійному житті, культивування ідей та цінностей професійної прикладної етики бухгалтера та аудитора; зробити обов'язкову професійну сертифікацію бухгалтерів та закріпити її на законодавчому рівні.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку : [навч. посібн. для студентів ВНЗ спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» в 2–х частинах. Частина 1; 2–е вид., доп. і перероб.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2011. – 512 с.

2. Харламова О.В. Концептуальні напрямки впровадження професійної сертифікації бухгалтерів [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis.

3. Кодекс Етики Професійних Бухгалтерів. Міжнародної Федерації Бухгалтерів/ Перекл. З англ.. за ред.. С.Я. Зубілевич/ - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2013 – 104 с.

Павлова А. К.
к.філол.н., доцент
Університет ДФС України

КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНИХТЕРМІНІВ ЯК СЕМАНТИЧНИХ ЦЕНТРІВ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Мовна підготовка студентів займає одне з провідних місць у навчально-виховному процесі сучасного університету. Інтелект молодої людини вербально презентується в процесі творення тексту, який єрезультатом сучасних наукових досліджень. Перевагою є використання висловлювань із предметно-логічним змістом, лексичних засобів у конкретних значеннях, термінології, абстрактної лексики, різноаспектних синтаксичних конструкцій наукового стилю. Мову сьогодні детермінують як систему систем,яку слід досліджувати в аспекті прагматично-функціональних єдностей. Про різноманітні факти можна дізнатися саме через студіювання наукового тексту. Важливе значення у формуванні комунікативної компетентності студентів-фінансистів відіграють,зокрема, економічні тексти, які презентують широкий комплекс термінологічних одиниць.

За П. Флоренським, термін – це варіант звичайного слова або спеціально створеної одиниці,яка поєднала в собі якості слова – першооснови зі специфічними ознаками**[**6,с. 24**]**.Термінами вважають слова та словосполучення,які позначають поняття спеціальної галузі знання або діяльності, наділені характерними ознаками, такими, як системність (логіко-понятійна та мовна), наявність дефініції (для більшості термінів), тенденція до моносемічності у межах однієї терміносистеми, відсутність експресивності та стилістична нейтральність. Терміни – це найважливіша частина спеціальної лексики, оскільки вони беруть активну участь у виробництві, накопиченні,синтезі та узагальненні знань.

Метою дослідження є з'ясування прагматико-стилістичних особливостей економічних термінів у наукових текстах про ринок фінансових послуг. Зауважимо, що комплекс лексичних домінант складає систематичне ядро тексту професійного спрямування і відповідним чином впливає на інші однорідні та різнорідні засоби, які належать до певного рівнямовної системи. Учені пов'язують поняття домінанти з певною полісемністю, оскільки цей термін позначає один із членів відповідної групи, що закріплює основне значення, якому підлягають всі інші, і який панує над іншими співзначеннями, а по-друге,провідне,ядерне слово або слова, що формуються та відображають основний зміст певного тексту [3, с. 32]. У текстах про ринок фінансових послуг представлені такі основні групи термінології:

1) загальнонаукова: система, процес, формула, синтез, закон, документ, динаміка, тенденція,аналіз, функція, механізм,маса, теорія;

2)міжгалузева:витрати, платоспроможність, перехідний період, життєвий цикл;

3) вузькогалузева: лізінг, страхові виплати, страхування життя, фізичні особи, ринок фінансових послуг, майнове страхування, офсетна угода, біржова діяльність, інвестиційні ресурси, прибуток-нетто, ф'ючерсний ринок, бета-коефіцієнт,дивіденди.

Якщо розглянути наявні в науковому тексті терміни з точки зору їх походження,то можна помітити, що серед них представлені,як питомі (власник, грошові потоки, цінні папери, торговельні майданчики, добробут, ризик),так і запозичені (брутто,нетто,дивіденди,лізінг, бета-коефіцієнт, інвестиція,біржа). Зокрема, термін біржа походить від німецького «bors» (грецького «byrsa»)і детермінується як установа, в якій здійснюються фінансові та торговельні операції[4, с. 84].Термін фінанси походить від французького слова«finans» (латинське finantia– платіж) і означає сукупність економічних відносин, що виникають у процесі формування та використання централізованих і децентралізованих грошових фондів. Використання фінансів(грошових

ресурсів) становить особливу сферу економічної діяльності держави і підприємств **[**4,с. 718**].**

Варто зазначити, що слово брутто, запозичене із італійської, використовується в складених термінах переважно у значенні «валовий, загальний»: брутто-винагорода, брутто-прибуток, брутто-ставка, брутто-формула, брутто-борг, брутто-доля, брутто-дивіденд тощо. Дослідниця економічної термінології Л. Кім, проаналізувавши різні спеціальні словники і склавши перелік складних лексем із терміночастинами «брутто» і «нетто», дійшла висновку, що кількість термінів, які утворюють антонімічні пари, майже втричі перевищує кількість одиничних термінів із домінантами «брутто» і «нетто» [2,с. 37].

Аналіз наукових текстів про ринок фінансових послуг дає змогу вести мову про використання економічних термінів за різними класифікаційними ознаками. Зокрема, у прямому значенні в таких наукових текстах терміни вживаються у двох варіантах – із розкриттям їхньої суті або без неї. Наприклад, без розкриття суті використовуються такі економічні терміни: ціна, банк, валюта, ринок, виробництво, вклад, тендер, дивіденди, біржа, індустрія, бартер, рентабельність та ін.:

1. «Проблема реалізації продукції аграрного сектору за ціною, що забезпечує розширене відтворення виробництва, залишається однією з найскладніших в аграрній галузі» [1,с. 86].

2. «Біржі, через притаманну їм регулярність здійснення операцій, є постійними місцями проведення торгів, діяльність яких грунтується на принципах публічності і рівноправності учасників» [1,с. 88].

У текстах про ринок фінансових послуг терміни також використовуються з поясненнями через уточнення семантики або прагматики: посередники (трейдери) [1,с. 90]; ринкову (ліквідаційну) вартість [5,с. 74]:

1. «Основна ж маса (більше 60 %) реалізується комерційним посередникам (трейдерам) безпосередньо з місць його виробництва за зниженими цінами» [1,с. 90].

2. «Визначаючи дивіденди та ринкову (ліквідаційну) вартість основними компонентами грошового потоку, для досягнення результату потрібно в емісійних характеристиках привілейованих акцій передбачати залежність окремого компонента або кожного з них від чистого прибутку емітента»[5,с. 74].

Як бачимо, терміни є домінантами наукового тексту професійного спрямування,зокрема фінансового. Дослідження специфіки економічних термінів – умова формування високого рівня комунікативної компетентності майбутніх фахівців.На сьогодні українська термінологія перебуває у процесі відпрацювання та розвитку, а упорядкування комплексу понять і термінів пов'язані з об'єктивною потребою трансформації економіки, прискореного формування ринкової інфраструктури, системи грошових фондів.

Список використаних джерел

1. Загурський О. М. Проблеми та перспективи біржової діяльності в аграрному секторі економіки / О. М. Загурський // Фінанси. – 2014. – №5. – С. 86-96.
2. Кім Л. А. К вопросу о типах единиц специальной номинации / Л. А. Кім// Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». – 2014. – Вип.20. – Т.1. – С.35-42.
3. Лінінська В. В. Лексичні домінанти наукового тексту / В. В. Лінінська [електронний ресурс]. – Режим доступу: langconf. fl. крі. ua / ru / node / 20.
4. Нечволод Л. І. Сучасний словник іншомовних слів / Л. І. Нечволод. – Харків: ТОРСІНГ, 2007. – 768 с.
5. Сьомченков О. А. Проблеми функціонування привілейованих акцій в Україні / О. А. Сьомченков // Фінанси. – 2014. – № 6 (223). – С. 63-80.
6. Флоренский П. Термин / П. Флоренский// Вопросы языкознания. – 1989. – №1.– С. 24-28.

Поснова Т.В.
к.е.н., доцент
Університет ДФС України

ЗНАЧЕННЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

В умовах економіки, заснованої на знаннях, став реальністю глобальний ринок людського капіталу. Він являє собою складову частину світового ринку, який і визначає динаміку переміщення кваліфікованої робочої сили.

Ефективність розвитку економіки багато в чому визначається накопиченим і реалізованим в країні людським капіталом, адже у сучасних умовах знання і кваліфікація є важливими факторами економічного зростання і соціального прогресу суспільства.

Людський капітал в XXI ст. набуває першочергового значення при будь-яких макроекономічних умовах, розвиток вищої професійної освіти стає все більш потужною рушійною силою економічного зростання, підвищення ефективності та конкурентоспроможності національного господарства, що робить його одним з найважливіших факторів національної безпеки і добробуту країни, благополуччя кожного громадянина.

Поняття «людський капітал» сьогодні є важливою і популярною соціально-економічною категорією, але у більшості випадків її пов’язують з якісними характеристиками працівників (тобто дорослого населення), в той час як цілком очевидно, що всі основні параметри людський капіталу закладаються протягом усього життя людини і найбільш повно розкриваються в момент отримання професії, а саме вищої професійної освіти. Проблема оцінки та вимірювання вкладу людини в цілому в економічний розвиток привертала увагу дослідників починаючи з формування економіки як науки. Ще в XVII в. У. Петті, що знаходився біля витоків класичної політекономії, висунув ідею першорядної цінності трудових навичок населення у національному багатстві

країни [1]. А. Сміт розвинув цю ідею, включивши знання і кваліфікацію в основний капітал суспільства наряду з машинами і землею [2].

Формування концепції людського капіталу йшло під безпосереднім впливом тих процесів в науково-технічній та економічній сферах розвинених країн, які отримали назву науково-технічної революції.На початку 60-х років XX ст. були опубліковані класичні роботи Г. Беккера і Т. Шульца, в яких витрати індивіда на придбання знань і навичок (включаючи втрачені заробітки, що пов'язані з витратою часу на навчання) розглядаються як інвестиції, прибуток від яких реалізується протягом трудового життя індивіда в підвищенні його доходів [3, 4].

На наш погляд, специфікою людського капіталу є його низька ліквідність і, як наслідок, висока ступінь ризику інвестицій в людський капітал. Людський капітал в системі вищої професійної освіти визначається як накопичене багатство, що виражається в сукупності професійної компетентності, культури, здоров'я, мотивації, покликане забезпечити високу якість підготовки спеціалістів, що випускаються, підвищуючи їх вартість на ринку праці.

До відомих складових людського капіталу необхідно внести фактор творчого застосування отриманих знань в процесі трудової діяльності. В умовах сучасного інноваційного розвитку активізація творчостіокремого працівника можлива лише в умовах колективу, що представлений персоналомпідприємства або іншої установи.

У зв'язку з цим слід розрізняти людський капітал і структурний капітал підприємства.Структурний капітал - це власність підприємства, представлена технічним і програмним забезпеченням, інформаційною системою фірми, її патентами і торговими марками.Людський капітал в сучасних умовах «нової економіки» може бути реалізованийлише в середовищі структурного капіталу. Так виникає синергетичний ефект, тобто творча реалізація людського капіталу в інноваційному процесі.

Переваги володіння високим рівнем людського капіталу для індивіда є очевидним і добре проглядається на прикладі більш високих можливостей на

ринку праці для дипломованих фахівців з вищою освітою у порівнянні з тими працівниками, які закінчили тільки повну середню школу (а тим більше не отримали навіть таку освіту). У сучасних українських умовах володіння вузівськимдипломом забезпечує приріст заробітної плати в середньому на 60-70% в порівнянні з тими, хто має тільки шкільний атестат. Це практично не відрізняється від оцінок для економічно розвинених країн, де «премія» за вищу освіту зазвичай варіює у діапазоні від 50 до 100%. Простежується закономірність, що має практично універсальний характер: чим вище освітній потенціал, тим вище економічна активність, вище рівень зайнятості, нижче безробіття і менше частка «зневірених» працівників, які залишили ринок праці після тривалих безуспішних пошуків.

Висока якість людського капіталу вигідна як індивідам, так і країні в цілому, оскільки дозволяє суспільству більш успішно вирішувати не тільки економічні, а й соціальні завдання.Освіта є найважливішою характеристикою людського капіталу, вона одночасно служить потужним критерієм матеріального і соціально-культурного розшарування громадян взагалі і молоді зокрема.

Список використаних джерел

1. Петти В. Экономические и статические работы / В. Петти. – М.: Соцэкгиз, 1940. – 324 с.

2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М.: Соцэкгиз, 1956. – 684 с.

3. Schultz T. Investing in People: The economic of Population Quality / T. Schultz. – Berkeley, Calif: University of California. – 1981.

4. Becker G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education / G. S. Becker. – NewYork: Columbia University Press. – 1964. – P.187

Чорна О. В.
к. філол. н., доцент
Університет ДФС України

СУЧАСНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ

Терміносистема будь-якої галузі знань засвідчує її досягнення на певному історичному етапі розвитку суспільства. Українська літературна мова, її окремі фахові субмови, в тому числі й економічна, мають доволі складну історію свого розвитку. Економічна термінологія належить до найдавніших шарів лексичної системи мови, її формування залежить від багатьох як лінгвістичних, так і позалінгвальних факторів. Найменш вивченими в українській мові виявилися питання функціонування економічної лексики як певної цілісної системи, питання її розвитку та упорядкування.

Формування й розвиток кожної терміносистеми, у тому числі й економічної, визначається рядом позамовних і внутрішньомовних факторів. Відомо, що лексико-семантичні процеси більшою мірою, ніж інші, демонструють зв'язок із позамовними реаліями. Семантична історія слів у багатьох випадках досить чітко відбиває зміни в умовах життя суспільства. У зв'язку з цим очевидно, що в дослідженні варто розмежовувати екстралінгвальні та мовні чинники. "Необхідно .. зосередити увагу на кардинальних для кожної лінгвістичної праці питаннях: по-перше, на взаємозв'язку процесів розвитку мови з історією народу, по-друге, на особливостях семантичного розвитку слів, зумовлених структурною специфікою конкретних мов" [1, с. 94]. Розглядаючи ці два критерії в єдності, ми усвідомлюємо, що екстралінгвальний чинник є значним у процесі розвитку лексики як найрухливішого рівня мови.

Серед позамовних основоположними є рівень розвитку національної науки, техніки, промисловості та культури, а серед внутрішньомовних–

становище мови в суспільстві і ступінь розвитку відповідних функціональних стилів. У процесі формування будь-якої терміносистеми кожної наявної мови спостерігається тісний взаємозв'язок позамовного і внутрішньомовного факторів, які певним чином організовують термінотворчий процес, що є закономірним поступальним розвитком з послідовною зміною періодів. Історія термінотворення – процес зміни одного періоду формування й становлення терміносистеми на інший, за якого простежується тісний зв'язок кожного наступного з попереднім, що в цілому становить безперервний рух і розвиток [3, с. 7].

Історичний погляд на українську економічну термінологію показує, що економічна лексика є однією з найдавніших фахових термінологій.

Звернення до аналізу саме позамовних чинників свідчить, що формування української фінансово-економічної термінології (далі – УФЕТ) зумовлене кількома обставинами. Для їх з'ясування важливо визначити, які саме реалії об'єктивного світу та спеціальні знання про них у певні історичні періоди термінувалися; що являли собою ці реалії, які саме ознаки були покладені в основу їхнього найменування; хто і за яких соціальних обставин виступав термінотворцем.

Крім того, у формуванні УФЕТ не виявлено специфічних наслідків дії чинників лінгвального характеру, таких, які б суттєво відрізняли її від інших терміносистем. Оригінальність українських лексем на позначення фінансово-економічних понять визначена наявністю екстралінгвальних чинників, серед яких виділяємо соціально-комунікативний та історично-політичний.

Соціально-комунікативний (людський) чинник

Визначальним моментом в акті номінування, що ототожнюємо з актом природного термінування, є складне переплетення сприймання мовцем реальної дійсності та його особистого індивідуального смислового завдання. Саме у зв'язку з цим завданням термінотворець аналізує ситуацію, членує та деталізує її, виділяє з необхідним, зумовленим тими чи іншими прагматичними

настановами, ступенем точності окремі подробиці та деталі в описуваній ситуації. Все це визначає вибір одиниці номінації [3, с. 7].

Взаємозалежність між дією людського чинника та розвитком термінології досить відчутна, бо термінологію розглядаємо “не тільки як закономірну еволюцію мови, зумовлену історією її носіїв, а й з погляду творчості індивідів зі своїм світобаченням” [4, с. 111], типом мислення, властивим лише їм, належністю до певної національної культури.

Пізнаючи природу речей та явищ навколишнього середовища, аналізуючи властивості предметів, виділяючи при цьому та узагальнюючи їхні найістотніші риси та ознаки, людина формує поняття. Щоб поняття могли існувати й розвиватися, вони повинні мати опору в слові, мають бути нерозривно пов’язані з їхніми конкретними зовнішніми проявами у формі мовних одиниць.

“До слова ми маємо лише неясне передчуття, пошуки способу висловлення, і лише у слові наша думка знаходить своє вираження. Лише вилившись у слово, здогадки і передчуття переростають у поняття” [2, с. 178–180], які відіграють у пізнанні, особливо науковому, спеціальному, надзвичайно важливу роль. Термін, з огляду на це, є результатом закріплення певного поняття у слові.

Аналіз історичного тла економічної діяльності на теренах України у мовленнєвому аспекті, тісно пов’язаний з політичною історією України, передбачав з’ясування того, в яких часових площинах українську економіку обслуговувала переважно рідна мова, а в яких – мова панівної держави.

До того враховуємо геополітичну ситуацію, що склалася внаслідок розподілу українських земель протягом кількох сторіч між різними державами, де українці підлягали законодавствам цих країн, де по-різному виявляли себе права і статус української мови. Різна лінгвополітична орієнтація регіонів України вплинула на формування української термінології економічної справи на наддніпрянських та наддністрянських землях.

Отже, на різних етапах історії українського народу суспільні, політичні та правові передумови не завжди сприяли повнокровній функціональній розбудові

національної мови, часом вони практично унеможливлювали її. Політична історія України накладала на розвиток української мови, зокрема її спеціальної лексики, свій відбиток, активно впливала на внутрішньомовні процеси.

Список використаних джерел

1. Звегинцев В.А. Семасиология / В.АЗвегинцев.. – М.: Наука, 1957. – 233 с.
2. Кирик Д.П. Про співвідношення понять філософська лексика і філософська термінологія /Д.П. Кирик// Доп. та повід. Львівського ун-ту.– Львів, 1958. – Вип.XVIII. – Ч. І. – С. 162 – 190.
3. Огар Е.І. Українська друкарська термінологія: формування та розвиток: автореф. ... кан. філол. Наук / Е.І. Огар. – Львів, 1996. – 19 с.
4. Панько Т.І. та ін. Мова і духовність нації / Т.І. Панько. – К., 1992. – 219 с.

Бойчук А.Б.
Національний університет
«Львівська політехніка»
Науковий керівник:
***Загородній А.Г.**,к.е.н., професор*
Національний університет
«Львівська політехніка»

ЯКІСНА ОЦІНКА РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах діяльності підприємств інноваційний вектор їх розвитку посідає чільне місце в управлінні суб'єктами підприємницької діяльності. Визначення рівня інноваційного потенціалу підприємства дає змогу управлінському персоналу оцінити реальні можливості підприємства щодо реалізації певної програми інноваційного розвитку, виявити слабкі та сильні сторони підприємства тощо

Дослідженню проблем оцінювання рівня інноваційного потенціалу підприємства присвятили свої праці чимало науковців, зокрема: Гриньова, С.І. Грицуленко, А.А. Епіфанов, А.Г. Загородній, О.Є. Кузьмін, Л. Мартюшева, І.В. Новікова, Чубай, Н.І. Чухрай та ін.

Найбільш оптимальним, на нашу думку, методом оцінювання рівня інноваційного потенціалу на машинобудівному підприємстві є порівняння фактичних значень показників, що характеризують складові інноваційного потенціалу, з еталонними показниками у поєднанні з елементами методу експертних оцінок, описаний та обґрунтований у праці [1]. Цей метод у випадку його застосування дає результат рівня інноваційного потенціалу, що

знаходитиметься в інтервалі від 0 до 1. Втім, для отримання якісних результатів, зазначений числовий проміжок рівня інноваційного потенціалу необхідно проградуювати з використанням відповідної шкали. Так, В.М. Чубай [2] пропонує оцінювати стан інноваційного потенціалу за трьома рівнями: низький ([0;0,33)), середній ([0,33; 0,66)) та високий ([0,67;1]. С.І. Грицуленко, В.М. Орлов, Г.А. Отливанська та І.І. Уманська [3], у свою чергу, пропонують оцінювати стан інноваційного потенціалу за чотирма рівнями: критичний ([0;0,25)), нижче за задовільний ([0,25;0,5)), задовільний ([0,5;0,75)) та високий ([0,75;1]). На нашу думку, стан інноваційного потенціалу підприємства доцільно оцінювати за наступною, запропонованою нами шкалою, зображеною у таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінки стану інноваційного потенціалу за якісними величинами

Рівень інноваційного потенціалу (у кількісних величинах)	Рівень інноваційного потенціалу (у якісних величинах)	Характеристика стану інноваційного потенціалу
[0;0,2)	Критичний	Підприємство цілковито не здатне здійснювати інноваційну діяльність
[0,2;0,4)	Низький	Підприємство здатне до реалізації примітивних інноваційних рішень
[0,4;0,6)	Задовільний	Підприємство здатне до здійснення інноваційної діяльності із суттєвими обмеженнями
[0,6;0,8)	Достатній	Підприємство здатне до здійснення інноваційної діяльності на прийнятному рівні з деякими обмеженнями.
[0,8;1]	Високий	Підприємство здатне до здійснення інноваційної діяльності на високому рівні та реалізації будь-яких інноваційних рішень, спрямованих на інноваційний розвиток.

** Авторська розробка*

Таким чином, критичний рівень інноваційного потенціалу – стан підприємства, за якого фактичні розміри усіх його показників перебувають на наднизькому рівні, підприємство несе збитки, виробниче обладнання застаріле як морально, так і фізично, собівартість продукції висока, персонал, у більшій

мірі – некомпетентний, НДДКР – не ведеться, попит на продукцію – низький. У цьому випадку підприємству необхідно провести докорінну переорієнтацію своєї діяльності, оновити виробниче обладнання, оптимізувати штат тощо. Іншими словами, провести шокову терапію з нарощування інноваційного потенціалу.

Низький рівень інноваційного потенціалу свідчить про те, що показники інноваційного потенціалу аналізованого підприємства перебувають на рівні нижче середнього, втім, окремі з них здатні забезпечити реалізацію примітивних інноваційних рішень, як правило, в системі управління, маркетингу тощо. Підприємство отримує невеликий прибуток від своєї діяльності, але його не достатньо для інвестування в інноваційну діяльність. НДДКР переважно не ведуться. У більшості таких організацій застаріле виробниче обладнання, втім, результати фінансово-господарської діяльності такого підприємства та рентабельність продукції дає йому змогу у деякій мірі втримувати свої позиції на ринку. За даної ситуації слід провести ряд заходів, рекомендованих для підприємств з критичним рівнем інноваційного потенціалу.

Задовільний рівень інноваційного потенціалу характеризується середнім рівнем здатності підприємства до ведення інноваційної діяльності, незначним відставанням фінансово-економічних та інноваційних показників від прийнятних. Як правило, це відсутність НДДКР, рентабельна продукція, збалансована організаційна структура, отримання чистого прибутку, кваліфікований персонал тощо. За такого рівня машинобудівні підприємства здійснюють інноваційну діяльність, втім, із суттєвими обмеженнями. Зазвичай, це прагнення до зниження собівартості продукції, використання ліцензійних продуктів, використання результатів наукових розробок інших організацій. Для підвищення рівня інноваційного потенціалу таким підприємствам необхідно налагодити зв’язок підприємства з наукою, модернізувати виробництво, залучити додаткові фінансові ресурси, завоювати свого покупця підвищенням іміджу підприємства та ін.

При достатньому рівні інноваційного потенціалу підприємство демонструє високі показники ефективності господарської діяльності, спроможне проводити власні наукові дослідження або використовувати результати сучасних наукових розробок інших організацій, швидко адаптується до змін ринкової кон'юнктури, ефективно організовує виробничий та управлінський процес, забезпечене фахівцями найвищої кваліфікації та характеризується спрямованістю на інноваційний розвиток. Для підвищення рівня інноваційного потенціалу необхідно збільшити забезпечення інвестиційними ресурсами інноваційні проекти підприємства та підвищити активність проведення НДДКР.

Високий рівень інноваційного потенціалу свідчить про здатність підприємства до реалізації будь-яких інноваційних рішень, наявність у підприємства чіткої інноваційної стратегії та ефективне її виконання. Показники фінансово-господарської діяльності перебувають на високому рівні. При такому стані інноваційного потенціалу підприємство здатне проводити активну науково-дослідну діяльність, патентувати власні наукові розробки з високою ринковою вартістю та затребуваністю серед інших підприємств галузі, займати значну частку ринку та володіти високим діловим іміджем як серед клієнтів, так і серед контрагентів, мати чітко налагоджену та оптимальну організаційну структуру, висококваліфікованих та творчо мислячих фахівців, здатних генерувати інноваційні ідеї та нестандартно діяти у потрібних ситуаціях.

Таким чином, переведення кількісних показників рівня інноваційного потенціалу у якісні забезпечує менеджмент підприємства найповнішою інформацією та дає можливість приймати найефективніші управлінські рішення щодо інноваційного розвитку суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Бойчук А.Б. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням особливостей машинобудівної галузі / А.Б. Бойчук // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. - №2. – С. 120-143.

2. Чубай В.М. Аналіз інноваційного потенціалу підприємства у процесі формування і реалізації інноваційної стратегії підприємства / В.М. Чубай // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №8 (110). – С. 183-190.

3. Інноваційний потенціал оператора зв'язку: формування, оцінка та ефективність використання: монографія / [Грицуленко С.І., Орлов В.М., Отливанська Г.А., Цманський І.І.]. – О. : ВМВ, 2013. – 260 с.

Бур І. С.
студентка групиФБМі-14-5,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Задорожня Т. М.**, к. пед. н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Глобальний економічний спад викликав глибоку й широкомасштабну економічну кризу в Україні, що різко збільшує чисельність безробітних, провокуючи соціальну напругу, політичну нестабільність та збільшуючи можливі ризики для безпеки країни.

Згідно із Законом України «Про зайнятість населення» безробіття – це соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування [1].

Розглянемо чисельність безробітного населення протягом 2010-2016 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кількості безробітних та показників безробіття в Україні

Рік	Безробітне населення (за методологією МОП)			
	у віці 15-70 років		працездатного віку	
	в середньому, тис. осіб	у % до економічно активного населення	в середньому, тис. Осіб	у % до економічно активного населення
2010	1 712,9	8,2	1 712,5	8,9
2011	1 661,9	8,0	1 660,9	8,7
2012	1 589,8	7,6	1 589,2	8,2
2013	1 510,4	7,3	1 510,3	7,8
2014	1 847,6	9,3	1 847,1	9,7
2015	1 654,7	9,1	1 654,0	9,5
2016	1 662,2	9,2	1 661,3	9,6

Джерело: складено автором за даними [2].

Аналізуючи дані таблиці 1, можна зробити висновок, що кількість безробітного населення за 7 років з 2010 до 2013 рік постійно знижувалась, але у зв'язку з економічною та політичною кризами в Україні та світі у 2014 році кількість безробітних у віці 15–70 років зросла на 337,2 тис. осіб, тобто на 22,33%, також зросла кількість безробітних серед населення працездатного віку на 336,8 тис. осіб, або на 22,30%. У 2015 році ми спостерігаємо зменшення кількості безробітного населення як у віці 15–70 років, так і працездатного віку. Проте у 2016 році відбувалося погіршення даної ситуації у кількості 7,5 тис. осіб у віці 15-70 років.

Дослідимо детальніше стан безробіття в Україні у 2016 році. Почнемо з причин незайнятості (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість зареєстрованих безробітних за причинами незайнятості у 2016 році

	Кількість зареєстрованих безробітних на кінець звітного періоду, тис. Осіб			
	січень-березень	січень-червень	січень-вересень	січень-грудень
Усього	467,5	388,9	341,5	390,8
у тому числі				
особи, які не були зайняті до 1 року	399,8	336,2	298,3	348,8
у т. ч. за причинами зайнятості				
вивільненні у зв'язку зі змінами в	32,2	31,5	28,6	25,7

організації виробництва та військовослужбовці, звільнені за скороченням чисельності або штату без права на пенсію				
звільнені за власним бажанням	44,5	38,1	34,1	33,7
звільнені за угодою сторін	183,5	140,7	119,1	156,6
звільнені у зв'язку із закінченням строку договору	78,7	66,0	58,3	72,3
не зайняті з інших причин	60,9	59,9	58,1	60,5
особи, які не були зайняті з різних причин більше 1 року	67,7	52,7	43,2	42,0

Джерело: складено автором за даними [2]

Розподіл зареєстрованих безробітних за причинами незайнятості показав, що станом на кінець 2016 року в Україні найчастіше ставали безробітними через звільнення за угодою сторін – 40,07% безробітних, рідше за все причиною безробіття було вивільненні у зв'язку зі змінами в організації виробництва та військовослужбовці, звільнені за скороченням чисельності або штату без права на пенсію (6,58%) та за власним бажанням (8,62%).

Загалом за 2016 рік кількість зареєстрованих безробітних зменшилася на 76,7 тис. осіб. Більшість становлять особи, які не були зайняті до 1 року.

Проаналізувавши сучасний стан безробіття в Україні, було підтверджено наявність нестабільної ситуації на ринку праці, яка призводить до таких наслідків:

- посилення соціальної напруженості;
- зниження трудової активності;
- знецінення наслідків навчання;
- скорочення обсягів виробництва валового національного продукту;
- зростання витрат на соціальну допомогу безробітним;
- зниження податкових надходжень до державного бюджету;
- збільшення рівня міграції;
- високі обсяги прихованого безробіття;
- постійна депопуляція;
- загальне старіння населення та ін. [3, с. 34].

На сьогоднішній день проблема безробіття вимагає розробки та реалізації соціальних гарантій як від держави, так і від регіональних органів влади.Виходячи із сучасних реалій, конкретні заходи щодо розвитку ринку праці повинні бути гнучкими та мати економічний та соціальний ефект.

На основі результатів аналізу безробіття за умов його поліпшення основними напрямками вирішення даної проблеми в нашій країні можуть бути:

– збільшення фінансування заходів щодо надання ефективної підтримки пошуку робочих місць безробітним;

– збільшення державного фінансування програм професійного навчання;

– стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;

– надання податкових кредитів підприємствам за кожне нове створене робоче місце;

– відповідність держзамовлення на підготовку спеціалістів у відповідності з реальним станом попиту на робочу силу;

– надання підприємцям субсидій, премій та податкових пільг для найму додаткової робочої сили або переведення частини працівників на скорочений робочий день;

– стимулювання підприємців до навчання, перекваліфікації та подальшого працевлаштування додаткової робочої сили;

– заходи щодо квотування робочих місць для представників найуразливіших груп на ринку праці[4, с. 120].

Таким чином, очікується, застосування вище зазначених напрямків подолання проблеми безробіття в Україні стабілізує ситуацію на ринку праці, що є дуже важливим для населення держави, та сприятиме розвитку нашої економіки.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5067-17.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

3. Полуяктова О. В. Проблема безробіття в Україні / О. В. Полуяктова // Економіка та суспільство. – 2016. – Випуск №2. – С. 31-35.

4. Погоріла І. І. Сучасний стан та проблеми безробіття в Україні / І. І. Погоріла // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2016. – С. 118-120.

Воленко В.Г.
студенка Університеу ДФС України
Науковий керівник:
***Паянок Т. М.**, к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОГОКОНСУЛЬТУВАННЯ

У процесі здійснення підприємницької діяльності для ухвалення правильних управлінських рішень з питань оподаткування, а також для оптимізації податкових платежів окремими фізичними особами чи домогосподарствами, потрібно враховувати багато правових норм та практику їх застосування. Не зважаючи на певні позитивні зрушення, податкове законодавство України залишається одним з найскладніших у світі, а практика його застосування – неоднозначною або суперечливою, тому платнику податку потрібна допомога у вигляді податкових консультацій.

У зв’язку з цим, метою роботи є дослідження впливу наданих податкових консультацій, перш за все державного сектору економіки, та кількості діючих суб’єктів господарювання на податкові надходження до бюджету із застосуванням регресійного аналізу.

Результати кореляційного аналізу за тринадцять років (2003-2015 рр.) вказують на тісний лінійний зв'язок між податковими надходження (Y) із загальною кількістю діючих суб'єктів господарювання (X_1) та кількістю наданих податкових консультацій наданих за телефоном (X_2) (табл. 1). Проте аналізуючи взаємозв'язок між усією сукупністю наданих консультацій та кількістю податкових надходжень бачимо, що зв'язок слабкий, це пов'язано із низькою ефективністю застосування листів-запитів та особистих консультацій у зв'язку с довготривалим процесом оформлення та можливістю отримання такого виду консультації.

Таблиця 1

Матриця парних коефіцієнтів кореляції

	Податкові надходження до зведеного бюджету України, млрд грн	Загальна кількість діючих суб'єктів господарської діяльності, од.	Надано письмових та усних податкових консультацій тис. од.	Надано листів-запитів з питань застосування податкового законодавства, тис. од	Податкові консультації на особистих прийомах, тис. од	Податкові консультації за телефоном, тис. од
Податкові надходження до зведеного бюджету України, млрд грн	1					
Загальна кількість діючих суб'єктів господарської діяльності, од.	0,754356	1				
Надано письмових та усних податкових консультацій тис. од.	0,08083	0,262976	1			
Надано листів-запитів з питань застосування податкового законодавства, тис. од.	0,413838	-0,048	0,357327	1		
Податкові консультації на особистих прийомах, тис. од	-0,59425	-0,19412	0,673671	-0,08793	1	
Податкові консультації за телефоном, тис. од.	0,901986	0,653607	0,285405	0,630923	-0,41882	1

Джерело: власні розрахунки.

Натомість консультації з проблемних питань за телефоном мають високу ефективність і надаються в короткий термін, що значно підвищує їх фіскальну ефективність.

Таблиця 2

Результати регресійного аналізу

Рівняння	R^2	F	t	DW	Гетероскедас-тичність
Y=-444,796+ 6,83E- 05*X1+0,529*X2	0,861	30,971	t_0=-4,420 t_1= 1,847	0,961	Відсутня

			t_2= 4,583		
Граничні значення (0,05;1;10)	>0,65	$F_{таб}$= 4,10	$t_{таб}$ = 2,228	d_L= 0,861 du= 1,562	
Y=540,346+ 44,391*t	0,697	25,271	t_0=7,709 t_1=5,027	1,905	відсутня
Y=725,333+77,84623*D	0,672	22,531	t_0=16,716 t_1=4,747	1,666	відсутня
Граничні значення, для (0,05;1;11)	>0,65	$F_{таб}$= 4,84	$t_{таб}$ = 2,201	d_L= 1,010 du= 1,340	

Джерело: власні розрахунки.

З множинної моделі бачимо, що при збільшенні загальної кількості діючих суб'єктів господарювання на одну одиницю, обсяг податкових надходжень зросте на 68,3 тис грн. при сталості інших факторів, а зростання податкових консультацій за телефономна одну розрахункову одиницю, призведе до зростання податкових надходжень на 529 млн. грн. відповідно. Отже, масово роз'яснювальна робота по телефону має найбільший вплив на податкові надходження в Україні та є результативною.

Середній щорічний приріст за всі тринадцять років складає 44 тис. консультації, отриманий результат свідчить, що платники постійно потребують допомоги з боку фіскальних органів у податкових роз'ясненнях (друга модель). Особливо потреба в даних консультаціях виникає в результаті внесення змін у податкове законодавство, наприклад, з прийняттям Податкового кодексу України кількість консультацій у середньому щорічно збільшилася майже на 78 тис. одиниць (протягом шести років).

Отже, перевагою використання послуг податкового консалтингу полягає у можливості виправлення помилок, зменшення ризику несвоєчасності та не повної міри сплати податкових платежів. Регресійний аналіз дає можливість виявити результативність різних видів консультацій на кінцевий результат, а саме податкові надходження до бюджету.

Список використаних джерел

1. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://treasury.gov.ua/main/uk/index.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

3. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sfs.gov.ua/

4. Результативність роз'яснювальної роботи податкових органів / К. П. Проскура // Агроінком. – 2013. – № 4–6. – С. 47–52.

Головенко І.П.
студенка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Паянок Т.М.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Фінансовий ринок посідає важливе місце в розвитку національної економіки, оскільки за його допомогою відбуваються процеси акумулювання та трансформації тимчасово вільних коштів від одних економічних суб’єктів до інших, активізується розподіл фінансових ресурсів між різними сферами економіки, в результаті чого забезпечується макроекономічна стабілізація. Тому основою розвитку фінансової сфери в будь-якій країні є довіра до неї з боку як її громадян, так і іноземців, які готові приймати на себе певну міру ризику та вкладати свої кошти.

Ринок цінних паперів (фондовий ринок) є однією з найважливіших частин економіки будь-якої країни, в тому числі і України. Незважаючи на те, що ринок цінних паперів в Україні почав своє становлення з 1991 року, він все ще перебуває в стадії формування, якій властивий пошук форм та інструментів, що визначають норми поведінки основних учасників обміну специфічного товару – цінних паперів. Для вдосконалення механізму функціонування фондового

ринку необхідний якісний аналіз ситуації на ринку, моніторинг і прогнозування його змін, а також пошук нових шляхів удосконалення.

Фондовий ринок забезпечує рух капіталу шляхом обігу різноманітних видів цінних паперів та їх похідних. Саме через механізми фондового ринку формуються пропозиція і попит на інвестиційні ресурси, відбувається їх акумуляція та перерозподіл з метою економічного зростання. Характерною особливістю фондового ринку України є незначна частка угод з цінними паперами, укладених на фондових біржах у загальних обсягах торгів цінними паперами, які здійснювались торгівцями на ринку цінних паперів.

Біржовий ринок цінних паперів практично не виконує функції забезпечення залучення капіталу. Найбільші обсяги торгів на фондових біржах України фіксувалися за державними облігаціями та облігаціями підприємств. При цьому при первинному розміщенні державних облігацій коло учасників торгів є обмеженим банками – первинними дилерами. Щодо корпоративних облігацій, то операції на фондових біржах більшою мірою пов’язані саме з їх розміщенням, ніж із забезпеченням їх подальшого ліквідного обігу. Триває стагнація біржового ринку акцій, що обумовлено специфічністю акцій, як фінансового інструменту в українських реаліях (недостатня ліквідність, низькі корпоративні стандарти переважної кількості емітентів, незначна інформаційна прозорість, недостатність акцій з високими інвестиційними характеристиками, недостатньо регульоване ціноутворення тощо).

Однак при побудові кореляційної матриці простежується залежність між показниками продажу деяких видів цінних паперів з середнім рівнем заробітної плати в розрізі галузей (а саме в фінансовій, страховій діяльності та авіатранспорті), але аналізуючи взаємозв’язки з середнім рівнем заробітної плати така залежність відсутня. Розглядаючи середню заробітну плату як показник економічного добробуту ми можемо зробити висновок, що на даний показник,на теперішній час, не впливає на обсяг торгів біржовими контрактами. Рівень заробітної плати має залежність з обсягом торгів цінними паперами, але цей вплив не значний, оскільки рівень доходів населення не викликає інтересу

до торгів цінними паперами. Простежується стійке випередження темпів обсягів торгів цінними паперами проти динаміки обсягів ВВП, зокрема обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2015 році перевищив цей показник на 193,21 млрд. грн. Тому побудовано кореляційну матрицю з ознаками, що мають між собою зв'язок, а саме: обсяг продажу акцій (Y_1), обсяг продажу облігацій підприємств (Y_2), офіційний курс гривні до іноземних валют (X_1), номінальний ВВП в фактичних цінах (X_2) (табл. 1)

Таблиця 1

Матриця парних коефіцієнтів кореляції

	Офіційний курс гривні до іноземних валют на останній день місяця	Номінальний ВВП, млн. грн	Акції, млн. грн.	Облігації підприємств, млн. грн.
Офіційний курс гривні до іноземних валют на останній день місяця (за 100 од.)	1			
Номінальний ВВП в фактичних цінах, млн. грн	0,0159	1		
Акції, млн. грн.	-0,6564	0,5738	1	
Облігації підприємств млн. грн.	-0,6712	0,2602	0,6474	1

Джерело: розраховано автором за даними [1,2].

Зловживання з цінними паперами і торгівля «фіктивними» акціями, на жаль, істотно впливали на процес ціноутворення, тому це відобразилося на капіталізації лістингових компаній та обсязі біржових контрактів. Це вкотре підкреслило, наскільки викривленим був процес ціноутворення на ринку.

За даними обсягу продажу біржових контрактів з фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом січня 2014 – лютого 2017 років, було побудовано множинну регресію (табл. 2).

Таблиця 2

Результати регресійного аналізу основних цінних паперів

№	Рівняння регресії	R^2	Критерій Дарбіна-Уотсона	t-статистика Ст'юдента	*p*-значення	F-критерій
1.	Y_1=2213, 176- 1268135 x_1+ +0,006527x_2	0,77	1,43	t_0=5,99 t_1=-8,25 t_2=7,24	p_0=8,05E-07 p1=1,01E-09 p2=1,87E-08	59,33
2.	$Y_2 = e^{-10,72} x_1^{-1,68} x_2^{0,597}$	0,54	1,96	t_0=-2,96 t_1=-6,38	p_0=0,0054 p_1=2,48E-07	20,74

			t_2=2,57	p_2=0,13	
Нормована величина	≥0,5	dl=1,37 du=1,59	| 2,0301 |	<0,10	3,26

Джерело: розраховано автором за даними [1,2].

Отримані результати вказують на побудову якісних моделей, всі показники в межах норми. Аналіз показників першого рівняння показав, що збільшення курсу валюти на 1 млн грн. призведе до зменшення обсягу продажу акцій на організаторах торгівлі на 1268,135 млн. грн., що вказує на негативний вплив інфляційних процесів на обсяги торгів. Дана тенденція пов'язана з тим, що на фондових біржах в Україні здійснюється торгівля фінансовими інструментами переважно українських емітентів, а саме підприємств різних галузей, діяльність яких має залежність від коливань курсу валюти. Показник номінального ВВП при збільшенні на 1 млн. грн. призведе до збільшення обсягу продажу акцій на 6,527 тис. грн., дана ситуація пов'язана з економічним розвитком країни, в цей час на підйомі і фінансові процеси. Аналіз другої моделі характеризує вплив факторів на продаж облігацій підприємств. При збільшенні курсу валюти на 1% простежується зменшення обсягу продажу облігацій підприємства на 168 % (при сталості другого фактора), а зростання ВВП на 1% призведе до збільшення продажу облігацій підприємств на 59,7 % відповідно.

Усі розраховані значення t-статистики вищі за табличне значення, що якісно характеризує модель. Коефіцієнт кореляції для другої моделі дещо занижений, причиною цього є те, що вітчизняний ринок цінних паперів знаходиться на початковій стадії розвитку.

Отже, на основі інструментарію математичного моделювання було показано, що зростання обсягу продажу фінансових інструментів, а саме цінних паперів, відбувається за умови сталого ВВП. Аналізуючи результати біржової торгівлі в Україні можна зазначити, що в останні роки не спостерігається суттєвого збільшення ролі ринку цінних паперів. Частка біржового сегменту ринку залишається незначною, кількість ліквідних та інвестиційно привабливих інструментів – невеликою.

Список використаних джерел

1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку / Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua
2. Паянок Т.М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу "Методи економічних та статистичних досліджень"// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.

Городнича К.В.
студентка
Університет ДФС України

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу держави з кризи, структурних зрушень у народному господарстві, технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень.

Зовнішня торгівля є важливою складовою зовнішньоекономічної діяльності держави. В Україні останнім часом посилюється значення міжнародних торговельних зв'язків, тож зовнішня торгівля посідає чинне місце у розвитку вітчизняної економіки. Це необхідно тому, що неможливо створити ефективну економіку, відділившись від світової економічної системи, насамперед в умовах інтеграції до ЄС.

Питанням розвитку зовнішньої торгівлі займаються багато вчених і практиків. Серед зарубіжних та вітчизняних науковців варто відзначити: А. Сміт, Д. Рикардо, В. Леонтьєв, Б. Олін, Е. Хекшер, Д. Хьюм, І. Бураковський, О.

Гаврилюк, А. Мазаракі, Ю. Макогон, Т. Мельник, О. Єлісєєнко, Є. Савельєв, Т. Циганкова та ін.Однак незважаючи на глибоке дослідження даного питання, спостерігається недостатнє опрацювання питання тенденцій розвитку зовнішньої торгівлі товарами в Україніта визначенні перспектив розвитку зовнішньоторговельних відносин України.

Метою даної роботи є аналіз стану зовнішньої торгівлі товарами в Україні в сучасних умовах розвитку світового господарства.

Розвиток зовнішньоторгівельних зв'язків України є дуже важливим аспектом становлення нашої держави на світовому ринку. Для сучасного світового господарства характерним є бурхливий розвиток експорту, який несе за собою позитивні наслідки як для ВВП країни, так і для всієї держави вцілому.

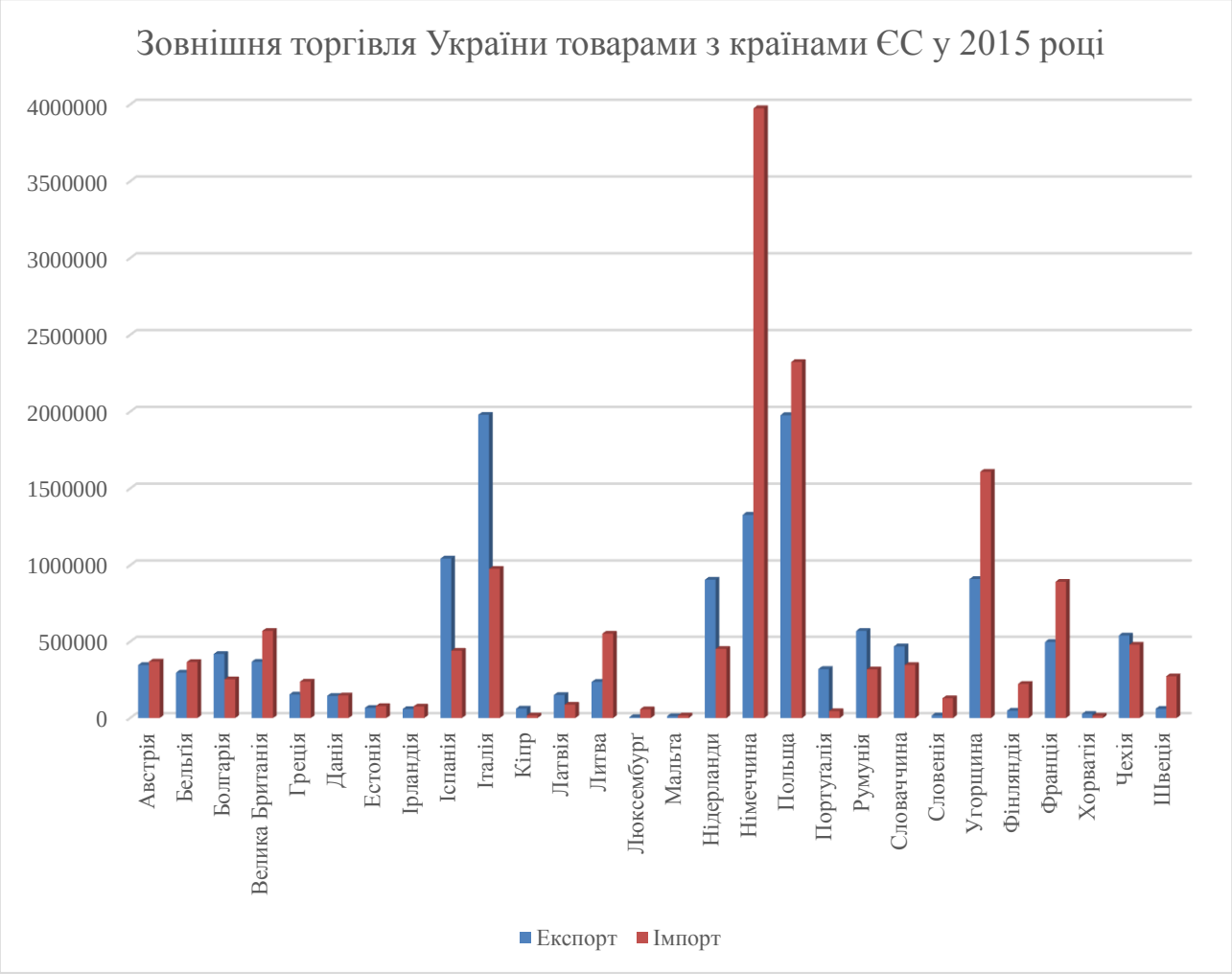

Рис. 1.Зовнішня торгівля України товарами з країнами ЄС у 2015 році (тис.дол. США) [1, 2].

Як видно з рис. 1, найбільший імпорт товарів із країн Європейського Союзу спостерігається з Німечиною становив3975626,5 тис.дол. США, що становить 25,93 % від загального обсягу імпорту.

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Італії 1979843,6 тис.дол. США – 15,21 % від загального обсягу експорту.

Отже, обсяги зовнішньої торгівлі товарами в Україні є динамічними, що відповідає загальносвітовій тенденції посилення взаємодії країн світу у сфері торгівлі та свідчить про залежність зовнішньоекономічного сектору України від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// www.ukrstat.gov.ua

2. Експрес-випуск «Зовнішня торгівля України товарами за 2015 рік», Державна служба статистики України [Еле- ктронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

3. Мельник, Т. М. Іллегалізація сфери зовнішньої торгівлі товарами в Україні [Текст] / Т. М. Мельник, Т. Л. Вишинська // Економічний часопис XXI ст. – 2014. – № 7-8(1). – С. 44–47.

4. Єлісєєнко, О. В. Сучасний стан, проблеми та пер- спективи розвитку зовнішньої торгівлі України [Текст] / О. В. Єлісєєнко, Г. С. Скобєлєва // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2014. – № 4. – С. 9–12.

Грязєва Т. В.
студенка групи ФББ-15-10к ,
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,*к.е.н.,доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГОБЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Податкові надходження є важливою формою перерозподілу валового внутрішнього продукту. Вони забезпечують значну частину доходів Державного бюджету України. Податки – це обов'язкові платежі юридичних та фізичних осіб до бюджету. Історично вони є найдавнішою формою фінансових відносин між державою та членами суспільства [1].

Основне завдання податкових надходжень полягає у забезпеченні державного бюджету фінансовими ресурсами з метою фінансування державних видатків. Формування податкових надходжень здійснюється за рахунок мобілізації до бюджету податків, зборів та обов'язкових платежів, які утворюють систему оподаткування. Розміри податкових надходжень бюджету залежать від стану розвитку економіки країни, а також потреб держави щодо перерозподілу ВВП і фінансового забезпечення реалізації державних програм.

Податкові надходження займають найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджету. Податки є основним інструментом реалізації розподільної функції фінансів і одним з головних каналів поповнення дохідної частини бюджету [1]. Проаналізуємо податкові надходження до Зведеного бюджету України за останні 7 років.

Динаміку податкових надходжень до бюджету України відображено на рис. 1.

Рис. 1. Динаміка податкових надходжень до Зведеного бюджету України упродовж 2010-2016 років

За рисунком податкові надходження в Україні мають тенденцію до збільшення, хоча в 2013 р. відбулося зменшення надходжень податків Державного бюджету. Проаналізуємо структуру податкових надходжень.

Таблиця 1

Види податків у структурі податкових надходжень до Зведеного бюджету України

Роки	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
	%	**%**	**%**	**%**	**%**	**%**	**%**
Збір ПДВ	53,6	53,34	53,1	53,26	53,24	48,63	50,7
Податок на доходи фізичних осіб	21,54	18,59	19,57	21,15	21,16	19,69	21,33
Акцизний податок	11,95	10,47	11,04	10,75	12,69	13,94	15,63
Податок на прибуток підприємств	17,04	17,0	16,03	16,12	11,31	7,7	9,25
Місцеві податки і збори	0,35	0,8	1,57	2,14	2,27	5,33	6,49
Плата за користування надрами	0,63	0,83	0,94	4,17	5,52	7,48	6,27
Ввізне мито	3,61	3,23	3,73	3,9	3,48	7,86	3,07
Відшкодування ПДВ	-17,17	-13,2	-13,2	-15,67	-14,13	-13,47	-14,5
Інше	8,45	8,94	7,22	4,18	4,46	2,84	1,76
Всього	100	100	100	100	100	100	100

**Джерело розроблено авторами за даними [2]*

Як свідчать дані, з податкових надходжень найбільшу частку мають: податок на додану вартість (ПДВ) – в середньому 52,3% , податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – в середньому 20,4%, податок на прибуток підприємств (ППП) – в середньому 13,06%. Найменший відсоток складають місцеві податки і збори – в середньому 2,7%.

Варто зазначити, що вітчизняні ставки податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств по 18 % є одними з найнижчих в Європі. Так, наприклад, менший від вітчизняного податку на прибуток підприємств (12,5 %) у Ірландії компенсується вищими ставками ПДФО (до 48 %) та ПДВ (23 %). Аналогічно менший податок на прибуток у Словенії (17 %) компенсується вищими ставками ПДФО (до 50 %) та ПДВ (22 %). У Румунії при ставках податку на прибуток та ПДФО по 16 % ставка ПДВ становить 24 %2. Найнижчі в ЄС пласкі ставки оподаткування у Болгарії (10 %)впродовж останніх років не забезпечили істотного економічного зростання, а лише різко збільшили дефіцит бюджету і, як наслідок, призвели до нарощування державного боргу.

З 28 країн-членів ЄС вище за українську ставку ПДВ мають 17 країн, на рівні вітчизняних 20 % – 7 країн та тільки 4 країни – меншу (Люксембург, Мальта, Німеччина та Кіпр) 3 . Таким чином, за виключенням невеликих острівних країн та країн Прибалтики, Україна має найбільш привабливі ставки оподаткування, що є важливою передумовою для залучення іноземних інвестицій та створення нових робочих місць.

До факторів, що впливають на обсяг податкових надходжень до бюджету, відносять макроекономічні чинники, які змінюються з кожним роком: розмір ВВП, структура платіжного балансу, законодавча база. Крім цього, на обсяг податкових надходжень до бюджету впливають і мікроекономічні чинники: вибір підприємствами виду свого оподаткування, наявність у підприємств податкових пільг, рівень прибутковості суб'єктів господарювання, розмір їх валового доходу, витрати на оплату праці в структурі собівартості продукції підприємства, середньооблікова чисельність працюючих, ефективність податкового менеджменту підприємств тощо [3].

Податкова система України стала потужним джерелом доходів держави, забезпечуючи понад 70% доходів Зведеного бюджету України. Уряд постійно знаходить шляхи вдосконалення податкової політики,

розпочинаючи з високого рівня податкових ставок і надвисокого податкового тягаря, держава перейшла до зменшення податків та оптимізації пільг, проте питання податкової реформи перманентно не втрачає своєї актуальності.Проте разом зі зниженням ставок податків обов'язковою умовою ефективної реалізації податкової реформи мають стати супроводжувальні та не менш важливі заходи, насамперед:

1. Забезпечення стабільності податкового законодавства в України.

2. Спрощення процедур адміністрування податків.

3. Створення системи податкового контролю, яка обумовить невідворотність покарання за вчинення податкового правопорушення та водночас не обтяжуватиме законослухняних платників податків податковими перевірками. 4. Подолання корупції та підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів [4].

Список використаної літератури

1. Макарчук І. М. Аналіз податкових надходжень до бюджету України / Фінанси, грошовий обіг, кредит . Вісник університету – 2016. – №28/1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/ecvu_2016_28(1)__27.pdf

2. CASE Україна. Ціна держави. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://cost.ua/budget/revenue/#1

3. Бовтенко Т.А. Прибутковий податок із громадян. Досвід розвинутих країн / Т.А. Бовтенрком // Фінанси України. - 2011. - №10. - с.97-99

4. Прес-реліз:Україна // Transparency International Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ti-ukraine.org/ CPI-2015/press_ukraine_CPI-2015.

Дударчук М.В.
студент Університету ДФС України
Науковий керівник:
***Остапенко Я. О.**, к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

Основною соціальною гарантією в оплаті праці, базовим інструментом її організації є мінімальна заробітна плата, оскільки виходячи з її розміру встановлюються тарифна ставка першого тарифного розряду працівників і мінімальний посадовий оклад.

Проаналізуємо динаміку мінімальної заробітної плати в Україні за останні 11 років та порівняємо її із середньою заробітною платою та прожитковим мінімумом.

Динаміку мінімальної і середньої заробітної плати та прожиткового мінімуму відображено на рисунку 1.

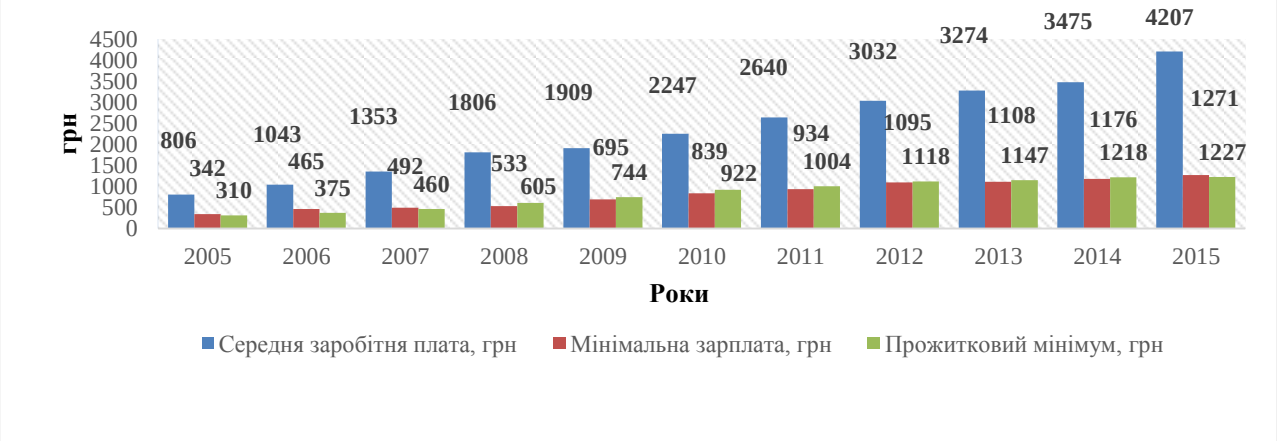

Рис.1. Динаміка прожиткового мінімуму, мінімальної та середньомісячної заробітної плати в Україніза2005-2015 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [1].

За даними Державної служби статистики України у 2015 році МЗП на одного працівника, зайнятого в економіці України, становить 1271 грн., що на

53 грн більше порівняно з попереднім роком та у 10, 33 рази більша – порівняно з 2000 роком. В цілому за 11 років прослідковується тенденція досліджуємих показників до збільшення.

За даними Державної служби статистики прожитковий мінімум у 2015 році становить 1227 грн., що лише на 44 грн менший за розмір МЗП. Якщо у 2000 р. в Україні прожитковий мінімум становив 115 грн і перевищував розмір МЗП на 8 грн, то протягом 2001 – 2004 рр. – стрімко знижувався і перевищував МЗП на 33 грн у 2001 р., на 53 грн. – у 2002 р. З 2006 року по 2007 рік розмір МЗП збільшувався і перевищував прожитковий мінімум на 90 грн у 2006 р. Але з 2008 року до сьогоднішніх днів розмір прожиткового мінімуму перевищує МЗП, або ж дорівнює її розміру. Можна сказати, що на сьогодні складається така ж ситуація, що і в 2004 році, коли співвідношення прожиткового мінімуму до МЗП становило 1,030.

З урахуванням наведених тенденцій можна стверджувати, що сьогодні рівень мінімальної заробітної плати в України, котрий дорівнює прожитковому мінімуму для працездатних осіб, по суті знецінює працю більшості найманих працівників бюджетної сфери і не виконує ні відтворювальної, ні регулюючої, ні стимулюючої функцій[2, с.14].

Єдиного підходу до формування мінімальної зарплати немає, але у сучасній світовій практиці використовуються два способи встановлення мінімальної заробітної плати:

1. Метод прожиткового мінімуму для визначення нормативно заданої величини мінімальної заробітної плати за відпрацьований час. Цей метод застосовується в країнах з низьким рівнем заробітної плати, де основна частка витрат населення спрямовується на харчування. До цієї категорії належить і Україна.

2. Оціночний метод визначення мінімальної заробітної плати шляхом її зіставлення із середньою заробітною платою (визначення індексу Кейтса). Чим більшим є цей індекс, тим сильніше впливає вона на розподіл доходів. У розвинених країнах індекс Кейтса знаходиться у діапазоні 48-62%. Наприклад,

у Японії він становить 44%, у США – 50%, у Франції – 60%, У Нідерландах – 75%. За рекомендаціями МОП, індекс Кейтса повинен бути більше 50%, за критеріями ЄС – більше 60% [3, с.22-23].

Розрахуємо індекс Кейтса в Україні, щоб проаналізувати ситуацію, що склалася в нашій державі (табл.1).

Таблиця 1

Співвідношення мінімальної зарплати та середньомісячної заробітної плати

Роки	Мінімальна заробітна плата, грн.	Середньомісячна заробітна плата, грн	Співвідношення (Індекс Кейтса), %
2005	342	806	42,43
2006	465	1043	44,58
2007	492	1353	36,36
2008	533	1806	29,51
2009	695	1909	36,41
2010	839	2247	37,34
2011	934	2640	35,38
2012	1095	3032	36,11
2013	1108	3274	33,84
2014	1176	3475	33,84
2015	1271	4207	30,21

Джерело: побудовано автором за даними[1].

З таблиці 1 видно, що в Україні індекс Кейтса має тенденцію до зниження особливо в останні роки.

Розглянемо співвідношення темпів зростання мінімальної заробітної плати та індексу споживчих цін. Якщо споживчі ціни зростають швидшими темпами, ніж заробітна плата, це призводить до падіння купівельної спроможності низькооплачуваних працівників (рис.2).

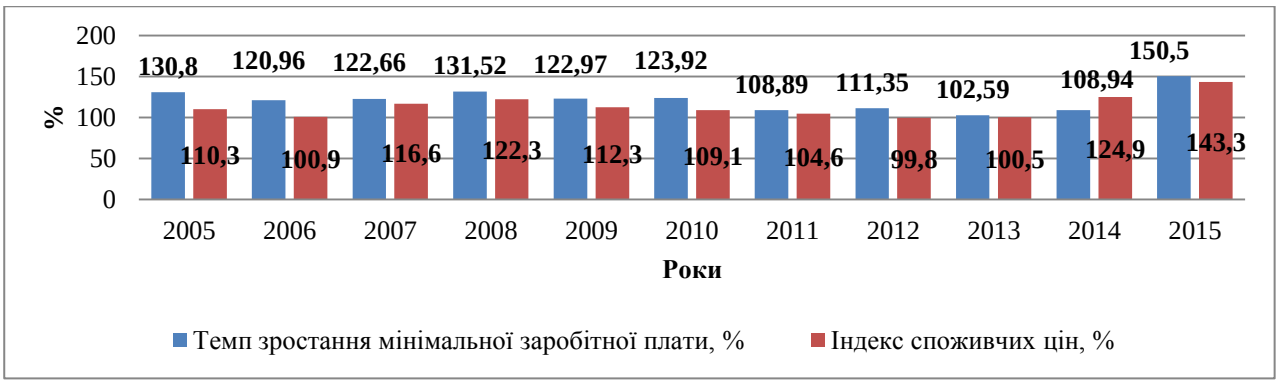

Рис.2.

ДинамікамінімальноїзаробітноїплатитаіндексуспоживчихцінвУкраїнів 2005–2015 рр.

Джерело: побудовано автором за даними[1].

З рис.2 видно, що на сьогоднішній день темп зростання МЗП є вищим за ІСЦ на 7, 2, а також у 1,47 рази більшим, порівняно з 2014 роком. У 2013 р. ІСЦ і МЗП майже співпадали. Найнижчим показником темпу МЗП був у 2002 р. 101,3, а найвищим – у 2015 р. – 150,5. Щодо ІСЦ, то найвищий показник 143,3 (у 2014р.), а найнижчий – 99, 4 (у 2002 р. , подібна ситуація була у 2012 році, коли ІСЦ становив 99,8). Можна сказати, що темп зростання МЗП і темп зростання ІСЦ на сьогоднішній день є прийнятними, але показники МЗП і ІСЦ майже дорівнюють один одному, що може призвести до падіння купівельної спроможності.

Отже, величина мінімальної заробітної плати відіграє значну роль у суспільстві та й і в економіці держави в цілому. В Україні у сфері мінімальної заробітної плати необхідно вжити невідкладних заходів щодо перетворення її в реально значиму величину. А запровадження відповідного мінімального розміру оплати праці повинно стати інструментом держави у регулюванні ринку праці.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

2. Осауленко С.В. Статистичний аналіз заробітної плати в Україні / С.В.Осауленко // Економічна наука. – 2014. - №3. – С.12-21.

3. Слава С.С. Динаміка показників ефективності регулювання оплати праці в Україні / С.С.Слава, О.В.Висіч, В.І.Павлович // Науковий вісник. – 2014. - №3(44). – С. 20-24.

Замота І.О.
Університет ДФС України,
Науковий керівник:
Остапенко Я.О.,*к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДЕКСІВ ЦІН ВИРОБНИКІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

В умовах розвитку ринкових відносин ціни на товари та постійно змінюються. Індекс цін виробників промислової продукції (ІЦВ) є показником зміни цін у часі у сфері промислового виробництва. ІЦВ дозволяє відслідковувати та визначати тенденції змін цін як у галузях, підгалузях промисловості, так і виробництві конкретної продукції. Він використовується при створенні інформаційної бази для прогнозування і управління процесами ціноутворення у промисловості, перерахунку показників системи національних рахунків у постійні ціни та забезпечує можливість проведення міжнародних співставлень.

Побудова ІЦВ складається з наступних етапів:

– відбір товарів-представників;

– відбір базових підприємств, на яких проводиться спостереження за цінами виробників;

– визначення порядку збору цінової інформації;

– формування бази зважування;

– визначення формули розрахунку ІЦВ;

– розрахунки індивідуальних та зведених індексів цін.

Вони характеризують динаміку зміни цін виробників промислової продукції. Індекси цін виробників визначаються на основі спостереження за зміною цих цін шляхом реєстрації цін на товари-представники, що випускаються підприємствами-виробниками.

Дослідимо змін цін виробників на промислову продукцію.

Динаміка індексу цін промислової продукції відображена на рис.1.1.

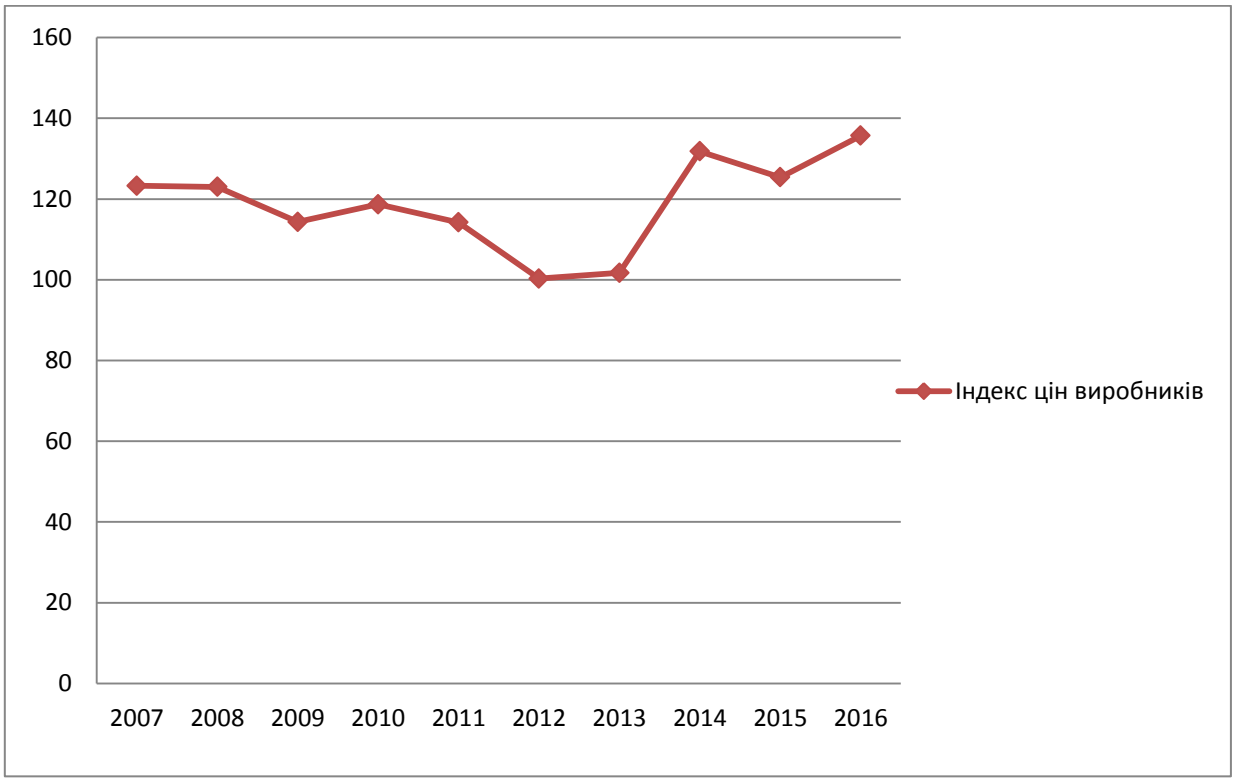

Рис.1.1 Динаміка індексу цін виробників промислової продукції за 2007-2016 рр. *Джерело складено автором за [1]*

За рисунком індекс цін виробників упродовж десяти років змінювався нерівномірно. Найменше значення показник мав у 2012 році (100,3 %), а найбільше у 2016 році (135,7 %).

Тобто, основним чинником, який найбільше впливає на зростання індексів цін виробників промислової продукції у 2016 р.(135,7 %)є витрати виробництва, а саме: підвищення цін на сировину, що комплектують вироби, енергоносії, тарифів на залізничні перевезення, заробітної плати, витрат на рекламу та інше. На такі фактори підприємства можуть реагувати по-різному: перекладати підвищення витрат виробництва на споживача, тобто підвищити

ціни на продукцію (роботи, послуги), що характерний для монополістів; частково компенсувати додаткові витрати підвищенням цін або залишати ціни на колишньому рівні, але при цьому отримувати менший прибуток, або шукати дороги зниження витрат.

Для розрахунку зведених індексів по галузях промисловості і промисловості в цілому використовується галузева структура промислового виробництва за попередній рік (табл.1).

Таблиця 1

Індекси цін виробників промислової продукції за 2015-2016рр.

Промисловість	Показник, %	
	2015	2016
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	117,6	185,1
Переробна промисловість	123,8	122,6
Текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	126,7	105,1
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	134,0	107,1
Виробництво коксу та продуктів нафтопереробленння	104,7	161,7
Виробництво коксу та коксопродуктів	110,6	178,4
Виробництво продуктів нафтопереробленння	98,3	143,5
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	124,2	98,6
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	131,5	108,5
Виробництво ґумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	129,6	109,5
Виробництво гумових і пластмасових виробів	132,1	105,7
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	127,9	112,4
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	112,4	141,8
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	133,3	106,0
Виробництво електричного устаткування	121,6	106,7
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	128,2	113,9

Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	115,5	111,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	133,2	151,5

*Джерело складено автором за [1]**

*Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Дані таблиці засвідчують, що найбільші зміни в порівнянні з попереднім відбулися у добувній промисловості та нафтопереробленні, що зумовлено зростанням світових цін на нафту, підвищенням цін у добуванні нафти і природного газу. Відновлення з кінця квітня низхідного тренду цін на залізну руду на зовнішніх ринках зумовило відповідну цінову динаміку в добуванні металевих руд, де ціни почали знижуватися. Ціни у хімічній промисловості переважно знижувалися. Це пов’язано з низькими цінами на мінеральні добрива на зовнішніх ринках, а також насиченням внутрішнього ринку добрив в умовах високої конкуренції (98,6%). Зростання цін у галузях переробної промисловості в основному сповільнювалося. Зростання цін уметалургійному виробництві – прискорилося, різниця у порівнянні з попереднім роком становить 29,4%. Особливо зросли ціни у виробництві коксу та коксопродуктів. Стрімко знизилися ціни у виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності.

За результатами дослідження пріоритетними напрямами в середньостроковій перспективі у економічній сфері мають стати: продовження реформ в системі ціноутворення; підвищення ефективності законодавства у сфері ціноутворення; врегулювання податкової системи; впровадження стимулюючих заходів, спрямованих на пожвавлення економічної діяльності. Реалізація зазначених напрямів створить передумови для забезпечення сталого економічного зростання України, підвищення рівня економіки та визнання на світовому ринку.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.

Мазіна О. І.

к.е.н., доцент

Університет ДФСУкраїни

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Дослідження формування людського капіталу окремої особи (працівника), що є дуже важливими з переходом на визначення його вартості на мікрорівні, здійснюються на підставі витратного механізму. Людський капітал, що визначається як джерело фінансування людських ресурсів, можна представити як суму трьох основних складових: витрат на утримання, витрат на освіту та витрат на отримання досвіду (1) [1, 2].

$$H(T) = (K + E) \cdot (1 + Q(T)), \quad (1)$$

де: $H(T)$ – вартість людського капіталу як функції часу Т;

K – капіталізовані кошти на утримання та формування фізичної особи;

E – капіталізовані кошти на освіту;

$Q(T)$ – фактр показника досвіду.

Кожна людина має індивідуальну величину капіталу і вона буде різною у залежності від умов формування, інвестицій в освіту, професійного досвіду. Однак, використовуючи співвідношення формули (4) та статистичні дані щодо витрат на утримання людини (прожитковий мінімум) до закінчення середньої школи (17-18 років), середньостатистичні дані витрат на подальше навчання (5-6 років) та отримання мінімального досвіду у професійній діяльності можна

розрахувати початковий капітал людини, яка вступає в певні трудові відносини, що характеризуються оплатою праці, як основного джерела доходу для забезпечення збереження вже сформованого людського капіталу на визначеному рівні та подальшого його розвитку.

При відсутності досвіду, що є реальним відображенням ситуації стану людського капіталу особи, яка закінчує вищий навчальний заклад та отримує диплом про вищу освіту, складова фактору досвіду $Q(T) = 0$, а співвідношення (4) спрощується до виразу (2):

$$H(T) = K + E. \tag{2}$$

Отримання досвіду у процесі трудової діяльності, так як і всі інші складові людського капіталу, як правило, із часом набувають експоненційного характеру.

При річній капіталізації затрат, кожну складову людського капіталу із співвідношення (2) можна представити у вигляді окремих математичних рівнянь [3]:

$$K = k \times 12 \frac{(1+p)^t - 1}{p}, \tag{2.1}$$

або

$$K = k \times 12 \frac{e^{pt} - 1}{p}, \tag{2.2}$$

$$E = \varepsilon \times 12 \frac{(1+p)^t - 1}{p}, \tag{2.3}$$

або

$$E = \varepsilon \times 12 \frac{e^{pt} - 1}{p}, \tag{2.4}$$

Отримання досвіду у процесі трудової діяльності також можна продемонструвати на прикладі кривої навчання. Вона передбачає зростання

здатності до виконання певної роботи зі збільшенням професійних циклів (повторів), іншими словами, з року в рік. Можна допустити, що працівник через рік справлятиметься зі своїми професійними обов´язками швидше і ефективніше на певну кількість відсотків ($w\%$). Однак з кожним роком це ефективність буде зростати на меншу величину та асимптотично наближатиметься до насичення. Ця додаткова складова людського капіталу також підлягає оцінці як капітал досвіду роботи. Фактор досвіду $(Q(T)$, тобто показник приросту людського капіталу в процесі трудової діяльності можна відобразити за допомогою функції років праці:

$$Q(T) = 1 - T^{\frac{\ln(1-w)}{\ln n}}, \qquad (3)$$

де: w – коефіцієнт навчаємості,

T – кількість років професійної праці (T>1).

Після певних розрахунків формулу людського капіталу (1) можна представити у вигляді трьох складових:

$$H(T) = K + E + D(T), \qquad (4)$$

де D(T) є капіталом досвіду роботи, який визначається співвідношенням:

$$D(T) = (K + E) \times Q(T).$$

(5).

Представлена модель розрахунку людського капіталу дозволяє виділити категорію інтелектуального капіталу I(T) як похідну від складових освіти та досвіду. Введення показника інтелектуального капіталу вимагає представлення вибраних взаємозалежностей між окремими складовими людського капіталу:

$$D(T) = H(T) - H = H \times Q(T) = (K + E) \times Q(T), \qquad (6)$$

$$H = H(0) = K + E, \qquad (7)$$

$$H(T) = (K + E) \times (1 + Q(T)), \qquad (8)$$

$$I(T) = H(T) - K = ... = E[1 + Q(T)] + KQ \times (T) = E + H \times Q(T) = E + D(T). \qquad (9)$$

Взаємозв´язок між людським капіталом H(T), інтелектуальним капіталом I(T) та капіталом професійного досвіду можна визначити наступним чином:

$$D(T) = H \times Q(T), \quad (10)$$

$$I(T) = E + D(T). \quad (11)$$

Представлені взаємозв´язки між окремими складовими людського капіталу дають можливість побудувати узагальнюючу адитивну модель людського капіталу:

$$H(T) = H + D(T) = .K + I(T) = K + E + D(T). \quad (12)$$

В окремих випадках у працівників проявляється кваліфікаційні здібності і здатності - креативність, яка виходять за межі представленої моделі. Врахування капіталу креативності змінить модель людського капіталу на ще одну складову (Cr) – капітал креативності:

$$H(T) = K + E + D(T) + C_r. \quad (13)$$

Сформувавши модель людського капіталу та здійснивши розрахунки людського капіталу працівників підприємства, можна визначити величину адекватної оплати праці, яка дозволить не допустити його зменшення через розсіювання (знецінення) як на рівні окремого працівника так і на рівні підприємства, що може стати найважливішою конкурентною перевагою.

Висновки.

Математична модель людського капіталу включає в себе капітал формування, капітал освіти, капітал досвіду. Здійснивши розрахунки людського капіталу працівників підприємства за сформованою моделлю, можна визначити величину адекватної оплати праці, яка дозволить не допустити його розсіювання (знецінення) як на рівні окремого працівника так і на рівні підприємства, що може стати найважливішою конкурентною перевагою.

Список використаних джерел

1. Мазіна О. Людський капітал: проблеми оцінювання і збереження / Актуальні проблеми економіки / Науковий економічний журнал. №8 (146) 2013 (с.95-104)

2. Теорія бухгалтерського обліку : монографія / Л. В. Нападовська, М. Добія, Ш. Сандер, Р. Матезіч та ін.; за заг. ред. Л. В.Нападовської. — К. : нац. торг.-екон. ун-т, 2008. —735 с.
3. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання: колективна монографія / за ред. О.Ю. Лупенка, В.М. Жука, В.О. Шевчука, О.В.Ходаківської. – К. : НЦЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 502 с.
4. Человеческий капитал в экономической перспективе./ Мечислав Добия, Яцек Барбурский, Иренеуш Згуровски и др. – К. : Кондор-Издательство, 2012. – 240с.

Мацелюх Ю.В.
аспірант
Університет ДФС України

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ В РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Дослідження проблем розвитку кредитного ринку в посткризовий період є надзвичайно актуальним, оскільки кредитування є ефективним засобом акумулювання та перерозподілу грошових коштів, трансформації приватних заощаджень в інвестиційні ресурси, підвищення ефективності державної економічної політики в цілому. Валютна нестабільність, девальвація національної валюти, досягнення споживчої інфляції рівня 57,5 % та інші фінансово-економічні проблеми призвели до зниження довіри до кредитного ринку України.

Дослідження теоретичних та практичних аспектів розвитку кредитного ринку є предметом дослідження широкого кола як зарубіжних, так і вітчизняних вчених С. Глущенка [1], А. Даниленка [2], О. Лунякова [3], В.

Федосова [4], О. Шевцова [5], та багато інших. Проте, незважаючи на велику кількість публікацій з цієї тематики, зміна середовища з часом потребує додаткових досліджень. За таких умов потребують вивчення інституційні макроекономічні взаємозалежності в розвитку кредитного ринку в Україні.

Визначимо параметри залежності розвитку кредитного ринку в Україні від макроекономічних показників діяльності держави, як інституту, який виступає гарантом розвитку кредитного ринку в Україні. В цьому аспекті особливо важливим є дослідження періоду політичної кризи в Україні (2014-2017 рр.) за допомогою економетричних методів, де час виступатиме ендогенною ознакою, а обсяг наданих кредитів – ендогенною.

Спочатку, з метою виявлення взаємозалежності між показниками розвитку кредитного ринку в Україні та іншими економічними показниками діяльності держави, ми дослідимо як на державний борг країни впливає прожитковий мінімум населення та курс долара. Побудуємокореляційнуматрицю для визначення зв'язківміж державним боргом і основним факторами, які на нього впливають (табл. 1).

Таблиця 1

Кореляційна матриця основних макроекономічних показників і державного боргу

Показники	**Державний борг,млн.грн.**	**Прожитковий мінімум, млн.грн.**	**Курс доллара млн.грн.**	**Сер з/п,млн.грн.**
Державний борг млн.грн.	1			
Прожитковий мінімум, млн.грн.	0,73057763	1		
Курс доллара, млн.грн.	0,99343105	0,692117599	1	
Сер з/п, млн.грн.	0,86757833	0,923287513	0,84432683	1

Джерело :розраховано автором за даними [6, 7].

Отриманий результат вказує на наявністьтісноголінійногозв'язкуміж державним боргом і всіма факторами (коефіцієнткореляціїбільший за критичнезначення = 0,54). При цьомуміж прожитковим мінімумом і середньою заробітною платою присутнямультиколінеарність (значеннябільші за 0,9).

Побудова двофакторної моделі (табл. 2). показав, що збільшення

Таблиця 2

Регресійнийаналізосновнихмакроекономічнихпоказників і державного боргу

Р-нярегресії	**R2**	**F-фішера**	**t-критерій Стьюдента**	***Р-Значення***	**DW**
y=25,58*x1^0,3*x2^0,87	0,995216	1816,008	t1=58,88 t2=3,608 t3=40,924	1,3332E-36 0,00095356 3,7656E-31	1,5
y=24,196*x1^0,85*x2^0,17	0,994884	1697,132	t1=139,086 t2=28,515 t3=3,147	1,3175E-49 8,109E-26 0,00335945	1,52
Норма для α= 0,05 , γ=38-3=35	0,7 ≤ R 2≤1		t табл=‖		1,37≤ DW≤1,59

Джерело :розраховано автором в пакетіStatgraphics за даними [6, 7]

прожиткового мінімуму на 1 млн.грн. призведе до збільшення державного боргу на 30%, що вказує на те, що держава впроваджує соціальні стандарти не обгрунтовано, за рахунок запозичених коштів, що призводить до зростання рівня цін та інфляції.

Підвищення курсу долара на 1 млн. грн. в свою чергу призведе до зростання державного боргу на 87%, тому державі треба жорстко контролювати валютний курс аби державний борг не зростав. Аналізуючи другу залежність, також бачимо, що при зростанні курсу долара державний борг зросте на 85%, а при зростанні середньої заробітної плати на 1 млн. грн., державний борг зросте на 17%.

Тому можна зробити висновок, що державі вигідніше підняти рівень середньої заробітної плати, що буде мотивувати людей до праці, чим збільшити прожитковий мінімум, тим самим необґрунтовано збільшувати державний борг.

З метою прогнозу обсягу наданих кредитів проаналізуємо динаміку номінального та реального обсягу наданих кредитів за період грудень 2013-лютий 2017 рр. [1,2]. Відповідно до проведеного аналізу динаміки ряду можна зробити висновок, щосереднійланцюговий темп приросту номінальногообсягу наданих кредитів за період з грудня 2013 по лютий 2017 рр. становить 1,09 %, в той же час, середнійабсолютнийприріст становить (-1429,67) млн. грн., середній

темп зростання становить 101,9 %, абсолютнесереднєзначення 1% приросту становить 1281,75%. При цьому необхідно врахувати вплив на номінальні показники обсягу наданих кредитів інфляційної складової, яка суттєво завищує значення.

За допомогою методів уникнення випадкових флуктуацій у динамічному ряді було визначено, що метод згладжування за допомогою ковзної середньої по 11 точках по реальному та номінальному обсягу наданих кредитів найкраще усунув випадкові флуктуації і надав найбільший коефіцієнт апроксимації [3, с.42-50]. Отже, аналізуючи ланцюговий приріст номінального і реального показника можна відзначити, що інфляційна складова завищує темп приросту реальних обсягів наданих кредитів майже в два рази, щодо абсолютного приросту, то реальні надходження в 2 рази менші за номінальні.

Визначивши вплив тренду за 2005-2016 рр. та політичної кризи 2014-2016 рр. на обсяг наданих кредитів на основі кореляційної матриці залежності обсягу наданих кредитів від трендів та політичної кризи (табл.3), можна зробити наступний висновок , що за період з 2005 по 2013 рік обсяг надання кредитів в середньому зростав на 122947,9 млн. грн. щорічно, а в період політичної кризи відбувається зниження обсягу надання кредитів в середньому на 114449 млн.грн. щорічно протягом 2014, 2015, 2016 рр.

Таблиця 3

Кореляційнаматриця трендів, політичної кризи та обсягу наданих кредитів

Показники	**Обсяг наданихкредитів, млн.грн**	**Тренд**	**Політична криза**
Обсягнаданихкредитів, млн.грн	1		
Тренд	0,920253	1	
Політична криза	0,536593	0,731196	1

Джерелоінформації: розраховано автором за даними [6, 7].

На основі кореляційної матриці побудуємо рівняння регресії:

Р-нярегресії	R2	F-фішера
y=420215,3+122947,9t-114449D	0,942	35,247

Джерелоінформації: розраховано автором за даними [6, 7].

Отже, на основі на основі досліджених за допомогою економіко-математичних методів макроекономічних інституційних взаємозалежностей в розвитку кредитного ринку України можна стверджувати, що велика роль в забезпеченні його розвитку належить ефективній макроекономічній політиці державі, яка має бути спрямована на створення умов для подолання інфляції, безробіття, зменшення державного боргу та виходу України із політичної кризи.

Список використаних джерел

1. Глущенко С.В. Кредитний ринок: інститути та інструменти: навчальний посібник / С.В. Глущенко. - К.: НаУКМА, 2009. - 153 с.

2. Даниленко А.І. Грошово-кредитний ринок України: кризові уроки та короткострокові перспективи / А.І. Даниленко, Н.П. Шелудько / / Економіка та прогнозування. - 2010. - № 9. - С. 9-19.

3. Луняков О. Едогенна природа циклічності кредитного ринку / О. Луняков / / Вісник Національного банку України. - 2012. - № 11. - С. 43-47.

4. Федосов В.М. Інституційна фінансова інфраструктура України: сучасний стан та проблеми розвитку / В.М. Федосов, В.М. Опарін, С.В. Льовочкін / / Фінанси України. - 2008. - № 12. - С. 3-21.

5. Шевцова О.Й. Кредитна система України: розвиток інституційної структури/О.Й. Шевцова, А.Д. Потій / / Вісник Української академії банківської справи. - 2014. - № 2 (37). - С. 3-6.

6. Огляд ринків. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг за 2014-2016 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nfp.gov.ua/content/rzviti-nackomfinposlug.html

7. Макроекономічні показники [Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57896 - Офіційний сайт Національного банку України.

Кобзар І.А.
студенка групи ФБМі-14-5
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Задорожня Т. М**., к. пед. н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Подальший сталий розвиток ринкової економіки в Україні безпосередньо пов’язаний із залученням та ефективним використанням інвестицій, без яких неможливе структурне і якісне оновлення виробництва, створення ринкової інфраструктури, підвищення конкурентоздатності національної економіки. Гостра необхідність відповідного інвестування вимагає активного пошуку потенційних джерел покриття потреб суб’єктів вітчизняної економіки та актуалізує проблему мобілізації внутрішніх ресурсів держави – заощаджень населення.

Дослідженням окремих аспектів формування та стимулювання заощаджень займалися такі зарубіжні та українські науковці, як:Л.Алексеєнко, В. Бандера, С. Бєлозьоров, О. Ватаманюк, В. Геєць, Т. Кізима, М. Литвак, В. Мандибура, С. Панчишин, В. Радаєв, С. Юрій, М. Якубовський, Ю. Янкель та інші.

Заощадження - це частина грошових доходів населення, яка залишається після здійснення ними усіх поточних споживчих витрат і використовується для задоволення потреб у майбутньому[1].

На сьогоднішній день через нестачу ресурсів на внутрішньому ринку України господарюючі суб'єкти та держава змушені їх залучати на зовнішніх ринках, що призводить до зростання зовнішнього державного та приватного боргу, який номінується у іноземній валюті, що є особливо небезпечним явищем за умов економічної кризи та суттєвих коливань валютних курсів. Виплати по таким боргам спрямовуються за кордон та працюють на економіку інших країн в той час, коли заощадження населення знецінюються через вплив інфляції та не приймають участі у фінансових відносинах.

В Україні заощадження домогосподарств до 2014 р. формувалися на достатньо високому рівні. Порівняльний аналіз різних країн світу за показником частки чистих заощаджень домогосподарств в обсязі наявних доходів вказує на важливе значення фінансових ресурсів населення для нарощування національного інвестиційного потенціалу в нашій країні (рис.1).

Погіршення політичної та відповідно економічної ситуації в Україні упродовж 2014 р. негативно позначилося на добробуті домогосподарств. Частка чистих заощаджень значно скоротилась у наявних доходах домогосподарств в Україні (що підтверджують показники за 2014-2015 рр.) внаслідок зменшення доходів, збільшення споживання на відновлення втраченого майна, вимушене переселення, лікування та реабілітацію постраждалих, матеріальну допомогу іншим домогосподарствам тощо, а також переміщення окремими домогосподарствами активів у зарубіжні країни.

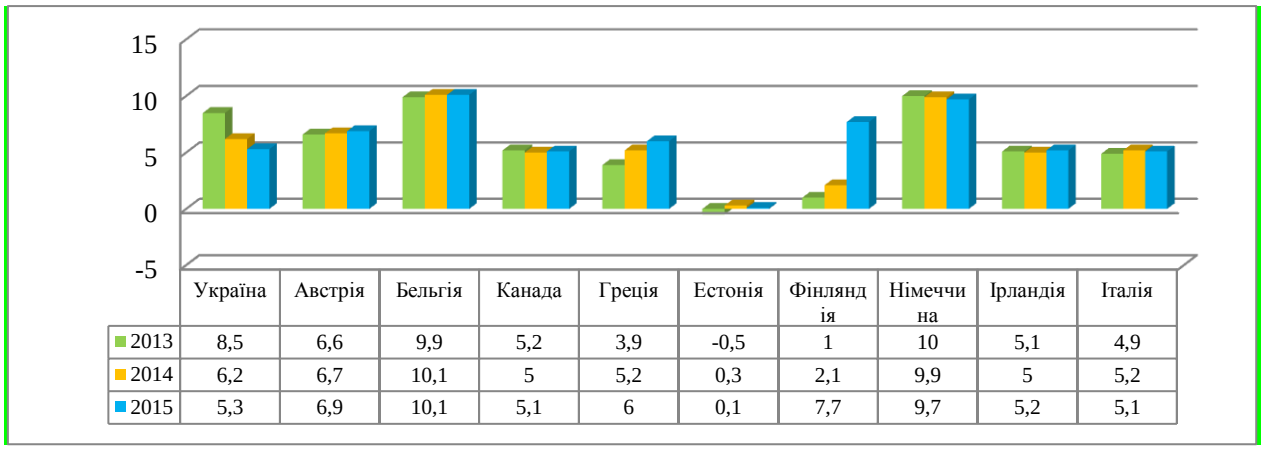

	Україна	Австрія	Бельгія	Канада	Греція	Естонія	Фінляндія	Німеччина	Ірландія	Італія
2013	8,5	6,6	9,9	5,2	3,9	-0,5	1	10	5,1	4,9
2014	6,2	6,7	10,1	5	5,2	0,3	2,1	9,9	5	5,2
2015	5,3	6,9	10,1	5,1	6	0,1	7,7	9,7	5,2	5,1

Рис.1.Чисті заощадження в обсязі наявних доходів домогосподарств, %

Джерело: складено автором за даними [3].

Проведений аналіз обсягу та динаміки приросту заощаджень населення України протягом 2005-2015 років показав у їх розмірах та структурі значні коливання (табл. 2).

Таблиця 2

Обсяги та динаміка заощаджень населення Україн в 2006-2015 роках, млн. грн.

Роки	Заощадження	Темпи приросту,%	Абсолютний приріст
2006	44203	-3,17	-1448
2007	47779	8,09	3576
2008	52011	8,86	4232
2009	80377	54,54	28366
2010	156358	94,53	75981
2011	123123	-21,26	-33235
2012	147280	19,62	24157
2013	116266	-21,06	-31014
2014	83320	-28,34	-32946
2015	6200	-92,56	-77120

Джерело: складено автором за даними [3].

За даними таблиці видно, щоз 2006 до 2012 року загальний обсяг заощаджень у номінальному виразі зростав досить значними темпами. Особливе пожвавлення схильності фізичних осіб до заощаджень спостерігалося протягом 2008-2010 років, саме в 2010 році було досягнуто максимальне значення, що підтверджує показник абсолютного темпу приросту, а в 2011 році схильність до заощаджень дещо знизилася у зв’язку зфінансовою кризою. Різке зменшення заощаджень спостерігається у 2013 році, що було зумовлене нестабільною політичною та економічною ситуацією в Україні, як наслідок – з кожним роком можливість заощаджувати знижувалась і в 2015 році показник став мінімальним.Також, можна зробити висновок, що за 10 років середня сума заощаджень домогосподарств становила 85691,7 млн. грн.

Реальна заробітна плата знижувалася протягом січня-лютого 2016 року, і почала повільно відновлюватися лише з березня поточного року.

Разом з цим споживчі витрати минулого року зростали швидше ніж номінальні доходи – 16,9% порівняно з 15%. Це призвело до того, що знизилась загальна схильность домогосподарств до заощаджень. Приріст вкладень у

фінансові та нефінансові активи становив лише 0,5% отриманого наявного доходу домогосподарств за 2015 рік - найгірший показник[4].

За оцінками експертів, в 2015 році зарплат і соціальної допомоги українцям не вистачало на життя, тому багато домогосподарств навіть «проїдали» свої заощадження. Варто зазначити, що українці змогли відкласти у вигляді заощаджень лише 0,4% свого доходу, або 6,2 млрд грн. Але це катастрофічно низький показник, оскільки для стабільного формування заощаджень люди повинні відкладати хоча б 10% від зарплати[2].

Отже, потрібно зазначити, що заощадження домогосподарств є вагомим інвестиційним ресурсом для економіки країни. На основі цього постулату фіксується участь домогосподарств у інвестиційних процесах та їх вплив на економічне зростання.

Основними проблемами, які необхідно розв'язати з метою підвищення ролі заощаджень населення у зростанні національної економіки, є:

– спрощення структури фінансових активів населення. Адже якщо в розвинених країнах найбільші частки приросту заощаджень фізичних осіб припадають на корпоративні цінні папери та страхові фонди, то в Україні їх спрямовують на депозитні рахунки комерційних банків або кредитування житлового будівництва;

– розвиток фондового ринку та ринкового середовища в орієнтації до залучення заощаджень населення[1].

Інвестиційний потенціал населення України досить високий, проте він практично не використовується, оскільки заощадження населення не залучені повною мірою в інвестиційний процес країни, це пов'язано з тим, що в населення низька довіра до банківського і фінансового секторів України. В зв'язку з цим, розвиток ринку заощаджень, як соціально-економічного механізму мобілізації грошових накопичень населення і трансформації їх в інвестиції для реального сектора економіки, є пріоритетним завданням української економіки.

Список використаних джерел

1. Степанова, А. А. Заощадження домогосподарств як важливий інвестиційний ресурс країни / А. А. Степанова, Є. Удод // Вісник КНУ. Серія економіка № 136/2016 – С. 45-49.
2. Носова Є. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних ресурсів в Україні / Є. Носова / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2015. – № 2(167). – С. 73-80.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

Кулик В.О.
студентка ФБД-14-4
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Лаговський В.В., *доцент*
Університет ДФС України

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ОСНОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ 2011-2016 РОКИ

Постановка проблеми. Дослідження проблеми зайнятості в Україні є досить актуальним саме сьогодні. Політична та економічна ситуації в нашій країні за останні два роки характеризуються триваючим спадом виробництва, фінансовою розбалансованістю економіки, збільшенням обсягів внутрішньої міграції в умовах військового конфлікту. Всі ці фактори, звичайно не можуть не вплинути на трудові ресурси, їх кількість, якість та структуру, які в свою чергу формують ринок праці.

Зайнятість населення є одними з найважливіших соціально-економічних проблем світу та України зокрема та найбільш узагальненою характеристикою економіки. Вона віддзеркалює досягнутий рівень економічного розвитку, внесок живої праці в виробництво. Зайнятість носить економічний характер, оскільки праця є одним із найважливіших факторів функціонування і розвитку економіки. Розвиток ринкових відносин в Україні привів до багатьох проблем, які характерні для країн з ринковим способом господарювання. Свої проблеми з'явилися і в соціальній сфері, зокрема й у сфері зайнятості населення. Ефективне вирішення багатьох із цих проблем неможливе без знання реальної ситуації на ринку праці держави та її регіонів. У зв'язку з цим виникає потреба у дослідженні цих ринків, їхньому постійному моніторингу, виробленні рекомендацій щодо поліпшення ситуації на них.[6]

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Математичне моделювання ринку праці як соціально-економічної системи спирається на досить всебічний і глибоко розроблений апарат економіко-математичних методів і моделей. Особливе значення для цілей цього дослідження мають роботи по статистичному моделюванню та прогнозуванню економічних процесів: С.А. Айвазяна [1], Т. Андерсона, Дж. Боксу, Г. Дженкінса, М. Кендела, Я.Р. Магнуса, В.С. Мхітаряна, Г. Тейла та ін. Серед вітчизняних вчених питаннями моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів займаються Притула Х.М. [6], Кулініч Р.О. [3], Возняк О. Г. [6], Приймак В.І. [4, 5], Котирло Є. [2] та ін. **Мета роботи:** визначити взаємозв'язки між динамікою зайнятості населення та основними соціально-економічними показниками за період 2011–2016 рр. та дослідити на засадах економетричного моделювання фактори, що визначають динаміку рівня зайнятості України.

Основні результати дослідження. У реальному економічному житті на формування і динаміку ринку праці впливає цілий комплекс факторів.

Вибір системи показників здійснено виходячи із загальних передумов можливого взаємозв'язку між ними, а також з урахуванням наявності статистичної інформації в обсязі, достатньому для проведення дослідження.

Виявлені тенденції в динаміці зайнятості населення дозволяють розділити фактори впливу на попит і на пропозицію робочої сили і на формування ринку праці.

Перш, ніж будувати модель, на основі якої буде проводитись дослідження зайнятості, необхідно зібрати всю вхідну інформацію, а саме показники (фактори, які впливають на рівень зайнятості) на основі яких буде здійснюватись дослідження стану зайнятості. Найчастіше при побудові моделі зайнятості враховують фактори:

- середню заробітну плату
- рівень міграції
- рівень безробіття
- обсяг ВВП

Разом з тим, включення до моделі малого числа факторів приводить до порушення принципу адекватності процесів дослідження, що в свою чергу приводить до помилок при прийнятті рішень. Тому виникає необхідність у раціональному виборі певної кількості найбільш важливих і впливових факторів. Збираємо статистичну інформацію по факторах. Дані беремо з офіційного сайту Державної статистики України за 2011-2016 роки, з урахуванням всіх приміток [8].

Динаміка середньомісячної заробітної плати по регіонах у 2011-2016 роках

(у розрахунку на одного штатного працівника, грн.)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Україна (без урахування АР Крим і м.Севастополя)	**2648**	**3041**	**3282**	**3480**	**4195**	**5183**

Примітка. Дані наведено починаючи з 2010 року – по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за регіонами у 2014-2016 роках

Україна	Січень–грудень		
	всього, у віці 15-70 років,%	з них працездатного віку,%	Тисяч чоловік
2011	**7,9**	**8,6**	11 657,40
2012	**7,5**	**8,1**	11 456,90
2013	**7,2**	**7,7**	11 270,10
2014	**9,3**	**9,7**	12 023,00
2015	**9,1**	**9,5**	10 925,50
2016	**9,2**	**9,6**	10 934,10

Рівень ВВП на душу населення у 2011-2016 роках

	Номинальный ВВП (в грн.) на душу населения			**ВВП (в USD) на душу населения**			**Население (тыс.) ***
2011	28813,9	+5213.4	+22.1%	3570,8	+596.8	+20.1%	45693.3
2012	30912,5	+2098.6	+7.3%	3856,8	+286.1	+8.0%	45576.7
2013	31988,7	+1076.2	+3.5%	4030,3	+173.5	+4.5%	45482.7
2014	35834,0	+3845.3	+12.0%	3014,6	-1015.7	-25.2%	43721.8
2015	46210,2	+10376.1	+29.0%	2115,4	-899.2	-29.8%	42836.0
2016	55853,5	+9643.3	+20.9%				42668.4

Зведена таблиця індексів споживчих цін в Україні з 2014 по 2016 роки

	Січень	Лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	**За рік**
2011	101,0	100,9	101,4	101,3	100,8	100,4	98,7	99,6	100,1	100,0	100,1	100,2	**104,6**
2012	100,2	100,2	100,3	100,0	99,7	99,7	99,8	99,7	100,1	100,0	99,9	100,2	**99,8**
2013	100,2	99,9	100,0	100,0	100,1	100,0	99,9	99,3	100,0	100,4	100,2	100,5	**100,5**
2014	100,2	100,6	102,2	103,3	103,8	101,0	100,4	100,8	102,9	102,4	101,9	103,0	**124,9**
2015	103,1	105,3	110,8	114,0	102,2	100,4	99,0	99,2	102,3	98,7	102,0	100,7	**143,3**
2016	100,9	99,6	101,0	103,5	100,1	99,8	99,9	99,7	101,8	102,8	101,8	100,9	**112,4**

Отже, на основі статистичних даних отримали зведену таблицю факторів які впливають на зайнятість.

Роки	X1 – середня заробітна плата, грн	X2 – рівень безробіття	X3 – обсяг ввп(в грн.) на душу населення	X4 – рівень інфляції, %
2011	2648	11 657,40	28813,9	**104,6**
2012	3041	11 456,90	30912,5	**99,8**
2013	3282	11 270,10	31988,7	**100,5**
2014	3480	12 023,00	35834,0	**124,9**
2015	4195	10 925,50	46210,2	**143,3**
2016	5183	10 934,10	55853,5	**112,4**

При цьому враховують макроекономічні фактори, а саме обсяг середньої заробітної плати, рівень міграції, рівень безробіття та обсяг ВВП. На базі комплексного аналізу даних факторів досліджується проблема зайнятості і поточний стан ринку праці. Для визначення взаємозв'язків між динамікою зайнятості населення та основних соціально-економічних показників розглянута база даних, що представляє собою сукупність показників за період 2014–2016 рр. В якості основних соціально-економічних чинників, що впливають на динаміку рівня зайнятості населення України були обрані наступні:

X1 – середня заробітна плата

X2 – рівень безробіття

X3 – обсяг ВВП

X4 – рівень інфляції

У – рівень зайнятості

Рівень занятості у 2011-2016 роках

Економічна активність населення у віці 15-70 років [8].

Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Рівень зайнятості населення, (%)	19 231,10	19 231,10	19 231,10	19 231,10	19 231,10	19 231,10

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	ВЫВОД ИТОГОВ									
2										
3	*Регрессионная статистика*									
4	Множественный R	0,999595385								
5	R-квадрат	0,999190933								
6	Нормированный R-к	0,995954666								
7	Стандартная ошибк	0,108043906								
8	Наблюдения	6								
9										
10	Дисперсионный анализ									
11		*df*	*SS*	*MS*	*F*	*Значимость F*				
12	Регрессия	4	14,41665985	3,604164962	308,7479682	0,042654643				
13	Остаток	1	0,011673486	0,011673486						
14	Итого	5	14,42833333							
15										
16		*Коэффициенты*	*Стандартная ошибка*	*t-статистика*	*P-Значение*	*Нижние 95%*	*Верхние 95%*	*жние 95,0%*	*рхние 95,0%*	
17	Y-пересечение	72,70924857	0,579692674	125,4272338	0,005075503	65,34355477	80,07494237	65,34355	80,07494	
18	Переменная X 1	-3,31265E-05	0,000413851	-0,080044397	0,949150568	-0,005291608	0,005225355	-0,00529	0,005225	
19	Переменная X 2	-1,625424666	0,105581275	-15,39500887	0,041294336	-2,966961964	-0,283887369	-2,96696	-0,28389	
20	Переменная X 3	-1,26623E-05	3,77677E-05	-0,335266893	0,794060031	-0,000492547	0,000467222	-0,00049	0,000467	
21	Переменная X 4	-0,003396989	0,004780275	-0,710626155	0,606682256	-0,064136146	0,057342169	-0,06414	0,057342	
22										

	A	B	C	D	E	F	G
1	y	x1	x2	x3	x4		
2	59,1	2648	7,9	28813,9	104,6		
3	59,6	3041	7,5	30912,5	99,8		
4	60,2	3282	7,2	31988,7	100,5		
5	56,6	3480	9,3	35834	124,9		
6	56,7	4195	9,1	46210,2	143,3		
7	56,5	5183	9,2	55853,5	112,4		
8							
9							
10	хпр=	1	5938	9,3	59345	101,1	
11							
12	хт=	1	1	1	1	1	1
13		2648	3041	3282	3480	4195	5183
14		7,9	7,5	7,2	9,3	9,1	9,2
15		28813,9	30912,5	31988,7	35834	46210,2	55853,5
16		104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4
17							
18							
19	хпрт=	1					
20		5938					
21		9,3					
22		59345					
23		101,1					
24							
25							
26	хт*х=	6	21829	50,2	229612,8	685,5	
27		21829	83603023	185579,2	883333833	2528678,3	
28		50,2	185579,2	424,44	1957413,42	5798,12	
29		229612,8	883333833	1957413,42	9348172019	26689387,5	
30		685,5	2528678,3	5798,12	26689387,5	79770,11	
31							
32							

1	2648	7,9	28813,9	104,6			
1	3041	7,5	30912,5	99,8		α=0,05	
1	3282	7,2	31988,7	100,5		t-table=	6,314
1	3480	9,3	35834	124,9			
1	4195	9,1	46210,2	143,3			
1	5183	9,2	55853,5	112,4			
оберн=	28,78691	-0,011579269	-3,46861	0,001158996	-0,01598		
хпр-1=	-0,01158	1,4672E-05	0,000411	-1,31751E-06	4,53E-05		
	-3,46861	0,000411479	0,954934	-7,44229E-05	-0,02775		
	0,001159	-1,31751E-06	-7,4E-05	1,22192E-07	-3,7E-06		
	-0,01598	4,53139E-05	-0,02775	-3,66843E-06	0,001958		
хпр*хпр-1=	-5,06373	0,005763098	0,63391	-0,000475947	-0,02474		
хпрт*хпр*хпр-1=	-5,06373		б0=	72,70924857		упр=	56,3012161
			б1=	-3,31265E-05		н.м.=	-355,3778346
диспер пр=	0,011673		б2=	-1,625424666		в.м.=	355,5939224
ср.кв.выдхилення=	0,108044		б3=	-1,26623E-05			
			б4=	-0,003396989			

ВИСНОВКИ. Оскільки наш прогноз (У= 56,3012161) входить в дані межі, значить прогноз є несправжнім, а так як межі в нас є досить широкими , то таким прогнозом користуватися не можна, краще покращити наші дані , та на основі цих даних зробити інший прогноз.

Таким чином, застосування наведеної методики прогнозування зайнятості на ринку праці дає можливість здійснити кількісну та якісну оцінку показників, які впливають на кінцевий показник. Проблеми ринку праці України можна вирішити шляхом формування продуктивної зайнятості. У результаті економетричного дослідження встановлено вплив економічних показників на рівень зайнятості.

Розроблена економетрична модель дає змогу провести комплексне кількісне оцінювання процесу трансформації зайнятості в економіці з використанням статистичних даних у динаміці з 2011 р. по 2016 р.

Проведений аналіз ринку праці показав:

- тенденцію до зростання рівня зайнятості одночасну зі зменшенням чисельності зайнятих;

- незначну диференціацію структури зайнятих за видами економічної діяльності у 2016 році порівняно з 2011 роком;

- значну розбіжність між зареєстрованим безробіттям та реальним, при чому спостерігається чітка тенденція до зменшення кількості зареєстрованих офіційно;

Отже, ринок праці України перебуває під впливом політичних, економічних та інших чинників. Успішно подолати кризові явища можливо через реалізацію заходів зі створення додаткових робочих місць, удосконалення податкового законодавства і відповідно підвищення фактичного рівня зайнятості та доходів населення.

Список використаних джерел

1. Айвазян С.А. Прикладная статистика и основы эконометрики / С.А. Айвазян, В.С. Мхитарян. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 656 с.

2. Котирло Е. Прогнозирование спроса на рабочую силу на уровне региона / Е. Котырло // Человек и труд. – 2008. – №4. – С. 26–29.

3. Кулініч Р.О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку: монографія / Р.О. Кулініч. – К.: Знання, 2007. – 311 с

4. Приймак В.І. Математичні методи економічного аналізу: навч. посібн. / В.І. Приймак. – К. : Центр навч. літ-ри, 2009. – 296 с.

5. Приймак В. І. Оцінювання взаємозв'язку динаміки попиту і пропозиції робочої сили в Україні / В.І. Приймак, О.Г. Возняк, Н.М. Ковалевич // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.6. – С. 275–283

6. Присенко Г.В., Равікович Є.І.Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 378 с.

7. Притула Х.М. Моделювання і прогнозування економічних процесів в регіоні (на прикладі Львівської області) / Х.М. Притула. – Л.: НАН України, Ін-т регіон. дослідж., 2005. – 57 с.

8. Основні показники ринку праці (річні дані) / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – http://www.ukrstat.gov.ua/

9. Рівень безробіття в Україні / Фінансовий портал Мінфін [Електронний ресурс]. – http://index.minfin.com.ua/people/unemploy.php.

Микитюк А.С.
студентка групи ОБР 16.5к
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Остапенко Я.О.**,к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ ЦІН НА СПОЖИВЧОМУ РИНКУ

Для споживчого ринку зміна рівня, співвідношення і ціни є звичайними явищами, що залежить від безлічі чинників, що розрізняються походженням, мірою впливу, сферою і часом дії, мірою залежності від підприємства та від співвідношення попиту та пропозиції. Ці зміни стосуються кожного громадянина – споживача товарів та послуг, вартість яких постійно зростає формуючи таким чином інфляцію [1].

Виходячи з вище сказаного доцільно провести аналіз динаміки зміни споживчих цін (рис.1).

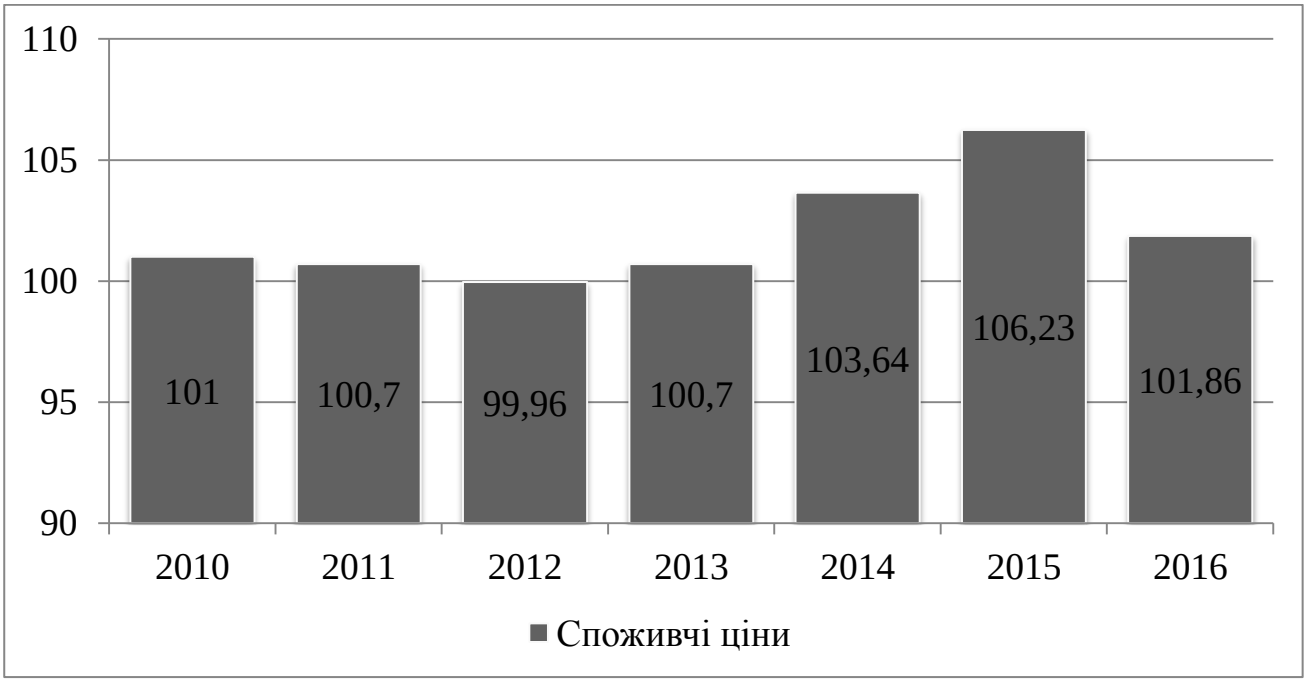

Рис.1 Динаміка зміни споживчих цін за 2010-2016 роки

Вивчення тенденцій динаміки споживчих цін дозволило зробити такі висновки: з 2010 по 2013 рік індекси споживчих цін мали незначне зрушення. Найбільший індекс споживчих цін –106,23 спостерігається у 2015році, найнижчий у 2012 році – 99,96. Такі різкі зміни спричинені значною інфляцією в 2015 році, що становила 43.3%, і було найвищим показником за двадцять років. Чинниками, що спряли такому зростанню стали: коливання валюти, економічні і політичні шоки, ведення антитерористичної операції на Сході – підвищення цін одразу в багатьох сегментах ринку (масштабне підвищення тарифів на житлово-комунальні сфері, транспортних і телекомунікаційні послуги, підакцизні товари, продукти харчування) [2].

У 2016 році індекс склав 101,86. Доцільно розглянути зміни цін за галузями, яка показана на рис.2.

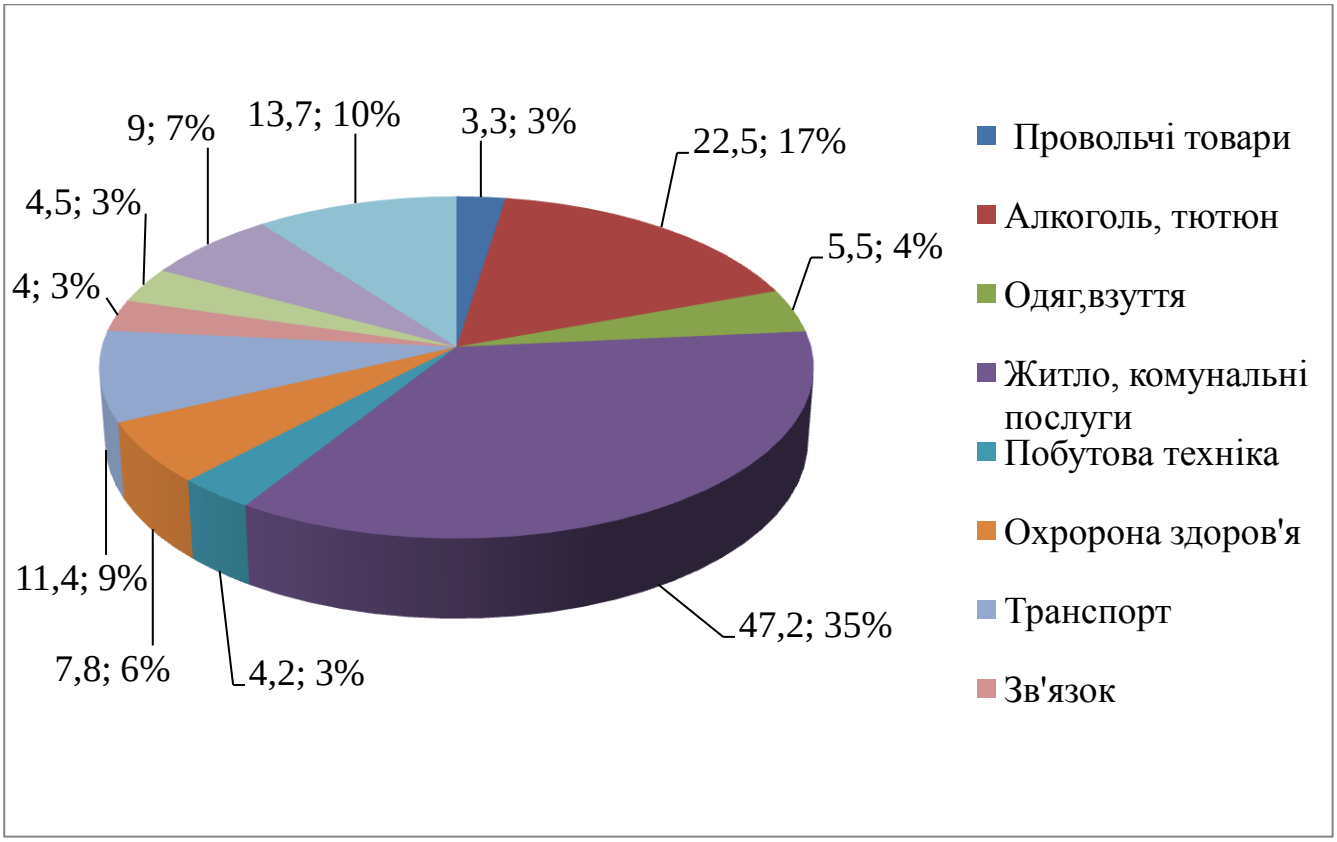

Рис.2 Споживчі індекси за галузями станом на 2016 рік

Аналізуючи діаграму індексів споживчих цін за галузями слід зазначити, що найбільший індекс споживання станом на 2016 рік простежується у житлово-комунальній сфері – 35%; алкоголь і тютюн, що - 17%. Найменший – 3% – у сфері продовольчих товарів, відпочинку і культури, зв'язку, побутової

техніки; одяг і взуття – 4%. Ідекс споживчих цін у сфері транспорту –9%. У сфері охорони здоров'я індекс склав 6% [2].

Споживчі ціни є найважливішими показниками, які характеризуютьінфляційні процеси в економіці країни та використовуються для вирішення багатьох питань державної політики, аналізу іпрогнозуцінових процесів в економіці, перегляду розмірівгрошових доходівта мінімальнихсоціальних гарантійнаселення, вирішенняправових спорів, перерахунку показників системи національних рахунків у постійні ціни. Вивчення та врахування динаміки споживчих цін дозволить попередити та контролювати динаміку інфляції, поведінку продавців та покупців споживачів на ринку.

Список використаних джерел

1. Фінансовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://index.minfin.com.ua/index/infl/?2016.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

Морозова І.В.
студентка
Університет ДФС України

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РІВНЯ І СТРУКТУРИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу держави з кризи, структурних зрушень у народному господарстві, технічного прогресу, підвищення якісних показників

господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень.

Крім того, іноземні інвестиції є одним з показників ступеня інтеграції країни в світове господарство, важливим елементом подальшого розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. У країнах, що розвиваються, 1% збільшення прямих іноземних інвестицій призводить до додаткового збільшення доходу на одну особу на 0,8% [1, с. 23]. Однак, необхідно враховувати той факт, що позитивні зрушення в розвитку країни можливі тільки при стабільній, чітко розрахованій економічній політиці.

Вивченню залучення іноземних інвестицій в економіку України присвячено чимало праць, зокрема: Галузи С.Г., Геєця В.М., Данилишина Б.М., Лук'яненка Д.Г., Макогона Ю.В., Новікова В., Носова О., Пересади А.А., Семенова Г.А., Федоренка В.Г., Ж. Фей, Чернюк Л.Г., Чумаченка М.Г. та ін. У своїх працях вони проводили дослідження різних підходів до оцінки інвестиційної активності держави, висували пропозиції стосовно покращення управління інвестиційними процесами на державному та регіональному рівнях.

Швидкоплинні зміни зовнішнього конкурентного середовища ставлять перед науковцями обгрунтування та дослідження оптимальних шляхів залучення прямих іноземних інвестицій , аналізу їх впливу на зміни економічної системи. Таким чином, вкрай необхідним є поглиблене вивчення сучасних проявів інвестиційних процесів та їх статистична оцінка.

Задля проведення аналізу надходжень прямих іноземних інвестицій в національну економіку звернемося до статистичних даних, сформованих Державною службою статистики України.

Рис. 1. Динаміка залучень прямих інвестицій[3].

Як видно з рис. 1, з 2011 р. до 2014 р. спостерігається тенденція до зменшення обсягів прямих інвестицій в Україну. З 2014р. до 2016р. спостерігається збільшення іноземних інвестицій на 1954,1 млн. дол. Найбільший приток прямих іноземних інвестицій відмічається у 2011 році (6033,7 млн. дол.), проте станом на 2014 рік спостерігається найменший вклад іноземних інвестицій(2451,7 млн.дол.), що є негативною тенденцією, яка може призвести до критичного зменшення кількості валютних резервів і загальної стагнації економіки України. Головними причинами такого зменшення є нестабільна ситуація на Сході України та відсутність необхідних економіко-правових реформ.

За офіційними даними, інвестиції з України завжди були меншими, ніж інвестиції в Україну і в їх динаміці також присутня тенденція до зменшення. Порівняно з 2012 роком, станом на 2016 рік кількість інвестицій з України в економіку країн світу зменшилася на 641,6 млн. дол. або на 96,87%.

Динаміку прямих іноземних інвестицій описує поліном 6-го порядку. Вибір виду рівняння провели за допомогою коефіцієнта детермінації. Для надходження прямих іноземних інвестицій в Україну він становить $R^2 = 0{,}813$,

для вкладення прямих інвестицій з України в економіку країн світу $R^2 = 0{,}8559$. Дане статистично відібране рівняння відповідає процесу, що досліджується.

Проблема з іноземними інвестиціями, що надходять в країну з офшорних зон, полягає в тому, що вони не супроводжуються припливом інноваційних технологій виробництва, сучасних методів організації бізнесу і передових практик менеджменту.

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на 1 липня 2016 рокустановив 6233,4 млн дол.

Виходячи з результатів проведеного аналізу наглядно продемонстрована значущість прямих іноземних інвестицій, які є не тільки ключовою умовою модернізації національної економіки, а й чільним фактором її розвитку в умовах кризи. Так, негативні тенденції в обсягах залучення прямих іноземних інвестицій пов'язані з наступними причинами:

- тіньова економіка;
- корупція;
- нестабільність та невизначеність українського законодавства;
- стагнація промисловості в східному регіоні, активні бойові дії на цій території.
- низький рівень довіри до влади;
- відсутність чіткої стратегії економічного розвитку країни;
- нестабільність у сфері оподаткування;
- нестабільність політичної ситуації в країні[3].

Отже, Україна займає досить низькі позиції з приводу залучення прямих іноземних інвестицій. Це пояснюються тим, що інвестори не мають повної довіри до уряду. Для покращення цієї ситуації необхідно: 1) сформувати політичну і економічну стабільність; 2)покращити функціонування національного законодавства, його прозорості; 3) покращення інформаційного забезпечення; 4) прозорість фінансової звітності; 5) знизити рівень корупції.

Список використаних джерел

1.Хорошковский В.І. Інвестиційна потреба лібералізації та розвитку / В.І. Хорошковский, В.В. Юрчишин //Статистика України. – 2002. – № 1. – С. 23–26.

2.Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// www.ukrstat.gov.ua

3.О.В.Івченко Кіпр-найбільший інвестор України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://agropolit.com/news/1504-naybilshim-investorom-ukrayini-ye-kipr--ivchenko

4.Софієнко О.М. Вплив іноземних інвестицій на розвиток економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5162

Паянок Т.М.,Савченко А.М.

Університет ДФС України

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗАДОПОМОГОЮ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ

Будь-яка дебіторська заборгованість зменшує обсяг оборотних коштів підприємства, тому зменшення її розмірів сприяє зростанню його платоспроможності. У таких умовах особливо зростає роль детального аналізу дебіторської заборгованості, своєчасного її повернення та попередження виникнення безнадійних боргів, що є підґрунтям для прийняття ефективних управлінських рішень. Незважаючи на проведені дослідження методологічний інструментарій аналізу дебіторської заборгованості недосконалий і потребує подальшого розвитку.

Метою дослідження є порівняння результатів фінансового і кореляційного аналізу дебіторської заборгованості за даними конкретного

підприємства. Основні показники оцінки стану та якості дебіторської заборгованості наведено у таблиці 1. За результатами фінансової звітності за 14 років проведено аналіз дебіторської заборгованості конкретного підприємства [1]. Аналітичні показники підприємства вказують, що підприємство нарощує обороти виробництва: за 2015 рік коефіцієнт оборотності обігових коштів зріс по відношенню до переднього року в 17 разів, а це в 4 рази більше від середнього значення за 14 років (табл. 2). Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за останні три роки зростає і в 2015 році показник більший за середнє значення на 15 %, при цьому період її погашення зменшується. На 16 % зменшився коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за останні три роки зростає – це пояснюється її зменшенням, у три рази зменшуються і строки її погашення (від 2013 року).

Таблиця 1

Методика аналізу дебіторської заборгованості підприємства

Показники	Алгоритм розрахунку	Джерело інформації фінансова звітність		Напрямок позитивних змін
		по 2012 р.	з 2013 р.	
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	Чиста виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. №2, р.035	Ф. №2, р.2000	Збільшення
	Обігові кошти	Ф. №1, р.230+р.240	Ф. №1, р.1166+р.1167	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чиста виручка від реалізації	Ф. №2, р.035	Ф. №2, р.2000	Збільшення
	Середня дебіторська заборгованість	Ф.№1 (р.160+р.170+р.180+р.190+р.200+р.210)/2	Ф.№1 (р.1125+р.1135+р.1130+р.1140+р.1145+р.1155)/2	
Частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі поточних активів	Дебіторська заборгованість	Ф.№1 р.160+р.170+р.180+р.190+р.200+р.210	Ф.№1 р.1125+р.1135+р.1130+р.1140+р.1145+р.1155	Зменшення
	Поточні активи	Ф.№1 р.260	Ф.№1 р.1195	
Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості	Середня дебіторська заборгованість	Ф.№1 (р.160+р.170+р.180+р.190+р.200+р.210)/2	Ф.№1 р.1125+р.1135+р.1130+р.1140+р.1145+р.1155/2	Зменшення
	Чиста виручка від реалізації	Ф. №2, р.035	Ф. №2, р.2000	
Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості	Середня дебіторська заборгованість	Ф.№1 (р.160+р.170+р.180+р.190+р.200+р.210)/2	Ф.№1 (р.1125+р.1135+р.1130+р.1140+р.1145+р.1155)/2	Зменшення
	Чиста виручка від реалізації	Ф. №2, р.035	Ф. №2, р.2000	

Період погашення дебіторської заборгованості	360			Зменшення, без шкоди процесу виробництва
	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
Частка кредиторської заборгованості в обсязі поточних зобов'язань	Кредиторська заборгованість	Ф.№1 р.530+р.540+р.550+р.560+р.570+р.580+р.590+р.600+р.610	Ф.№1 р.1610+р.1615+р.1620+р.1621+р.1625+р.1630	Зменшення
	Поточні зобов'язання	Ф.№1, р.620	Ф.№1, р.1695	
Коефіцієнт оборотності короткострокової кредиторської заборгованості	Чиста виручка від реалізації	Ф. №2, р.035	Ф. №2, р.2000	Зменшення
	Середня короткострокова кредиторська заборгованість	Ф.№1, (р.520+р.530+р.540)/2	Ф.№1, (р.1605+р.1615+р.1635)/2	
Період погашення кредиторської заборгованості	360			Зменшення
	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборговано			
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість	Ф.№1 р.160+р.170+р.180+р.190+р.200+р.210	Ф.№1 р.1125+р.1135+р.1130+р.1140+р.1145+р.1155	Рекомендоване значення 1
	Кредиторська заборгованість	Ф.№1 р.520+р.530+р.540	Ф.№1 р.1605+р.1615+р.1635	

Джерело: складено авторами.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості дає можливість оцінити здатність підприємства розраховуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року, тому і нормативне значення дорівнює одиниці.

Таблиця 2

Методика аналізу дебіторської заборгованості підприємства

Показники	С.зн*	2013	2014	2015
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	91,69	25,01	22,12	378,48
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,34	3,19	3,44	3,85
Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості	0,30	0,31	0,29	0,26
Період погашення дебіторської заборгованості	107,70	112,95	104,60	93,58
Коефіцієнт оборотності короткострокової кредиторської заборгованості	24,32	10,00	13,71	31,79
Період погашення короткострокової кредиторської заборгованості	14,80	35,99	26,26	11,32
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	7,28	3,42	4,90	17,40

*Середнє значення розраховане за 14 років (з 2002–2015 рр.)

Джерело: розраховано авторами за даними [1].

У 2015 році цей показник 17,4, що вказує на значні обсяги дебіторської заборгованості по відношенню до короткострокової кредиторської. Сума дебіторської заборгованості підприємства у 2009 році мала максимальне значення 130,43 млн грн, що змусило керівництво у 2010 році вжити заходів по її зменшенню. Розміри короткострокової кредиторської заборгованості значно менші, максимальний її розмір був у 2012 році і складав 25,2 млн грн.

Кореляційний аналіз дозволяє більш детально визначити взаємозв'язки між основними статями балансу і звіту про фінансові результати підприємства (Y – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)), а саме основних засобів (X_1), довгострокової дебіторської заборгованості (X_2), дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги: чистої реалізаційної вартості (X_3), дебіторської заборгованості за розрахунками: з бюджетом (X_4), дебіторської заборгованості за розрахунками: за виданими авансами (X_5), дебіторської заборгованості за розрахунками: з нарахованих доходів (X_6), іншої поточної дебіторської заборгованості (X_7), грошових коштів та їх еквівалентів (X_8), довгострокових кредитів банків (X_9), поточних зобов'язань (X_{10}), витрат на оплату праці (X_{11}), матеріальних затрат (X_{12}), чисельності працівників (X_{13}).

За допомогою парних коефіцієнтів кореляції визначено взаємозв'язки між основними показниками дебіторської заборгованості підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

Кореляційна матриця статей звітності підприємства

	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	X_{13}
Y	1													
X_1	0,728	1												
X_2	-0,245	-0,353	1											
X_3	-0,344	-0,468	0,704	1										
X_4	0,348	0,694	-0,069	-0,124	1									
X_5	0,216	0,088	0,215	0,411	0,516	1								
X_6	0,181	0,094	-0,111	-0,146	0,513	0,701	1							
X_7	-0,107	0,142	-0,312	-0,285	-0,020	-0,247	0,072	1						
X_8	0,428	0,607	-0,172	-0,235	0,929	0,461	0,577	-0,096	1					
X_9	-0,424	-0,351	0,738	0,473	-0,236	-0,060	-0,225	0,296	-0,386	1				
X_{10}	0,157	0,209	-0,197	-0,279	-0,048	-0,123	-0,041	0,631	-0,068	0,401	1			

X_{11}	0,933	0,880	-0,251	-0,418	0,596	0,261	0,320	0,032	0,604	-0,387	0,155	1		
X_{12}	0,980	0,829	-0,294	-0,411	0,433	0,209	0,208	-0,027	0,462	-0,420	0,193	0,972	1	
X_{13}	-0,483	-0,442	0,161	0,414	-0,189	-0,091	-0,118	-0,035	-0,218	0,220	-0,049	-0,486	-0,494	1

Джерело інформації: розраховано авторами за даними [1].

Взяті довгострокові банківські кредити не дають належного результату, в кореляційній матриці вплив на дохід зворотній і слабкий, що вказує на високі банківські відсотки, які лише зменшують платоспроможність підприємства. Найбільший коефіцієнт кореляції по даному показнику $r_{2,9}$=0,738 вказує на те, що за рахунок кредиту підприємство покриває дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, щоб забезпечити свою діяльність оборотними коштами. Стан дебіторської заборгованості на підприємстві незадовільний, основні показники мають негативний вплив на дохід від реалізації продукції і надходження грошових коштів (X_2, X_3, X_7). Простежується зв'язок між основними засобами і дебіторською заборгованістю за розрахунками з бюджетом r_{14}=0,694. Підприємство використовує кошти за бюджетне відшкодування податку на додану вартість на оновлення устаткування. Поточна дебіторська заборгованість має прямий вплив на те, як підприємство розраховується по своїм поточним зобов’язанням ($r_{7,10}$=0,631). На платоспроможність підприємства, а саме забезпечення грошовими коштами, прямий вплив має бюджетна заборгованість ($r_{4,8}$=0,929). Чисельність працівників на підприємстві завелика, що негативно впливає на дохід підприємства (r_{13}=-0,483). При цьому витрати на оплату праці мають тісний зв'язок із доходом (r_{11}=0,933), що вказує на ефективність системи стимулювання за рахунок премій і наявністю грошових коштів на підприємстві ($r_{8,11}$=0,933).

Порівнюючи результати двох аналізів, можна зазначити, що аналіз дебіторської заборгованості за допомогою фінансового аналізу не дає можливості детально оцінити ситуацію на підприємстві та охарактеризувати її, визначити слабкі сторони в управлінні, запобігти негативним наслідкам. Кореляційний аналіз дає змогу оцінити ефективність управління протягом тривалого часу, визначити характер діяльності і спрогнозувати на майбутнє

сценарій розвитку підприємства. Кореляційний аналіз можна проводити і у розрізі конкретних боржників, визначаючи вплив їх заборгованості на фінансові результати підприємства та за допомогою парного коефіцієнта визначати ризики впливу. В наступному етапі дослідження будують регресійну модель, яка оцінює вплив кожного фактору. Результати регресійних моделей можна використовувати при проведенні незалежного аудиту або для внутрішнього аудиту фінансово-господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт SMIDA. Бази даних. Публічне акціонерне товариство «Миргородський завод мінеральних вод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://smida.gov.ua/db/participant/00382651.

Саламаха Ю.В.
студенка групи ФБМі-14-5
Університет ДФС України
Науковий керівник:
Задорожня Т.М., *к.пед.н., доцент*
Університет ДФС України

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сучасному етапі економічного розвитку нашого національного господарства спостерігається дефіцит капіталовкладень. Це пояснюється низькою інвестиційною привабливістю галузей економіки для іноземних інвесторів, а також суттєвим скороченням держаного фінансування інвестиційних проектів і не тільки. Покращення інвестиційної привабливості та залучення іноземних інвестицій є головним завданням для України.

Багато вчених розглядали і розглядають питання інвестиційної привабливості та шляхів залучення іноземних інвестицій в економіку країни. Серед вітчизняних вчених та публіцистів свої праці дослідженню даної проблеми присвятили О.І. Дацій, В.Г. Горник, М.Х. Корецький, О.В. Михайловська, Л.М. Овденко, О.С. Ривак, К.В. Сидоренко, О.В. Чернюк та багато інших.

Метою роботи є дослідження основних питань та проблем низької інвестиційної привабливості галузей економіки України, та шляхів залучення іноземних інвестицій.

Інвестиційна привабливість об'єкта інвестування відображає можливість реалізації найбільш типових мотивацій інвестування в ринковій економіці й може бути представлена сукупністю показників, які відображають стан інвестиційного об'єкта за цілим рядом напрямів і рівнів.

Одним із головних завдань, яке стоїть перед інвестором, є вибір в якості об'єкта інвестування підприємств тих галузей, які мають найкращі перспективи розвитку і можуть забезпечити найбільш високу ефективність інвестицій. Це стосується і вибору направленості капітальних вкладень, і придбання фінансових інструментів. Основою такого вибору є оцінка і прогнозування інвестиційної привабливості галузей (підгалузей) економіки[4].

Економічна криза значно погіршила показники інвестиційної привабливості галузей народного господарства в останні роки. Для оцінки ймовірних шляхів залучення іноземного капіталу необхідно здійснити аналіз привабливості галузей з боку інвестора, щоб створити сприятливі передумови для інвестування шляхом встановлення пільгових режимів, вигідних умов оподаткування для іноземного капіталу. Для України важливим є розвиток харчової промисловості та сільського господарства, бо вони є одними з найбільш соціально значимих галузей народного господарства. Для досягнення нового інноваційного рівня дані галузі потребують значних капіталовкладень, єдиним джерелом яких можуть стати кошти іноземних інвесторів.

Аналіз статистичних даних дає можливість побачити, що кризовий стан у промисловості, в тому числі і у сільському господарстві та будівництві почався ще з 2013 р. Але вже в 2016 темпи виробництва дещо зросли, порівняно з 2014-2015 роками, і становило 14,4% в переробній промисловості. В легкій промисловості також спостерігається позитивна ситуація зростання виробництва. Зростання по харчовій промисловості за 2016 рік становило на 28,2% більше ніж в 2015, більш детальна характеристика відображена у табл.1.

Таблиця 1

Темпи розвитку галузей промисловості, у % (до попереднього року)

	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Промисловість	74,3	80,1	118,7
Переробна промисловість	79,0	86,3	114,4
Легка промисловість	105,5	135,9	167,7
Харчова промисловість	92,3	105,6	133,8
Сільське господарство	87,8	124,47	149,5
Будівництво	88,3	120,5	91,3

Джерело: складено автором за даними [2]

У багатьох галузях промисловості України протягом багатьох років спостерігається відносно низька інвестиційна активність, про це свідчать низькі показники індексу капітальних інвестицій. Частка капітальних інвестицій у легку промисловість у загальному обсязі інвестицій у промисловість протягом 2013-2015 рр. у середньому становила 0,3 %, що є найнижчим показником серед усіх видів промислової діяльності.

Важливим стимулом розвитку національної економіки є залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ), проте їх роль у розвитку деяких галузей промисловості України також залишається незначною. Протягом 2013-2016 рр. приплив прямих інвестицій у галузі легкої та харчової промисловості почав зростати у 2015 р. і становив 1,0 млн дол. США. У 2016 р. накопичені обсяги іноземних інвестицій у галузях продовжували зростати – станом на початок жовтня вони становили 124,8 млн дол. США, отже, приплив прямих іноземних інвестицій становив 9,5 млн дол. США.

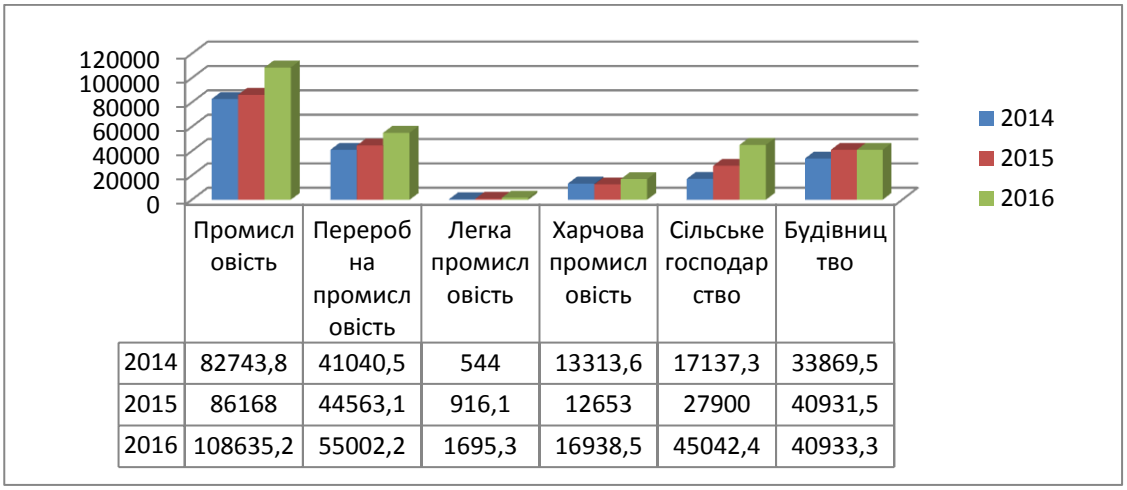

	Промисловість	Переробна промисловість	Легка промисловість	Харчова промисловість	Сільське господарство	Будівництво
2014	82743,8	41040,5	544	13313,6	17137,3	33869,5
2015	86168	44563,1	916,1	12653	27900	40931,5
2016	108635,2	55002,2	1695,3	16938,5	45042,4	40933,3

Джерело:складено автором за даними [2]

Рис.1 Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в Україні за видами економічної діяльності (млн.грн.)

Нині співпраця вітчизняних підприємств з іноземними компаніями обмежується застосуванням толінгових схем (за оцінками експертів, в Україні на давальницькій сировині працюють від 70 до 95 % підприємств швейної промисловості), які передбачають використання дешевої робочої сили без інвестування у модернізацію виробництва. Слід відмітити, що діяльність на умовах субконтрактингу (у т. ч. з використанням толінгових схем) притаманна багатьом східним країнам ЄС. Лише деяким країнам, таким як Литва і Словенія, вдалося з субконтрактингових схем перейти до створення спільних підприємств з відомими європейськими брендами[1].

Сільське господарство, легка та харчові промисловості виробляють широкий асортимент споживчого призначення і це свідчить про те, що необхідна іноваційно - інвестиційна діяльність для розвитку галузі. Для кращої інвестиційної привабливості необхідна економічна та політична стабільність в країні, а також необхідне законодавче регулювання інвестиційної діяльності. Проте незважаючи на ряд проблем, економіка країни продовжує розвиватись і збільшує кількість прямих і капітальних інвестиції.

Високий рівень розвитку галузі сприятиме кращій інвестиційній привабливості, тобто відбуватиметься залучення інвестицій, і рівень

конкурентоспроможності виробів промисловості України матиме великий попит за кордоном, в тому числі на ринках Європи і світу.

Щодо можливих шляхів покращення, то я вважаю, що найбільш вигідні та рентабельні капіталовкладення слід робити в підприємства сільського господарства, адже Україна має кліматичні та господарські умови, і вагомий потенціал в цій галузі в майбутньому. Останнім часом, значно зріс попит на продукти харчування, це означає, що йде активне відновлення підприємств даної галузі, зростає інвестиційна привабливість і можна стверджувати, що дана галузь є прибутковою, порівняно з іншими.

Отже, інвестиційна привабливість галузі відіграє важливу роль в економіці країни. Багато вчених та науковців займалися дослідженням цього питання, його основних аспектів, проблем розвитку та шляхів вирішення. Обсяг іноземних інвестицій в деякі галузі економіки залишається дуже малим, хоча в останні роки дещо зріз. Це пов'язано з підвищенням інвестиційної привабливості, зростанням кількості підприємств, зростання попиту на продукцію даних галузей. Для покращення інвестиційної привабливості нашої економіки необхідно створити належну нормативну та законодавчу базу. Також необхідно зробити прозорість всіх проектів та замовлень та спростити процес інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Адвокатова Н.О. Дослідження сучасного стану підприємств легкої промисловості України /Н.О.Адвокатова//Економічні інновації.-2014.-№47.-с.5-14
2. Україна в цифрах у 2016 році/Статистичний збірник за редакцією Жук І.М. Державна служба статистики України.-Київ.-2016 р. // Електронний ресурс:www.ukrstat.gov.ua
3. Концепція державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2016 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://zakon2.rada.gov.ua/
4. Шик Л. Стан іноземного інвестування в Україну: проблеми та шляхи їх

вирішення/Л.М. Шик// Вісник Запорізького національного університету.- 2015 -Електроний ресурс-Режим доступу - http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek7-3-2010-PDF/217-224.pdf

Чинкуляк Н.М.
к.ф.-м.н., доцент
Донецький державний університет управління

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В MICROSOFTEXCELЯКВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХСПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сучасна економічна наука і практика передбачають широке використання математичних методів, використання кількісних та якісних показників, прийняття обґрунтованих економічних рішень. Застосування математичного апарату в економіці дає змогу формалізувати істотні зв’язки між економічними об’єктами та стисло і точно формулювати економічні проблеми. Сучасні підходи до розв’язання проблем формування професійної компетентності майбутніх економістів передбачають наявність ґрунтовних знань і вмінь фахівців із математичного моделювання, математичних методів обробки інформації, оптимізації економічних моделей, визначення економічних ризиків, застосування кількісних методів для прийняття ефективних рішень тощо.

Це зумовлює підвищення ролі математики в економічній діяльності та рівня математичної освіти студентів в цілому, сприяє формуванню якостей творчої особистості майбутнього фахівця з економіки. У процесі вивчення математичних дисциплін формується компетентність фахівця, що забезпечує можливість прийняття рішень у конкретних ситуаціях професійної діяльності[1, с. 250].

Основна вимога до професійної компетентності майбутнього економіста – це необхідність глибокого аналізу й осмислення різноманітних за змістом і великих за обсягом потоків економічної інформації, що стає неможливим без достатніх знань і вмінь у галузі математичного моделювання економічних процесів та інформаційних технологій. Отже, насамперед, майбутній економіст повинен мати ґрунтовні знання з математики та вміти застосовувати їх до економічних завдань, мати здатність використовувати в своїй професійній діяльності сучасні технічні засоби та інформаційні технології.

На сьогоднішній день рівень розвитку інформаційних технологій дозволяє суттєво спростити процес економіко-математичного моделювання з використанням спеціалізованих програмних продуктів, таких як STATISTICA, SPSS та інші. Ці програми поєднують в собі зручний інтерфейс та гнучкість у виборі задач. Проте для їх експлуатації потрібний достатньо високий рівень загальної комп'ютерної освіченості. Альтернативним та оптимальним програмним продуктом для широкого кола користувачів є використання табличного процесора MSExcel.

Електронна таблиця Excel є універсальним обчислювальним інструментом, знання якого обов'язкове для студентів економічних спеціальностей. Електронні таблиці відкрили нову епоху у програмуванні – так зване «програмування без мови», завдяки чому складні розрахунки стали доступними непрограмістам. Вивчення проблем економіко-математичного моделювання в середовищі Excel має певні переваги в порівнянні з використанням спеціалізованих статистичних пакетів, в яких усі розрахунки виконуються автоматично і користувач отримує відразу готовий результат.

Мета дисципліни «Економіко-математичне моделювання в MicrosoftExcel» – на прикладах, приведених в роботах [2, 3], показати студентам застосування основних принципів моделювання до широкого спектру реальних економічних проблем і управлінських ситуацій.

Дана дисципліна не замінює такі нормативні дисципліни, як «Оптимізаційні методи та моделі» та «Економетрія», її зміст є логічним

продовженням теоретичних та прикладних аспектів побудови та аналізу економіко-математичних моделей.

Введення дисципліни «Економіко-математичне моделювання в MicrosoftExcel» у вибіркову частину навчальних планів підготовки економістів, дасть можливість студентамбрати активну участь у формуванні своїх професійних компетентностей, отримувати змогу доповнювати свою основну спеціальність додатковим фахом.

Отже, все вище зазначене сприятиме підвищенню якості математичної підготовки студентів економістів, забезпечить підготовку висококваліфікованих фахівців відповідного рівня і профілю, конкурентоздатних на ринку праці, готових до постійного професійного зростання.

Список використаних джерел

1. Головатенко І.М. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі вивчення математичних дисциплін // Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 62. – С.249-254.

2. Мур Дж. Экономическое моделирование в MicrosoftExcel, 6-е изд.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 1024 с.

3. Таха Х. Введение в исследование операций, 7-е изд.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 912 с.

Ярошук Я.В.
студенка
Університет ДФС України
Науковий керівник:
***Паянок Т. М**., к.е.н., доцент*
Університет ДФС України

ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ УСФЕРІ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Ринкові умови господарювання спонукають організації, підприємства та фірми досить швидко переорієнтовувати свою діяльність – відповідно до ситуації. Як свідчить світовий досвід важливу роль в адаптації суб'єктів господарювання до вимог ринку відіграють консалтингові компанії. При здійснені господарської діяльності та веденні бізнесу менеджери зустрічаються з проблемними питаннями, вирішення яких потребує кваліфікованої допомоги, тому такий попит став каталізатором появи нового виду консалтингу – податкового консультування. Створення консультаційного сервісу займає вагоме місце в системі наукових розробок з питань реформування економіки. В ринковій економіці передбачено створення системи консультаційних служб, серед яких достойне місце займає податкове консультування.

На сьогодні податкові консультації фактично надають органи державної податкової служби, митні органи та незалежні особи або їх організації, які мають сертифікати консультанта з податків та зборів. Послуги, які надають державні контролюючі органи, здійснюються на безоплатній основі, а послуги, які надають незалежні особи – платні. Звідси, існують ніби платні та безоплатні податкові консультації. Але навіть при існуванні безоплатних податкових консультацій в Україні з’явився вид підприємницької діяльності щодо надання послуг з податкового консультування. Відповідно до цього, на основі статистичних даних ДФС [1] та аналітичного журналу «Експерт», що

проаналізував діяльність консультаційних фірм, [3] проведено дослідження взаємозв’язку між безоплатними податковими консультаціями ДФС та платними консультаціями приватних фірм (табл. 1).

Таблиця 1

Кореляційна матриця надання послуг ДФС та аудиторськими фірмами

	Місткість ринку консалтингових послуг в Україні млн.дол.	Середня вартість одного замовлення по Україні з податкового консультування тис. грн.	Обсяг реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами становив млн. грн	К-ть інформаційно-довідкових послуг ДФС(ВСЬОГО шт.)
Місткість ринку консалтингових послуг в Україні млн.дол.	1			
Середня вартість одного замовлення по Україні з податкового консультування тис. грн.	0,0592	1		
Обсяг реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами становив млн. грн	0,1394	0,8250	1	
К-ть інформаційно-довідкових послуг ДФС(ВСЬОГО шт.)	-0,2523	0,5927	0,7963	1

Джерело: розраховано автором на основі джерела [1, 2, 3].

Дохід ринку консалтингових послуг не залежить відкількості інформаційно-довідкових послуг, які надає ДФС для платників податків (r=-0,2523), не впливає на нього середня вартість одного замовлення по Україні з податкового консультування (r=0,0592) і обсяг реалізованих послуг аудиторськими фірмами. Обсяг реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами має тісний зв'язок із середньої вартістю одного замовлення (r=0,8250) та з кількістю інформаційно-довідковими послугами ДФС (r=0,7963). Можливо це пов’язано із неповними консультаціями, що закінчуються лише трактуванням Податкового кодексу.

Аналізуючи тенденцію (за 2007-2015 рр.) обсягу реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватнимиаудиторами за дев’ять років (Y), можна стверджувати, що політична криза збільшила обсяг реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами на 250,62 млн. грн., а

після прийняття ПКУ у 2011 році обсяг реалізованих послуг зростав на 174,08 млн. грн. щорічно, що свідчить про недовіру з боку платників податків до державних органів фіскальної служби (табл. 2).

Таблиця 2

Регресійний аналіз обсягу реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами, млн. грн

Рівняння	**R^2**	**F**	**$t_{таб.}$**	**DW**	**P-значення**	**Гетероскедас-тичність**
$Y=151,5117+174,08X_{1i}+250,63D$	0,942	48,71	t_0= -2,26 t_{X1}= 3,50 t_{X2}= 2,02	2,27	p_0=0,064 p_1=0,0084 p_2=0,0896	відсутня
Нормована величина	>0,7	5,14	2,446	dL= 0,629 dU=1,699	<0,05	

Джерело: розраховано автором на основі джерела [1, 2, 3].

Для короткострокового прогнозу обсягу реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами найкраще підходить поліноміальне рівняння тренда, в якому коефіцієнт детермінації має найбільше значення (табл. 3).

Таблиця 3

Короткостроковий прогноз обсягу реалізованих послуг аудиторськими фірмами та приватними аудиторами

Рівняння тренду	Коефіцієнт детермінації, R^2	Прогноз млн грн на 2016 р.
$Y_н = 32,995x^2 – 167,21x + 316,36$	0,9317	1943,76
$Y_р = 5,5982x^2 - 5,7573x + 90,739$	0,8117	592,986

Джерело: розраховано автором на основі джерела [1, 2, 3].

Простежується подальше зростання доходу від реалізованих послуг, при цьому за рахунок інфляційної складової він завищений більше ніж в три рази (реальний показник розрахований в цінах 2006 р.).

Отже, результати дослідження вказують, що довіра до приватних аудиторів у даних умовах діяльності підприємства зростає, тому постає необхідність у створенні між підприємцями і владою атмосфери діалогу та взаєморозуміння, що в свою чергу, можливо через інститут податкового консультування в особі податкових консультантів.

Список використаних джерел:

1. Звіт про виконання плану роботи Інформаційно-довідкового департаменту ДФС [Електронний ресурс]. – 2007-2015 рр. – Режим доступу до ресурсу: http://sfs.gov.ua/diyalnist-/rezalt/.

2. Обзор рынка консалтинговых услуг. – Рыночные обзоры консалтинговой компании РосБизнесКонсалтинг // Режим доступу :http://www.rbc.ru/reviews/consulting/chapter01.shtml

3. Дослідження ринку консалтингових послуг в Україні // Режим доступу http://expertra.com/index.php?temp=audit

Наукове видання

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

www.ossa.com.ua

15-17 травня 2017 р.

Комп'ютерний набір та організаційно-технічна допомога:
Левіна Дар'я Олегівна – голова Ради наукового товариства студентів Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту.
Блищик Лариса Вікторівна – заступник голови Ради наукового товариства студентів Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту.